

RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2010 ROKU

RAPORT KOŃCOWY

(opracowanie autorskie)

Metoda badań i raport końcowy opracowane przez ekspertów
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie
Wyższej Szkoły Turystyki i Ekologii w Suchoj Beskidzkiej
Krakowskiej Akademii im. A. Frycza Modrzewskiego w Krakowie
Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie
Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Marketingu w Chrzanowie

Kierownik projektu:

dr Krzysztof Borkowski

Zespół:

prof. dr hab. Tadeusz Grabiński

dr Krzysztof Borkowski

dr Renata Seweryn

dr Anna Wilkońska

mgr Leszek Mazanek

Koordynator MOT:

mgr Paweł Mierniczak

mgr inż. Jan Wieczorkowski

Recenzja naukowa:

prof. dr hab. Leszek Koziół

prof. dr hab. Anna Nowakowska

dr hab. Krzysztof Kaganek

Spis treści

Rozdział I.	Metodologia badań	4
	1.1. Cel badań	4
	1.2. Narzędzia analizy	4
	1.3. Zasady ankietowania	5
	1.4. Konstrukcja ankiety	5
	1.5. Ustalanie wielkości próby	6
	1.6. Operat losowania	7
Rozdział II.	Analiza liczby korzystających z bazy noclegowej w Krakowie w latach 2001–2010	8
	2.1. Analiza danych miesięcznych	8
	2.2. Wielkość ruchu turystycznego	9
	2.3. Indeksy dynamiki	15
	2.4. Turystyka krajowa a zagraniczna	17
	2.5. Wskaźniki sezonowości	20
	2.6. Analiza danych kwartalnych	25
	2.7. Analiza danych rocznych	30
Rozdział III.	Wielkość ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2003–2010	34
Rozdział IV.	Charakterystyka osób przyjeżdżających do Krakowa	38
	4.1. Kryterium geograficzne	38
	4.2. Kryterium demograficzne	53
	4.3. Kryteria społeczne	56
	4.4. Kryterium ekonomiczne	59
Rozdział V.	Analiza informacji dotyczących pobytu w Krakowie	62
Rozdział VI.	Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie	89
Rozdział VII.	Kwoty wydatkowane podczas pobytu turystycznego w Krakowie	94
Rozdział VIII.	Ewentualne możliwości zwiększenia wydatków przez odwiedzających Kraków	98
Rozdział IX.	Organizator przyjazdu do Krakowa	100
Rozdział X.	Wykorzystywane przez odwiedzających Kraków źródło informacji o mieście	103
Rozdział XI.	Częstotliwość wizyt w Krakowie osób odwiedzających	107
Rozdział XII.	Usługi turystyczne Krakowa w opinii odwiedzających miasto	111
Rozdział XIII.	Ocena wysokości cen w stosunku do jakości usług	124
Rozdział XIV.	Odwiedzane przez respondentów miejsca poza Krakowem	127
Rozdział XV.	Atrakcje w Krakowie wskazywane przez respondentów	129

Rozdział XVI. Potencjalne produkty turystyczne Krakowa	131
Rozdział XVII. Rekomendacja Krakowa znajomym	132
Rozdział XVIII. Deklaracja ponownych odwiedzin Krakowa	133
Aneks 1. Turystyka biznesowa	134
Aneks 2. Charakterystyka najważniejszych zagranicznych rynków turystycznych w Krakowie w roku 2010	140
Wielka Brytania	140
Niemcy	142
Włochy	144
Francja	146
Hiszpania	148
USA	150
Irlandia	152
Rosja	154
Ukraina	156
Spis tabel	174
Spis rysunków	178

Rozdział I. Metodologia badań

1.1. Cel badań

W 2010 r. na zlecenie Urzędu Miasta Krakowa został przeprowadzony według jednolitej metody badawczej pomiar ruchu turystycznego w Krakowie. Ten stały systematycznie prowadzony od 2003 r. monitoring pozwala na coraz lepsze poznanie ruchu turystycznego przyjazdowego do Krakowa. Ponadto umożliwia prowadzenie analiz porównawczych tendencji zachodzących w branży turystycznej.

Głównym celem badań było otrzymanie całościowego obrazu wielkości i jakości turystyki przyjazdowej do Krakowa. W szczególności chodziło o zrealizowanie następujących zadań:

1. Określenie szacunkowej liczby odwiedzających oraz turystów krajowych i zagranicznych.
2. Ustalenie szacunkowej liczby odwiedzających jednodniowych krajowych i zagranicznych.
3. Szczegółowa charakterystyka turysty krajowego i zagranicznego.
4. Ranking najczęściej odwiedzanych miejsc, atrakcji oraz produktów turystycznych.
5. Identyfikacja rynków zagranicznych istotnych z punktu widzenia przyjazdowego ruchu turystycznego.
6. Przeprowadzenie analizy porównawczej kształtowania się ruchu turystycznego na przestrzeni lat 2003–2010.
7. Scharakteryzowanie odwiedzających krajowych i zagranicznych z punktu widzenia ich motywacji i struktury przyjazdów.
8. Określenie przeciętnego poziomu wydatków poniesionych w trakcie pobytu.
9. Analiza zachowań odwiedzających, sposobu spędzania czasu, stopnia satysfakcji, oceny jakości oferty turystycznej, bezpieczeństwa, czystości itp., jak również odniesienia jakości świadczonych usług do obowiązujących cen.

1.2. Narzędzia analizy

Badania wykonano przy pomocy dwóch podstawowych narzędzi: badania typu desk research oraz wywiady bezpośrednie.

Pierwsza grupa narzędzi (badania typu desk research) opierała się na powszechnie dostępnych danych, szczególnie z Głównego Urzędu Statystycznego. Przede wszystkim były to dane pochodzące z Banku Danych Regionalnych oraz komunikatów, biuletynów, publikacji elektronicznych (w tym danych archiwalnych) dostępnych na witrynie GUS. Ponadto w badaniach wykorzystywano wszelkie inne możliwe do uzyskania informacje pozyskane od pracowników szeroko rozumianego sektora turystycznego, przewodników, gestorów atrakcji turystycznych, organizatorów ruchu turystycznego, służby celnej, MPL w Balicach. W analizach wykorzystano własne doświadczenia, jak również opracowane wcześniej raporty z badań ruchu turystycznego w Krakowie za lata 2003–2009.

W drugiej grupie narzędzi posłużono się wywiadami bezpośrednimi w formie ankiety (bezpośrednia rozmowa z respondentem przeprowadzona przez ankietera przy użyciu formularza). Ankieto-

wanymi byli odwiedzający krajowi i zagraniczni przybywający do Krakowa, tj. turyści (co najmniej z jednym noclegiem) oraz odwiedzający jednodniowi, którzy przybyli w celu poznawczym, wypoczynkowym, zawodowym, religijnym, rodzinnym, zdrowotnym itp., a ich pobyt nie przekraczał 90 dni. W badaniach pominięto przyjazdy, które wiązały się ze stałą pracą lub nauką w mieście.

1.3. Zasady ankietowania

Badania ruchu turystycznego w Krakowie przeprowadzono w sześciu turach czasowych po 2 dni (w II i III kwartale), w okresie od maja do września 2010 r. Badania były przeprowadzone pomiędzy 10 a 22 dniem każdego miesiąca. Miejsca ankietowania zostały dobrane na bazie poprzednich doświadczeń Małopolskiej Organizacji Turystycznej zdobytych w trakcie badań w latach 2003–2009. Obiekty i miejsca zostały dobrane losowo, tak aby reprezentowane były wszystkie rodzaje obiektów noclegowych w Krakowie oraz najbardziej charakterystyczne atrakcje. Przyjęty w badaniach system zbierania danych ankietowych opierał się na informacjach uzyskiwanych bezpośrednio w obiektach zakwaterowania oraz w miejscach najbardziej popularnych, będących atrakcją turystyczną. Listę tych miejsc ustalili eksperci.

Ankietowanie polegało na przeprowadzeniu wywiadu bezpośredniego według przygotowanego wcześniej kwestionariusza ankietowego zgodnie z opracowaną instrukcją szczegółowo omówioną podczas szkolenia ankieterów.

Przyjęto następujące zasady prowadzenia wywiadów:

- respondentami byli odwiedzający krajowi i międzynarodowi,
- wszystkie osoby, z którymi przeprowadzano wywiady, miały powyżej 16 lat,
- w przypadku ankietowania rodziny badaniem obejmowano tylko jednego jej przedstawiciela,
- w przypadku ankietowania grupy zorganizowanej badaniem obejmowano co najwyżej dwie dorosłe osoby z tej grupy,
- w przypadku ankietowania turysty obcojęzycznego ankieter przekazywał mu szablon ankiety w danym języku, a sam zaznaczał odpowiedzi na ankiecie w wersji polskiej.

1.4. Konstrukcja ankiety

Ankieta składała się z następujących części:

- metryczki z numerem ankietera, datą pobrania próby, numerem kolejnym ankiety, miejscem pobrania próby (miejscowość, ulica, obiekt),
- części merytorycznej, zawierającej zarówno pytania o charakterze ilościowym, ciągłym (np. wydatki, wiek), ilościowym w skali porządkowej, rangowej (np. oceny w skali Likerta), nominalnym (np. typu TAK, NIE) oraz tekstowym (np. opinie wyrażone słownie),
- charakterystyki respondenta: miejsca zamieszkania, danych demograficznych (wiek), społecznych (wykształcenie, hobby) i ekonomicznych (status materialny),
- adresu e-mailowego respondenta (jeżeli ankietowany wyrażał na to zgodę).

Część informacji posiada charakter wtórny i powstaje w drodze przekształceń pytań oryginalnych (np. kategorie wiekowe ustalane na podstawie wieku podawanego w latach).

1.5. Ustalanie wielkości próby

Wielkość próby ustalano kierując się dwiema przesłankami:

- dostępne środki finansowe na badania,
- rząd precyzji wynikający z wybranej wielkości próby w stosunku do wielkości populacji generalnej.

Ustalając liczebność próby prostej korzystano z następującego wzoru:

$$n = \frac{N}{1 + \frac{4(N-1)d^2}{u_a^2}}$$

W powyższym wzorze N jest szacunkową liczebnością populacji generalnej, u_a to dystrybuanta standaryzowanego rozkładu normalnego $N(0,1)$ dla założonego poziomu istotności α (w obliczeniach przyjęto trzy różne poziomy istotności: 1,5 i 10%), natomiast d to rząd precyzji oszacowań wskaźników struktury wyrażony w procentach.

Wynikowe wielkości próby dla różnych wielkości parametru N podano w tab. 1. Łatwo zauważyć, że wielkości próby przy populacji generalnej liczącej powyżej 1 mln elementów nie ulegają praktycznie zmianie. Zakładając standardowy w badaniach społeczno-ekonomicznych poziom istotności $\alpha=0,05$ oraz przyjmując 3-procentowy rząd precyzji szacowań wskaźników struktury, otrzymujemy oszacowanie wielkości próby prostej na poziomie 1066 elementów. Uwzględniając fakt, że badania terenowe odbywały się w 6 turach na przestrzeni 3–4 miesięcy przyjęto, że na jeden cykl składają się po dwie sąsiednie tury badań, co oznacza, że chcąc traktować uzyskane wyniki jako pomiar trzykrotny, należy dysponować próbą trzykrotnie większą, czyli liczącą $3 \times 1066 = 3198$ elementów, w zaokrągleniu $n \approx 3200$.

Tab. 1. Wielkość próby w zależności od wielkości populacji generalnej w losowaniu prostym przy różnym poziomie istotności α oraz różnym rzędzie precyzji d

Ufność (w %)	90 %	95 %	99 %	90 %	95 %	99 %	90 %	95 %	99 %	90 %	95 %	99 %
Istotność α	0,10	0,05	0,01	0,10	0,05	0,01	0,10	0,05	0,01	0,10	0,05	0,01
Wsp.u	1,64	1,96	2,58	1,64	1,96	2,58	1,64	1,96	2,58	1,64	1,96	2,58
Precyzja d (w %)	2	2	2	3	3	3	4	4	4	5	5	5
N	n	n	n	n	N	n	n	n	n	n	n	n
500 000	1 685	2 389	4 113	750	1 065	1 836	422	600	1 035	270	384	663
1 000 000	1 688	2 396	4 131	751	1 066	1 840	423	600	1 036	270	384	663
1 500 000	1 689	2 397	4 135	751	1 066	1 841	423	600	1 036	271	384	663

1.6. Operat losowania

Operat losowania ustalono w oparciu o dane GUS z 2009 r. dotyczące wykorzystania obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania. Przyjęto tu schemat losowania warstwowego (11 warstw), gdzie warstwę stanowił rodzaj obiektu (hotele, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, pokoje gościnne, kempingi, pola biwakowe, ośrodki kolonijne, inne obiekty). Liczba ankiet w próbie była proporcjonalna do liczby osób korzystających z noclegów w tych obiektach. Ponadto założono, że połowa ankiet (wywiadów) zostanie przeprowadzona w samych obiektach noclegowych, a druga połowa w atrakcjach (lub w ich pobliżu) turystycznych miasta.

Po wstępnej selekcji merytorycznej i formalnej zebranych formularzy wyeliminowano ankiety niespełniające założonych wymogów jakościowych.

Ostatecznie do analizy przyjęto **3378** ankiet.

Rozdział II. Analiza liczby korzystających z bazy noclegowej w Krakowie w latach 2001–2010

Punktem wyjścia analizy są informacje udostępnione przez Wojewódzki Urząd Statystyczny w Krakowie o liczbie korzystających z noclegów w obiektach noclegowych turystyki, według miesięcy w latach 2003–2010 oraz według kwartałów w latach 2001–2010. Uzyskane dane, w połączeniu z informacjami otrzymanymi w drodze badań ankietowych przeprowadzonych w latach 2003–2009 przez MOT, zostały wykorzystane do szacowania wielkości ruchu turystycznego w Krakowie w roku 2010 w różnych układach.

W stosunku do poprzednich raportów, za lata 2004–2009, wyjściowe dane zostały skorygowane. Odnosi się to głównie do danych za ostatnie cztery miesiące roku (wrzesień–grudzień), które w momencie analizy nie były dostępne i musiały zostać doszacowane. W rezultacie poszczególne wskaźniki i parametry w kolejnych raportach różnią się od siebie. W niniejszym raporcie szacunki dotyczą tylko okresu listopad–grudzień 2010 roku, natomiast informacje za poprzednie lata zostały uaktualnione na podstawie danych ze sprawozdań KT-1 uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego.

2.1. Analiza danych miesięcznych

Na dzień sporządzenia prognozy dostępne były informacje za miesiące styczeń–październik 2010 r. Wyznaczone na podstawie pierwszych ośmiu miesięcy w latach 2003–2010 ruchome indeksy dynamiki zebrano w tab.2.

Tab. 2. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w miesiącach styczeń–sierpień w latach 2003–2010 (w %)

I–VIII	2004/3	2005/4	2006/5	2007/6	2008/7	2009/8	2010/09
Ogółem	121,7	117,6	105,3	112,1	92,0	101,7	110,4
Kraj.	108,1	106,1	111,5	114,7	100,5	106,6	111,0
Zagr.	134,3	126,1	101,4	110,4	86,0	97,6	109,8

Jak można zauważyć, w 2009 roku nastąpiło zahamowanie spadku liczby korzystających z noclegów ogółem w stosunku do roku 2008. Nadal ma miejsce spadek ruchu turystycznego w przypadku turystów zagranicznych (ok. 3% w stosunku do roku ubiegłego), natomiast w przypadku turystów krajowych obserwuje się pewien (6,6%) wzrost ruchu. Natomiast w 2010 roku w relacji do 2009 roku nastąpił znaczny wzrost ruchu turystycznego o 10,4%. Wzrost ten był zbliżony w obydwóch segmentach – nieznacznie tylko wyższy dla ruchu krajowego (11%) niż zagranicznego (10%).

Tab. 3. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w miesiącach wrzesień–grudzień, w latach 2003–2010 (w %)

IX–XII	2004/3	2005/4	2006/5	2007/6	2008/7	2009/8	2010/09
Ogółem	128,5	112,8	117,2	102,3	84,9	109,6	117,8
Kraj.	118,7	105,5	121,6	107,2	93,6	110,9	117,4
Zagr.	137,8	118,7	114,1	98,5	77,7	108,3	118,4

W tab. 3 przedstawiono indeksy dynamiki liczby turystów w ostatnich czterech miesiącach, tj. wrzesień–grudzień analizowanych lat (w latach 2003–2009 indeksy faktyczne, natomiast w ostatnim roku analizy – wskaźniki częściowo szacunkowe). W ostatnich dwóch latach końcówka roku okazywała się korzystniejsza niż pierwsze 8 miesięcy (w odróżnieniu od lat 2007–2008). W rezultacie ostateczne indeksy dynamiki w skali całego roku, wykorzystane do prognozowania wielkości ruchu turystycznego w Krakowie (tab. 4) przyjęto na poziomie wyższym o ok. 2% w stosunku do faktycznych indeksów dynamiki dotyczących pierwszych 8 miesięcy.

Tab. 4. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2010 (w %)

I–XII	2004/3	2005/4	2006/5	2007/6	2008/7	2009/8	2010/09
Ogółem	123,9	116,0	109,1	108,7	89,7	104,1	112,8
Kraj.	111,5	105,9	114,9	112,0	98,1	108,0	113,2
Zagr.	135,4	123,7	105,3	106,4	83,4	100,7	112,5

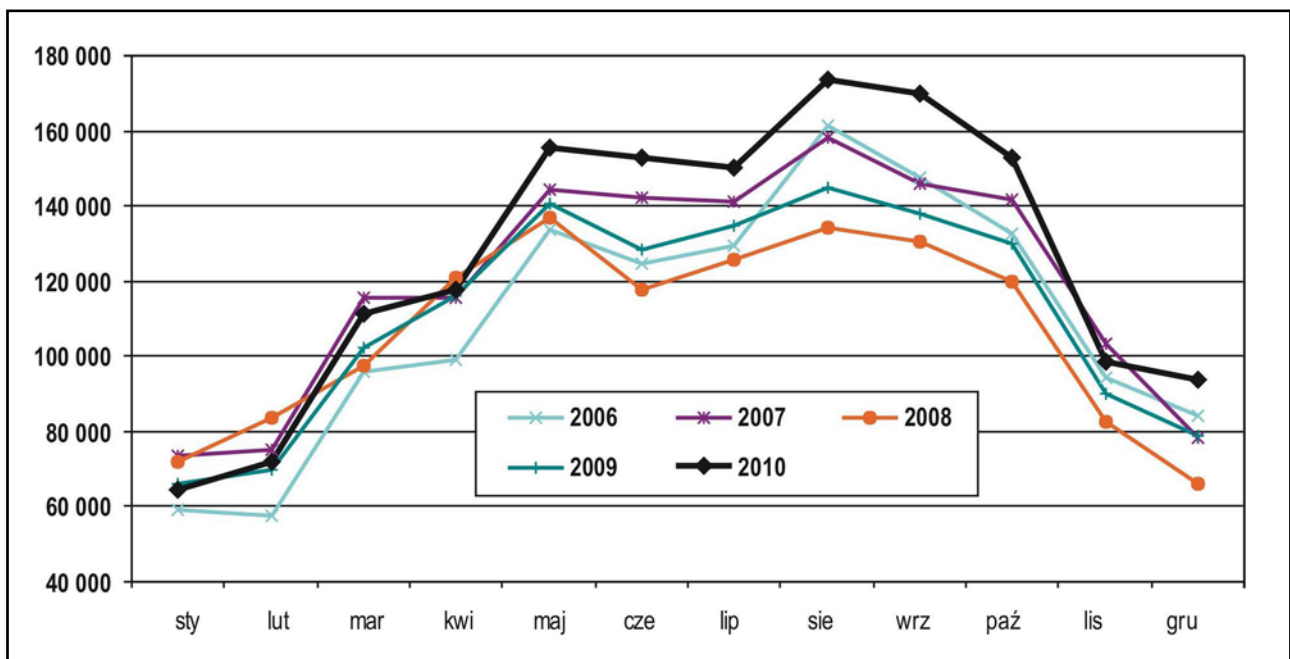
Zakłada się tu, że w roku 2010 nastąpi wzrost liczby korzystających z obiektów turystycznych o 12–13%, przy czym będzie on nieznacznie wyższy w segmencie turystów krajowych (13%) niż w segmencie turystów zagranicznych (12%).

2.2. Wielkość ruchu turystycznego

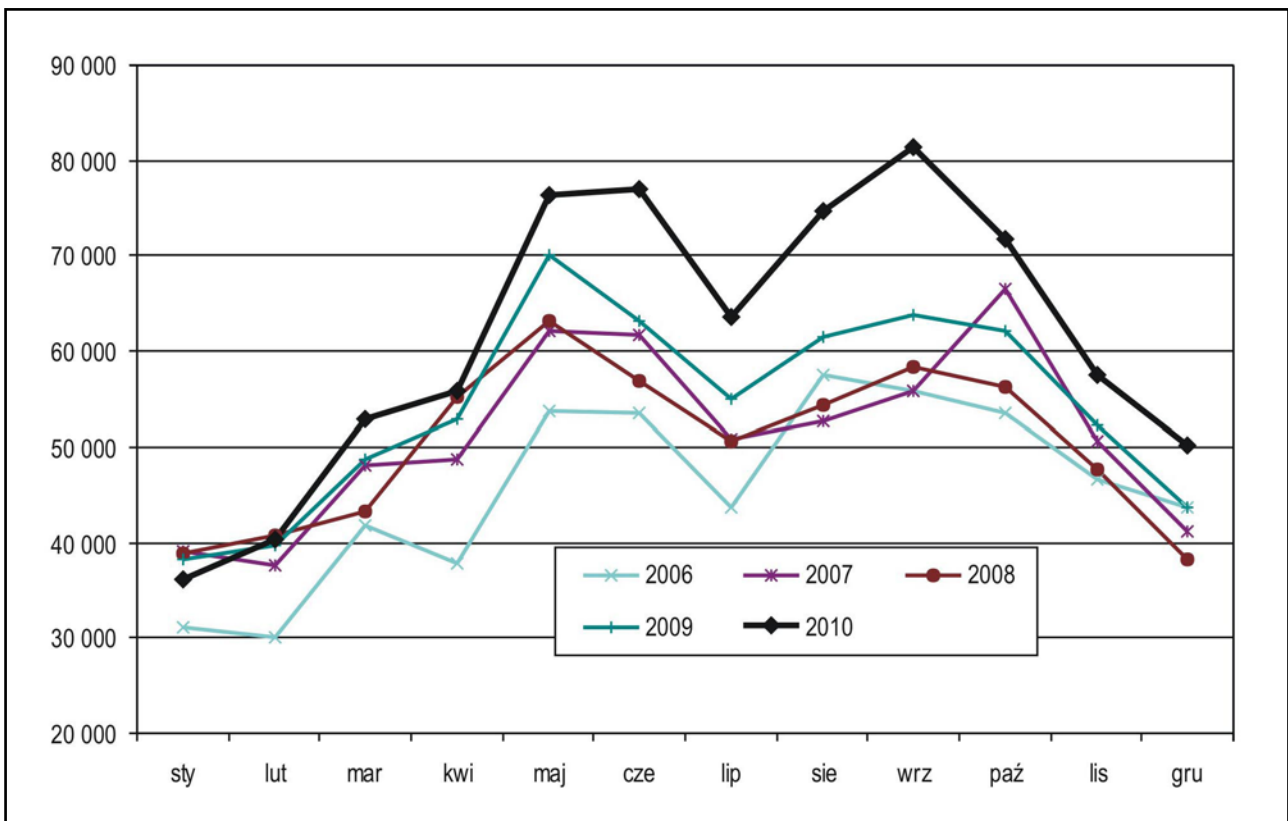
Przyjęte założenia doprowadziły do prognoz podanych w tab. 5 i przedstawionych w różnych przekrojach na rys. 1–3. Rysunki te ilustrują globalną wielkość ruchu turystycznego w latach 2006–2010, wraz z podziałem na turystów krajowych i zagranicznych, według miesięcy. Generalnie można stwierdzić, że w całym analizowanym okresie nie obserwuje się wyraźnych różnic wielkości ruchu w jednoimiennych miesiącach.

Tab. 5. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2010, według miesięcy

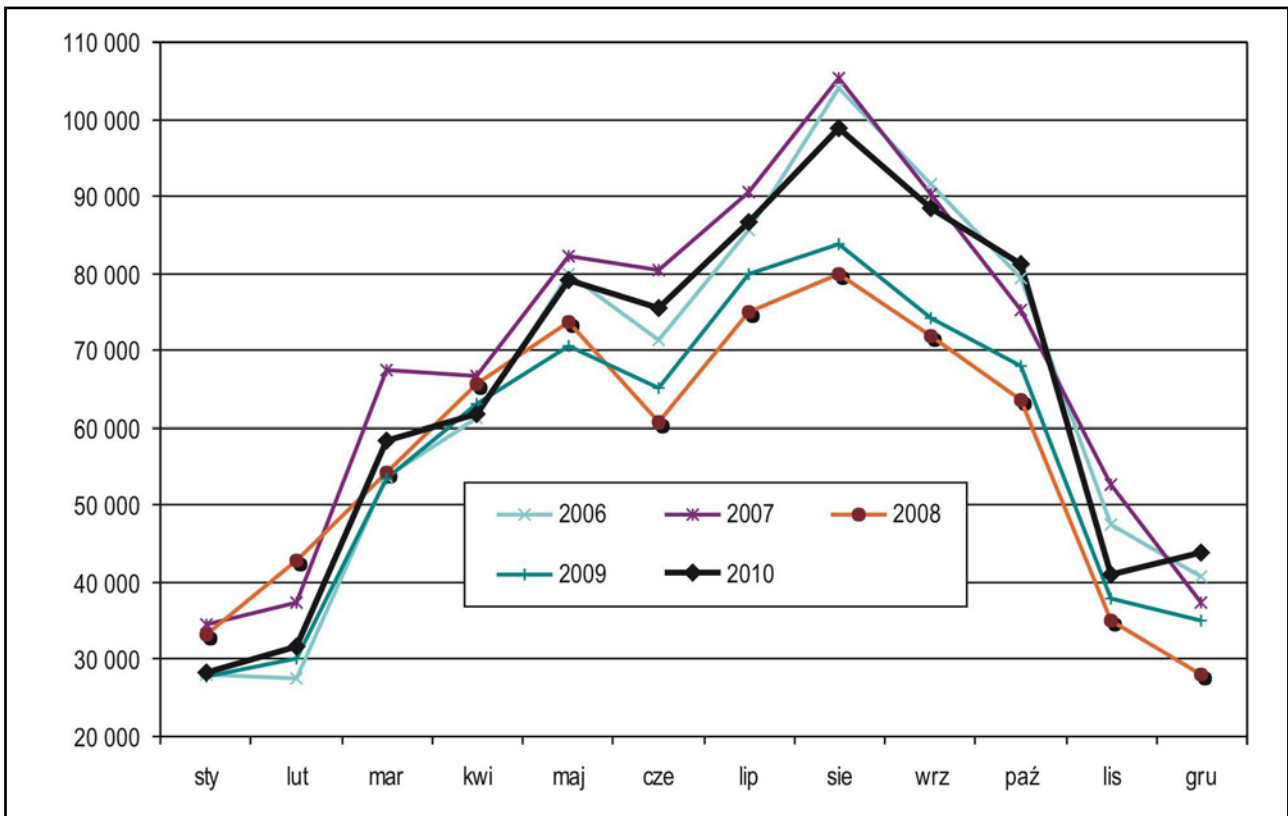
Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Razem	
Ogółem	2003	39 213	35 894	58 812	74 852	102 219	80 731	82 546	96 926	93 274	85 756	50 645	40 436	841 304
	2004	38 726	42 355	69 227	86 723	109 904	112 604	108 821	126 987	115 638	104 191	66 879	60 482	1 042 537
	2005	58 732	51 314	81 844	94 621	132 154	122 758	129 371	147 031	127 410	113 332	84 512	66 266	1 209 345
	2006	59 237	57 588	95 630	99 023	133 545	124 865	129 365	161 515	147 577	132 858	94 142	84 391	1 319 736
	2007	73 488	74 921	115 391	115 463	144 390	142 129	141 396	158 020	146 114	141 662	103 325	78 505	1 434 804
	2008	72 075	83 600	97 517	120 743	136 750	117 681	125 610	134 322	130 304	119 697	82 683	66 241	1 287 223
	2009	66 031	69 803	102 213	115 951	140 784	128 373	134 880	145 126	137 993	130 133	90 302	78 831	1 340 420
	2010	64 427	71 836	111 141	117 556	155 368	152 635	150 413	173 449	169 807	153 034	98 623	93 814	1 512 103
Kraj.	2003	25 995	24 030	32 354	35 345	51 563	40 253	30 919	32 844	34 195	41 683	31 193	24 039	404 413
	2004	24 446	27 449	33 618	34 156	48 635	49 526	38 582	39 005	43 506	42 047	37 678	32 426	451 074
	2005	32 478	29 083	34 187	38 476	47 678	47 399	40 680	43 396	44 669	46 099	41 710	31 731	477 586
	2006	31 091	30 151	41 837	37 792	53 742	53 432	43 737	57 558	55 863	53 436	46 534	43 770	548 943
	2007	38 992	37 662	48 044	48 775	62 116	61 658	50 872	52 653	55 890	66 469	50 603	41 092	614 826
	2008	38 823	40 686	43 207	55 175	63 122	56 836	50 520	54 458	58 429	56 163	47 562	38 186	603 167
	2009	38 261	39 656	48 728	52 983	70 152	63 255	54 970	61 403	63 868	62 214	52 326	43 733	651 549
	2010	36 142	40 240	52 848	55 741	76 284	77 086	63 628	74 601	81 405	71 798	57 567	50 086	737 426
Zagr.	2003	13 218	11 864	26 458	39 507	50 656	40 478	51 627	64 082	59 079	44 073	19 452	16 397	436 891
	2004	14 280	14 906	35 609	52 567	61 269	63 078	70 239	87 982	72 132	62 144	29 201	28 056	591 463
	2005	26 254	22 231	47 657	56 145	84 476	75 359	88 691	103 635	82 741	67 233	42 802	34 535	731 759
	2006	28 146	27 437	53 793	61 231	79 803	71 433	85 628	103 957	91 714	79 422	47 608	40 621	770 793
	2007	34 496	37 259	67 347	66 688	82 274	80 471	90 524	105 367	90 224	75 193	52 722	37 413	819 978
	2008	33 252	42 914	54 310	65 568	73 628	60 845	75 090	79 864	71 875	63 534	35 121	28 055	684 056
	2009	27 770	30 147	53 485	62 968	70 632	65 118	79 910	83 723	74 125	67 919	37 976	35 098	688 871
	2010	28 285	31 596	58 293	61 815	79 084	75 549	86 785	98 848	88 402	81 236	41 063	43 909	774 865

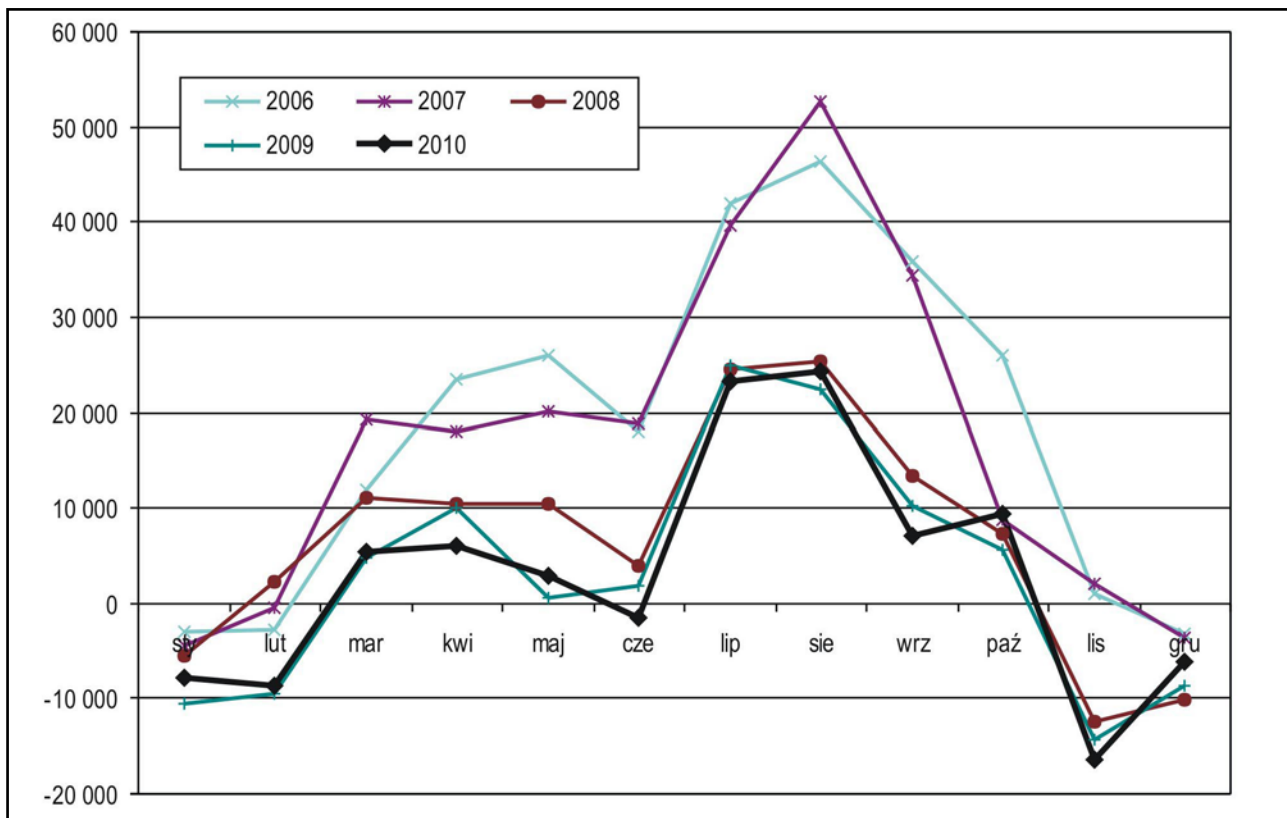
Rys. 1. Liczba turystów ogółem korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2006–2010

Rys. 2. Liczba turystów krajowych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2006–2010

Rys. 3. Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2006–2010

Rys. 4. Różnica między liczbą turystów zagranicznych i krajowych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2006–2010

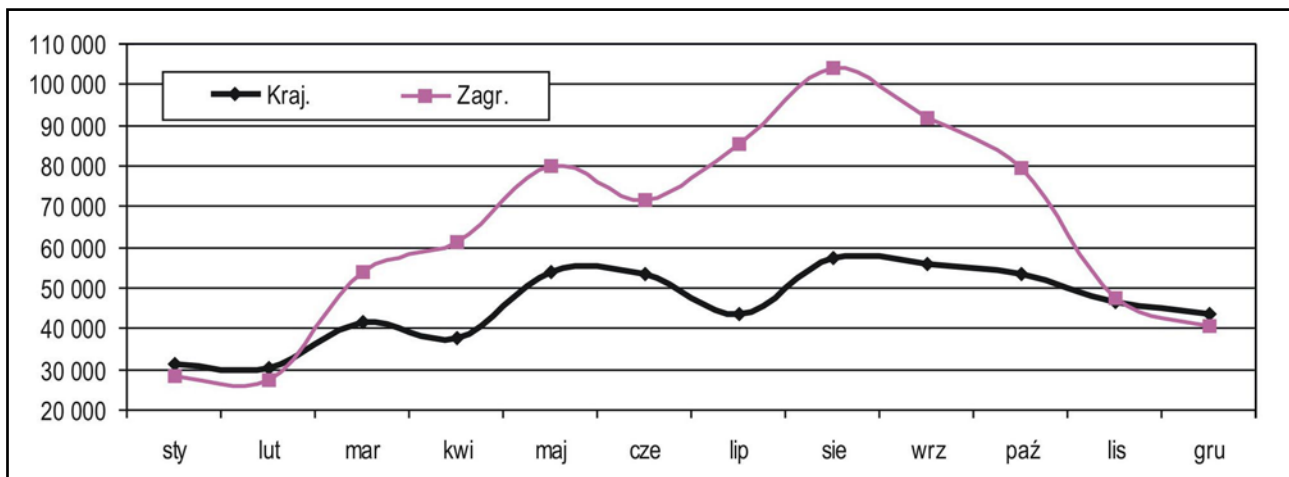
Rys. 4 obrazuje fakt, że wielkość zagranicznego ruchu turystycznego w Krakowie na ogół przekracza wielkość krajowego ruchu turystycznego, za wyjątkiem okresu zimowego (listopad–luty). Największe różnice na korzyść turystów zagranicznych mają miejsce w miesiącach lipiec–wrzesień, z kumulacją w sierpniu. W latach 2008–2010 w czerwcu obserwuje się zbliżony poziom ruchu turystycznego w obydwóch segmentach. Warto zwrócić uwagę, że w miesiącach zimowych (listopad–luty) w ostatnich latach również następuje stopniowe wyrównanie się krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego.

Prawidłowości te potwierdzają także rys. 5–9, na których przedstawiono liczbę turystów krajowych i zagranicznych w poszczególnych latach okresu 2006–2010. Jak można zauważyć, w latach 2009–2010 relacje pomiędzy wielkością ruchu turystycznego w obydwóch segmentach (krajowym i zagranicznym) były analogiczne. Przewaga zagranicznego ruchu turystycznego nad krajowym utrzymuje się na podobnym poziomie tylko w miesiącach letnich: lipiec–wrzesień, natomiast sytuacja odwrotna (na niższym poziomie) ma miejsce w okresie zimowym: listopad–grudzień. W pozostałych miesiącach, zwłaszcza maj–czerwiec, poziom ruchu turystycznego w obydwóch segmentach jest wyrównany.

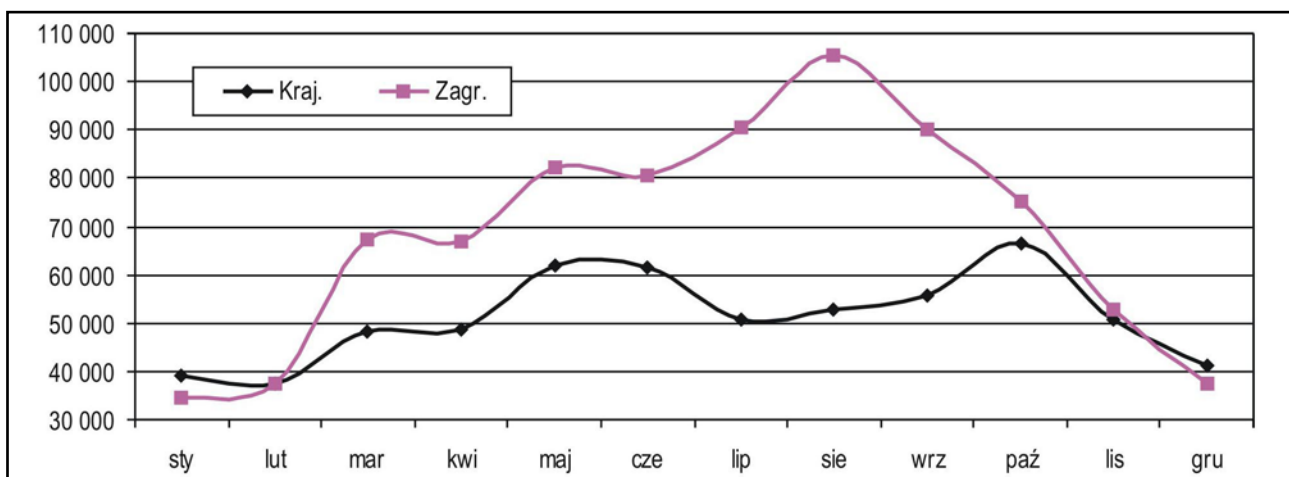
W skali całego roku wyraźna nadwyżka turystów zagranicznych nad turystami krajowymi pojawiła się w 2004 r., pogłębiła się w latach 2005–2007, natomiast w roku 2008 uległa wyraźnemu zmniejszeniu, a w latach 2009–2010 ukształtowała się na nieco tylko wyższym poziomie jak w roku 2003 (tab. 6 oraz rys. 10).

Tab. 6. Nadwyżka turystów zagranicznych nad turystami krajowymi w Krakowie w latach 2003–2010

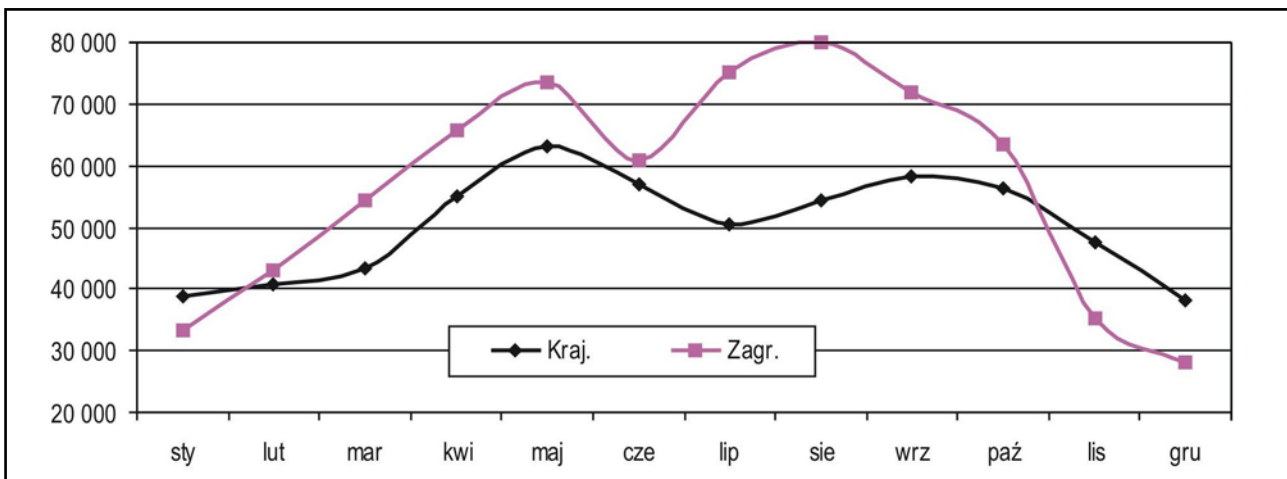
M-c	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
sty	-12 777	-10 166	-6 224	-2 945	-4 496	-5 571	-10 491	-7 857
lut	-12 166	-12 543	-6 852	-2 714	-403	2 228	-9 509	-8 644
mar	-5 896	1 991	13 470	11 956	19 303	11 103	4 757	5 445
kwi	4 162	18 411	17 669	23 439	17 913	10 393	9 985	6 074
maj	-907	12 634	36 798	26 061	20 158	10 506	480	2 800
cze	225	13 552	27 960	18 001	18 813	4 009	1 863	-1 537
lip	20 708	31 657	48 011	41 891	39 652	24 570	24 940	23 157
sie	31 238	48 977	60 239	46 399	52 714	25 406	22 320	24 247
wrz	24 884	28 626	38 072	35 851	34 334	13 446	10 257	6 997
paź	2 390	20 097	21 134	25 986	8 724	7 371	5 705	9 438
lis	-11 741	-8 477	1 092	1 074	2 119	-12 441	-14 350	-16 504
gru	-7 642	-4 370	2 804	-3 149	-3 679	-10 131	-8 635	-6 177
Razem	32 478	140 389	254 173	221 850	205 152	80 889	37 322	37 627

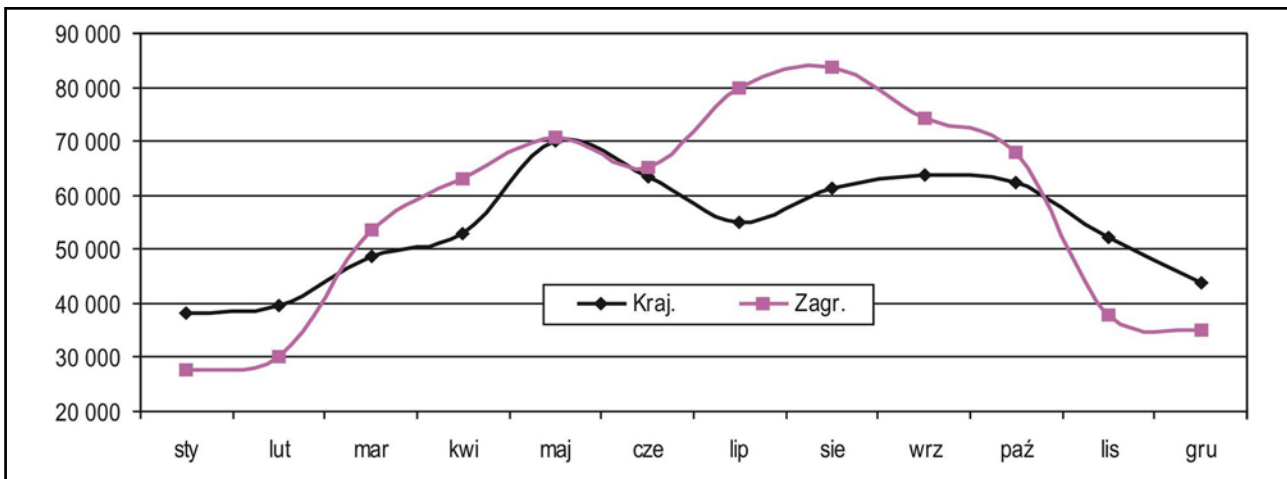
Rys. 5. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2006

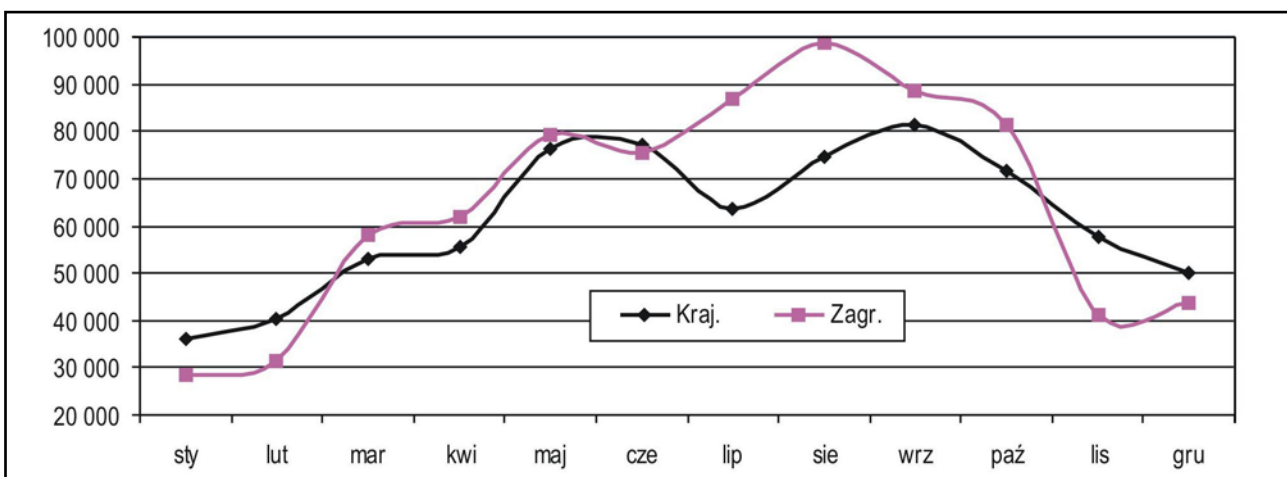
Rys. 6. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2007

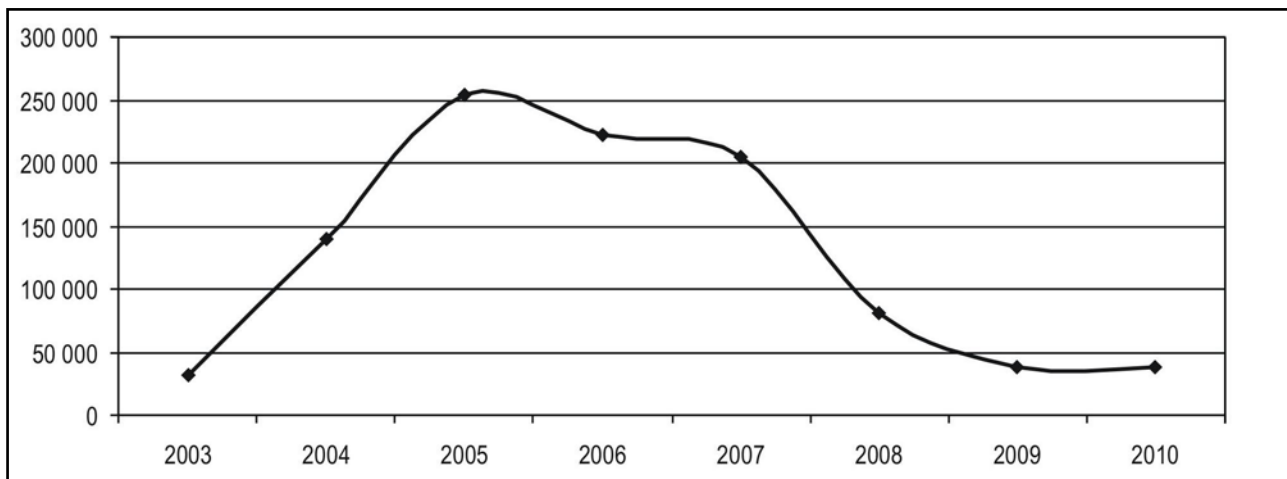
Rys. 7. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2008 r.

Rys. 8. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2009 r.

Rys. 9. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2010 r.

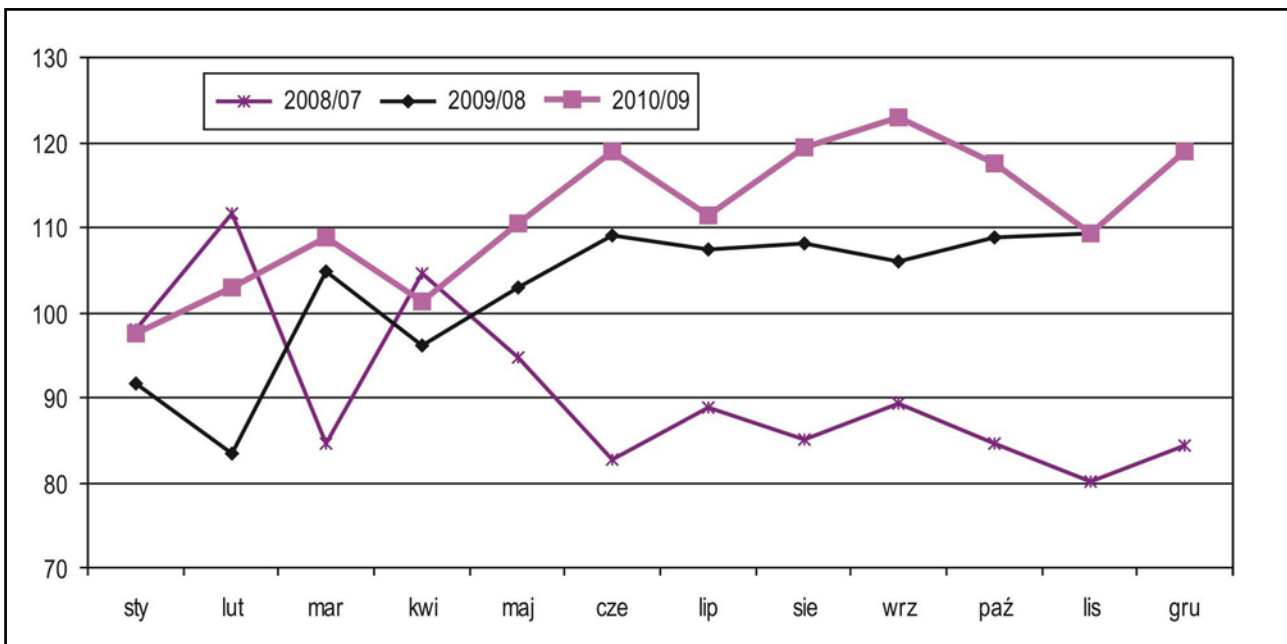
Rys. 10. Nadwyżka turystów zagranicznych nad krajowymi w Krakowie w latach 2003–2010

2.3. Indeksy dynamiki

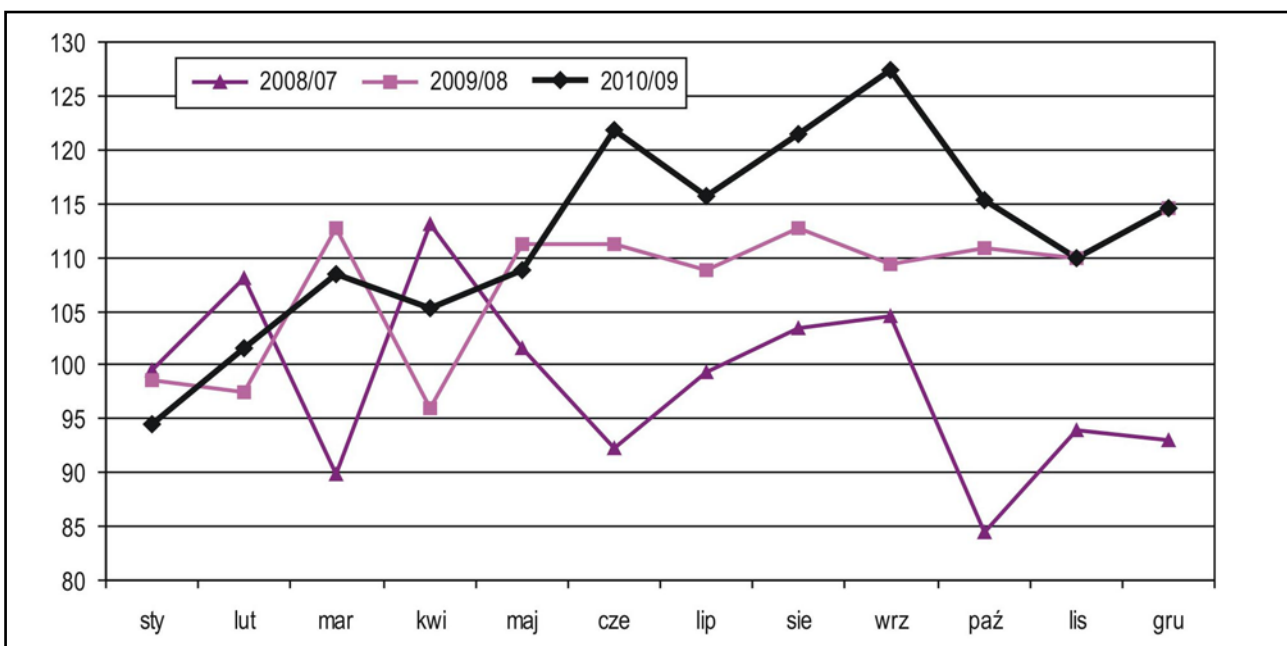
W tab. 7 zamieszczono ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w latach 2004–2010, natomiast na rys. 11–13 przedstawiono kształtowanie się tych indeksów w ostatnich trzech latach, odrębnie dla turystów ogółem, krajowych i zagranicznych. Nie ma tu wyraźnych prawidłowości – indeksy dynamiki kształtują się w poszczególnych miesiącach na różnym poziomie. W latach 2009–2010 w porównaniu do 2008 r. występuje wyraźny wzrost indeksów dynamiki w miesiącach czerwiec–grudzień, natomiast w pierwszych czterech miesiącach indeksy dynamiki w tych trzech latach są zbliżone. Łatwo też zauważyć, że w 2010 roku indeksy dynamiki w drugiej połowie roku są wyraźnie wyższe nie tylko w porównaniu do roku 2008, ale także i do roku 2009.

Tab. 7. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z obiektów turystycznych w Krakowie dla turystów ogółem, krajowych i zagranicznych w latach 2004–2010 (w %)

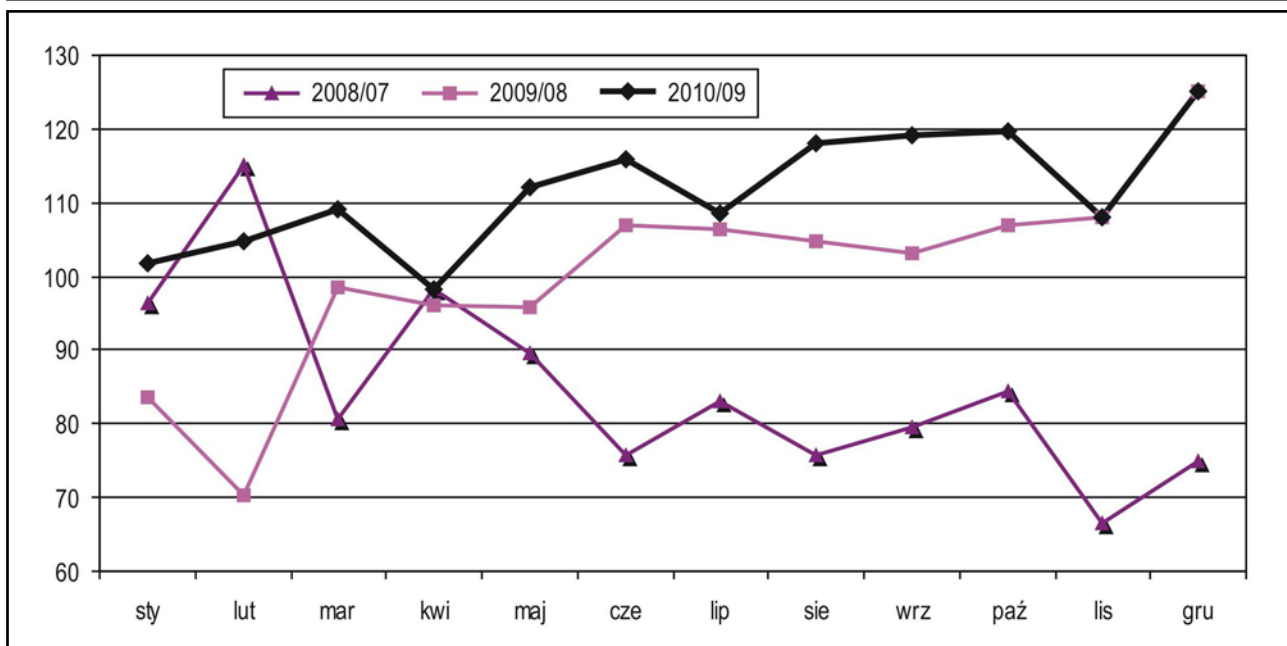
M-c	2005/2004			2006/2005			2007/2006			2008/2007			2009/2008			2010/2009		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
sty	151,7	132,9	183,9	100,9	95,7	107,2	124,1	125,4	122,6	98,1	99,6	96,4	91,6	98,6	83,5	97,6	94,5	101,9
lut	121,2	106,0	149,1	112,2	103,7	123,4	130,1	124,9	135,8	111,6	108,0	115,2	83,5	97,5	70,2	102,9	101,5	104,8
mar	118,2	101,7	133,8	116,8	122,4	112,9	120,7	114,8	125,2	84,5	89,9	80,6	104,8	112,8	98,5	108,7	108,5	109,0
kwi	109,1	112,6	106,8	104,7	98,2	109,1	116,6	129,1	108,9	104,6	113,1	98,3	96,0	96,0	96,0	101,4	105,2	98,2
maj	120,2	98,0	137,9	101,1	112,7	94,5	108,1	115,6	103,1	94,7	101,6	89,5	102,9	111,1	95,9	110,4	108,7	112,0
cze	109,0	95,7	119,5	101,7	112,7	94,8	113,8	115,4	112,7	82,8	92,2	75,6	109,1	111,3	107,0	118,9	121,9	116,0
lip	118,9	105,4	126,3	100,0	107,5	96,5	109,3	116,3	105,7	88,8	99,3	83,0	107,4	108,8	106,4	111,5	115,8	108,6
sie	115,8	111,3	117,8	109,9	132,6	100,3	97,8	91,5	101,4	85,0	103,4	75,8	108,0	112,8	104,8	119,5	121,5	118,1
wrz	110,2	102,7	114,7	115,8	125,1	110,8	99,0	100,0	98,4	89,2	104,5	79,7	105,9	109,3	103,1	123,1	127,5	119,3
paź	108,8	109,6	108,2	117,2	115,9	118,1	106,6	124,4	94,7	84,5	84,5	84,5	108,7	110,8	106,9	117,6	115,4	119,6
lis	126,4	110,7	146,6	111,4	111,6	111,2	109,8	108,7	110,7	80,0	94,0	66,6	109,2	110,0	108,1	109,2	110,0	108,1
gru	109,6	97,9	123,1	127,4	137,9	117,6	93,0	93,9	92,1	84,4	92,9	75,0	119,0	114,5	125,1	119,0	114,5	125,1
Σ	116,0	105,9	123,7	109,1	114,9	105,3	108,7	112,0	106,4	89,7	98,1	83,4	104,1	108,0	100,7	112,8	113,2	112,5

Rys. 11. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2007–2010 (w %)

Rys. 12. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w Krakowie w latach 2007–2010 (w %)

Rys. 13. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krakowie w latach 2007–2010 (w %)

2.4. Turystyka krajowa a zagraniczna

W tab. 8 zebrano wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie turystów w latach 2003–2009. Struktura ta pokazana jest na rys. 14–16. W całym analizowanym okresie sytuacja jest mniej więcej identyczna. Na rys. 16 wyraźnie widać przewagę liczby turystów zagranicznych nad liczbą turystów krajowych, począwszy od marca aż do października. Największą różnicę notuje się w miesiącach letnich: lipiec–sierpień i wrzesień. Wyjątkiem są dwa miesiące maj–czerwiec gdzie obserwuje równowagę w obydwóch segmentach. W pozostałych miesiącach: listopad–luty, notuje się przewagę liczby turystów krajowych nad zagranicznymi.

Tab. 8. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z obiektów turystycznych w Krakowie w latach 2003–2010 (w %)

M-c	Turyści krajowi								Turyści z zagranicy							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
sty	66,3	63,1	55,3	52,5	53,1	53,9	57,9	56,1	33,7	36,9	44,7	47,5	46,9	46,1	42,1	43,9
lut	66,9	64,8	56,7	52,4	50,3	48,7	56,8	56,0	33,1	35,2	43,3	47,6	49,7	51,3	43,2	44,0
mar	55,0	48,6	41,8	43,7	41,6	44,3	47,7	47,6	45,0	51,4	58,2	56,3	58,4	55,7	52,3	52,4
kwi	47,2	39,4	40,7	38,2	42,2	45,7	45,7	47,4	52,8	60,6	59,3	61,8	57,8	54,3	54,3	52,6
maj	50,4	44,3	36,1	40,2	43,0	46,2	49,8	49,1	49,6	55,7	63,9	59,8	57,0	53,8	50,2	50,9
cze	49,9	44,0	38,6	42,8	43,4	48,3	49,3	50,5	50,1	56,0	61,4	57,2	56,6	51,7	50,7	49,5
lip	37,5	35,5	31,4	33,8	36,0	40,2	40,8	42,3	62,5	64,5	68,6	66,2	64,0	59,8	59,2	57,7
sie	33,9	30,7	29,5	35,6	33,3	40,5	42,3	43,0	66,1	69,3	70,5	64,4	66,7	59,5	57,7	57,0

Cd. tab. 8. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z obiektów turystycznych w Krakowie w latach 2003–2010 (w %)

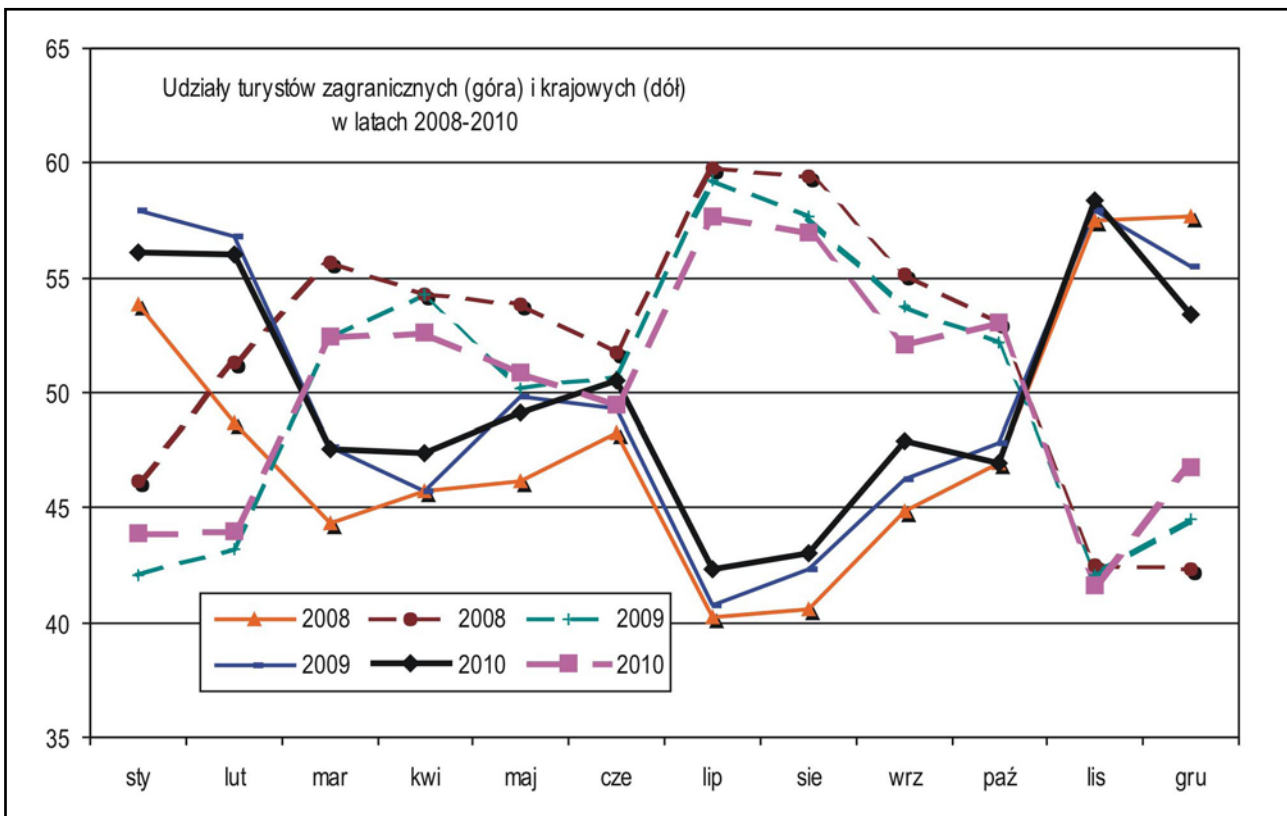
M-c	Turyści krajowi								Turyści z zagranicy							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
wrz	36,7	37,6	35,1	37,9	38,3	44,8	46,3	47,9	63,3	62,4	64,9	62,1	61,7	55,2	53,7	52,1
paź	48,6	40,4	40,7	40,2	46,9	46,9	47,8	46,9	51,4	59,6	59,3	59,8	53,1	53,1	52,2	53,1
lis	61,6	56,3	49,4	49,4	49,0	57,5	57,9	58,4	38,4	43,7	50,6	50,6	51,0	42,5	42,1	41,6
gru	59,4	53,6	47,9	51,9	52,3	57,6	55,5	53,4	40,6	46,4	52,1	48,1	47,7	42,4	44,5	46,8
Razem	48,1	43,3	39,5	41,6	42,9	46,9	48,6	48,8	51,9	56,7	60,5	58,4	57,1	53,1	51,4	51,2

Rys. 14. Wskaźniki udziału turystów krajowych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2006–2010 (w %)

Rys. 15. Wskaźniki udziału turystów zagranicznych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2006–2010 (w %)

Rys. 16. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2008–2010 (w %)

2.5. Wskaźniki sezonowości

Na koniec warto przeanalizować wskaźniki sezonowości dla wyróżnionych kategorii turystów i kolejnych lat. Wskaźniki te zebrano w tab. 9 oraz zilustrowano na rys. 17–21 (dla poszczególnych lat w okresie 2006–2010) oraz na rys. 22–24 (dla poszczególnych kategorii turystów).

Jak można zauważyć, ruch turystyczny cechuje się dużą sezonowością – w szczycie sezonu wielkość ruchu przekracza przeciętny poziom o 40–50%, natomiast w innych okresach może spaść do 40–50% poniżej przeciętnego poziomu. Nieco większe są wskaźniki sezonowości dla turystów zagranicznych – minimalne na poziomie 40% i maksymalne na poziomie 150%, natomiast mniejsze dla turystów krajowych – odpowiednio od 60% do 130%.

W latach 2009–2010 szczyt sezonowości ruchu turystycznego obserwuje się w miesiącach sierpień–wrzesień, oraz drugi (nieco mniejszy) od kwietnia do czerwca–lipca. W lipcu zaczyna się przewaga zagranicznego ruchu turystycznego nad krajowym.

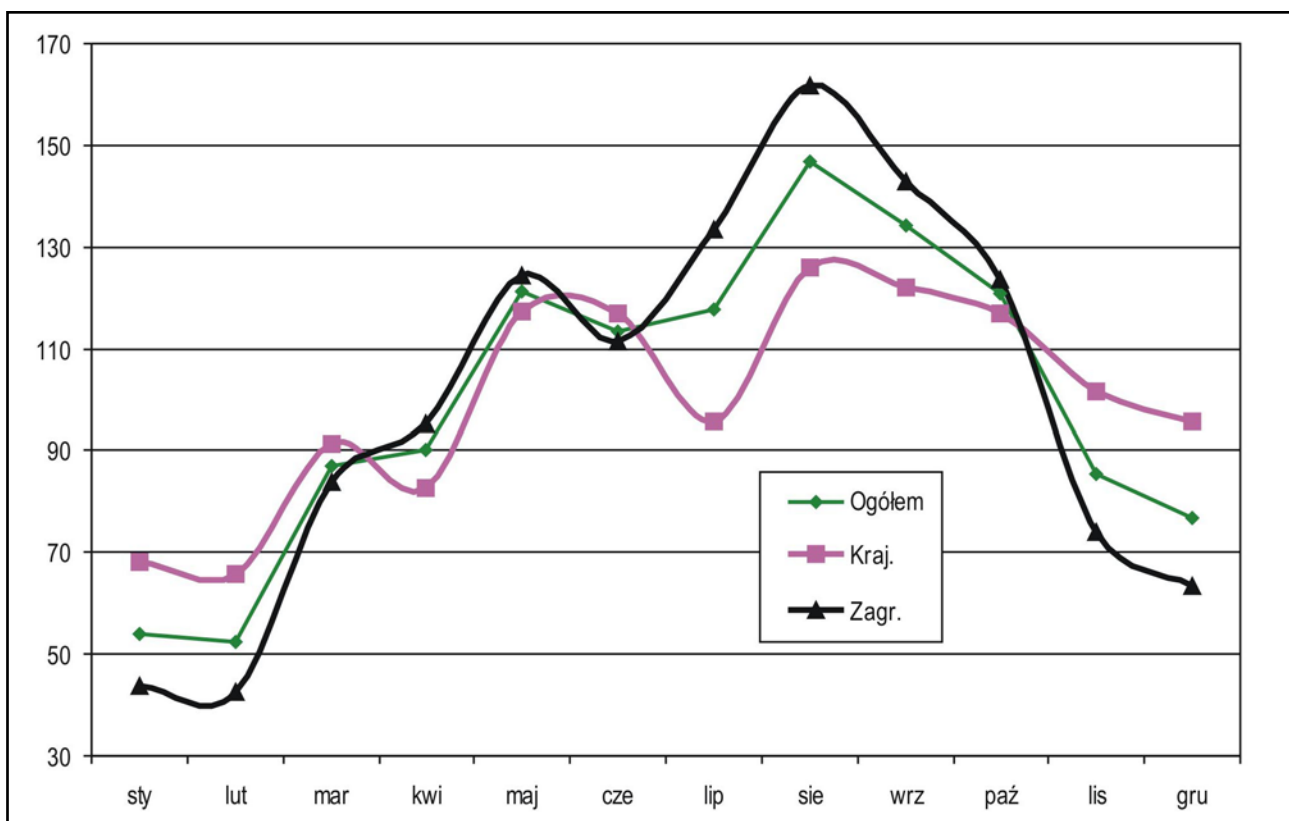
Generalnie sezonowości ruchu turystycznego w tych latach kształtowała się na zbliżonym poziomie w poszczególnych miesiącach i w analizowanych segmentach ruchu.

Tab. 9. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2010, w podziale na turystów ogółem, krajowych i zagranicznych (w %)

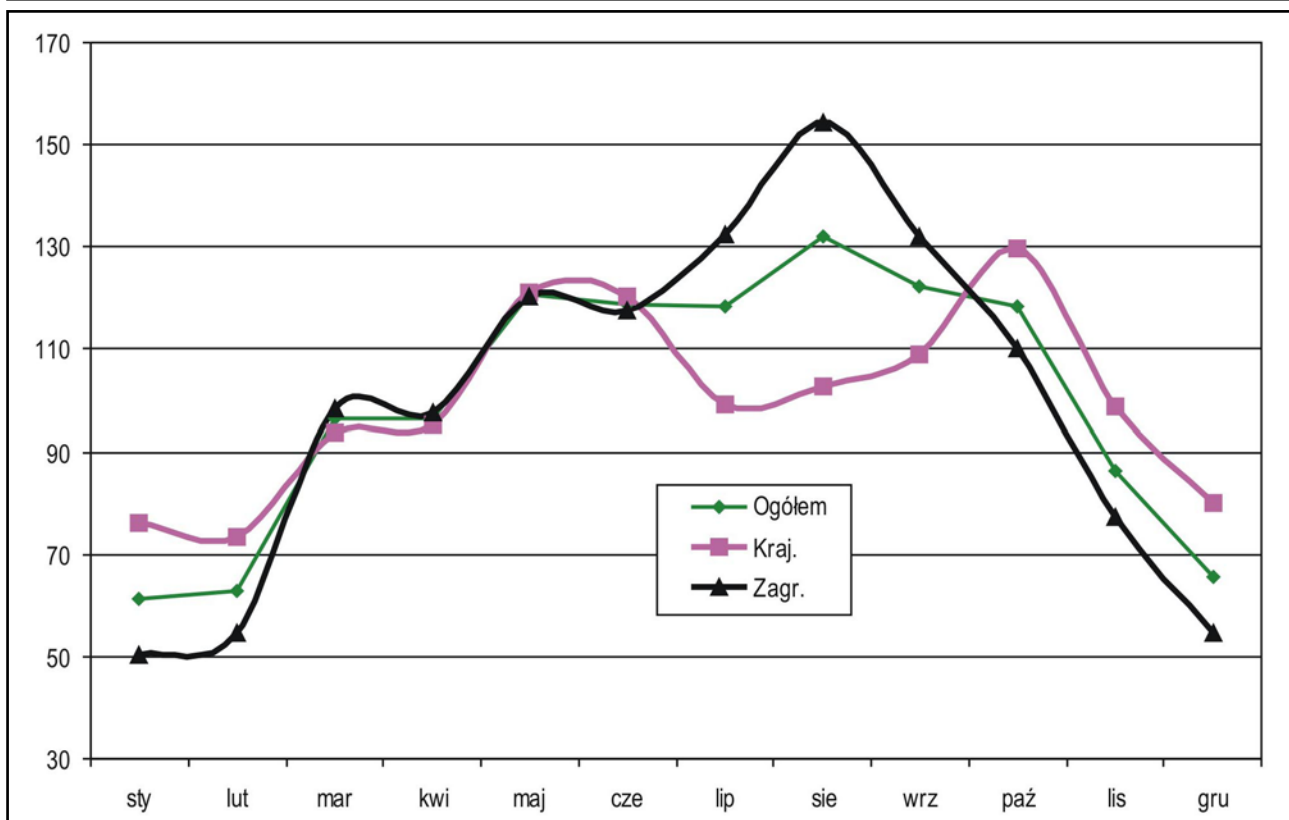
M-c	2003			2004			2005			2006		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
sty	55,9	77,1	36,3	44,6	65,0	29,0	58,3	81,6	43,1	53,9	68,0	43,8
lut	51,2	71,3	32,6	48,8	73,0	30,2	50,9	73,1	36,5	52,4	65,9	42,7
mar	83,9	96,0	72,7	79,7	89,4	72,2	81,2	85,9	78,2	87,0	91,5	83,7
kwi	106,8	104,9	108,5	99,8	90,9	106,7	93,9	96,7	92,1	90,0	82,6	95,3
maj	145,8	153,0	139,1	126,5	129,4	124,3	131,1	119,8	138,5	121,4	117,5	124,2
cze	115,2	119,4	111,2	129,6	131,8	128,0	121,8	119,1	123,6	113,5	116,8	111,2
lip	117,7	91,7	141,8	125,3	102,6	142,5	128,4	102,2	145,4	117,6	95,6	133,3
sie	138,3	97,5	176,0	146,2	103,8	178,5	145,9	109,0	169,9	146,9	125,8	161,8
wrz	133,0	101,5	162,3	133,1	115,7	146,3	126,4	112,2	135,7	134,2	122,1	142,8
paź	122,3	123,7	121,1	119,9	111,9	126,1	112,5	115,8	110,3	120,8	116,8	123,6
lis	72,2	92,6	53,4	77,0	100,2	59,2	83,9	104,8	70,2	85,6	101,7	74,1
gru	57,7	71,3	45,0	69,6	86,3	56,9	65,8	79,7	56,6	76,7	95,7	63,2

Cd. tab. 9. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2010, w podziale na turystów ogółem, krajowych i zagranicznych (w %)

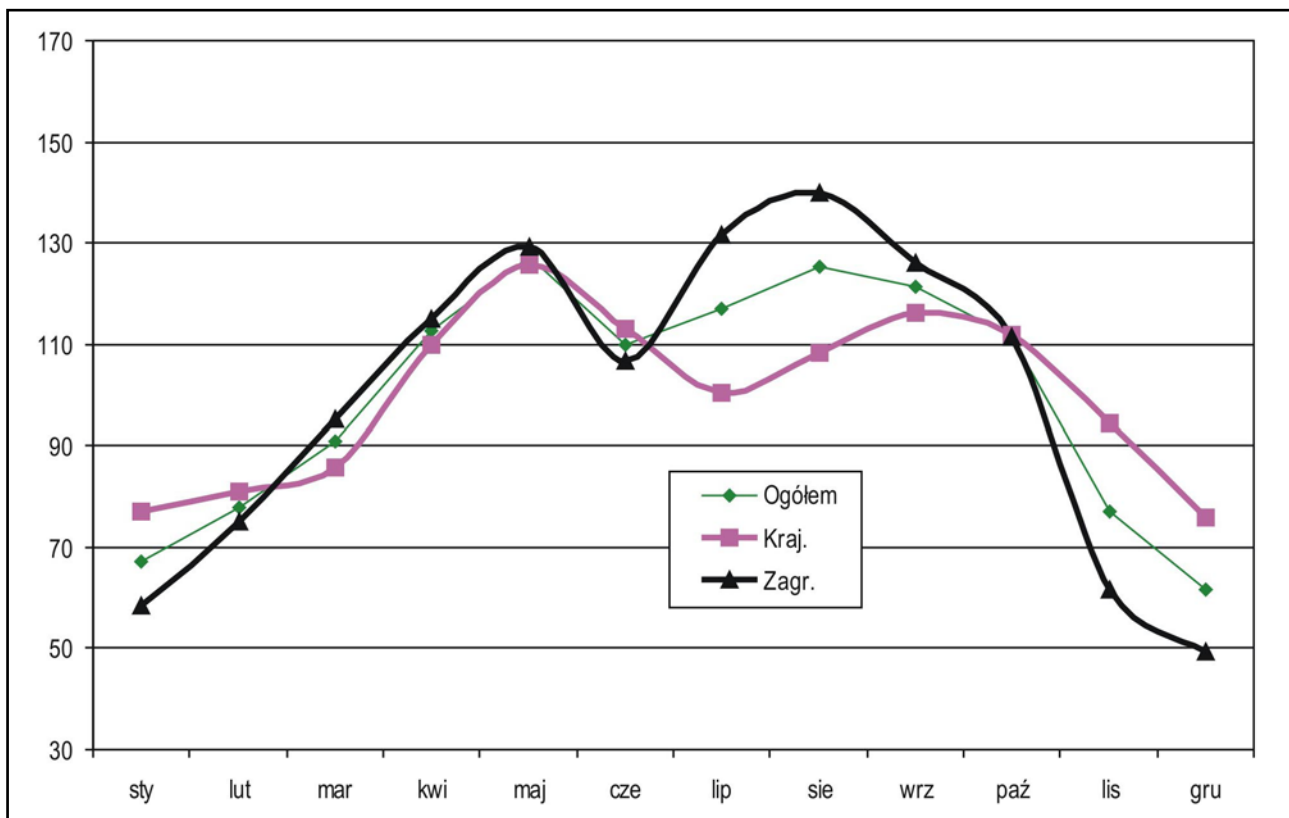
M-c	2007			2008			2009			2010		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
sty	61,5	76,1	50,5	67,2	77,2	58,3	59,1	70,5	48,4	51,1	58,8	43,8
lut	62,7	73,5	54,5	77,9	80,9	75,3	62,5	73,0	52,5	57,0	65,5	48,9
mar	96,5	93,8	98,6	90,9	86,0	95,3	91,5	89,7	93,2	88,2	86,0	90,3
kwi	96,6	95,2	97,6	112,6	109,8	115,0	103,8	97,6	109,7	93,3	90,7	95,7
maj	120,8	121,2	120,4	127,5	125,6	129,2	126,0	129,2	123,0	123,3	124,2	122,5
cze	118,9	120,3	117,8	109,7	113,1	106,7	114,9	116,5	113,4	121,1	125,5	117,0
lip	118,3	99,3	132,5	117,1	100,5	131,7	120,8	101,2	139,2	119,4	103,6	134,4
sie	132,2	102,8	154,2	125,2	108,3	140,1	129,9	113,1	145,8	137,6	121,4	153,1
wrz	122,2	109,1	132,0	121,5	116,2	126,1	123,5	117,6	129,1	134,8	132,5	136,9
paź	118,5	129,7	110,0	111,6	111,7	111,5	116,5	114,6	118,3	121,4	116,9	125,8
lis	86,4	98,8	77,2	77,1	94,6	61,6	80,8	96,4	66,2	78,3	93,7	63,6
gru	65,7	80,2	54,8	61,8	76,0	49,2	70,6	80,5	61,1	74,5	81,5	68,0

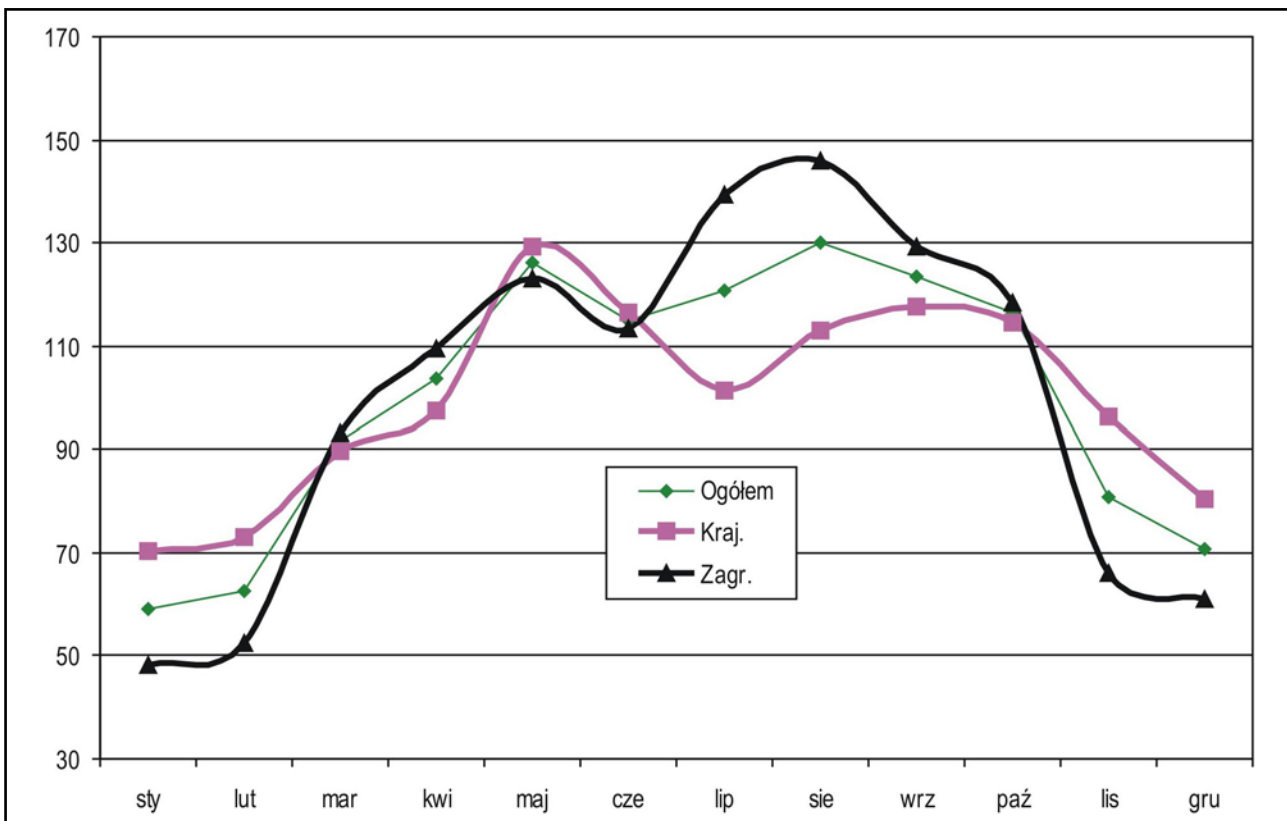
Rys. 17. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2006

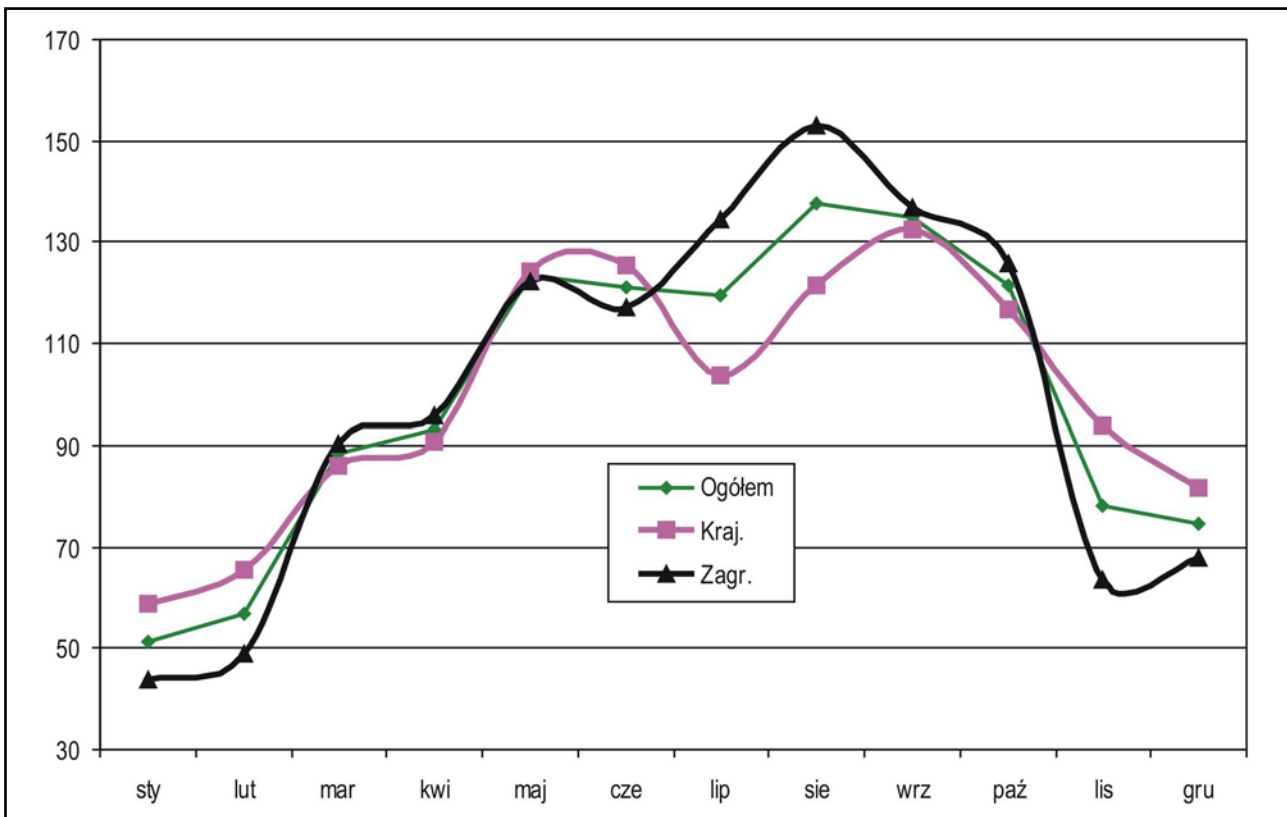
Rys. 18. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2007

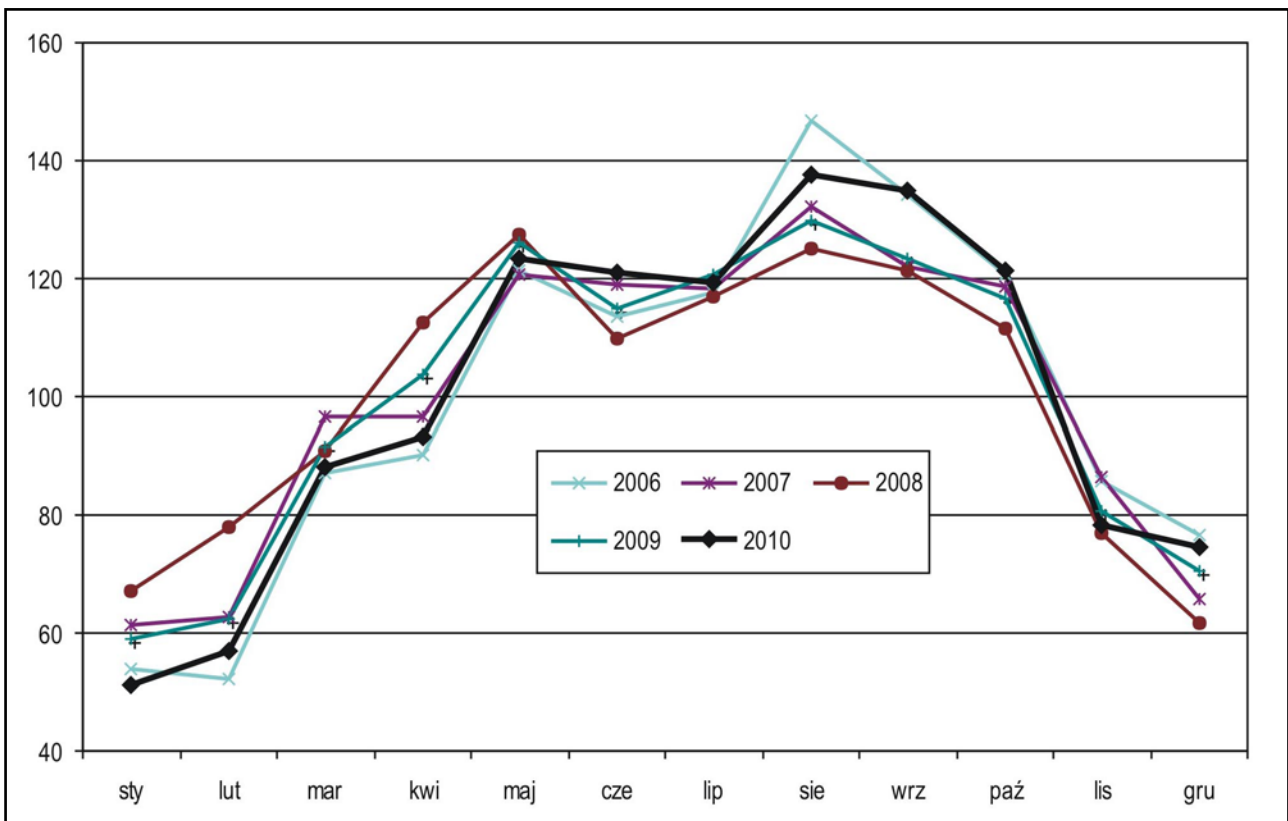
Rys. 19. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2008

Rys. 20. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2009

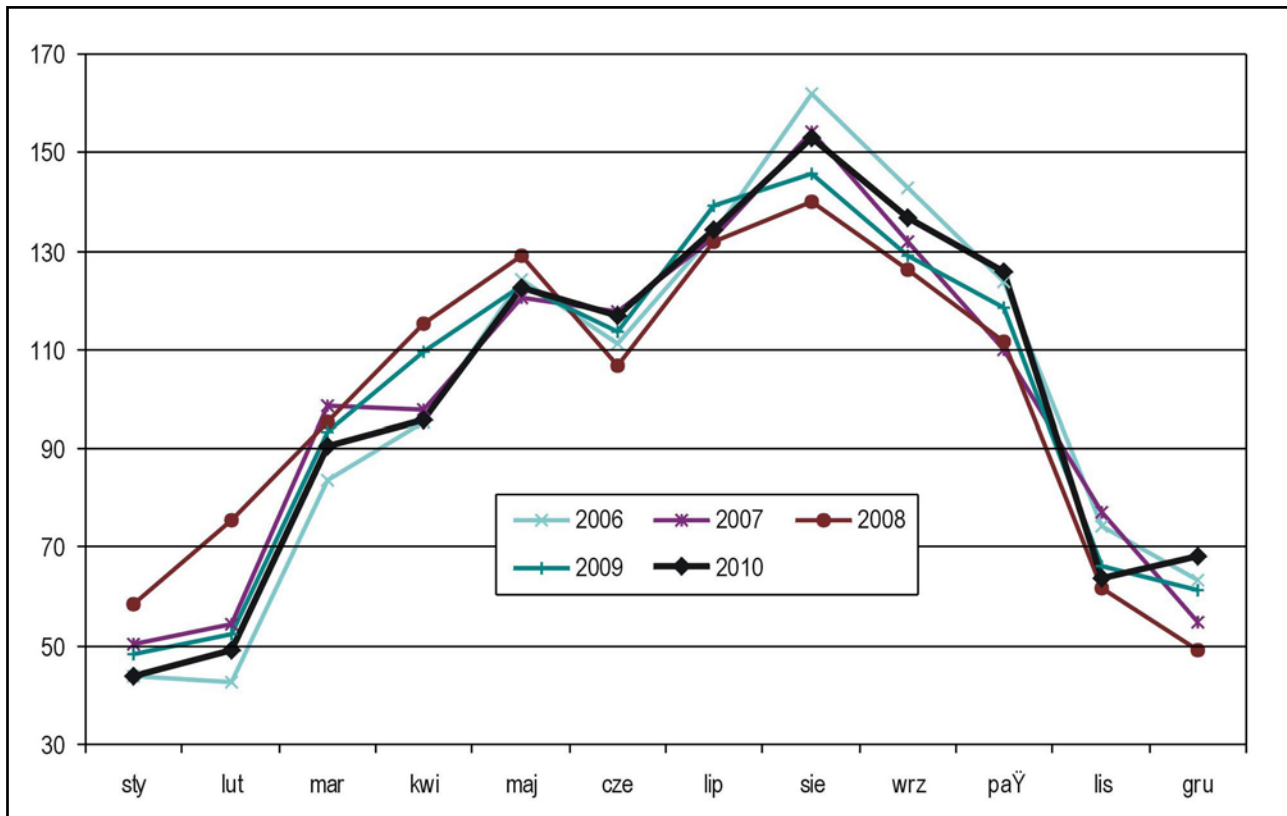
Rys. 21. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2010

Rys. 22. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2006–2010

Rys. 23. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w Krakowie w latach 2006–2010

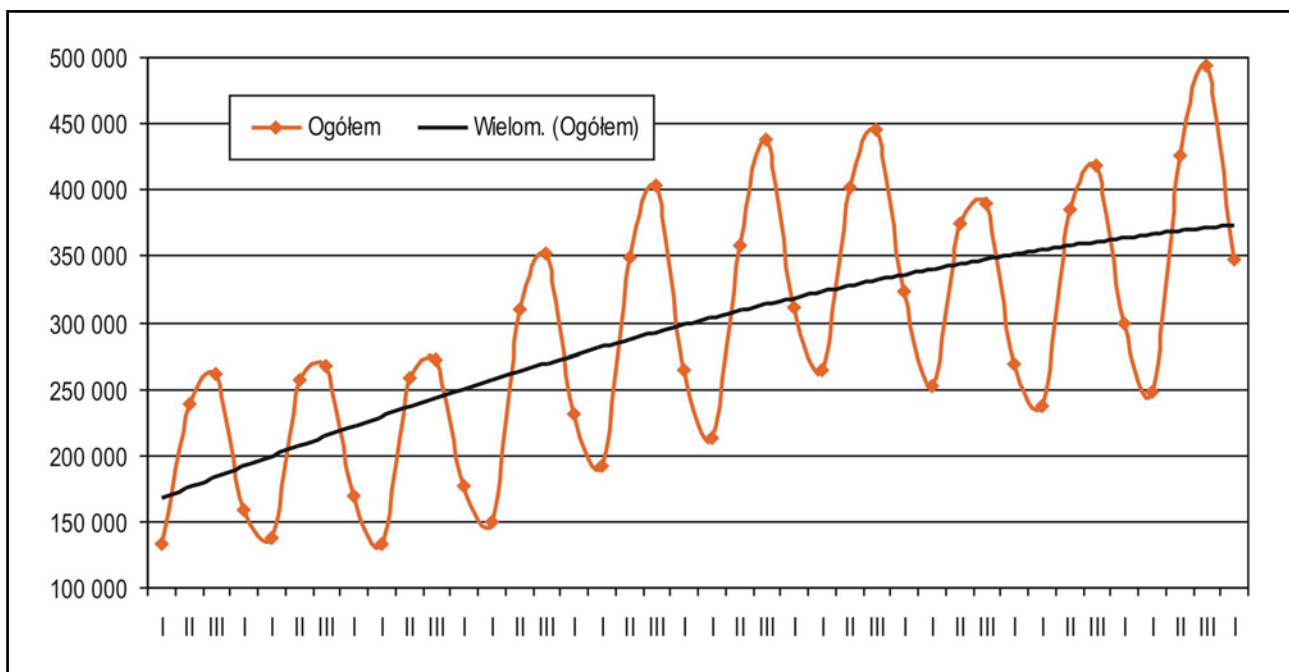
Rys. 24. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krakowie w latach 2006–2010

2.6. Analiza danych kwartalnych

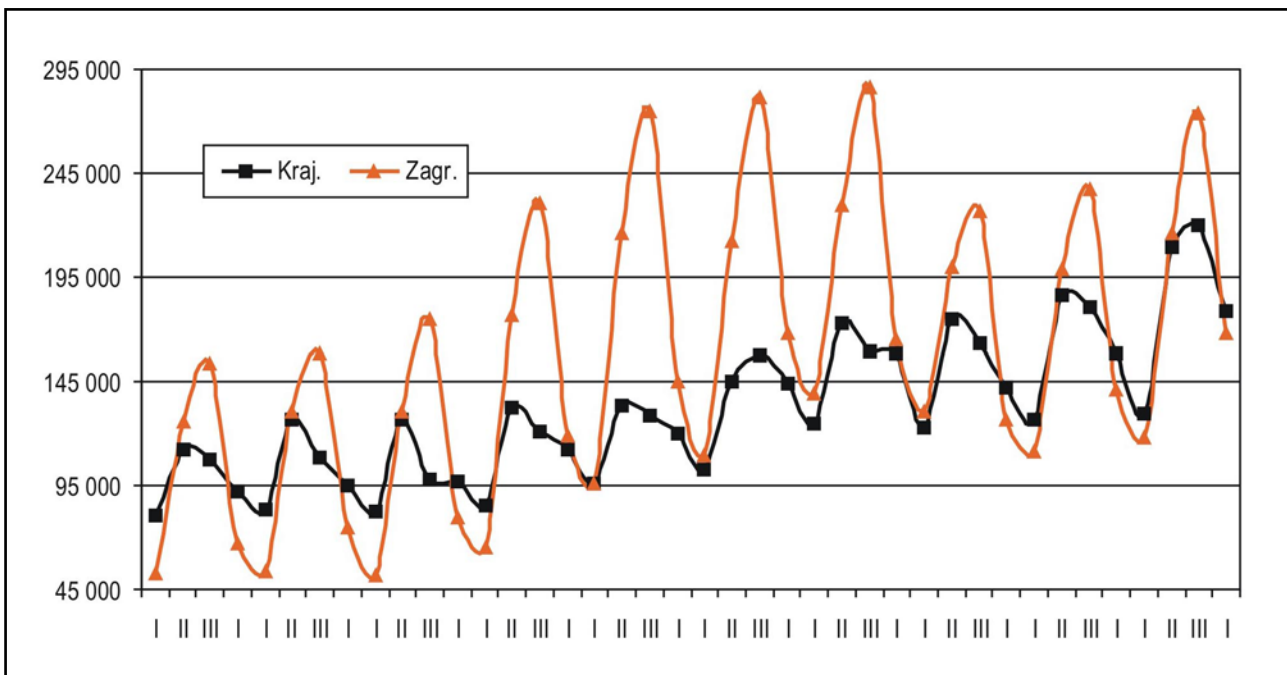
Dane o liczbie korzystających z noclegów ogółem oraz w podziale na turystów krajowych i zagranicznych w ujęciu kwartalnym w latach 2001–2010, a więc obejmującym szerszy horyzont czasowy niż w przypadku analizy danych miesięcznych, zebrano w tab. 10 oraz zilustrowano na rys. 25 (turyści ogółem) oraz na rys. 26 (turyści zagraniczni i krajowi). Jak można zauważyć, w latach 2001–2007 miał miejsce ciągły wzrost liczby korzystających z noclegów, z dwoma podokresami. W pierwszym podokresie (2001–2003) ruch turystyczny kształtował się na niższym poziomie, natomiast drugi obejmował lata 2004–2007 i cechował się dużym (i rosnącym) natężeniem ruchu turystycznego. W roku 2008 nastąpiło obniżenie wielkości ruchu turystycznego, zwłaszcza w segmencie turystyki zagranicznej. Liczba korzystających z noclegów ogółem ukształtowała się na poziomie sprzed dwóch – trzech lat, natomiast turystów zagranicznych na poziomie sprzed trzech lat. To załamanie zostało zatrzymane rok później (w 2009 roku) i od dwóch lat obserwuje się dalszy wzrost ruchu turystycznego. Rok 2010 dla ruchu turystycznego ogółem Krakowa jest najlepszym rokiem w pierwszej dekadzie XXI wieku. Zawdzięczać to należy systematycznemu wzrostowi krajowego ruchu turystycznego, gdyż ruch zagraniczny nie wrócił jeszcze do poziomu z lat 2006–2007

Tab. 10. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2010

Rok	Kwart.	Liczba korzystających z noclegów			Rok	Kwart.	Liczba korzystających z noclegów		
		Ogółem	Kraj.	Zagr.			Ogółem	Kraj.	Zagr.
2001	I	133 014	80 233	52 781	2006	I	212 455	103 079	109 376
	II	238 164	112 006	126 158		II	357 433	144 966	212 467
	III	261 767	107 787	153 980		III	438 457	157 158	281 299
	IV	159 285	91 997	67 288		IV	311 391	143 740	167 651
2002	I	137 027	83 154	53 873	2007	I	263 800	124 698	139 102
	II	257 216	126 351	130 865		II	401 982	172 549	229 433
	III	266 829	108 182	158 647		III	445 530	159 415	286 115
	IV	169 777	94 670	75 107		IV	323 492	158 164	165 328
2003	I	133 919	82 379	51 540	2008	I	253 192	122 716	130 476
	II	257 802	127 161	130 641		II	375 174	175 133	200 041
	III	272 746	97 958	174 788		III	390 236	163 407	226 829
	IV	176 837	96 915	79 922		IV	268 621	141 911	126 710
2004	I	150 308	85 513	64 795	2009	I	238 047	126 645	111 402
	II	309 231	132 317	176 914		II	385 108	186 390	198 718
	III	351 446	121 093	230 353		III	417 999	180 241	237 758
	IV	231 552	112 151	119 401		IV	299 266	158 273	140 993
2005	I	191 890	95 748	96 142	2010	I	247 404	129 230	118 174
	II	349 533	133 553	215 980		II	425 559	209 111	216 448
	III	403 812	128 745	275 067		III	493 669	219 634	274 035
	IV	264 110	119 540	144 570		IV	347 034	178 798	168 236

Rys. 25. Liczba korzystających z noclegów turystów ogółem w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2010

Rys. 26. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2010

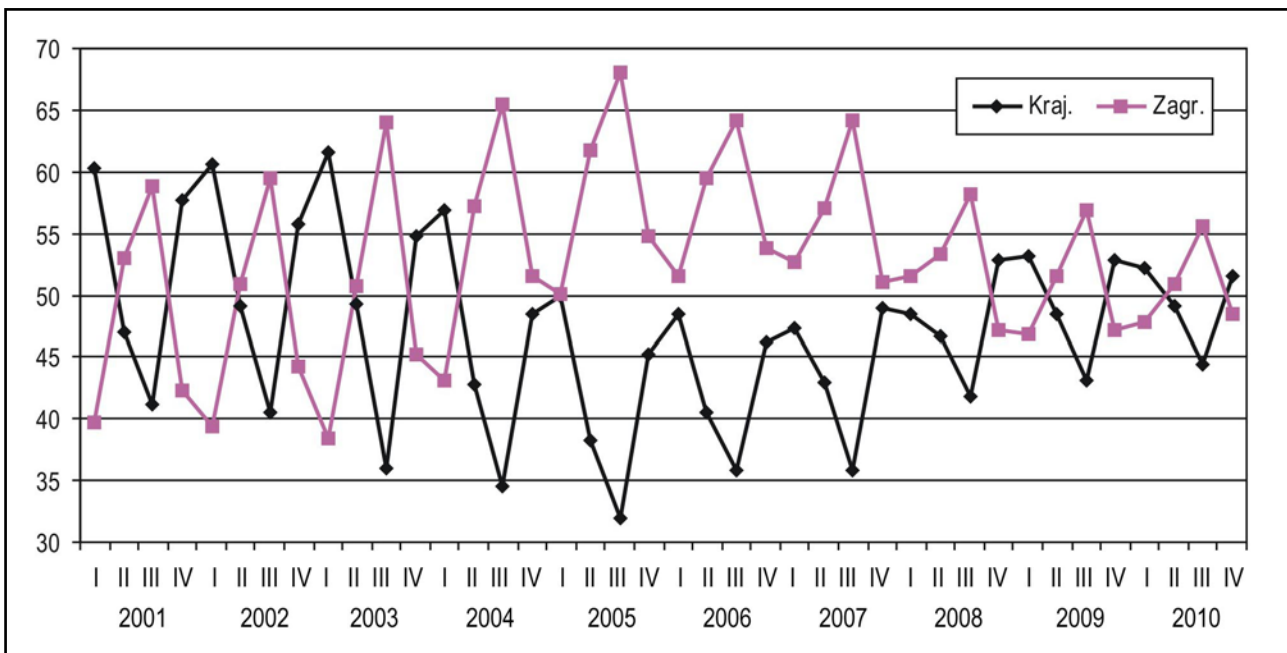
Na podstawie powyższych danych wyznaczono udziały procentowe liczby turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie turystów oraz wskaźniki sezonowości dla poszczególnych kwartałów w latach 2001–2010. Otrzymane wartości zebrano w tab. 11 (dla kolejnych lat) oraz w tab. 12 (uśrednione wartości wskaźników za cały okres 2001–2010). Natomiast na rys. 27–28 przedstawiono kształtowanie się wyznaczonych wskaźników w kolejnych kwartałach okresu 2001–2010.

Tab. 11. Udział turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz kwartalne wskaźniki sezonowości w latach 2001–2010

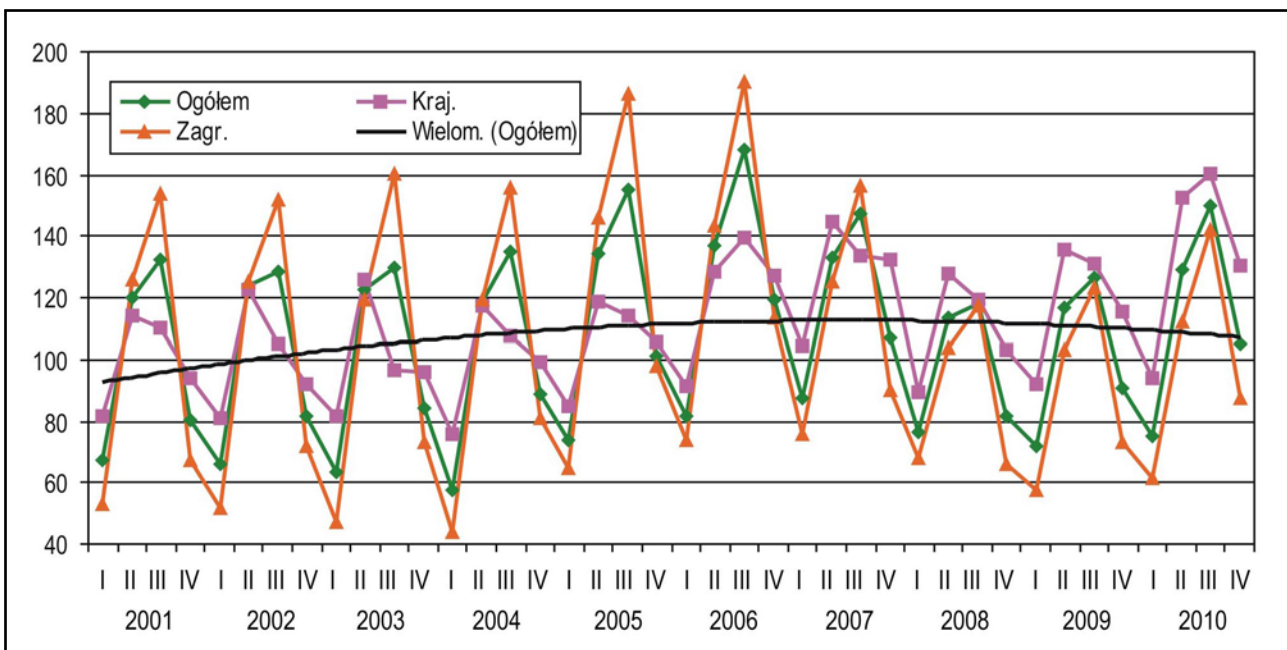
Rok	Kwart.	Wsk. udziału			Wsk. sezonowości		
		Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2001	I	100	60,3	39,7	67,2	81,9	52,8
	II	100	47,0	53,0	120,2	114,3	126,1
	III	100	41,2	58,8	132,2	110,0	153,9
	IV	100	57,8	42,2	80,4	93,9	67,3
2002	I	100	60,7	39,3	66,0	80,7	51,5
	II	100	49,1	50,9	123,8	122,6	125,1
	III	100	40,5	59,5	128,5	104,9	151,6
	IV	100	55,8	44,2	81,7	91,8	71,8
2003	I	100	61,5	38,5	63,7	81,5	47,2
	II	100	49,3	50,7	122,6	125,8	119,6
	III	100	35,9	64,1	129,7	96,9	160,0
	IV	100	54,8	45,2	84,1	95,9	73,2

Cd. tab. 11. Udział turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz kwartalne wskaźniki sezonowości w latach 2001–2010

Rok	Kwart.	Wsk. udziału			Wsk. sezonowości		
		Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2004	I	100	56,9	43,1	57,7	75,8	43,8
	II	100	42,8	57,2	118,6	117,3	119,6
	III	100	34,5	65,5	134,8	107,4	155,8
	IV	100	48,4	51,6	88,8	99,5	80,7
2005	I	100	49,9	50,1	73,6	84,9	65,0
	II	100	38,2	61,8	134,1	118,4	146,1
	III	100	31,9	68,1	154,9	114,2	186,0
	IV	100	45,3	54,7	101,3	106,0	97,8
2006	I	100	48,5	51,5	81,5	91,4	74,0
	II	100	40,6	59,4	137,1	128,6	143,7
	III	100	35,8	64,2	168,2	139,4	190,2
	IV	100	46,2	53,8	119,5	127,5	113,4
2007	I	100	47,3	52,7	87,3	104,4	76,0
	II	100	42,9	57,1	133,0	144,5	125,4
	III	100	35,8	64,2	147,4	133,5	156,4
	IV	100	48,9	51,1	107,0	132,5	90,4
2008	I	100	48,5	51,5	76,7	89,4	67,7
	II	100	46,7	53,3	113,7	127,6	103,8
	III	100	41,9	58,1	118,3	119,1	117,7
	IV	100	52,8	47,2	81,4	103,4	65,8
2009	I	100	53,2	46,8	72,1	92,3	57,8
	II	100	48,4	51,6	116,7	135,8	103,1
	III	100	43,1	56,9	126,7	131,3	123,4
	IV	100	52,9	47,1	90,7	115,3	73,2
2010	I	100	52,2	47,8	75,0	94,2	61,3
	II	100	49,1	50,9	129,0	152,4	112,3
	III	100	44,5	55,5	149,6	160,0	142,2
	IV	100	51,5	48,5	105,2	130,3	87,3

Rys. 27. Udziały procentowe turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010 w ujęciu kwartalnym

Rys. 28. Wskaźniki sezonowości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2001–2010 w ujęciu kwartalnym

Tab. 12. Średnie wskaźniki udziału turystów krajowych i turystów zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz średnie wskaźniki sezonowości w latach 2001–2010

Kwartał	Wskaźnik udziałów			Wskaźnik sezonowości		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
I	100	53,9	46,1	72,1	87,6	59,7
II	100	45,4	54,6	124,9	128,7	122,5
III	100	38,5	61,5	139,0	121,7	153,7
IV	100	51,4	48,6	94,0	109,6	82,1

Analiza wskaźników udziałów wykazuje (por. rys. 27), że pod tym względem mamy do czynienia z trzema różnymi podokresami. W latach 2001–2003 w drugich i trzecich kwartałach wyraźnie przeważał ruch turystów z zagranicy, natomiast w pierwszych i czwartych kwartałach do Krakowa przyjeżdżało więcej turystów krajowych. Drugi okres obejmuje lata 2004–2007, kiedy to zawsze przeważali turyści zagraniczni (nawet w sezonie jesienno-zimowym). Począwszy od 2008 roku mamy do czynienia ze zmianą sytuacji. Od 3 lat nadwyżka zagranicznego ruchu turystycznego nad krajowym (znacznie mniejsza niż w poprzednich 3 latach) występuje, ale tylko w III kwartale, natomiast w pozostałych kwartałach obydwa segmenty wyrównują się, a nawet w IV i I kwartale obserwuje się przewagę krajowego ruchu turystycznego nad zagranicznym. W roku 2010 odnotowano 11% nadwyżkę zagranicznego ruchu turystycznego w III kwartale, 3% nadwyżkę krajowego ruchu turystycznego nad zagranicznym w IV i I kwartale oraz równowagę w obydwóch segmentach ruchu w II kwartale.

Wskaźniki sezonowości (por. rys. 28) potwierdzają wnioski wynikające z analizy danych miesięcznych. Daje się zauważyć wysoką sezonowość polegającą na większym natężeniu ruchu turystycznego w drugich i trzecich kwartałach roku oraz niższym natężeniu ruchu w pierwszych i czwartych kwartałach. Dla turystów ogółem w sezonie wiosenno-letnim ruch turystyczny jest o 30–40% większy od przeciętnego, liczonego w skali roku, natomiast w sezonie jesienno-zimowym odpowiednio mniejszy. Sezonowość kwartalna – podobnie jak miesięczna – jest bardziej widoczna dla turystów z zagranicy (szczyt w III kwartale – o 60% powyżej średniorocznego poziomu), aniżeli dla turystów krajowych (szczyt w II kwartale – o 25% powyżej poziomu średniorocznego). Sezonowość ruchu turystycznego po okresie lekkiego wzrostu do roku 2006 (najwyższe wskaźniki sezonowości) w latach 2007–2008 uległa obniżeniu, a w ostatnich dwóch latach 2008–2010 – lekkiemu wzrostowi. Generalnie, w ostatnich 4 latach notuje się mniejszą sezonowość kwartalną niż w pierwszych 6 latach analizowanej dekady, co można uznać za zjawisko korzystne.

2.7. Analiza danych rocznych

Najbardziej ogólne dane dotyczą analizy w okresach rocznych. Informacje o liczbie korzystających z noclegów w tym układzie zebrano w tab. 13 oraz zilustrowano na rys. 29–30. W tab. 14 oraz na rys. 31 przedstawiono wskaźniki udziałów liczby turystów krajowych i turystów z zagranicy w ogólnej liczbie korzystających z noclegów, natomiast w tab. 15 oraz w tab. 32 – ruchome indeksy dynamiki dla poszczególnych kategorii turystów.

Tab. 13. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010

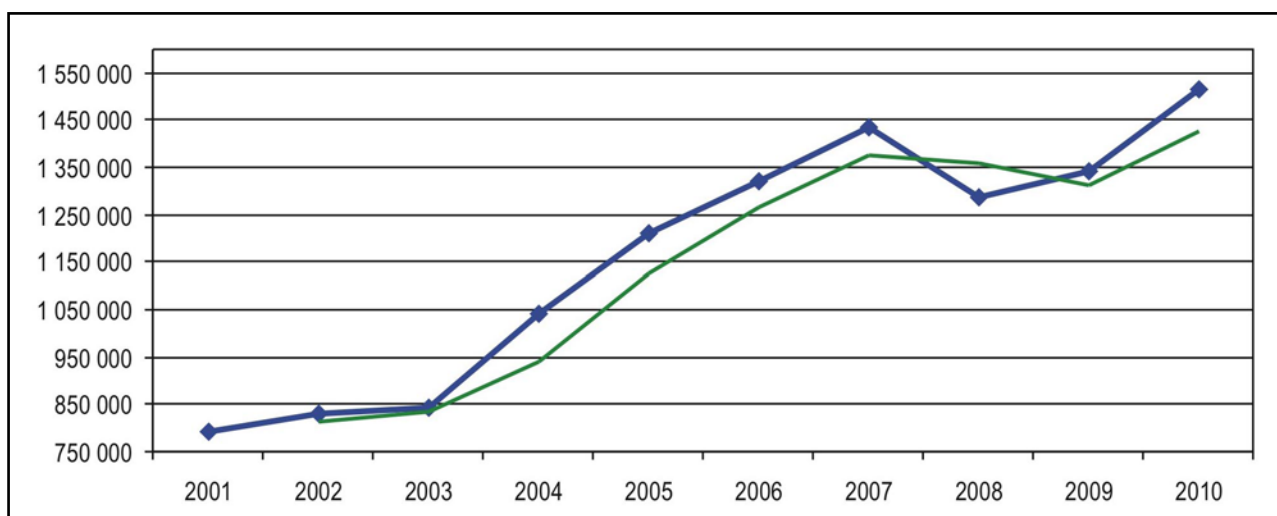
Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2001	792 230	392 023	400 207
2002	830 849	412 357	418 492
2003	841 304	404 413	436 891
2004	1 042 537	451 074	591 463
2005	1 209 345	477 586	731 759
2006	1 319 736	548 943	770 793
2007	1 434 804	614 826	819 978
2008	1 287 223	603 167	684 056
2009	1 340 420	651 549	688 871
2010	1 513 666	736 773	776 893

Tab. 14. Udziały turystów krajowych i turystów zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010

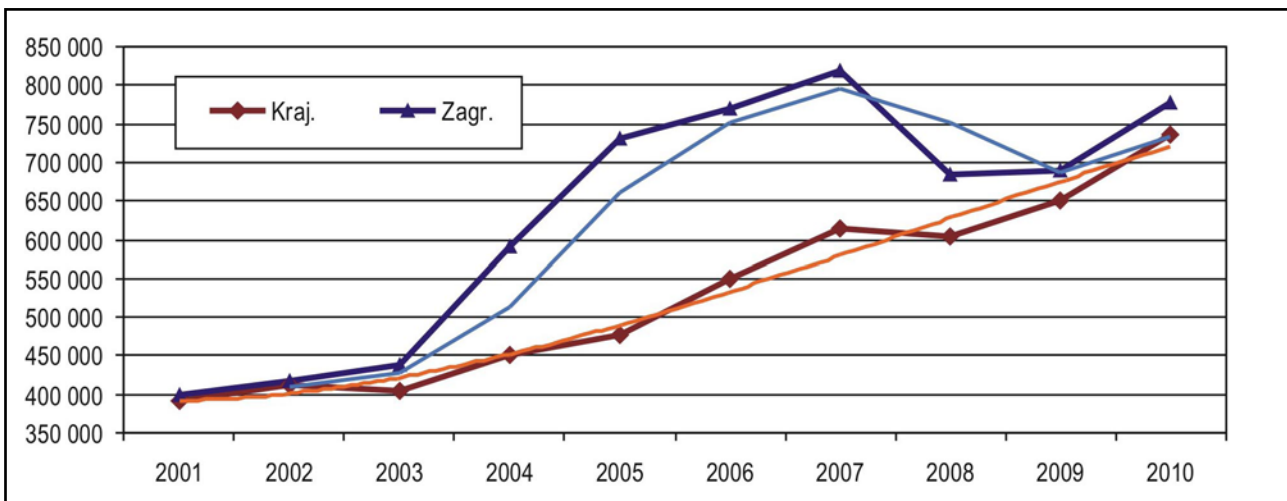
Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.
2001	100	49,5	50,5
2002	100	49,6	50,4
2003	100	48,1	51,9
2004	100	43,3	56,7
2005	100	39,5	60,5
2006	100	41,6	58,4
2007	100	42,9	57,1
2008	100	46,9	53,1
2009	100	48,6	51,4
2010	100	48,7	51,3
2001–10	100	45,6	54,4

Tab. 15. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010

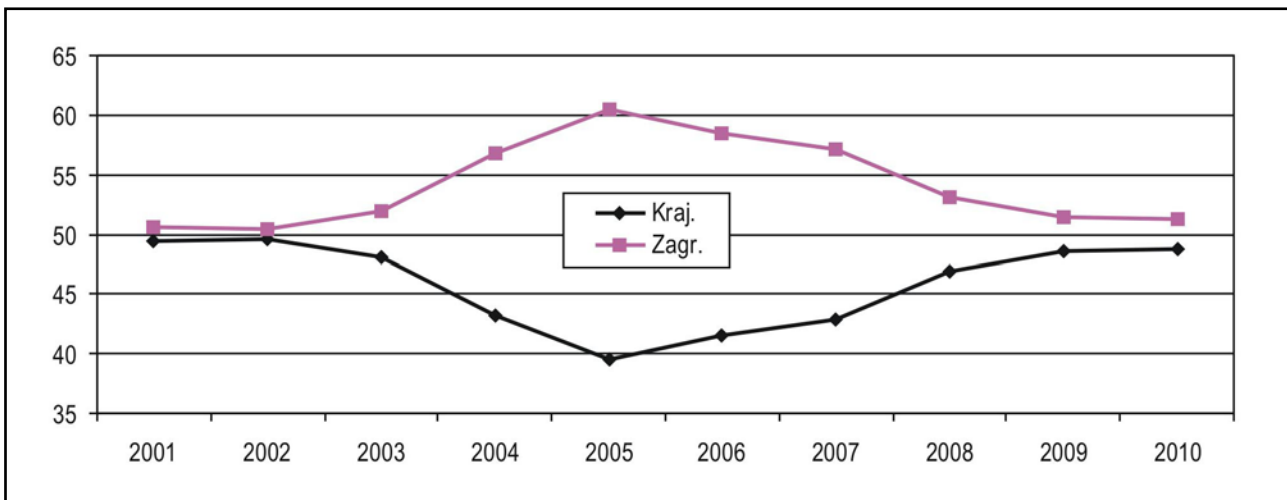
Rok	Ogółem	Kraj.	Zagr.
02/01	104,9	105,2	104,6
03/02	101,3	98,1	104,4
04/03	123,9	111,5	135,4
05/04	116,0	105,9	123,7
06/05	109,1	114,9	105,3
07/06	108,7	112,0	106,4
08/07	89,7	98,1	83,4
09/08	104,1	108,0	100,7
10/09	112,9	113,1	112,8

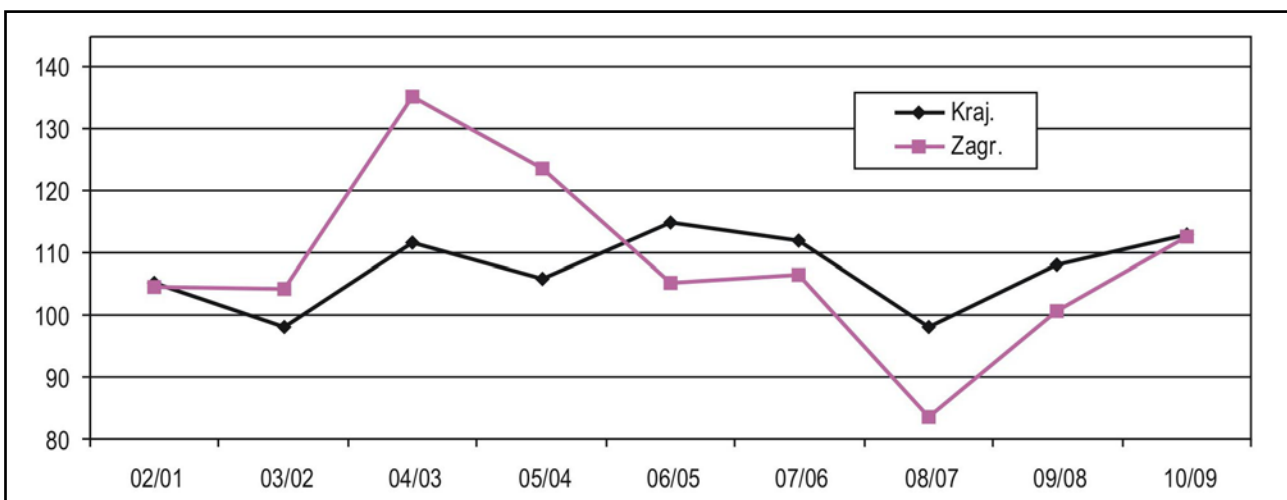
Rys. 29. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010

Rys. 30. Liczba turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w latach 2001–2010

Rys. 31. Wskaźniki udziału liczby turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010 (w %)

Rys. 32. Ruchome indeksy dynamiki liczby turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w latach 2001–2010

Jak widać z przytoczonych danych i wskaźników, w latach 2001–2007 w Krakowie notowano systematyczny wzrost liczby korzystających z noclegów (rys. 29–30). Stosunkowo niewielki przyrost miał miejsce w latach 2001–2003, natomiast bardzo wyraźny – zwłaszcza w segmencie turystów zagranicznych – w latach 2004–2007. **W roku 2008 miało miejsce wyraźne załamanie ruchu turystycznego, zwłaszcza w segmencie turystyki zagranicznej, a także zahamowanie wzrostu krajowego ruchu turystycznego. Rok 2009, a zwłaszcza 2010, to okres ponownego wzrostu ruchu turystycznego. Rok 2010 jest rokiem rekordowym w minionej dekadzie, jeżeli chodzi o wielkość ruchu turystycznego ogółem oraz liczbę turystów krajowych. W przypadku liczby turystów z zagranicy osiągnięto poziom z 2006 roku, poprzedzający rekordowy rok 2007.**

Jeżeli chodzi o udziały liczby turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów ogółem (tab. 14 oraz rys. 31), to w latach 2001–2002 były one prawie jednakowe. Począwszy od roku 2003 aż do 2005, miała miejsce coraz większa przewaga turystów zagranicznych – w roku 2005 przewaga ta przekraczała 20%. Od roku 2006 zaczyna ona maleć, a w latach 2009–2010 zmalała do niecałych 10%.

Analiza ruchomych indeksów dynamiki (tab. 15 oraz rys. 32) wskazuje, że w latach 2003–2005 większą dynamiką cechowała się liczba turystów zagranicznych aniżeli krajowych. Np. w roku 2004 w stosunku do roku 2003 indeks dynamiki turystyki zagranicznej kształtował się na poziomie 135%, w porównaniu do indeksu dynamiki ruchu krajowego wynoszącego odpowiednio 111%. Po roku 2005 sytuacja się odwróciła i obserwuje się większą dynamikę w zakresie ruchu krajowego. W latach 2006–2009 indeksy dynamiki dla turystów krajowych były o 6–14% wyższe od indeksów dla turystów zagranicznych. **W 2010 roku indeksy wzrostu w porównaniu z rokiem poprzednim kształtowały się na prawie analogicznym poziomie i wynosiły ok. 13%**

Rozdział III. Wielkość ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2003–2010

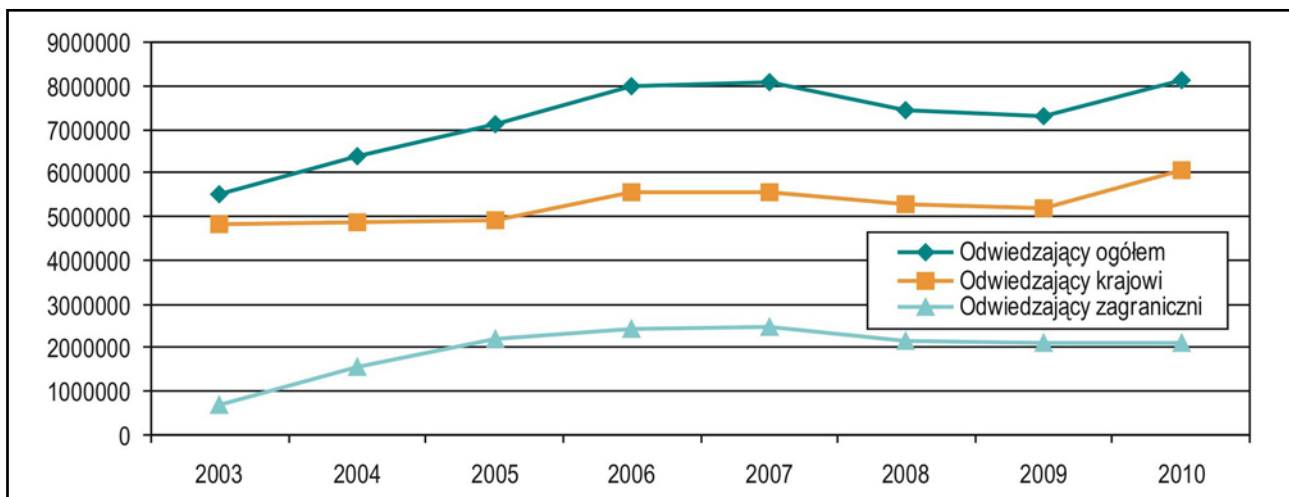
Po okresie załamania wielkości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2008–2009, rok 2010 zapisał się przyrostem liczby odwiedzających miasto na poziomie 11,64% (zob. tab. 16). Gości było nawet o 1,12% więcej niż w rekordowym, jak dotychczas, roku 2007. Trzeba jednak zauważyć, że wzrost dotyczył tylko i wyłącznie przyjeżdżających do miasta Polaków (o 16,35%), ponieważ liczba cudzoziemców utrzymała się na poziomie z roku poprzedniego.

Tab. 16. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2003–2010

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Odwiedzający ogółem	5 500 000	6 400 000	7 100 000	7 500 000 + 500 000 ¹	8 060 000	7 450 000	7 300 000	8 150 000
Odwiedzający krajowi	4 800 000	4 860 000	4 900 000	5 100 000 + 450 000 ¹	5 560 000	5 300 000	5 200 000	6 050 000
Odwiedzający zagraniczni	700 000	1 540 000	2 200 000	2 400 000 + 50 000 ¹	2 500 000	2 150 000	2 100 000	2 100 000

Zródło: Opracowanie własne.

W rezultacie odwiedzających z Polski było o 8,81% więcej, natomiast obcokrajowców – o 16% mniej niż w najlepszym, jak do tej pory, roku 2007. O ile zatem w latach 2008–2009 miało miejsce zahamowanie wzrostu krajowego ruchu turystycznego, to w 2010 r. zostało ono przełamane. Z kolei załamanie w segmencie gości zagranicznych, występujące w poprzednich dwóch latach uległo zahamowaniu. Tendencje te ilustruje rys. 33.

Rys. 33. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2003–2010

Zródło: Opracowanie własne

W zakresie liczby turystów (gości nocujących) w Krakowie w 2010 r. również odnotowano przy-

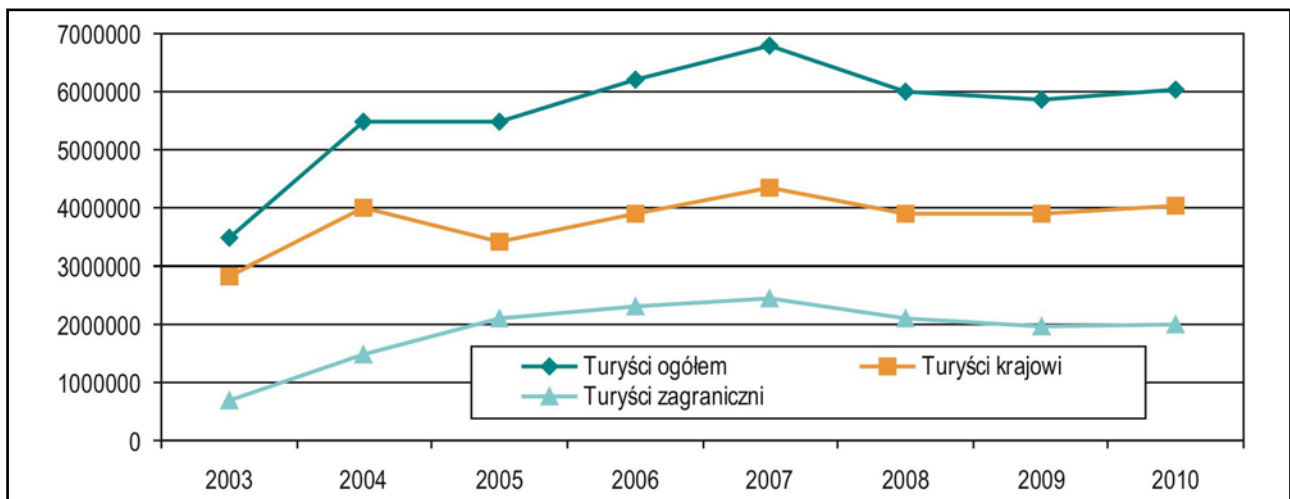
1 W związku z wizytą Papieża.

rost – o 3,42% (zob. tab. 17). Odnosił się on tak do Polaków, jak i do cudzoziemców, przy czym w tej pierwszej grupie okazał się nieznacznie większy (o 3,85%, a obcokrajowców – o 2,56%). Niemniej jednak w żadnym segmencie – ani turystów krajowych, ani zagranicznych – nie osiągnięto rekordowych wielkości z 2007 r. Polaków było mniej o 6,68%, a cudzoziemców – aż o 18,70%. W sumie liczba turystów przybywających do Krakowa była w 2010 r. mniejsza od wielkości zaobserwowanych w 2007 r. o 11,03%. Należy jednak podkreślić, że spadkowa tendencja w rozmiarach ruchu turystycznego została w 2010 r. przełamana – po raz pierwszy od dwóch lat miało miejsce zwiększenie (zob. rys. 34).

Tab. 17. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2003–2010

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Turyści ogółem	3 500 000	5 500 000	5 500 000 ²	6 200 000	6 800 000	6 000 000	5 850 000	6 050 000
Turyści krajowi	2 820 000	4 000 000	3 400 000	3 900 000	4 340 000	3 900 000	3 900 000 ²	4 050 000
Turyści zagraniczni	680 000	1 500 000	2 100 000	2 300 000	2 460 000	2 100 000	1 950 000	2 000 000

Źródło: Opracowanie własne

Rys 34. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2003–2010

Źródło: Opracowanie własne

Analiza danych kwartalnych (zob. tab. 18) dowodzi, że w 2010 r., analogicznie jak w dwóch poprzednich latach, więcej gości przyjechało do Krakowa w II kwartale (o 16,52%), przy czym okres ten dominował pod względem krajowego ruchu turystycznego (o 27,33%), gdyż odwiedzających zagranicznych więcej było w III kwartale (o 9,52%). Liczba turystów też była większa w II kwartale (o 4,83%). Dotyczyło to Polaków (o 13,76%), ponieważ kwartał III znowu przeważał nad II w wielkości ruchu zagranicznego (o 10,74%).

² Utrzymanie analogicznej liczby turystów, co rok wcześniej wynikało ze wzrostu w ogólnej liczbie odwiedzających udziału gości jednodniowych.

Tab. 18. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w II i III kwartałach lat 2003–2009

Wyszczególnienie	2003 ³	2004 ⁴	2005		2006		2007	
	III kwartał	III kwartał	II kwartał	III kwartał	II kwartał	III kwartał	II kwartał	III kwartał
Odwiedzający ogółem	1 821 616	2 100 000	2 000 000	2 350 000	2 200 000	2 450 000	2 500 000	2 380 000
w tym turyści	1 177 498	1 818 567	1 549 600	1 840 129	1 774 300	1 881 500	b.d.	b.d.
Odwiedzający krajowi	1 582 160	1 596 000	1 300 000	1 610 000	1 500 000	1 650 000	1 750 000	1 600 000
w tym turyści	949 296	1 325 957	865 280	1 115 891	1 110 000	1 105 500	b.d.	b.d.
Odwiedzający zagraniczni	239 456	504 000	700 000	740 000	700 000	800 000	750 000	780 000
w tym turyści	228 202	492 610	648 320	724 238	664 300	776 000	b.d.	b.d.
	2008		2009		2010			
	II kwartał	III kwartał	II kwartał	III kwartał	II kwartał	III kwartał		
Odwiedzający ogółem	2 180 000	2 150 000	2 370 000	2 260 000	2 680 000	2 300 000		
w tym turyści	1 780 000	1 720 000	1 870 000	1 710 000	1 845 000	1 760 000		
Odwiedzający krajowi	1 580 000	1 450 000	1 770 000	1 590 000	2 050 000	1 610 000		
w tym turyści	1 200 000	1 040 000	1 300 000	1 100 000	1 240 000	1 090 000		
Odwiedzający zagraniczni	600 000	700 000	600 000	670 000	630 000	690 000		
w tym turyści	580 000	680 000	570 000	610 000	605 000	670 000		

Zródło: Opracowanie własne

W porównaniu do roku poprzedniego rozmiary turystyki w Krakowie w obu badanych kwartałach 2010 r. uległy wzrostowi, przy czym większą dynamiką zapisał się kwartał II (ogółem odwiedzających więcej o 13,08%, krajowych o 15,82% i zagranicznych o 5,00%) niż III (wzrost ogółem o 1,77%, krajowych o 1,26%, a zagranicznych o 2,99%). W II kwartale odnotowano jednak minimalny spadek w liczbie turystów, tj. gości nocujących w Krakowie (o 1,34%). Wynikało to ze wzrostu liczby jednodniowych odwiedzających. Zmniejszenie dotyczyło na dodatek tylko Polaków (o 4,62%), gdyż grupa cudzoziemców zwiększyła nawet swoje rozmiary (o 6,14%). Z kolei, ogólna liczba turystów w III kwartale wzrosła (o 2,92%), co wynikało ze zwiększenia się liczby turystów zagranicznych (o 9,84%). Liczba Polaków nocujących wtedy w Krakowie zmniejszyła się natomiast nieznacznie (o 0,91%), co oznacza, że wzrosła wówczas liczba jednodniowych odwiedzających z Polski.

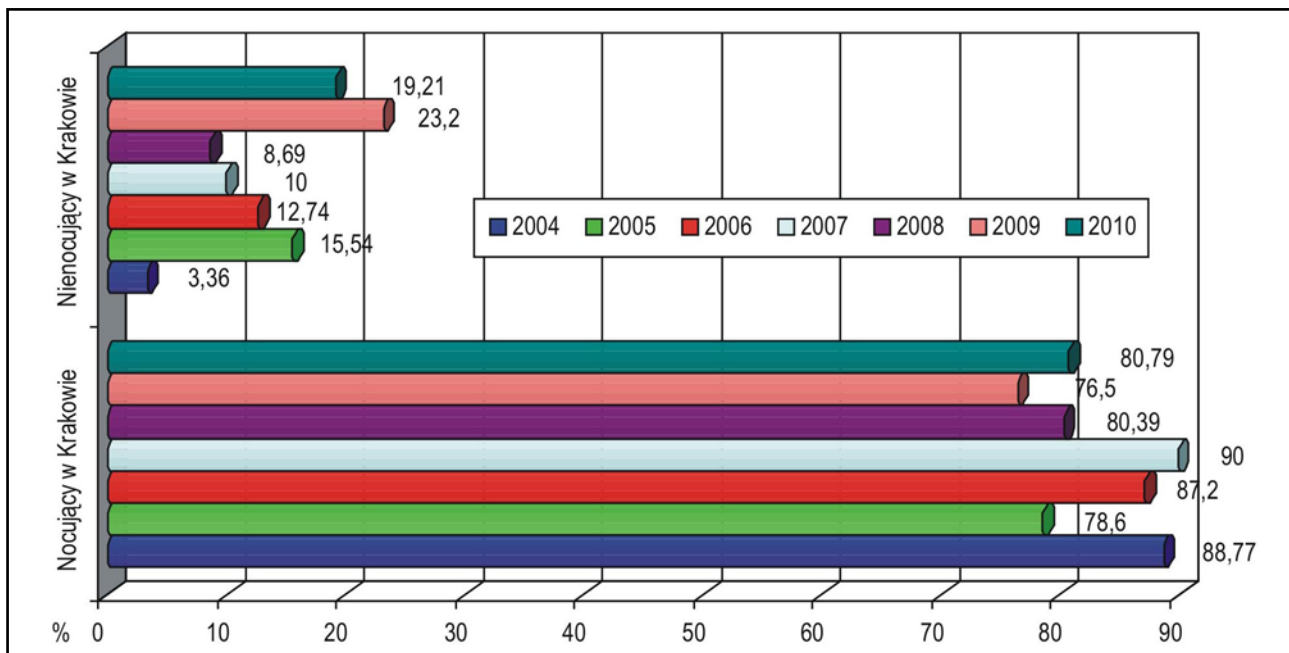
W ujęciu rocznym odsetek turystów, czyli gości nocujących w Krakowie w 2010 r. wyniósł prawie 81%. Nastąpił zatem jego wzrost w relacji do roku poprzedniego o 4,29 pkt% – zob. rys. 35.

Analogicznie jak w latach poprzednich turystów więcej było wśród cudzoziemców (ponad 96%), niż wśród Polaków (około 2/3) – zob. rys. 36.

W stosunku do roku ubiegłego miał miejsce nieznaczny spadek udziału jednodniowych odwiedzających w grupie gości krajowych (o 0,33 pkt%) oraz istotny wśród odwiedzających z zagranicy (o 4,06 pkt%). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tab. 19.

³ Badania prowadzono tylko w III kwartale.

⁴ Badania prowadzono tylko w III kwartale.

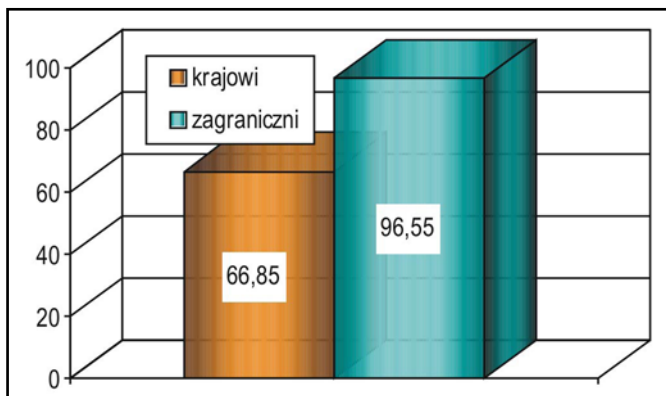
Rys. 35. Struktura odwiedzających Kraków w latach 2004⁵–2010 ze względu na miejsce noclegu
Źródło: Opracowanie własne

Tab. 19. Struktura odwiedzających Kraków w latach 2004⁶–2010 ze względu na miejsce noclegu

	Ogółem						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nocujący	88,77	78,60	87,20	90	80,39	76,50	80,79
Nienocujący	3,36	15,54	12,74	10	8,69	23,20	19,21
Brak odpowiedzi	7,87	5,86	0,06	0	10,92	0,30	0,00

	Krajowi							Zagraniczni						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nocujący	80,20	64,83	69,48	89	73,58	66,20	66,85	97,26	96,80	96,19	99	96,60	92,24	96,55
Nienocujący	5,44	25,21	30,41	11	13,94	33,48	33,15	1,30	2,70	3,78	0	2,24	7,51	3,45
Brak odpowiedzi	14,36	9,96	0,11	0	12,48	0,32	0,00	1,44	0,50	0,03	1	1,16	0,25	0,00

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 36. Odsetek odwiedzających nocujących w Krakowie w 2010 roku (w%)

Źródło: Opracowanie własne

⁵ W roku 2003 pytanie to nie było zadawane respondentom.

⁶ W roku 2003 pytanie to nie było zadawane respondentom.

Rozdział IV. Charakterystyka osób przyjeżdżających do Krakowa

4.1. Kryterium geograficzne

Tak jak w latach poprzednich i tym razem należy wyraźnie zaznaczyć, że badania omawiane w niniejszym raporcie mają charakter badań ankietowych i są corocznie prowadzone w drugim i trzecim kwartale. Analiza kierunków przyjazdów przeprowadzona wśród obcokrajowców odwiedzających Kraków w 2010 roku wskazuje, że najczęściej gości przyjechało ponownie z Wielkiej Brytanii (ponad 26%). Wskazuje to na bardzo stabilną tendencję przyjazdów z tego kierunku.

Tab. 20. Struktura przyjazdów cudzoziemców do Krakowa według wybranych państw w latach 2003–2010

Państwo	2003	2004	2005	2006	2007 ⁷	2008	2009	2010
Wielka Brytania	9,7%	10,9%	18,1%	16,6%	14%	25,83%	28,74%	26,17%
Niemcy	12,1%	15,3%	20,9%	15,9%	10%	11,25%	11,81%	11,22%
Włochy	8,1%	9,7%	7,0%	6,7%	8%	7,36%	5,53%	9,08%
Francja	8,1%	10,9%	8,5%	7,6%	4%	6,81%	8,09%	8,32%
USA	10,5%	8,6%	6,5%	9,3%	6%	6,47%	5,04%	5,17%
Irlandia	1,5%	2,4%	1,6%	3,8%	2%	4,5%	3,14%	3,85%
Hiszpania	2,9%	4,0%	2,6%	2,4%	3%	4,08%	4,13%	6,30%
Suma pośrednia	52,90%	61,80%	65,20%	62,30%	47,00%	66,30%	66,48%	70,11%
Słowacja	0,7%	2,0%	1,2%	1,6%	BD	3,0%	1,98%	2,14%
Ukraina	4,5%	1,6%	1,9%	1,5%	4%	2,59%	2,39%	3,03%
Izrael	8,0%	2,5%	0,4%	2,2%	3%	2,38%	2,48%	1,70%
Rosja	0,5%	0,7%	1,1%	2,0%	2%	2,11%	2,39%	3,03%
Czechy	1,3%	1,7%	2,1%	2,0%	BD	2,11%	1,49%	2,08%
Kanada	2,0%	1,7%	0,6%	1,5%	BD	1,9%	1,16%	1,13%
Japonia	1,7%	0,6%	1,1%	2,0%	BD	1,77%	1,73%	1,51%
Holandia	2,5%	2,7%	1,9%	3,1%	BD	1,56%	1,16%	1,39%
Austria	2,9%	2,4%	4,6%	1,8%	BD	1,56%	1,16%	0,94%
Norwegia	6,5%	1,1%	1,2%	2,3%	4%	1,29%	1,90%	1,51%
Węgry	1,3%	2,3%	3,1%	2,0%	3%	1,29%	0,50%	0,63%
Belgia	1,7%	0,4%	0,9%	2,1%	BD	1,15%	1,49%	1,20%
Australia	1,1%	1,2%	0,6%	1,3%	BD	1,15%	0,83%	0,06%
Finlandia	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	BD	1,09%	0,58%	0,50%
Szwecja	0,5%	2,5%	3,3%	1,4%	2%	1,02%	1,65%	1,32%
Dania	1,7%	0,9%	1,1%	0,6%	BD	0,7%	0,58%	1,00%
Portugalia	1,0%	0,6%	0,6%	0,4%	BD	0,7%	1,40%	0,57%
Chorwacja	1,2%	0,1%	0,1%	0,1%	BD	0,6%	0,66%	0,12%
Litwa	0,0%	2,3%	0,7%	0,7%	BD	0,4%	0,40%	0,12%
Grecja	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	BD	0,4%	0,00%	0,06%
Indie	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	BD	0,4%	0,00%	0,06%
Słowenia	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	BD	0,4%	0,00%	0,06%

⁷ Brak danych 2007 IPSOS

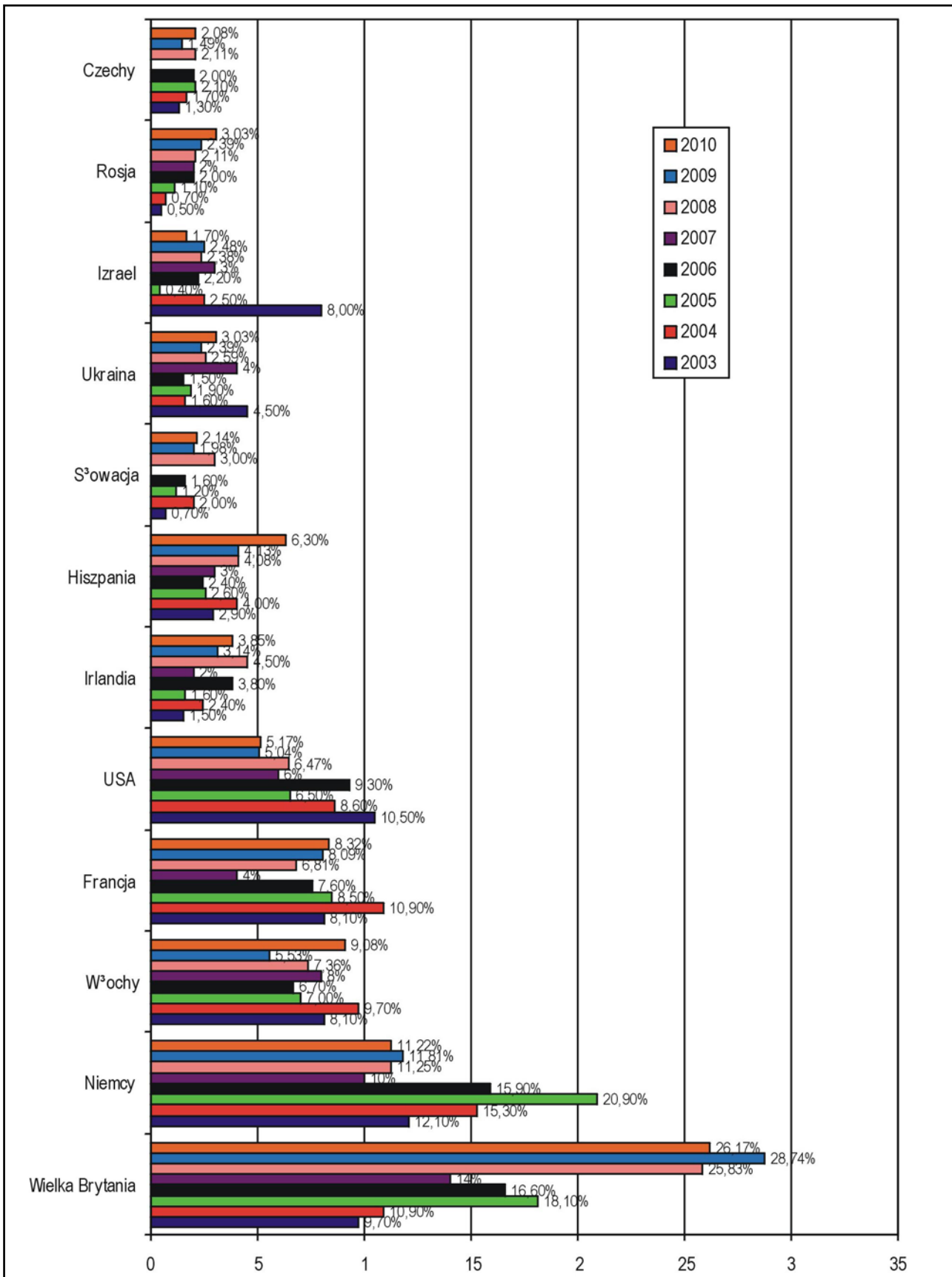
Szwajcaria	2,1%	1,2%	1,4%	0,7%	BD	0,34%	0,83%	0,76%
Chiny	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	BD	0,34%	0,33%	0,12%
Korea Południowa	1,3%	0,0%	0,3%	0,4%	BD	0,0%	0,00%	0,38%
Pozostałe kraje	4,6%	9,8%	6,6%	8,2%	BD ²	3,45%	6,43%	4,47%

Źródło: Opracowanie własne

Po trzech kolejnych latach wyraźnie widać, że rynek przyjazdów z Wielkiej Brytanii okazał się być niewrażliwy lub mniej wrażliwy na problemy światowego kryzysu gospodarczego. W dalszym ciągu wiążemy ten efekt z dużą nową diasporą⁸ polską w Wielkiej Brytanii. Osobistą, mieszkających tam Polaków, promocją naszego kraju wśród swoich brytyjskich znajomych i przyjaciół. Patrz tabela omawiająca wyniki badania źródeł informacji o Krakowie.⁹ Swoją udział w sukcesie tego rynku mają niewątpliwie również niskobudżetowi (tani) przewoźnicy lotniczy (LCC) operujący na tym kierunku. Wzrosły nieznacznie (w stosunku do roku 2009) udziały przyjazdów z Francji. Odnotowano stabilizację przyjazdów z Niemiec w stosunku do wyniku z lat 2008, 2009, jest to jednak wynik udziałów tego rynku zbliżony do odczytu z 2003 roku. Zauważono również stabilizację udziałów przyjazdów ze Stanów Zjednoczonych do notowanego w ostatnich czterech latach poziomu w przedziale (5-6%). Tak więc rewelacyjne prasowe prognozy na temat przyjazdów Amerykanów do Polski (a tym samym do Krakowa) okazały się nieprawdziwe. Odwiedzający z pierwszych w rankingu 7 krajów stanowią ponad 70 % wszystkich gości z zagranicy przebywających w Krakowie.

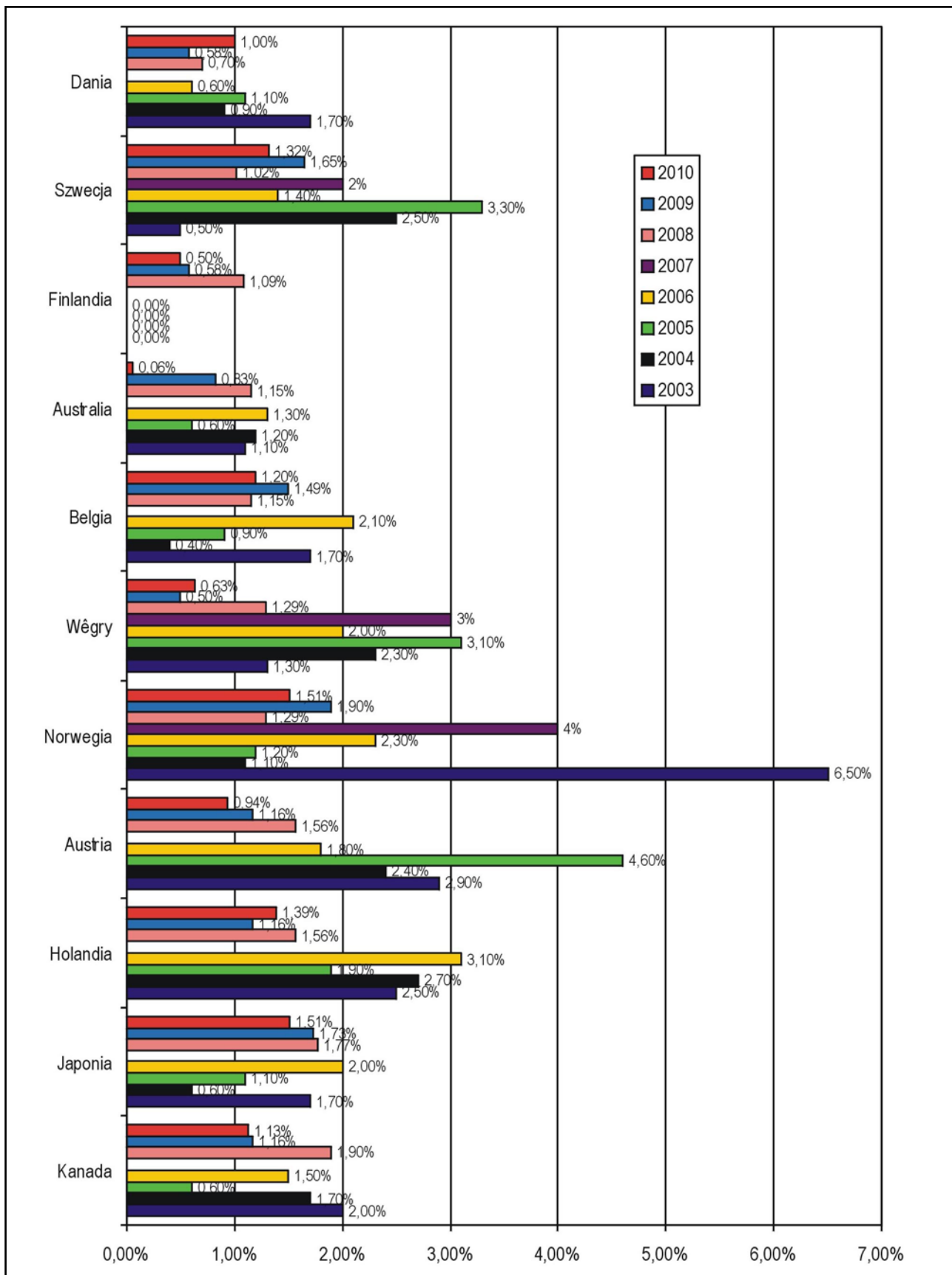
⁸ *Diaspora – słowo pochodzenia greckiego. Oznacza ono rozproszenie członków danego narodu wśród innych narodów lub też wyznawców danej religii wśród wyznawców innej. Nazywa się tak również społeczność rozproszonych osób. Wspólne cechy diaspor to: przenoszenie się z pierwotnej ojczyzny na nowy obszar lub wiele obszarów, wspólna pamięć ojczyzny wszystkich członków diaspory, pielęgnowana, mimo upływu czasu i przestrzennego rozproszenia tożsamość etniczna, poczucie solidarności członków diaspory, pewne napięcia w relacjach z ludnością krajów zamieszkania, możliwość wniesienia cennego wkładu kulturowego w społeczności krajów zamieszkania. W szczególności tak określani są Żydzi mieszkający poza Izraelem i Ormianie, mieszkający poza Armenią (zob. galut), jak również Grecy. Polska diaspora nosi nazwę Polonii.* <http://pl.wikipedia.org/wiki/Diaspora>

⁹ *Tab. 50, str. 105 „Wykorzystywane przez odwiedzających Kraków w latach 2003–2010 źródło informacji o mieście (w %)”*

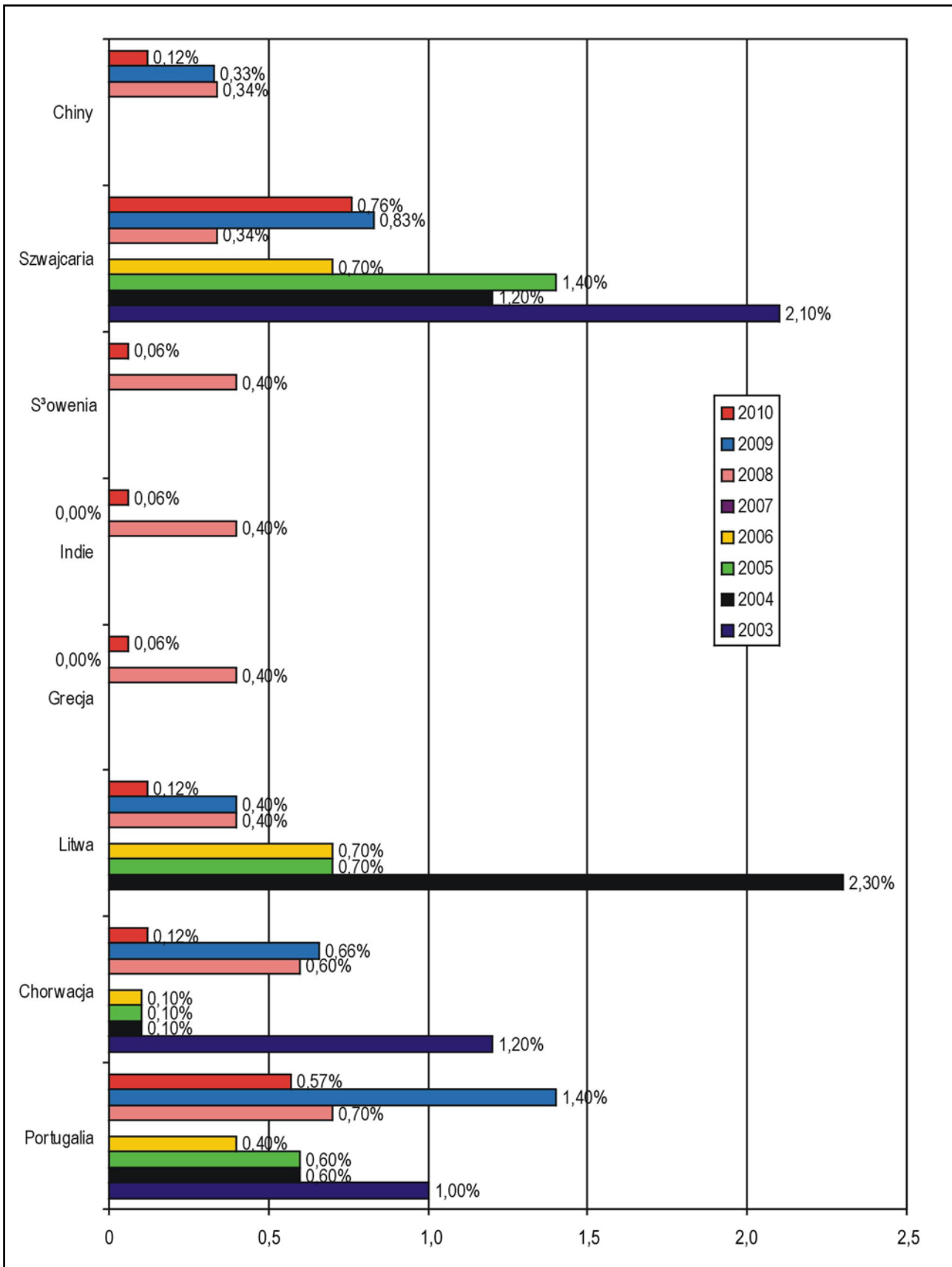
Rys. 37. Struktura przyjazdów cudzoziemców do Krakowa według wybranych państw w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Źródło: Opracowanie własne

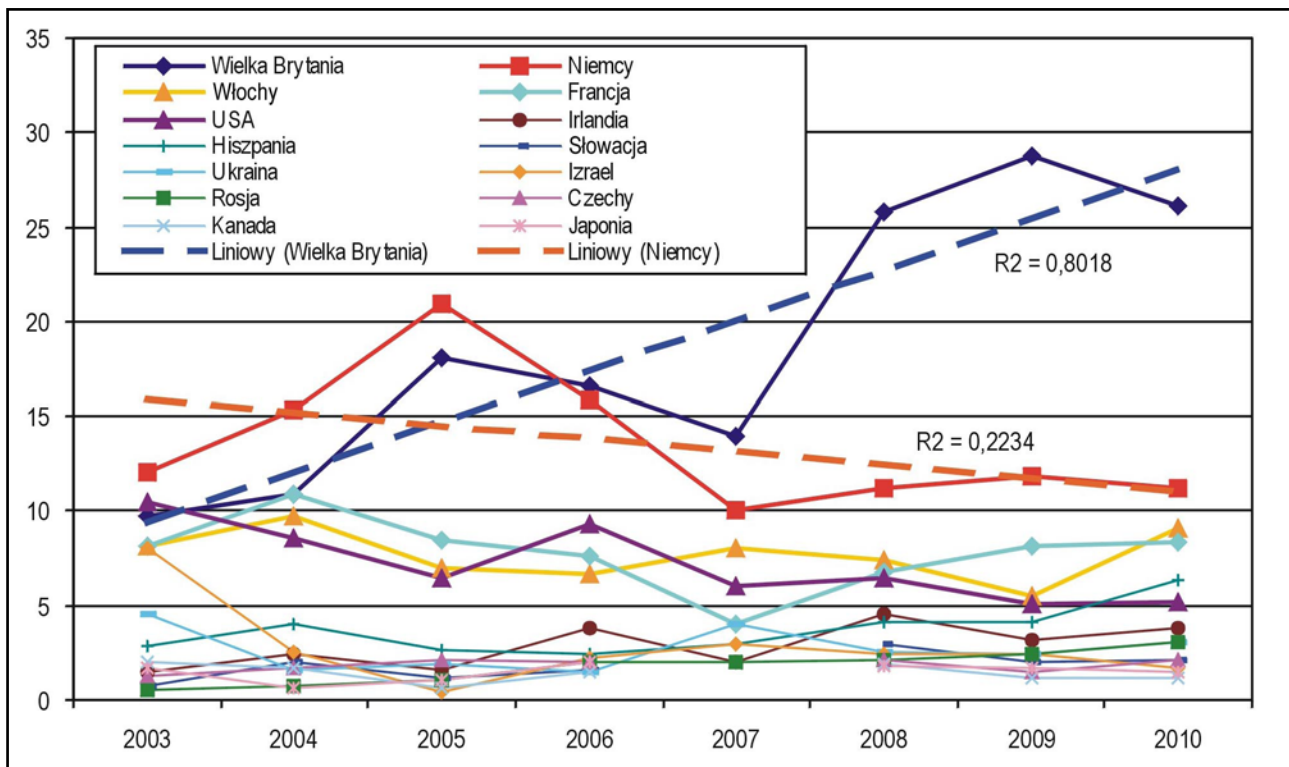
Rys. 38. Pozostałe wybrane państwa z których zanotowano przyjazdy do Krakowa w latach 2003–2010 r. (udział pomiędzy 1–2%)

Źródło: Opracowanie własne

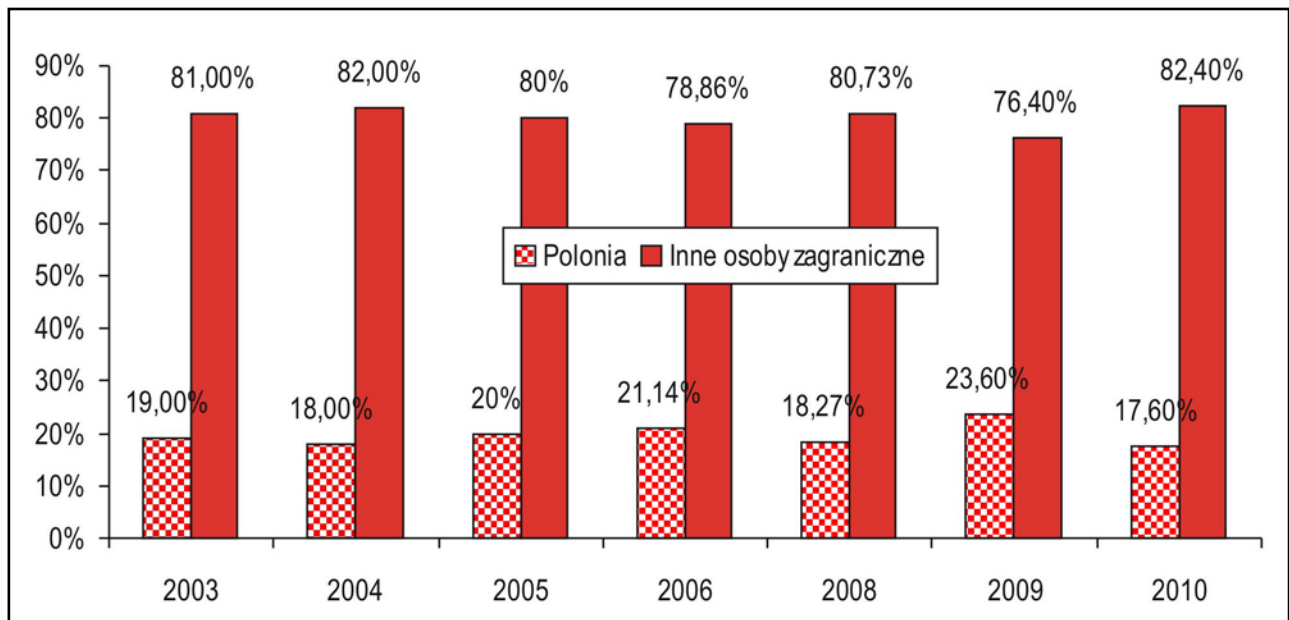

Rys. 39. Pozostałe wybrane państwa, z których zanotowano przyjazdy do Krakowa w latach 2003–2010 r. (udział poniżej 1%)

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 40. Trendy przyjazdów cudzoziemców do Krakowa według wybranych państw w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010
Źródło: Opracowanie własne

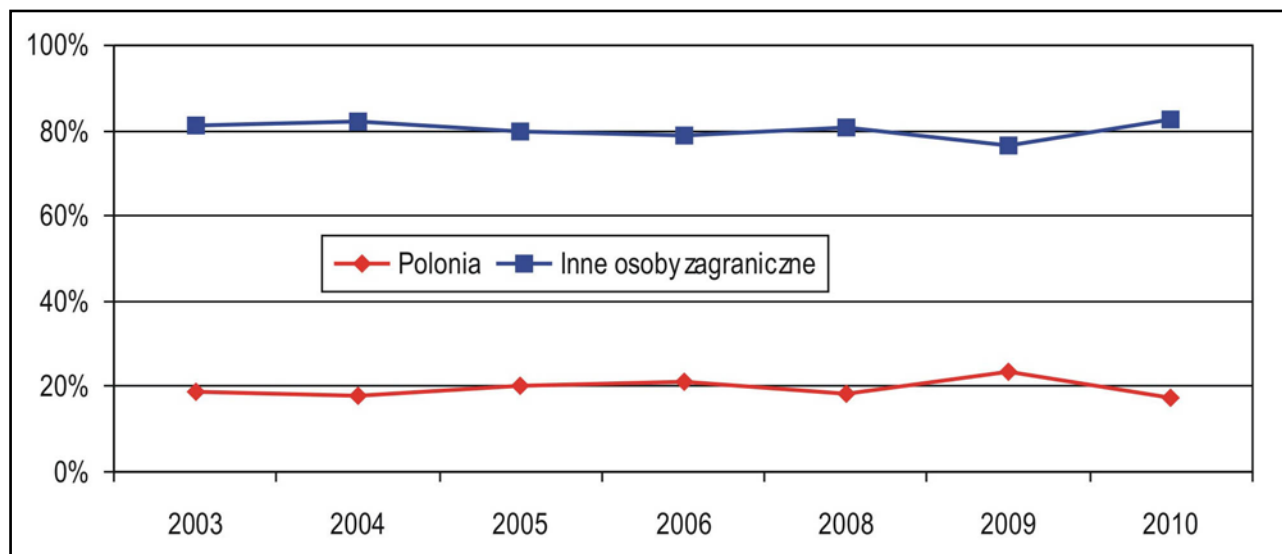
Rys. 41. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010
Źródło: Opracowanie własne

Tab. 21. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010

	2003	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Polonia	19,00%	18,00%	20%	21,14%	18,27%	23,6%	17,6%
Inne osoby z zagranicy	81,00%	82,00%	80%	78,86%	80,73%	76,4%	82,4%

Źródło: Opracowanie własne

Analizując wyniki z lat 2003–2010 należy zauważyć, że corocznie rozkład przyjazdów Polonii jest równomierny i oscyluje wokół wartości 20% wśród przyjazdów odwiedzających zagranicznych.

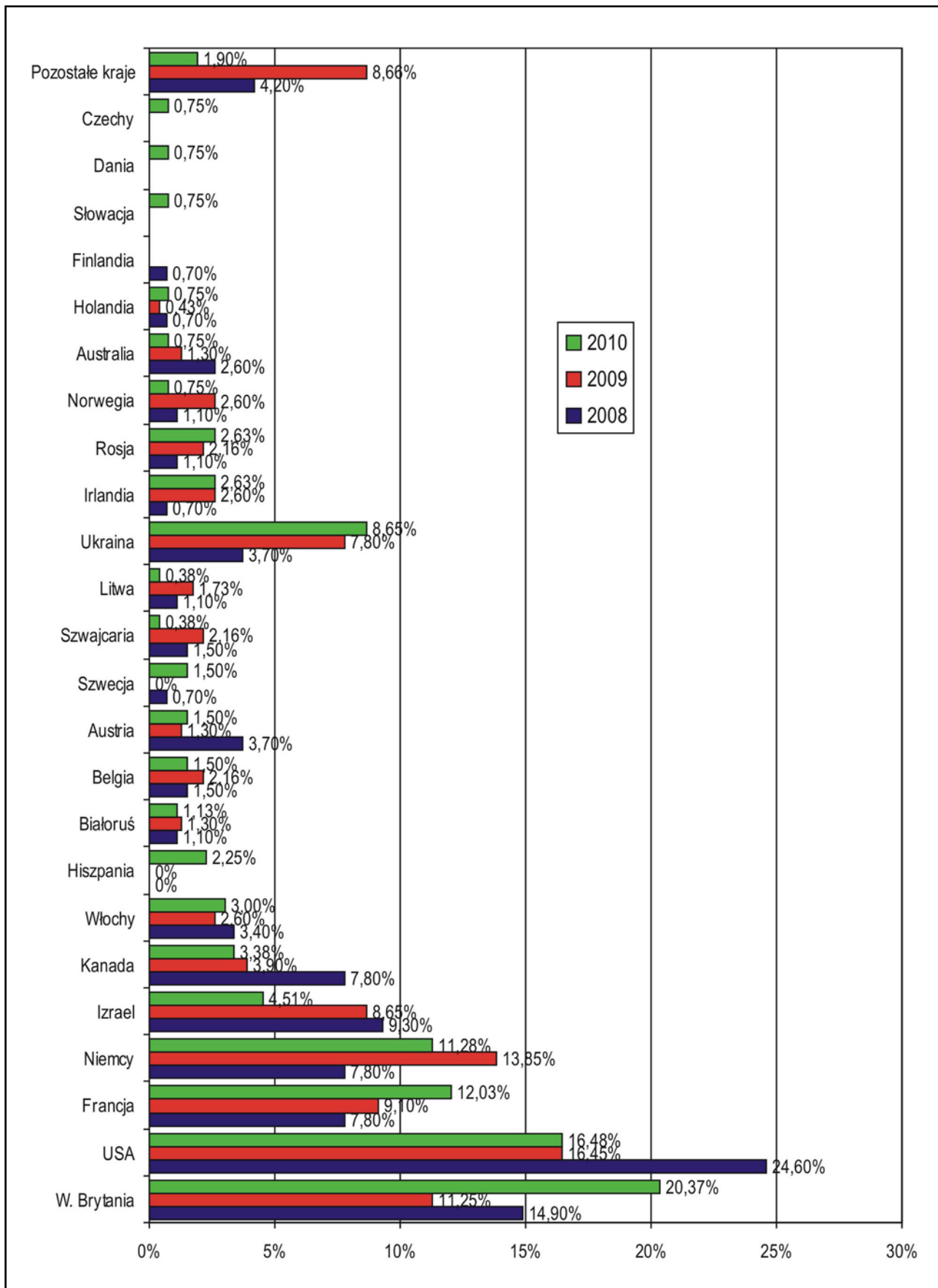

Rys. 42. Trendy Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010
Źródło: Opracowanie własne

Tab. 22. Struktura udziału Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2008–2010

Polonia	2008	2009	2010
W. Brytania	14,9%	11,25%	20,37%
USA	24,6%	16,45%	16,48%
Francja	7,8%	9,1%	12,03%
Niemcy	7,8%	13,85%	11,28%
Ukraina	3,7%	7,8%	8,65%
Izrael	9,3%	8,65%	4,51%
Kanada	7,8%	3,9%	3,38%
Włochy	3,4%	2,6%	3,0%
Irlandia	0,7%	2,6%	2,63%
Rosja	1,1%	2,16%	2,63%
Hiszpania	0%	0%	2,25%
Belgia	1,5%	2,16%	1,5%
Austria	3,7%	1,3%	1,5%
Szwecja	0,7%	0%	1,5%
Białoruś	1,1%	1,3%	1,13%
Norwegia	1,1%	2,6%	0,75%
Australia	2,6%	1,3%	0,75%
Holandia	0,7%	0,43%	0,75%
Słowacja	0%	0%	0,75%
Dania	0%	0%	0,75%
Czechy	0%	0%	0,75%
Szwajcaria	1,5%	2,16%	0,38%
Litwa	1,1%	1,73%	0,38%
Finlandia	0,7%	0%	0%
Pozostałe kraje	4,2%	8,66%	1,90%
Razem	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne

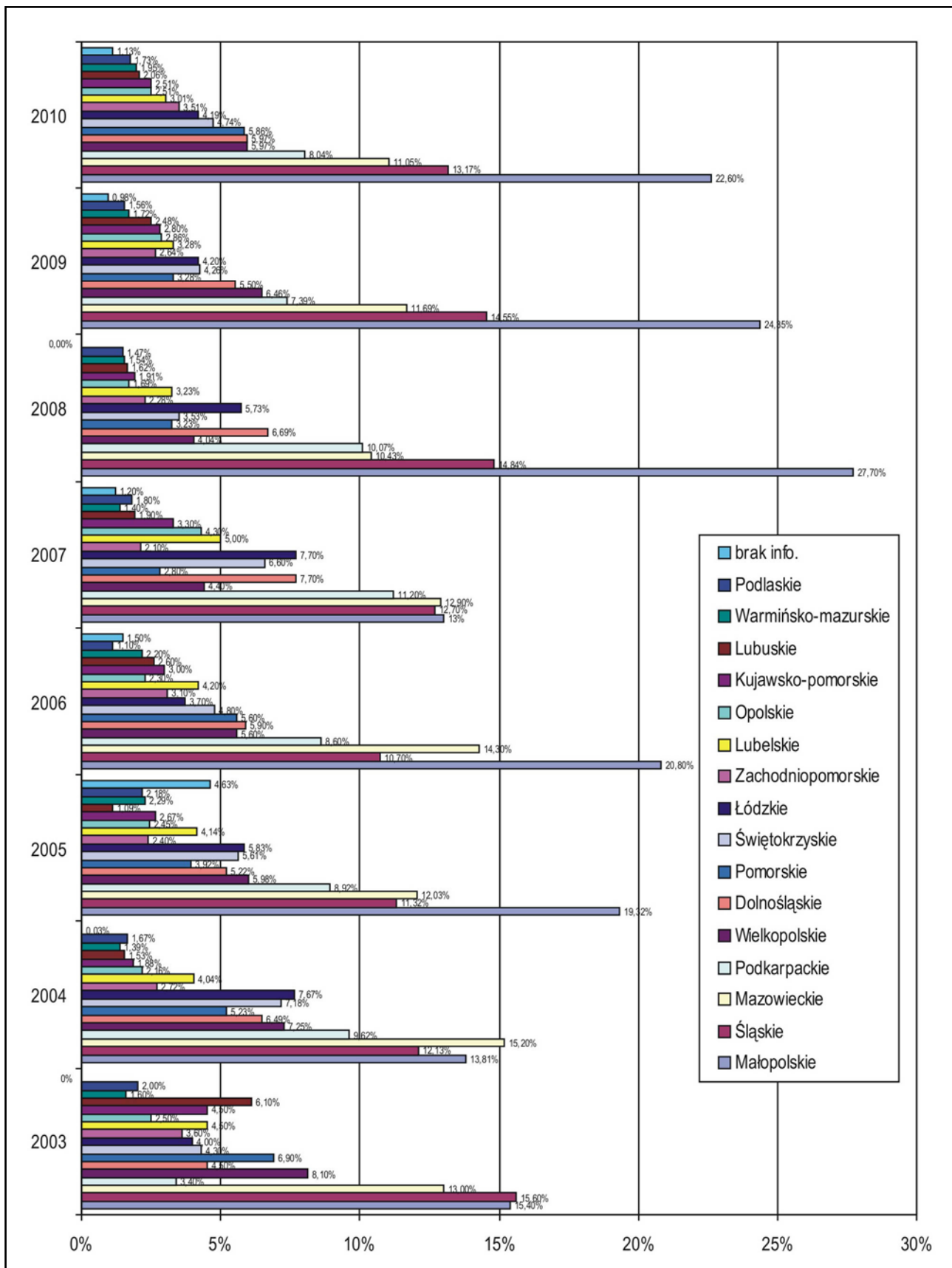
Rys. 43. Struktura udziału Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2008–2010
Źródło: Opracowanie własne

Głównym udziałowcem rynku podróży polonijnych w 2010 roku okazała się w Polonia z Wielkiej Brytanii, chociaż Stany Zjednoczone (łącznie z Kanadą) w dalszym ciągu utrzymują stabilny, prawie 20% udział. Główni udziałowcy z rynku europejskiego (kolejno: Wielka Brytania, Francja, Niemcy) tworzą bardzo mocną, ponad 40% grupę udziałowców. W pierwszej szóstce z wynikiem 4,51% na szóstym miejscu uplasował się Izrael. Na uwagę i głębszą analizę zasługuje regularny spadek przyjazdów polonijnych z tego kierunku. Zanotowano kolejny wzrost w stosunku do 2009 roku przyjazdów polonijnych z Ukrainy, która wymieniła się w rankingu pozycją z Izraelem i Kanadą. Łącznie podróże polonijne mieszkańców tych sześciu państw stanowią ponad 73% całości przyjazdów polonijnych, a z Kanadą zajmującą siódmą pozycję – 76%.

Tab. 23. Struktura przyjazdów Polaków do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 roku

Województwo	2003 Udział %	2004 Udział %	2005 Udział %	2006 Udział %	2007 Udział %	2008 Udział %	2009 Udział %	2010 Udział %
Małopolskie	15,40	13,81	19,32	20,80	13	27,70	24,35	22,60
Śląskie	15,60	12,13	11,32	10,70	12,70	14,84	14,55	13,17
Mazowieckie	13,00	15,20	12,03	14,30	12,90	10,43	11,69	11,05
Podkarpackie	3,40	9,62	8,92	8,60	11,20	10,07	7,39	8,04
Suma pośrednia	47,40	50,76	51,59	54,40	49,80	63,04	57,98	54,86
Wielkopolskie	8,10	7,25	5,98	5,60	4,40	4,04	6,46	5,97
Dolnośląskie	4,50	6,49	5,22	5,90	7,70	6,69	5,50	5,97
Pomorskie	6,90	5,23	3,92	5,60	2,80	3,23	3,28	5,86
Świętokrzyskie	4,30	7,18	5,61	4,80	6,60	3,53	4,26	4,74
Łódzkie	4,00	7,67	5,83	3,70	7,70	5,73	4,20	4,19
Zachodniopomorskie	3,60	2,72	2,40	3,10	2,10	2,28	2,64	3,51
Lubelskie	4,50	4,04	4,14	4,20	5,00	3,23	3,28	3,01
Opolskie	2,50	2,16	2,45	2,30	4,30	1,69	2,86	2,51
Kujawsko-pomorskie	4,50	1,88	2,67	3,00	3,30	1,91	2,80	2,51
Lubuskie	6,10	1,53	1,09	2,60	1,90	1,62	2,48	2,06
Warmińsko-mazurskie	1,60	1,39	2,29	2,20	1,40	1,54	1,72	1,95
Podlaskie	2,00	1,67	2,18	1,10	1,80	1,47	1,56	1,73
Brak informacji	0	0,03	4,63	1,50	1,20	0,00	0,98	1,13
Razem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

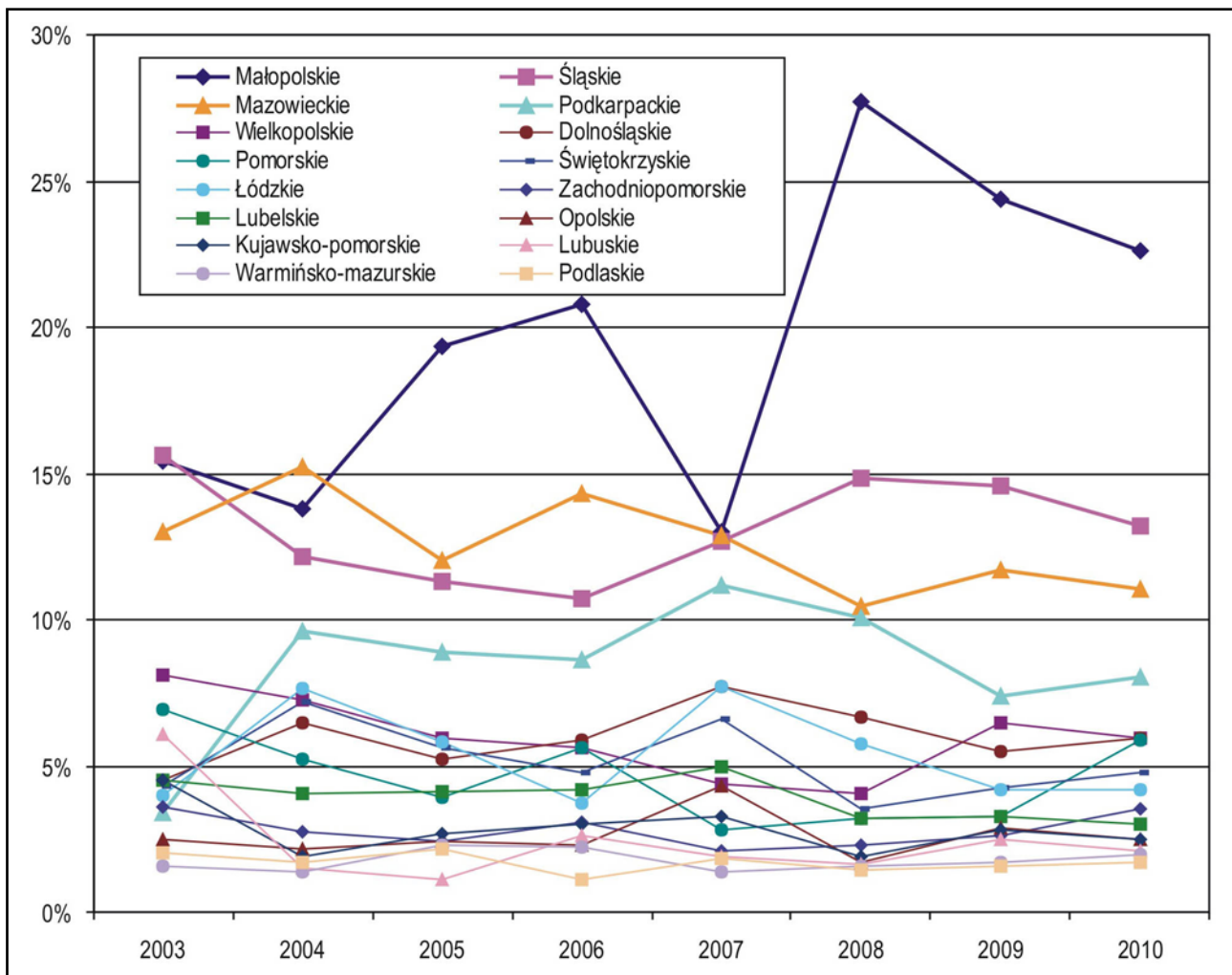
Źródło: Opracowanie własne

Rys. 44. Struktura przyjazdów Polaków do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w latach 2003–2010

Źródło: Opracowanie własne

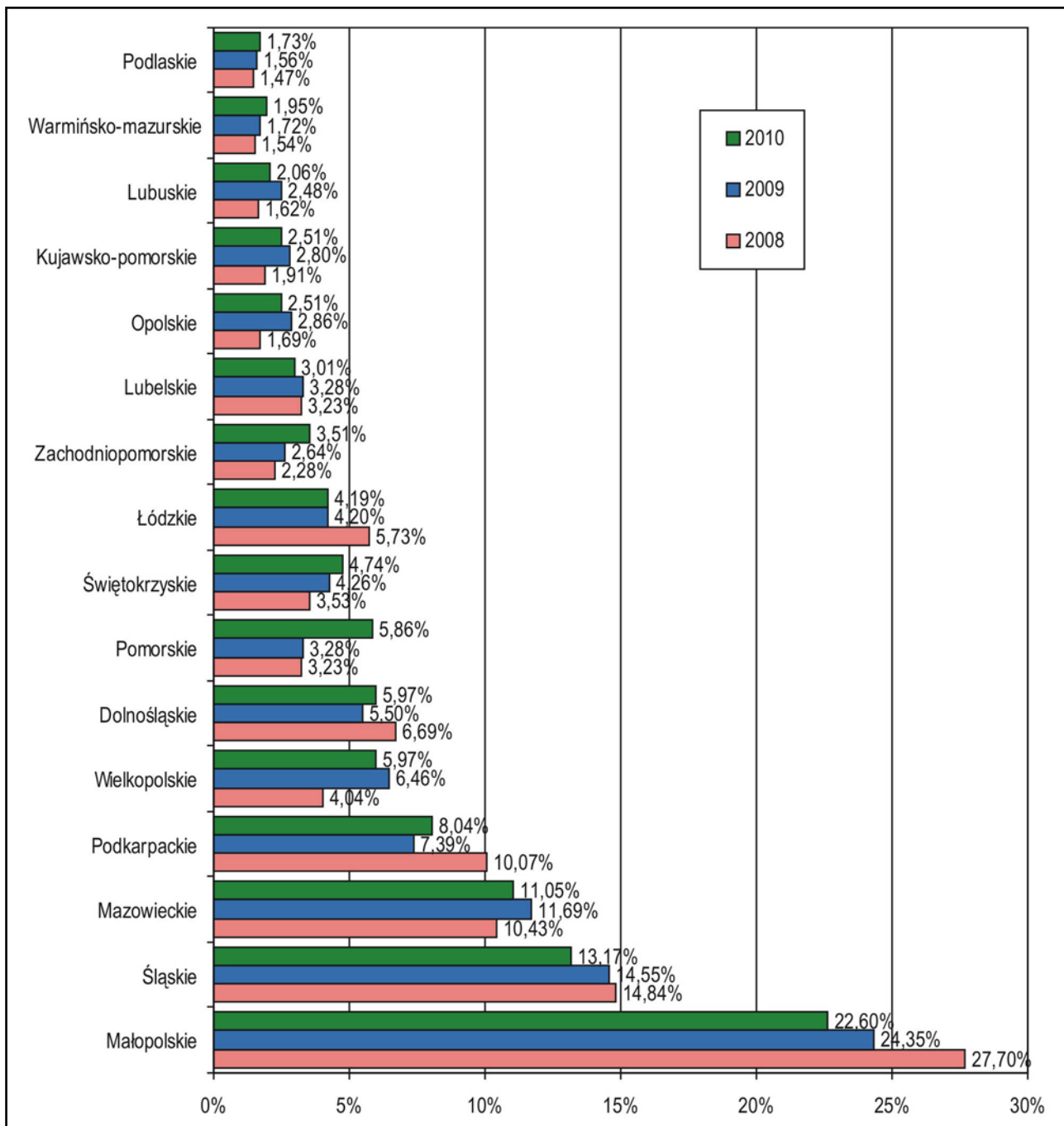
Spośród badanych w Krakowie turystów krajowych zdecydowanie przeważały osoby z województwa małopolskiego, mazowieckiego, śląskiego i podkarpackiego. Stanowiły one prawie 55% (co jest 3% spadkiem w stosunku do roku poprzedniego) udziałów w kategorii Polaków odwiedzających miasto. W 2010 roku województwo wielkopolskie osiągnęło w rankingu przyjazdów wraz z województwem dolnośląskim *ex aequo*¹⁰ piąte miejsce. Prezentowany coroczny rozkład przestrzennej odwiedzających krajowych nie jest zaskoczeniem. Kraków posiada silne powiązania historyczne i komunikacyjne z Górnym Śląskiem oraz terenami historycznej Małopolski (obecne województwa małopolskie i podkarpackie oraz część województw: lubelskiego, świętokrzyskiego oraz śląskiego). Przyjazdy z województwa mazowieckiego (w tym głównie z Warszawy) są determinowane związkami kulturalno-gospodarczo-społecznymi. Godnym uwagi jest kolejny istotny notowany od dwóch lat wzrost udziałów przyjazdów turystów z województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego. Najrzadziej do Krakowa przyjeżdżają goście z województw o najsłabszych więziach gospodarczo-komunikacyjnych i najdalej położonych od miasta.

Rys. 45. Trendy przyjazdów Polaków do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

¹⁰ *Ex aequo* [eksekwo] (lc.) jednakowo, na równi, w równej mierze.

Rys. 46. Struktura przyjazdów Polaków do Krakowa z miejsc zamieszkania według województw w latach 2008–2010

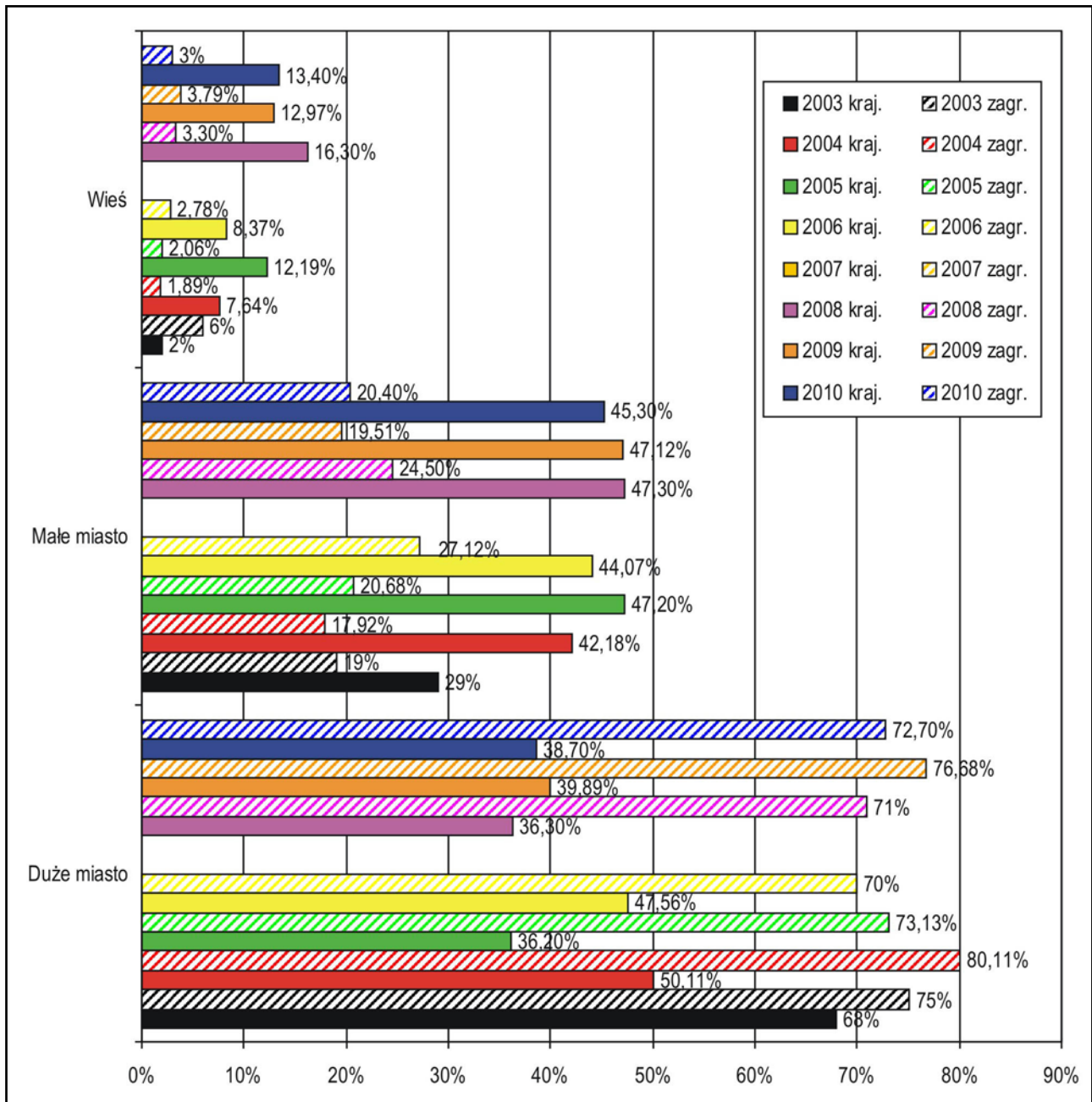
Źródło: Opracowanie własne

Tab. 24. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Rok	2003		2004		2005		2006		2008		2009		2010	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Duże miasto	68,0	75,0	50,11	80,11	36,20	73,13	47,56	70,0	36,3	71,0	39,89	76,68	38,7	72,7
Małe miasto	29,0	19,0	42,18	17,92	47,20	20,68	44,07	27,12	47,3	24,5	47,12	19,51	45,3	20,4
Wieś	2,0	6,0	7,64	1,89	12,19	2,06	8,37	2,78	16,3	3,3	12,97	3,79	13,4	3,0

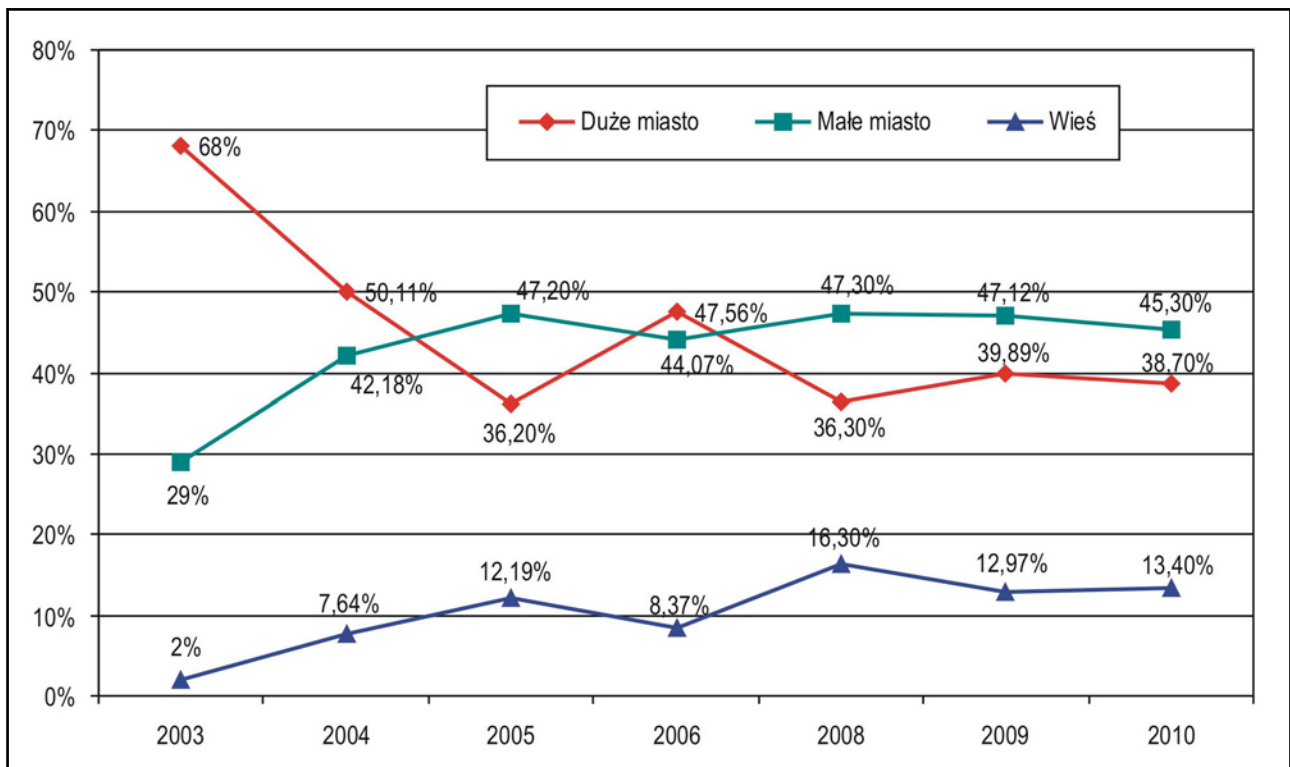
Źródło: Opracowanie własne

Z prowadzonych badań w 2010 roku i uzyskanych w ten sposób danych wynika, że do Krakowa podróżują w dalszym ciągu głównie mieszkańcy dużych miast. Porównanie wyników z badaniami 2009 roku wskazuje, że zjawisko to w turystyce tak krajowej jak i zagranicznej wykazuje tendencję wzrostową. Aktywność polskich mieszkańców wsi w dalszym ciągu utrzymuje się na poziomie 13%. Aktywność zagranicznych turystów mieszkających na wsi z poziomu prawie 4% spadła do poziomu 3%. Udziały odwiedzających zagranicznych z małych miast wynoszą w dalszym ciągu prawie 20% i jest to porównywalne z latami poprzednimi. Podobnie, jak w 2009 roku, dla odwiedzających krajowych z małych miast, wynik w 2010 roku oscyluje w okolicy 45%.

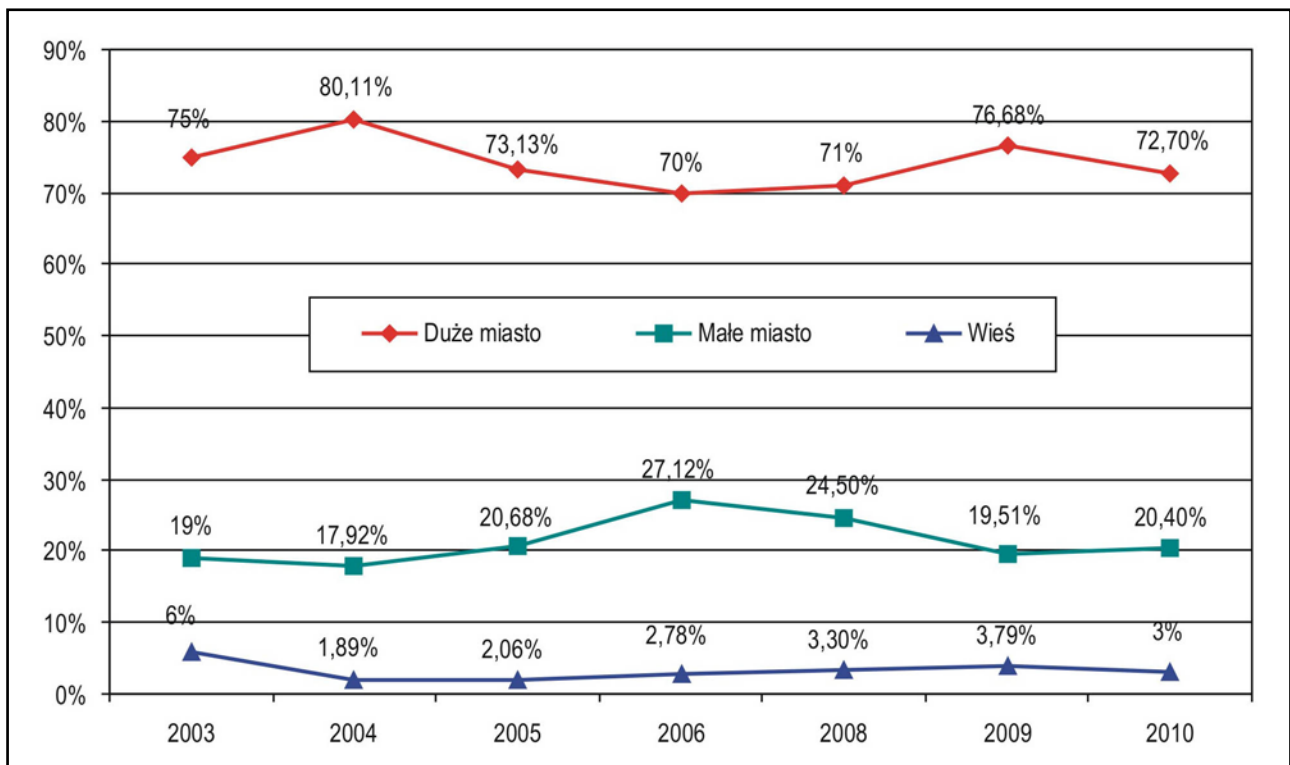
Rys. 47. Struktura przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających w 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

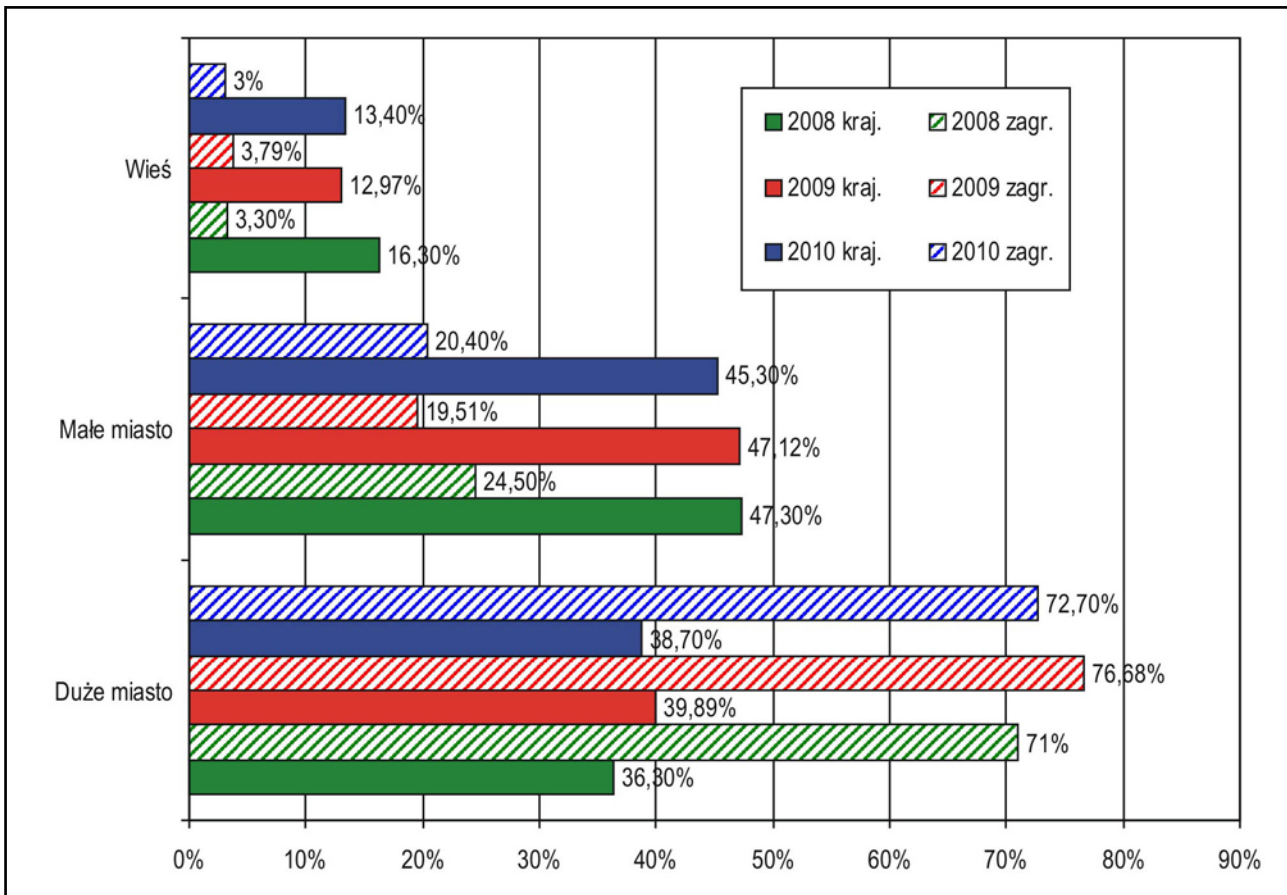
Rys. 48. Tendencje w strukturze przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających krajowych w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

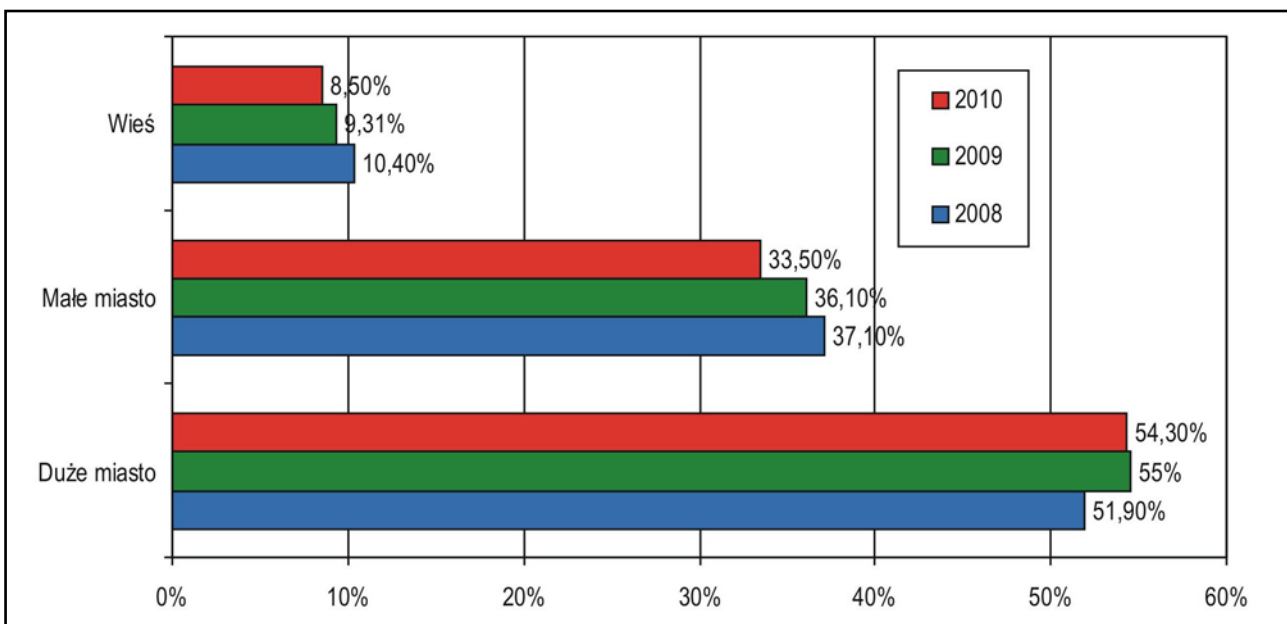
Rys. 49. Tendencje w strukturze przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających zagranicznych w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 50. Ogólna struktura przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających w 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 51. Struktura przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających w 2008, 2009, 2010 roku (ogółem)

Źródło: Opracowanie własne

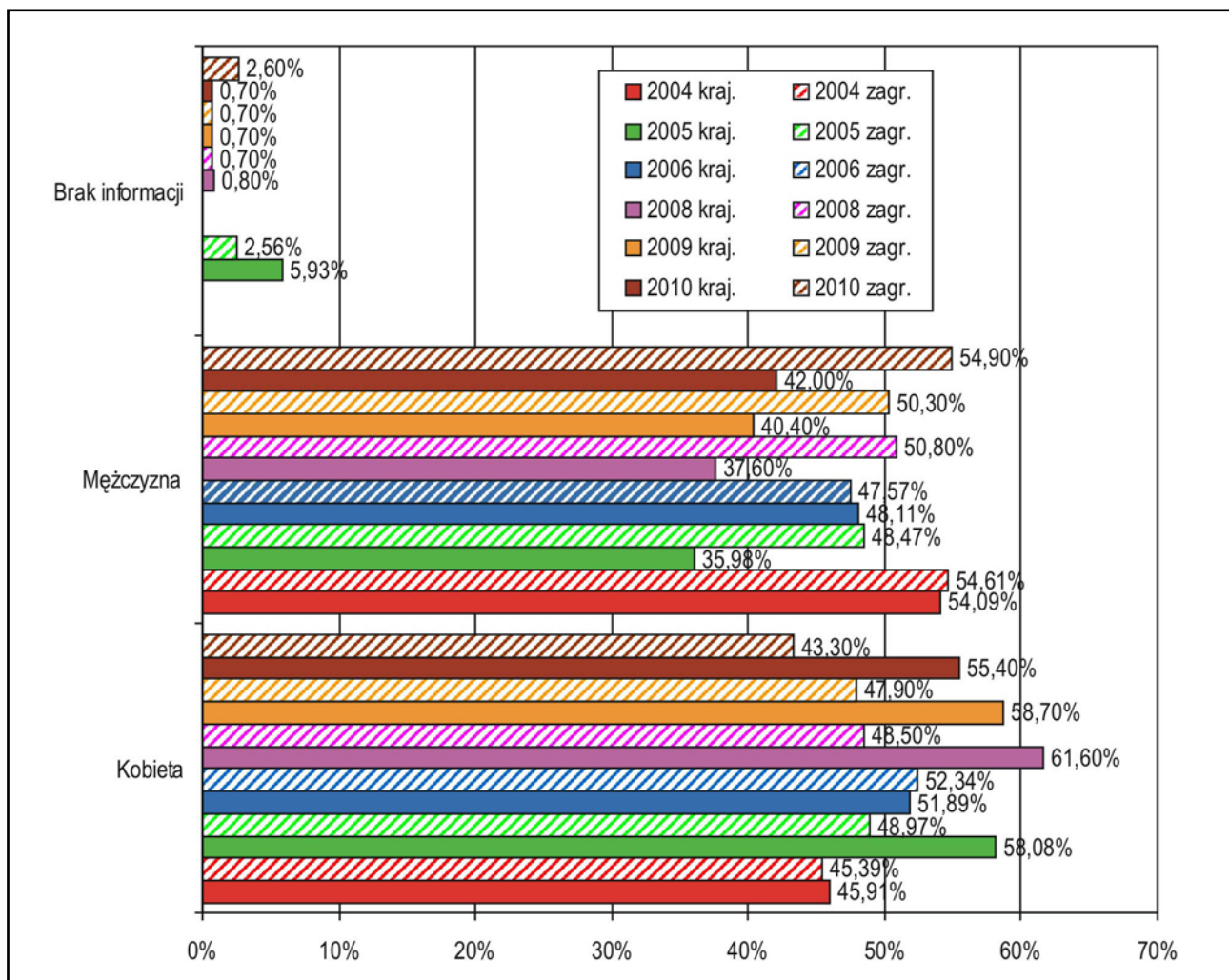
4.2. Kryterium demograficzne

Strukturę procentową przyjazdów do Krakowa prezentuje tabela 25 i rysunek 52. W kolejnym 2010 roku, w trakcie badań zaobserwowano (za lata 2008, 2009, 2010) tendencję spadku przyjazdu do Krakowa kobiet tak z Polski jak i z zagranicy. Mimo to w przyjazdach krajowych w tym roku, tak jak i w latach 2005, 2006, 2008, 2009 przeważają o ponad 5% kobiety. Odwrotną proporcję zauważa się w przyjazdach zagranicznych.

Tab. 25. Struktura przyjazdów do Krakowa według płci w latach 2004–2010 (w %)

Płeć	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Kobieta	45,91	45,39	58,08	48,97	51,89	52,34	46,8	26,4	61,6	48,5	58,7	47,9	55,4	43,3
Mężczyzna	54,09	54,61	35,98	48,47	48,11	47,57	50,7	54,9	37,6	50,8	40,4	50,3	42,0	54,9
Brak informacji	0	0	5,93	2,56	0	0,09	2,5	18,71 ¹¹	0,80	0,70	0,90	1,80	2,6	1,8

Źródło: Opracowanie własne

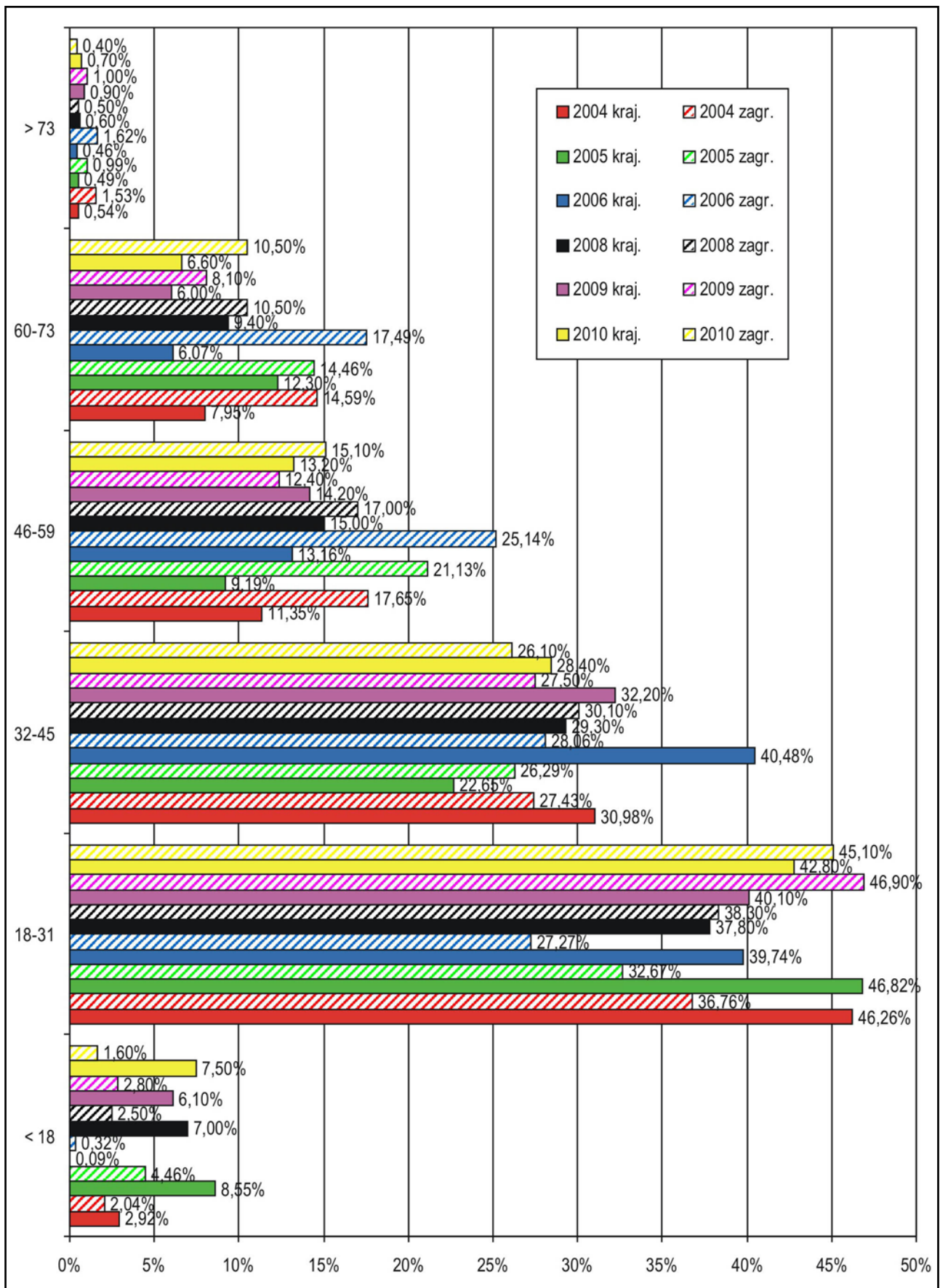

Rys. 52. Struktura przyjazdów do Krakowa według płci w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

11 Dane IPSOS 2007

Opracowanie autorskie zespołu ekspertów:
prof. dr hab. Tadeusz Grabiński, dr Krzysztof Borkowski, dr Renata Seweryn, dr Anna Wilkońska, mgr Leszek Mazanek

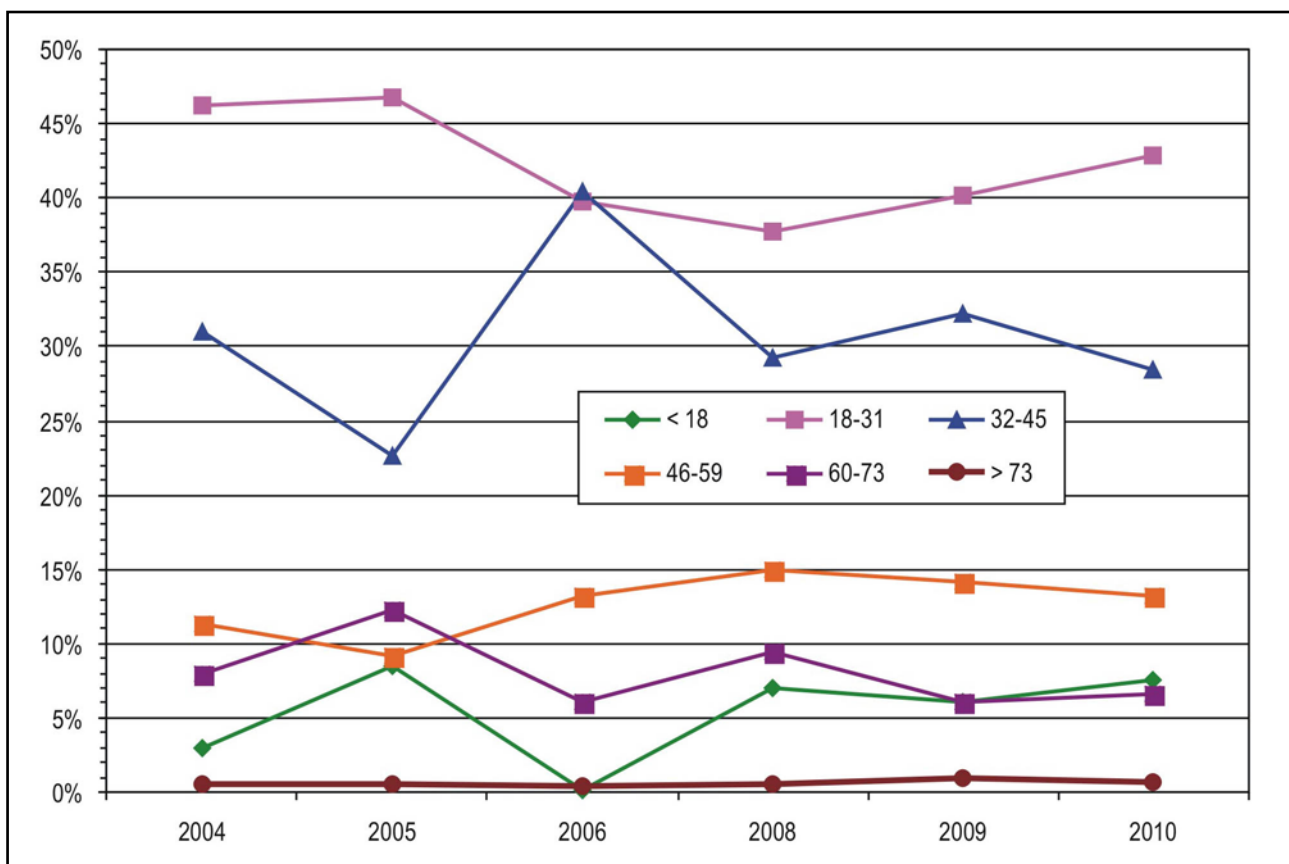
Rys. 53. Struktura przyjazdów do Krakowa według wieku w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku
Źródło: Opracowanie własne

Tab. 26. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku (w %)

Wiek	2004		2005		2006		2008		2009		2010	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
< 18	2,92	2,04	8,55	4,46	0,09	0,32	7,0	2,5	6,1	2,8	7,50	1,60
18–31	46,26	36,76	46,82	32,67	39,74	27,27	37,8	38,3	40,1	46,9	42,80	45,10
32–45	30,98	27,43	22,65	26,29	40,48	28,06	29,3	30,1	32,2	27,5	28,40	26,10
46–59	11,35	17,65	9,19	21,13	13,16	25,14	15,0	17,0	14,2	12,4	13,20	15,10
60–73	7,95	14,59	12,30	14,46	6,07	17,49	9,4	10,5	6,0	8,1	6,60	10,50
> 73	0,54	1,53	0,49	0,99	0,46	1,62	0,6	0,5	0,9	1,0	0,70	0,40
Brak infor.	0	0,	0	0	0	0	0,9	1,1	0,5	1,3	0,8	1,2
Suma	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

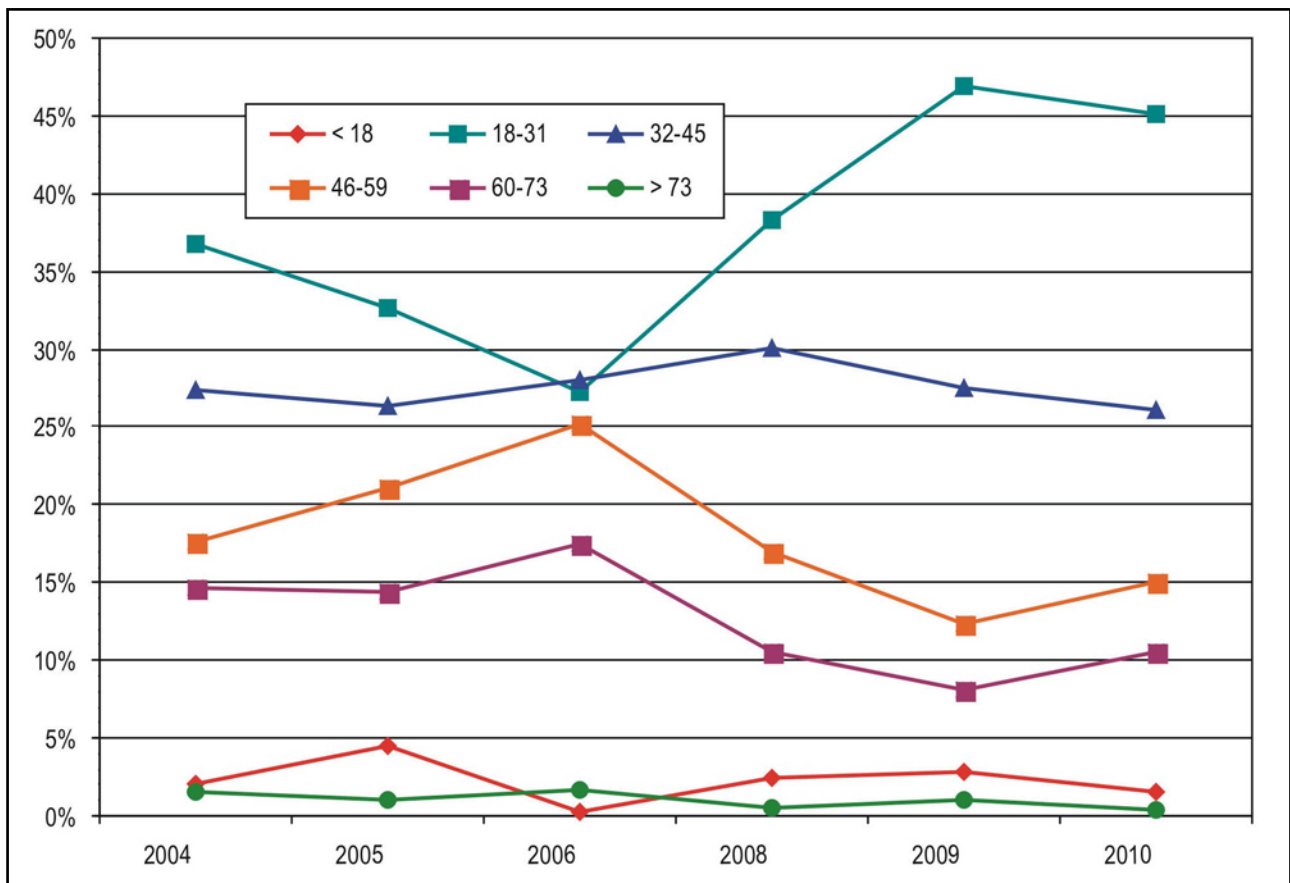
Źródło: Opracowanie własne

Uderzającym, a zarazem godnym uwagi jest utrzymywanie się struktury wiekowej w tych samych przedziałach w ciągu czterech ostatnich lat 2006, 2008, 2009, 2010. Największy udział w strumieniu ruchu turystycznego docierającego do Krakowa mają osoby młode w wieku 18–31 lat (odwiedzający krajowi ponad 42%, a odwiedzający zagraniczni ponad 45%). Kolejno po nich następują osoby w przedziale wiekowym 32–45 lat. Pozostałe grupy wiekowe utrzymują się również w tych samych przedziałach co w latach poprzednich.

Rys. 54. Tendencje przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych według wieku w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

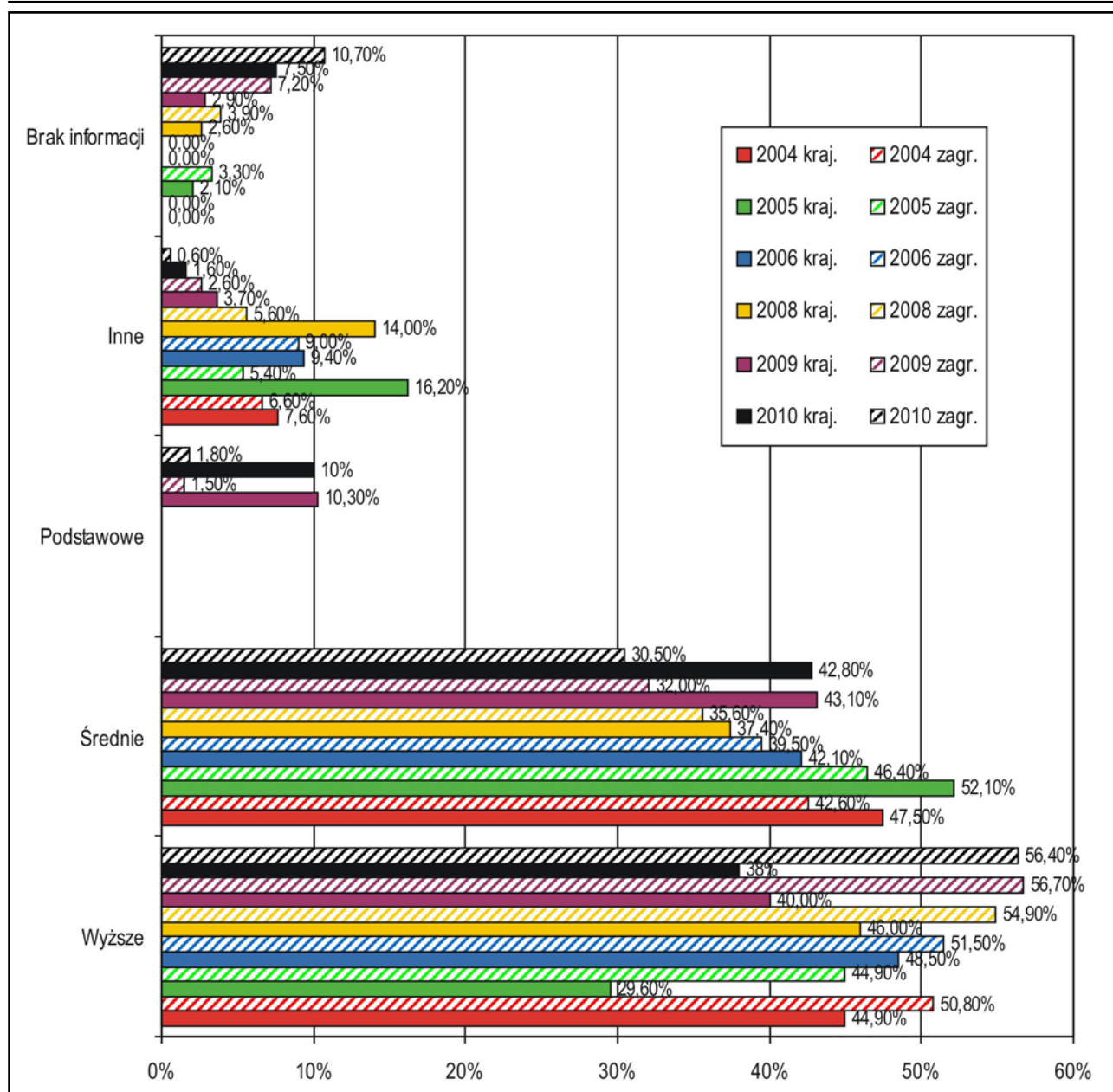
Rys. 55. Tendencje przyjazdów do Krakowa odwiedzających zagranicznych według wieku w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

4.3. Kryteria społeczne

Poziom wykształcenia

Z analizy danych z lat 2004–2010 wynika, że rośnie ilość turystów zagranicznych z wykształceniem wyższym osiągając poziom udziałów powyżej 50%. W dalszym ciągu nieznacznie, ale systematycznie zmniejsza się udział w przyjazdach do Krakowa turystów zagranicznych z wykształceniem średnim. Wśród turystów krajowych obserwuje się wyraźne zmniejszenie przyjazdów turystów z wykształceniem wyższym na korzyść osób z wykształceniem średnim. Zjawisko to może mieć związek ze „Światowym kryzysem gospodarczym i politycznym”, przejawiając się czasową zmian celów i kierunków wyjazdów turystycznych.

Rys. 56. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wykształcenia w 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 27. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wykształcenia w 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku

Wykształcenie	2004		2005		2006		2008		2009		2010	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Wyższe	44,90	50,80	29,60	44,90	48,50	51,50	46,00	54,90	40,00	56,70	38	56,40
Średnie	47,50	42,60	52,10	46,40	42,10	39,50	37,40	35,60	43,10	32,00	42,80	30,50
Podstawowe	0	0	0	0	0	0	0	0	10,30	1,50	10	1,80
Inne	7,60	6,60	16,20	5,40	9,40	9,00	14,00	5,60	3,70	2,60	1,60	0,60
Brak informacji	0	0	2,10	3,30	0,00	0	2,60	3,90	2,90	7,20	7,60	10,70
Razem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Pierwszy raz w 2009 roku do ankiety wprowadzono kategorię „podstawowe”, w celu wydzielenia z kategorii „inne” udziału tego typu wykształcenia. Jak wynika z badań roku 2010 w kategorii „inne” pozostało dla turystów krajowych niespełna 2% wskazań, a dla turystów zagranicznych wyraźnie poniżej 1%.

Status zawodowy

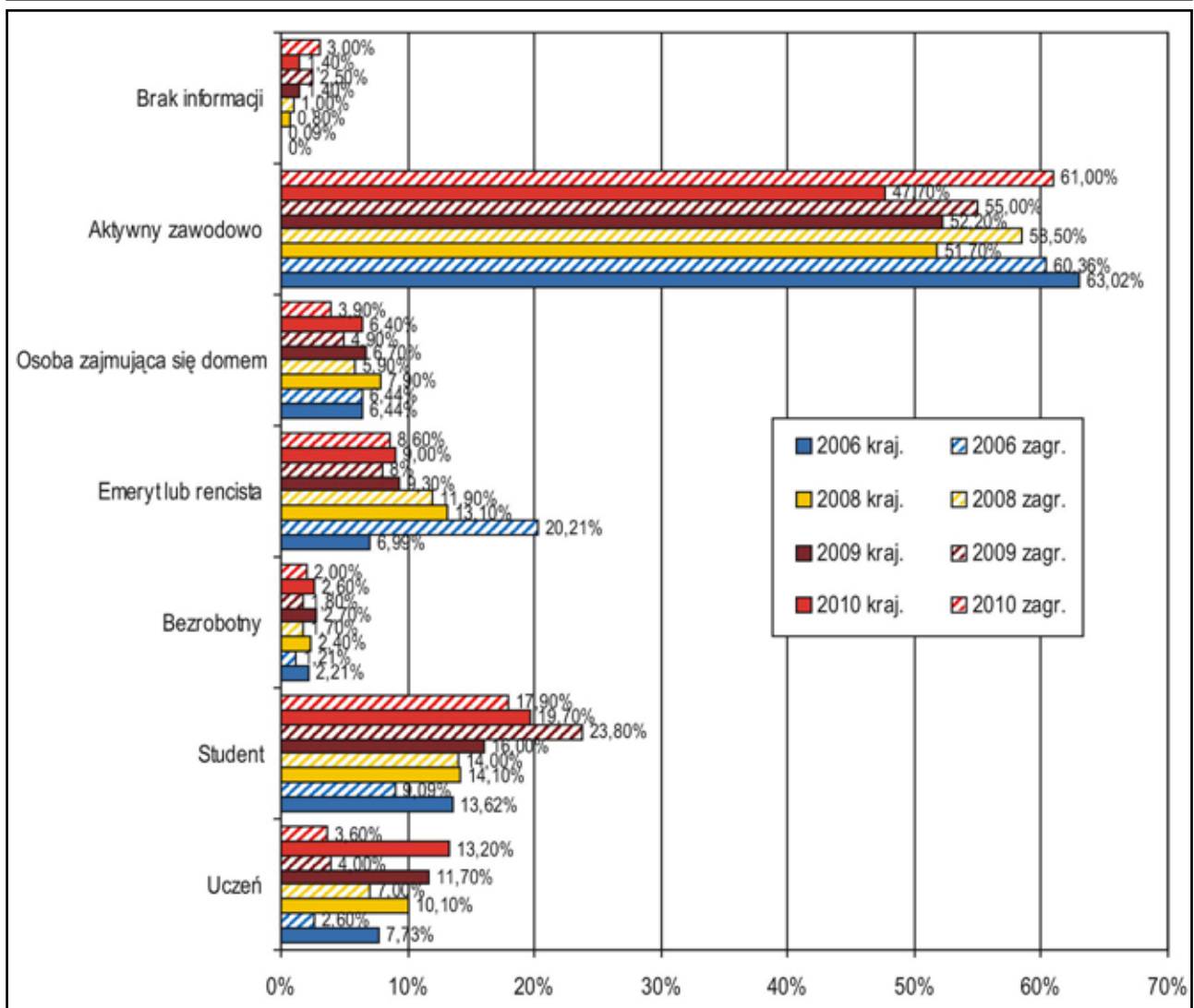
Tak jak w latach poprzednich, osoby aktywne zawodowo stanowiły w 2010 roku ponad połowę (60%) ankietowanych turystów zagranicznych. Udział turystów krajowych w stosunku do 2009 roku nieznacznie się zmniejszył. Odnotowano również stagnację na zeszłorocznym poziomie przyjazdów z kraju osób będących na rencie lub emeryturze. Zaobserwowano podobną tendencję w przyjazdach emerytów i rencistów z zagranicy. Zauważalny jest również dalszy wzrost przyjazdów studentów z kraju o prawie 2%, i wyraźny spadek przyjazdów studentów z zagranicy (blisko 6% do poziomu prawie 18%). Osoby zajmujące się domem pozostają na prawie niezmiennym poziomie 4–6% udziału.

Tab. 28. Struktura przyjazdów do Krakowa według statusu zawodowego w 2004, 2005, 2006, 2008¹², 2009, 2010 roku

Status zawodowy	2004		2005		2006		2008		2009		2010	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Uczeń	6,4	7,3	15,1	5,7	7,7	2,6	10,1	7,0	11,7	4,0	13,2	3,6
Student	16,4	15,4	19,1	15,0	13,6	9,1	14,1	14,0	16,0	23,8	19,7	17,9
Bezrobotny	5,7	1,0	3,2	1,9	2,2	1,2	2,4	1,7	2,7	1,8	2,6	2,0
Emeryt lub rencista	10,2	16,8	16,2	22,7	7,0	20,2	13,1	11,9	9,3	8	9,00	8,60
Emeryt							9,4	8,6	7,6	6,6	5,9	6,9
Rencista							3,7	3,3	1,7	1,4	3,1	1,7
Osoba zajmująca się domem	3,4	5,1	4,7	6,8	6,4	6,4	7,9	5,9	6,7	4,9	6,4	3,9
Aktywny zawodowo	57,8	54,3	40,8	47,1	63,0	60,4	51,7	58,5	52,2	55,0	47,7	61,0
Brak informacji	0,1	0	0,9	0,9	0	0,1	0,8	1,0	1,4	2,5	1,4	3,0
RAZEM	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

¹² W badaniu z 2008 roku po raz pierwszy rozdzielono w ankiecie kategorię „emeryt lub rencista” na dwie oddzielne. Podział ten kontynuowany jest również w 2010 roku. Dla porównywalności wyników z latami poprzednimi dokonano aglomeracji obu kategorii w kategorię „emeryt lub rencista”.

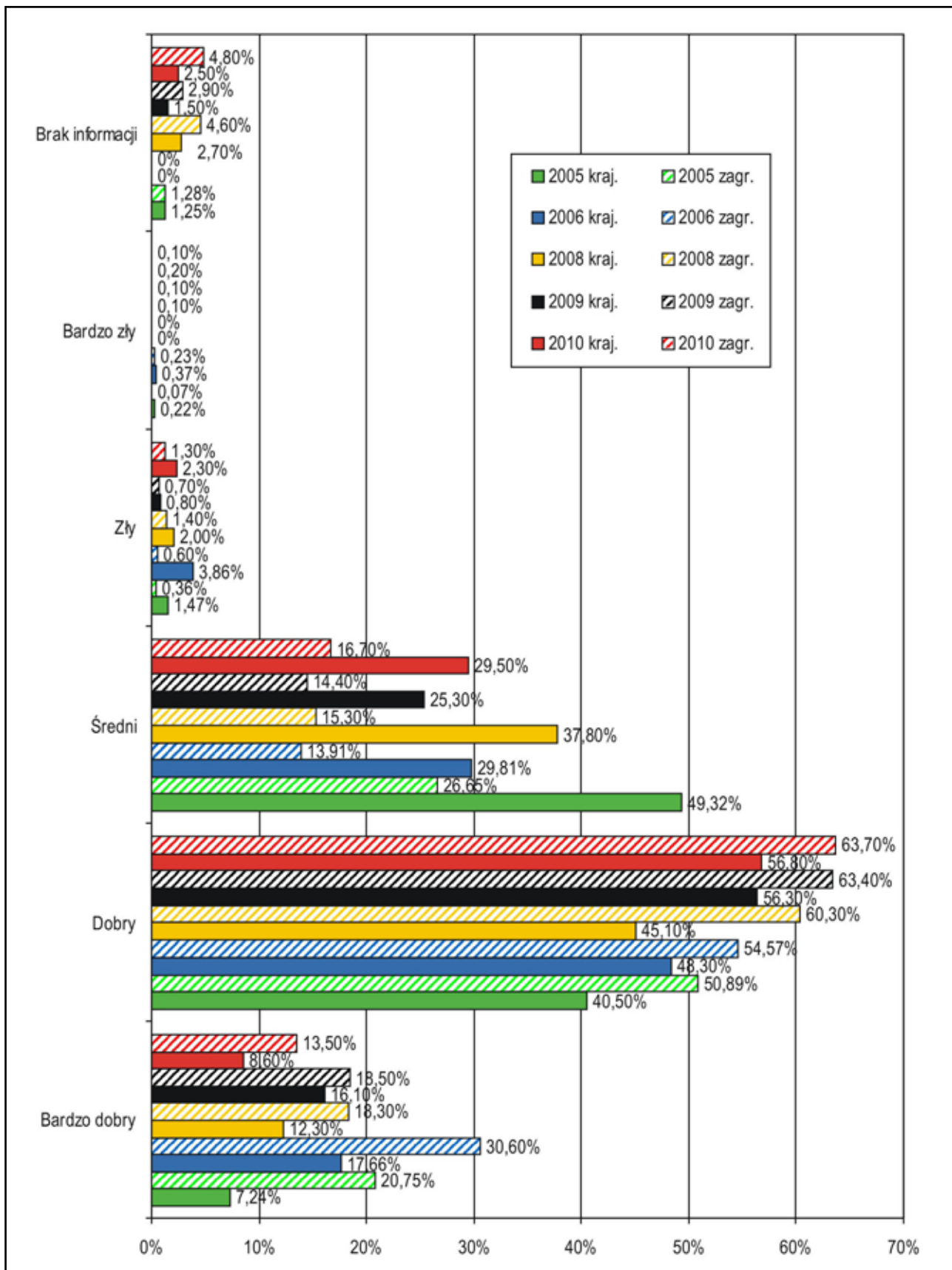

Rys. 57. Struktura przyjazdów do Krakowa według statusu zawodowego w 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

4.4. Kryterium ekonomiczne

Tradycyjnie zdecydowana większość odwiedzających Kraków określała swój status materialny jako dobry lub średni. Pytanie o status materialny dotyczy subiektywnej oceny własnej zamożności dokonanej przez respondenta. Wyniki z 2010 roku potwierdzają obserwacje z lat poprzednich, że podróżują osoby zamożne. Widać jednak wyraźną tendencję wzrostową w grupie osób o średniej sytuacji materialnej tak Polaków jak i obcokrajowców. Grupa turystów krajowych o subiektywnym odczuciu bardzo dobrego i dobrego statusu materialnego uzyskała w 2010 roku ponad 65% udziału, co stanowi spadek o 7% w stosunku do roku 2009. Wynik ten dla turystów zagranicznych w 2010 roku osiągnął 77% udziału, co w stosunku do 2009 jest również spadkiem, o 5%. W obu przypadkach zwiększa się kompensacyjnie udział w przyjazdach do Krakowa grupy osób o średnim statusie materialnym. Grupa o złym i bardzo złym statusie materialnym powróciła do wyniku z 2008, co oznacza, że mieści się w przedziale 1–2,5% udziałów. Jest to wyraźnym dowodem na potwierdzenie tezy, że osoby biedne nie podróżują turystycznie.

Rys. 58. Struktura przyjazdów do Krakowa według statusu materialnego w 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 29. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i międzynarodowych według statusu materialnego w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku¹³

Status materialny	2004		2005		2006		2008		2009		2010	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
1 Bardzo dobry	3,8	9,1	7,2	20,8	17,7	30,6	12,3	18,3	16,1	18,5	8,6	13,5
2 Dobry	36,5	60,4	40,5	50,9	48,3	54,6	45,1	60,3	56,3	63,4	56,8	63,7
3 Σ Pośrednia (1+2)	40,30	69,50	47,70	71,70	66,00	85,20	57,40	78,60	72,40	81,90	65,40	77,20
4 Średni	56,6	29,6	49,3	26,7	29,8	13,9	37,8	15,3	25,3	14,4	29,5	16,7
5 Zły	2,8	0,9	1,5	0,4	3,9	0,6	2,0	1,4	0,8	0,7	2,3	1,3
6 Bardzo zły	0,3	0,1	0,2	0,1	0,4	0,2	0	0	0,1	0,1	0,2	0,1
7 Σ Pośrednia (5+6)	3,10	1,00	1,70	0,50	4,30	0,80	2,00	1,40	0,90	0,80	2,5	1,4
8 Brak informacji	0	0	1,3	1,3	0	0,1	2,8	4,7	1,4	2,9	2,5	4,8
RAZEM	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

¹³ Za rok 2007 – Dane nieporównywalne, gdyż IPSOS w 2007 roku do badania respondentów krajowych zastosował skalę sześciostopniową wyrażoną w przedziałach kwotowych PLN – patrz str. 62, a do badania respondentów zagranicznych zastosował skalę opisową – patrz str. 64 RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2007 R. IPSOS WARSZAWA LISTOPAD 2007.

Rozdział V. Analiza informacji dotyczących pobytu w Krakowie

Tab. 30. Struktura odwiedzających z kraju według kierunków przyjazdów

Kierunek przyjazdu	Udział %							
	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁴	2008	2009	2010
Przyjazd bezpośrednio z miejsca zamieszkania	81,26	82	87,32	89,11	92	96,51	87,7	89,6
Przyjazd z innej miejscowości	17,55	18	12,03	10,86	8	3,48	11,7	10,4
Brak informacji	1,19	0	0,65	0,03	0	0,01	0,6	0
Razem	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Ponownie jak w 2009 roku prawie 90% strumienia krajowego ruchu turystycznego w 2010 roku trafiło bezpośrednio do Krakowa. Oznacza to, że miasto jako „destynacja¹⁵” turystyczna posiada wielką siłę grawitacyjną. Od 2003 roku odsetek docierających do miasta bezpośrednio z miejsca zamieszkania oscyluje w granicach 90%, co potwierdza tezę, że Kraków jest dla turystów krajowych miejscem docelowym podróży. W dobie „Światowego kryzysu gospodarczego i politycznego” status „miejscowości docelowej”, i to na tak wysokim poziomie, jest doskonałym prognostykiem dla branży turystycznej. Oznacza to, że do Krakowa przyjeżdża się celowo i docelowo a nie „zalicza” się go „przy okazji” w podróży tranzytowej lub okružnej.

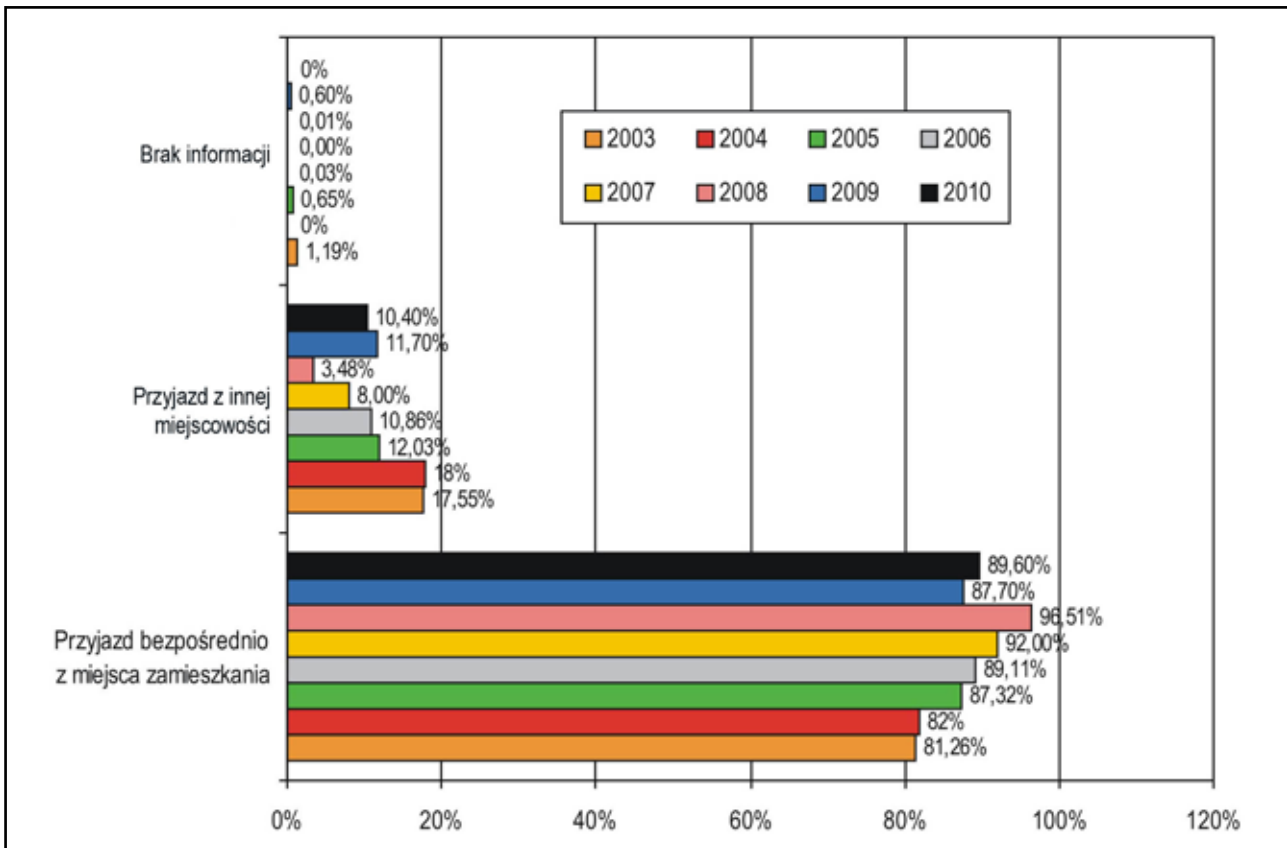
¹⁴ Za rok 2007 – Dane IPSOS

¹⁵ • Destynacja – to we współczesnych tekstach na temat turystyki zdecydowanie „**miejsce przeznaczenia**”, „**cel podróży**”, /.../ Rzeczownik **destynacja** jak wiele innych wyrazów obcych został obecnie zapożyczony do polszczyzny **ponownie** – z angielskiego. W ofertach biur podróży, przewoźników, linii lotniczych występuje nagminnie – podajmy tylko kilka przykładów: British Airways – 27 destynacji w obniżonych cenach; najpopularniejsze destynacje; profesjonalni rezydenci pomogą Państwu wybrać odpowiednie destynacje na wymarzony urlop; zwiększenie liczby destynacji; stonkowo nowa destynacja; Azja staje się coraz częściej destynacją podróży; najpopularniejszą feryjną destynacją są Czechy; wyjazdy wypoczynkowe do destynacji na całym świecie; świadczymy wyloty na 60 destynacjach; Cancun to jedna z najlepszych na świecie destynacji. /.../ Istnienie tego zapożyczenia odnotował już prof. Jan Miodek i uznał je za manieryczne (J.Miodek, „Słowo jest w człowieku”, Wrocław 2007, s. 28). **Używanie tego wyrazu razi wiele osób, nie można jednak się spodziewać, że zostanie z polszczyzny usunięty: niestety pozwala wyrażać pewne treści bardziej skrótowo, wydaje się więc funkcjonalny.**

Katarzyna Wyrwas. http://poradniajezykowa.us.edu.pl/baza_archiwum.php?TEMAT=Wyrazy%20obce

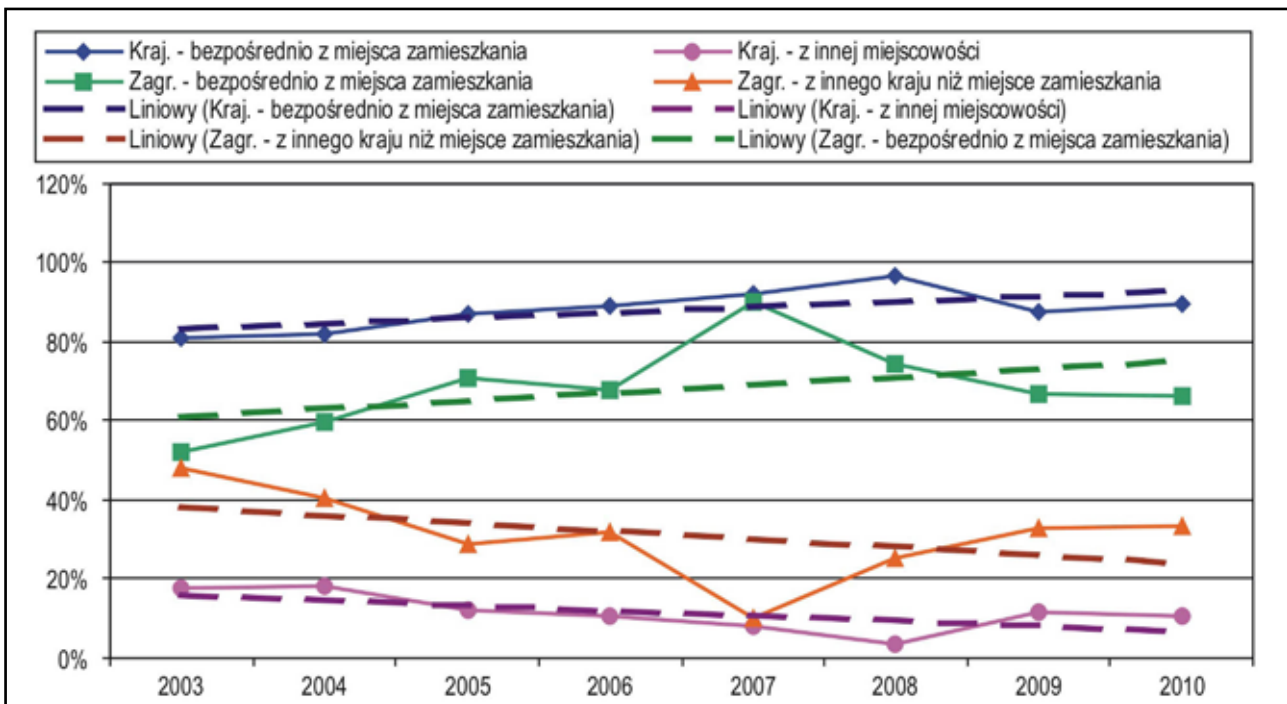
• Destynacja – miejsce docelowe podróży (obszar recepcji turystyczne) spolszczone słowo angielskie „destination” potocznie używane w branży turystycznej, budzi wiele kontrowersji wśród osób zajmujących się opisywaniem zjawisk turystycznych jak również Polska Organizacja Turystyczna, która zaleca stosowanie polskiego odpowiednika tego słowa „miejscie docelowe”

Krzysztof Borkowski

Rys. 59. Przyjazdy krajowe do Krakowa według miejsca z którego nastąpił przyjazd w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 60. Trendy przyjazdów krajowych i zagranicznych do Krakowa według miejsca z którego nastąpił przyjazd w latach 2003–2010

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 31. Przyjazdy zagraniczne do Krakowa według miejsca, z którego nastąpił przyjazd w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Kierunek przyjazdu	Ogółem %							
	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁶	2008	2009	2010
Przyjazd bezpośrednio z miejsca zamieszkania	52,0	59,7	70,8	68,1	90	74,59	66,6	66,5
Przyjazd z innego kraju niż miejsce zamieszkania	48,0	40,3	28,7	31,8	10	25,34	32,8	33,5
Brak informacji	0	0	1,5	0,1	0	0,07	0,6	0

Przyjazd z innego kraju niż miejsce zamieszkania	Udział %							
	2003	2004	2005	2006	2007 ¹⁶	2008	2009	2010
Kraj tranzytowy (jaki? / w tym %)	100	100	100	100		100	100	100
Niemcy	12,1	15,3	20,9	15,9		18,5	19,4	18,1
Czechy	1,3	1,7	2,1	2,0		15,7	6,4	15,04
Wielka Brytania	9,7	10,9	18,1	16,6		10,6	12,5	12,58
Austria	2,9	2,4	4,6	1,8		5,6	3,6	6,75
Francja	8,1	10,9	8,5	7,6		7,9	9,2	6,13
Włochy	8,1	9,7	7,0	6,7		3,7	3,6	4,6
Σ pośrednia	42,20	50,90	61,20	50,60		62,00	54,70	63,20
Słowacja	0,7	2,0	1,2	1,6		8,3	0,4	3,68
Węgry	1,3	2,3	3,1	2,0		3,2	0,4	2,76
USA	10,5	8,6	6,5	9,3		4,2	1,2	2,45
Belgia	1,7	0,4	0,9	2,1		1,4	0,8	2,45
Ukraina	4,5	1,6	1,9	1,5		0,9	0,4	2,45
Hiszpania	2,9	4,0	2,6	2,4		3,2	2,4	2,15
Irlandia	1,5	2,4	1,6	3,8		5,1	1,2	1,53
Szwecja	0,5	2,5	3,3	1,4		1,4	1,2	1,23
Norwegia	6,5	1,1	1,2	2,3		0,5	0,8	0,92
Holandia	2,5	2,7	1,9	3,1		2,3	0,4	0,61
Dania	1,7	0,9	1,1	0,6		2,3	0	0,61
Australia	1,1	1,2	0,6	1,3		0	0	0,61
Rosja	0,5	0,7	1,1	2,0		0	2,8	0,31
Izrael	8,0	2,5	0,4	2,2		0,9	1,6	0,31
Szwajcaria	2,1	1,2	1,4	0,7		1,9	1,2	0,31
Finlandia							0,8	0,31
Grecja							0,8	0,0
Kanada	2,0	1,7	0,6	1,5		0,5	0,4	0,0
Portugalia	1,0	0,6	0,6	0,4		0	0,4	0,0
Bułgaria							0,4	0,0
Czarnogóra							0,4	0,0
Luxemburg							0,4	0,0
Maroko							0,4	0,0
Chorwacja	1,2	0,1	0,1	0,1		0,9	0	0,0
Japonia	1,7	0,6	1,1	2,0		0	0	0,0
Litwa	0	2,3	0,7	0,7		0	0	0,0
Korea Południowa	1,3	0	0	0,4		0	0	0,0
Brak wskazania							26	14,1
Pozostałe kraje	4,6	9,8	6,6	8,2		0,9	0	0

Źródło: Opracowanie własne

16 Patrz str. 14 rys. 4 RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2007 R. IPSOS WARSZAWA, LISTOPAD 2007.

Prawie 70% wskaźnik przyjazdów turystów zagranicznych docierających do Krakowa bezpośrednio z miejsca zamieszkania, w dalszym ciągu jest bardzo dobrym prognostykiem dla tego segmentu strumienia ruchu turystycznego. W stosunku do 2009 roku odnotowano spadek tego wskaźnika jedynie o 0,1%.

W kategorii „tranzytu” istotną informacją jest również to, że z turystów zagranicznych dla których Kraków był jedną z kolejnych stacji w ich podróży, ponad 63% respondentów, przed przyjazdem do Krakowa, przebywało wcześniej w miastach sześciu krajów Unii Europejskiej, z których największym udziałowcem w tej kategorii są kolejno: Niemcy, Czechy, Wielka Brytania, Austria, Francja i Włochy. Należy zwrócić uwagę szczególnie na Czechy z prawie 16% udziałem w 2008 roku. Spadły przyjazdy turystyczne z tego kierunku tranzytowego w 2009 roku do poziomu 6,4%, by ponownie w 2010 roku osiągnąć 15% udziałów. Takie wahania przyjazdów via Czechy do Krakowa, oznaczać mogą poprawę sytuacji tanich linii lotniczych operujących z lotniska w Pradze. Odczyt ten należy dalej weryfikować w kolejnych latach. Podobnie obserwować należy w dalszym ciągu przyjazdy via Austria i Irlandia.

Z odczytu wykonanego w 2010 roku wydaje się, że Austria powróciła na swoje poprzednie miejsce w rankingu jako stacja przesiadkowa ruchu turystycznego (podróżniczego), gdy Irlandia dalej pozostaje na pozycji z 2009 roku, spadając w rankingu na dopiero 13 miejsce. Również Francja jako kraj tranzytowy do Krakowa spadła w stosunku do roku 2009 o 3% dając się zdystansować Austrii.

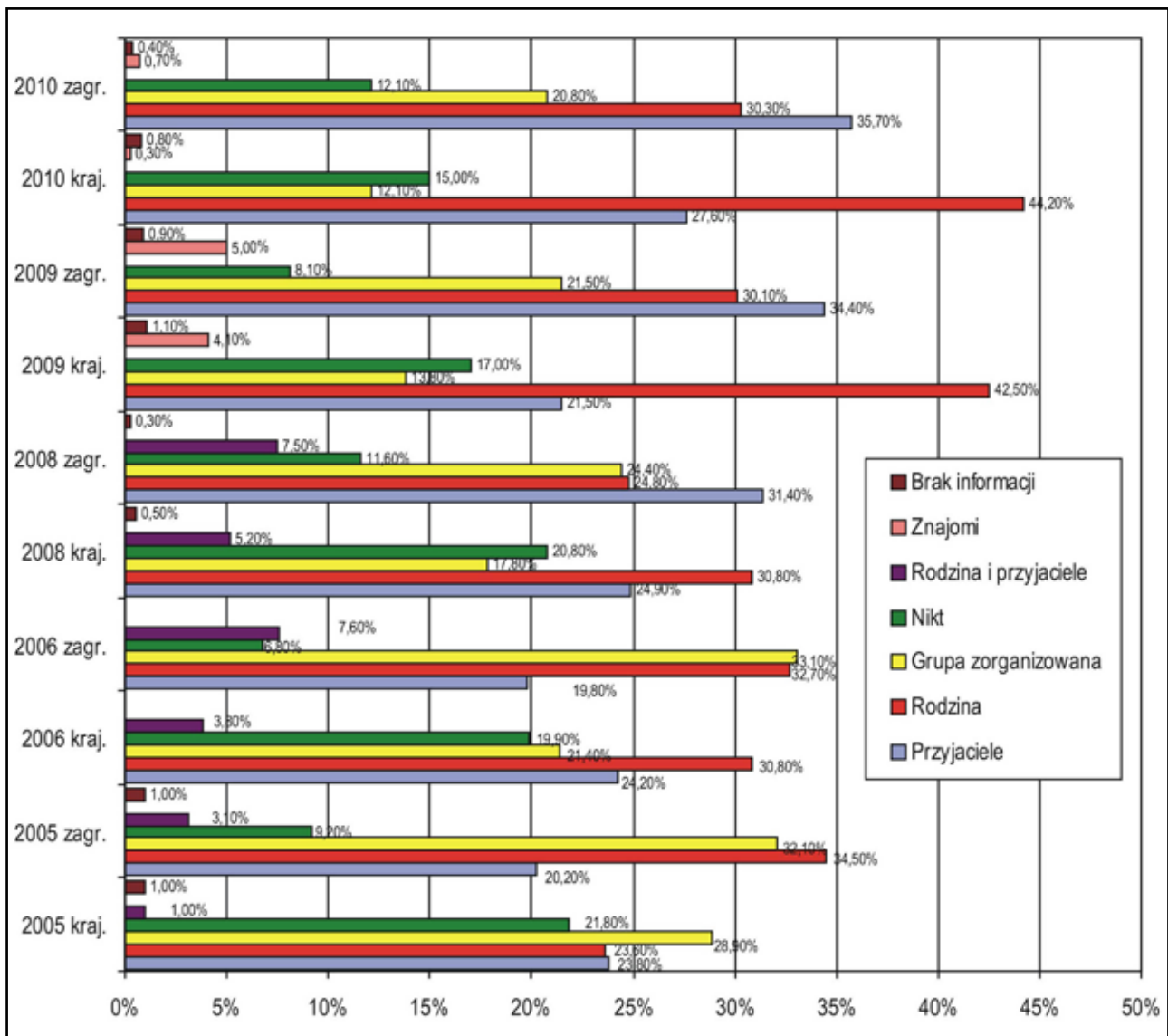
Struktura odwiedzających według towarzystwa w trakcie podróży

Tab. 32. Przyjazdy do Krakowa według towarzyszących osób w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku (w %)

Osoby towarzyszące	2005		2006		2008		2009		2010	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Przyjaciele	23,8	20,2	24,2	19,8	24,9	31,4	21,5	34,4	27,6	35,7
Rodzina	23,6	34,5	30,8	32,7	30,8	24,8	42,5	30,1	44,2	30,3
Grupa zorganizowana	28,9	32,1%	21,4	33,1	17,8	24,4	13,8	21,5	12,1	20,8
Nikt	21,8	9,2	19,9	6,8	20,8	11,6	17,0	8,1	15,0	12,1
Rodzina i przyjaciele	1,0	3,1	3,8	7,6	5,2	7,5	0	0	0	0
Znajomi ¹⁷	0	0	0	0	0	0	4,1	5,0	0,3	0,7
Brak informacji	1,0	1,0	0	0	0,5	0,3	1,1	0,9	0,8	0,4

Źródło: Opracowanie własne

¹⁷ W badaniu przeprowadzonym w 2009 roku w ankiecie wydzielono kolejną odrębną kategorię wśród osób towarzyszących w podróży – „znajomi” likwidując kategorię „rodzina i przyjaciele” co konsekwentnie kontynuowano w 2010 r.

Rys. 61. Struktura osób towarzyszących w 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

W 2010 roku Kraków był w dalszym ciągu miejscem docelowym podróży dla odwiedzających krajowych, podróżujących tak w gronie rodzinnym (udział ponad 40% – wzrost prawie o 2% w stosunku do roku 2009), jak i w towarzystwie przyjaciół (udział prawie 30% – co oznacza wzrost w stosunku do roku 2009 o 6%), samotnie (udział 15% – spadek w stosunku do roku 2009 o 2%), w grupie zorganizowanej (spadek o 2% do poziomu 12% udziałów). Kategoria podróży w towarzystwie znajomych (udział ledwie 0,3%) wymaga dalszej obserwacji zjawiska. W zagranicznym ruchu turystycznym utrzymująca się od lat równowaga pomiędzy osobami podróżującymi w grupie zorganizowanej i osobami preferującymi wyjazdy typowo rodzinne w 2010 roku ponownie jak w roku poprzednim została wyraźnie naruszona na korzyść podróży rodzinnych. Zdaje się to potwierdzać zeszłoroczną tezę, że tendencja wzrostu udziałów podróży rodzinnych może mieć związek z efektem „rygla”, jako kompensacyjna forma corocznej podróży/wycieczki wakacyjno-urlopowej. Jest to niekorzystny prognostyk dla organizatorów turystyki grupowej.

Tab. 33. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Kraków w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku (w %)¹⁸

Długość pobytu odwiedzających w Krakowie	2003		2004		2005		2006		2008		2009		2010		Ogółem
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	
Do 3 godzin	2,4	0,1	2,0	0,7	2,0	0,6	6,2	0,1	6,2	0,5	3,5	2,5	4,4	1,3	3,0
Cały dzień bez noclegu	37,6	4,6	15,0	3,0	29,8	1,6	25,4	2,8	26,4	1,8	29,1	4,1	28,6	2,6	16,4
1 noc	16,6	7,6	26,7	18,4	17,8	6,8	18,3	5,2	18,3	3,0	15,7	4,2	18,5	8,7	14,0
2–3 noce	27,7	51,8	30,3	34,5	31,0	31,2	30,9	31,4	23,3	22,0	23,6	22,5	25,6	27,1	26,3
4–7 nocy	11,1	24,7	16,1	34,5	14,5	44,7	16,5	53,2	19,9	62,6	22,9	55,9	19,3	52,3	34,6
>7 nocy	4,7	11,2	6,4	6,9	3,1	12,8	2,7	7,3	5,6	9,6	4,2	8,6	2,8	7,2	4,9
Brak informacji	0,0	0,0	3,6	2,0	1,9	2,2	0,0	0,0	0,3	0,5	1,0	2,2	0,8	0,8	0,8
RAZEM	100,1	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

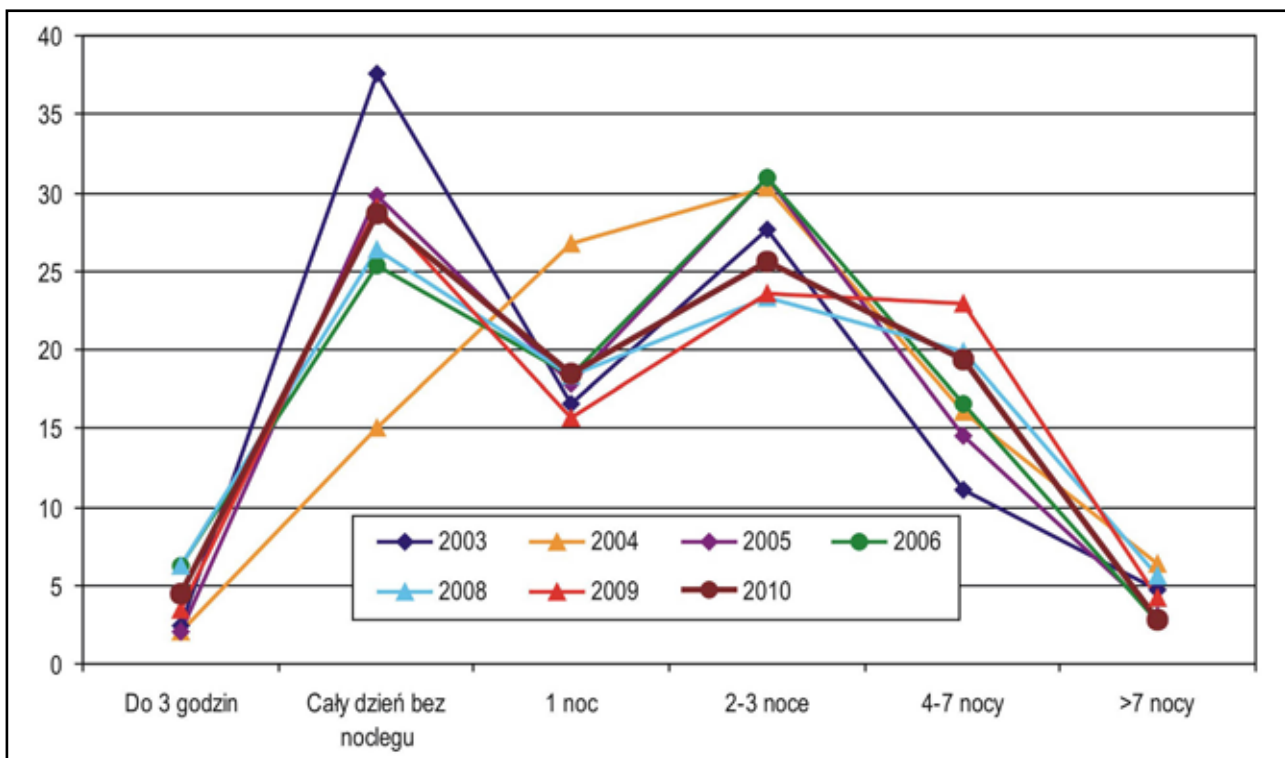
W badaniach z 2010 roku odnotowano następujące zmiany w strukturze czasu pobytu Polaków w Krakowie w stosunku do wyników z roku 2009:

- nastąpił wzrost o prawie 1% pobytów tranzytowych (do 3 godzin),
- odnotowano prawie identyczny odczyt udziałów w kategorii pobytów jednodniowych bez noclegów,
- wzrost w kategorii „1 noc” o prawie 3% ,
- wzrost w kategorii „2–3 noce” o 2%,
- spadek w kategorii „4–7 nocy” o prawie 4%,
- spadek w kategorii „>7 nocy” o 1,4%.

W strukturze czasu pobytów obcokrajowców odnotowano następujące zmiany w stosunku do roku poprzedniego:

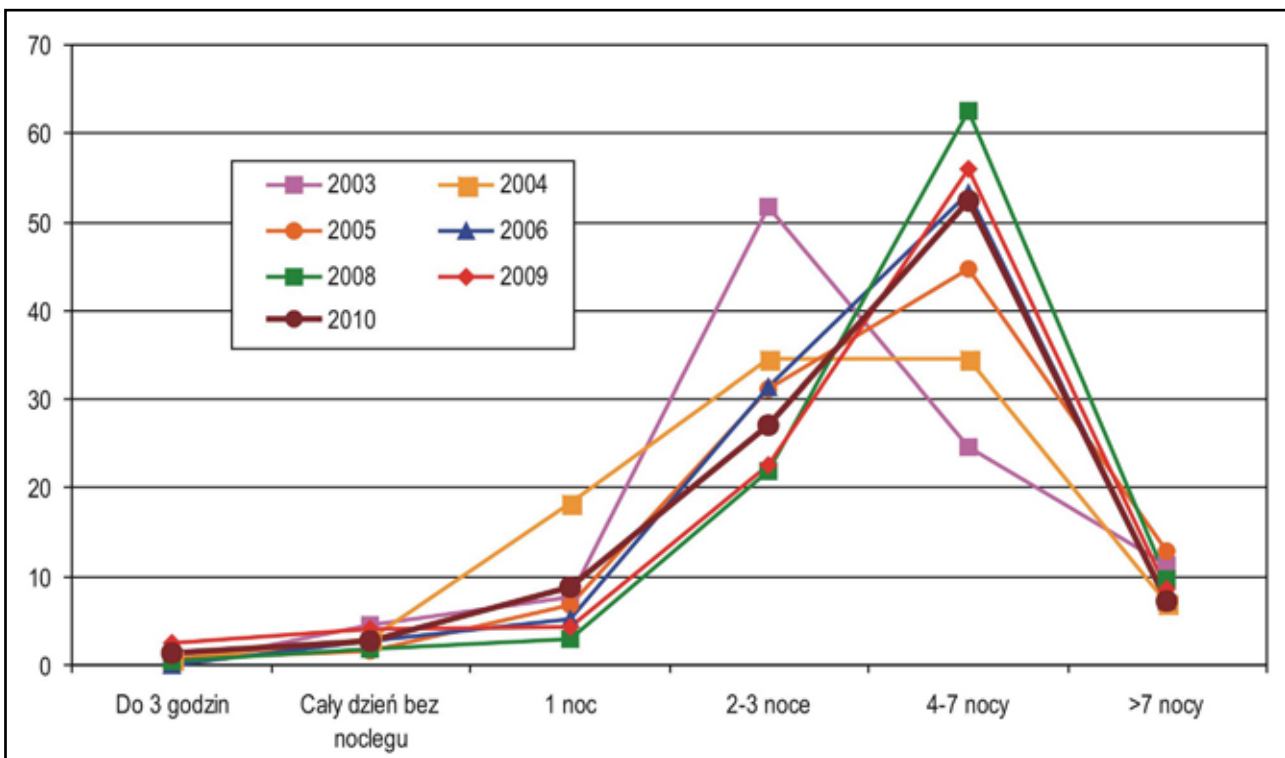
- spadek o ponad 1% pobytów tranzytowych (do 3 godzin),
- spadek o 1,5% w kategorii pobytów jednodniowych bez noclegów,
- wzrost w kategorii „1 noc” o 4,5%,
- wzrost w kategorii „2–3 noce” o 4,6%,
- spadek w kategorii „4–7 nocy” o 3,6%,
- spadek w kategorii „>7 nocy” o 1,4%.

¹⁸ Dane z 2007 roku są nieporównywalne. Patrz str. 15 RAPORT Z BADAŃ – RUCH TURYSTYCZNY W KRAKOWIE W 2007 R. IPSOS WARSZAWA LISTOPAD 2007.

Rys. 62. Długość pobytu odwiedzających krajowych w Krakowie w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 63. Długość pobytu odwiedzających zagranicznych w Krakowie w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 34. Struktura wielokrotnego wyborów celów przyjazdu Polaków i obcokrajowców do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 (w %)

Struktura celów przyjazdu	2003		2004		2005		2006		2008		2009		2010		Ogółem
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	
Zwiedzanie zabytków	67,7	50,2	11,1	33,6	24,8	48,0	25,3	40,1	22%	23,87	19	22,6	28,34	45,61	36,42
Wypoczynek	14,1	22,4	38,2	30,8	12,5	19,7	13,3	32,9	19,63	22,42	19,64	22	11,4	15,28	13,64
Rozrywka	3,4	4,2	3,8	5,3	4,0	4,0	4,1	3,7	8,45	12,67	7	11	9,23	12,16	10,25
Odwiedziny krewnych i znajomych	5,6	8,5	8,7	7,9	11,4	7,3	6,9	6,4	8,43	3,27	8,2	3,75	11,43	7,8	9,88
Odwiedziny znajomych											4,0	2,25	5,3	4,5	4,95
Odwiedziny krewnych											4,2	1,5	6,13	3,3	4,93
Cel religijny	0,8	0,3	5,1	3,2	5,4	2,6	10,6	3,9	7,73	6,67	3,43	3,25	5,52	2,95	4,44
Odnowa duchowa											1,9	1,85	1,29	0,18	0,78
Sprawy służbowe	3,1	3,6	8,0	3,7	7,0	5,8	13,3	4,6	2,17	1,21	1,7	1,2	3,63	3,84	3,84
Zakupy	0,9	0,1	0,5	0,2	0,8	0,5	2,9	0,2	8,76	6,15	6,6	5,7	6,37	0,5	3,73
Edukacja	0,5	4,3	1,3	1,6	1,6	1,1	1,8	1,2	3,95	3,12	4,0	3,8	3,93	2,0	3,07
Tranzyt	0	0	2,4	1,9	0,5	1,9	3,1	1,2	2,79	2,92	2,2	3,5	3,1	1,87	2,54
Cel zdrowotny	0,1	0	3,8	0,1	1,1	0,1	1,2	0,1	2,12	0,45	2,33	0,2	4,16	0,5	2,5
Udział w imprezie kulturalnej	0,5	2,2	1,3	0,8	3,3	1,6	5,2	1,0	3,98	1,43	6,6	4,1	2,95	1,5	2,3
Udział w szkoleniu lub konferencji lub kongresie ¹⁹	0,6	1,0	2,1	2,1	3,3	1,8	5,1	1,1	2,17	1,4	1,7	1,5	2,73	2,32	1,6
Udział w szkoleniu,									1,29	0,3	1,5	0,8	1,97	0,18	1,15
Udział w konferencji									0,69	0,86	0	0	0	0	0
Udział w kongresie									0,18	0,24	0,2	0,7	0,76	2,14	0,45
Udział w zawodach sportowych	0	0	0,7	0,3	2,8	0,4	1,6	0,5	0,59	0,35	0,7	0,5	1,06	0,18	0,65
Odwiedziny miejsc rodzinnych	0,2	1,2	0,6	2,1	3,5	1,8	0,6	1,2	2,14	2,47	1,9	1,8	0,23	0,8	0,5
Integracja z firmą											0,4	0,2	0,61	0,27	0,45
Turystyka aktywna	0,5	1,0	4,7	2,3	2,1	0,9	0,5	0,7	1,37	2,77	1,1	1,4	0,53	0,36	0,42
Poznanie walorów przyrody	0,1	0,4	1,8	0,9	0,1	0,1	0,3	0,1	1,39	7,82	4,0	8,25	0,15	0,36	0,25
Własne hobby													0,08	0,18	0,12
Inny cel	1,8	0,4	4,5	1,8	15,5	2,1	4,2	1,1%	2,25	0,97	2,4	1,	3,26	1,34	2,62
Brak informacji	0,1	0,2	1,5	1,4	0,3	0,7	0	0,1	0,18	0,12	5,2	1,6	0	0	0
RAZEM	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35 przedstawia wynik odpowiedzi wielokrotnego wyboru na pytanie o cel przyjazdu do Krakowa.

W badaniach 2010 roku na temat wielokrotnego wyboru celu przyjazdu do Krakowa odnotowano dla Polaków zmiany w stosunku do wyborów w roku 2009.

¹⁹ W badaniu ruchu turystycznego w 2008 roku rozbito zbiorczą kategorię „udział w kongresie, konferencji, szkoleniu” na pojedyncze kategorie. Dla ciągłości obrazu i porównywalności z obserwacjami z lat poprzednich, obserwacje z kategorii „udział w kongresie”, „udział w konferencji”, „udział w szkoleniu” aglomerowano w zbiorczą kategorię „udział w kongresie, konferencji, szkoleniu”.

Tab. 35. Zmiany wielokrotnego wyboru celu przyjazdu do Krakowa Polaków w stosunku do wyborów w roku 2009

Kategoria celu	Wzrost %	Bez zmian %	Spadek %
Zwiedzanie zabytków	9,34		
Wypoczynek			8,45
Rozrywka	2,23		
Odwiedziny krewnych i znajomych	3,23		
Odwiedziny znajomych	1,3		
Odwiedziny krewnych	1,93		
Cel religijny	2,09		
Odnowa duchowa			0,61
Sprawy służbowe	1,93		
Zakupy		- 0,23	
Edukacja		- 0,07	
Tranzyt	0,9		
Cel zdrowotny	1,83		
Udział w imprezie kulturalnej			3,65
Udział w szkoleniu lub konferencji lub kongresie	1,03		
Udział w szkoleniu,	0,47		
Udział w kongresie	0,56		
Udział w zawodach sportowych	0,36		
Odwiedziny miejsc rodzinnych			1,67
Integracja z firmą		+0,21	
Turystyka aktywna			0,57
Poznanie walorów przyrody			3,85

Źródło: Opracowanie własne

W badaniach 2010 roku na temat wielokrotnego wyboru celu przyjazdu do Krakowa odnotowano dla obcokrajowców następujące zmiany w stosunku do wyborów w roku 2009:

Tab. 36. Zmiany wielokrotnego wyboru celu przyjazdu do Krakowa obcokrajowców w stosunku do wyborów w roku 2009

Kategoria celu	Wzrost %	Bez zmian %	Spadek %
Zwiedzanie zabytków	23,01		
Wypoczynek			6,72
Rozrywka	1,16		
Odwiedziny krewnych i znajomych	4,05		
Odwiedziny znajomych	2,25		
Odwiedziny krewnych	1,8		
Cel religijny			0,3
Odnowa duchowa			1,67
Sprawy służbowe	2,64		
Zakupy			5,2
Edukacja			1,8
Tranzyt			1,63
Cel zdrowotny	0,3		
Udział w imprezie kulturalnej			2,6
Udział w szkoleniu lub konferencji lub kongresie	0,82		

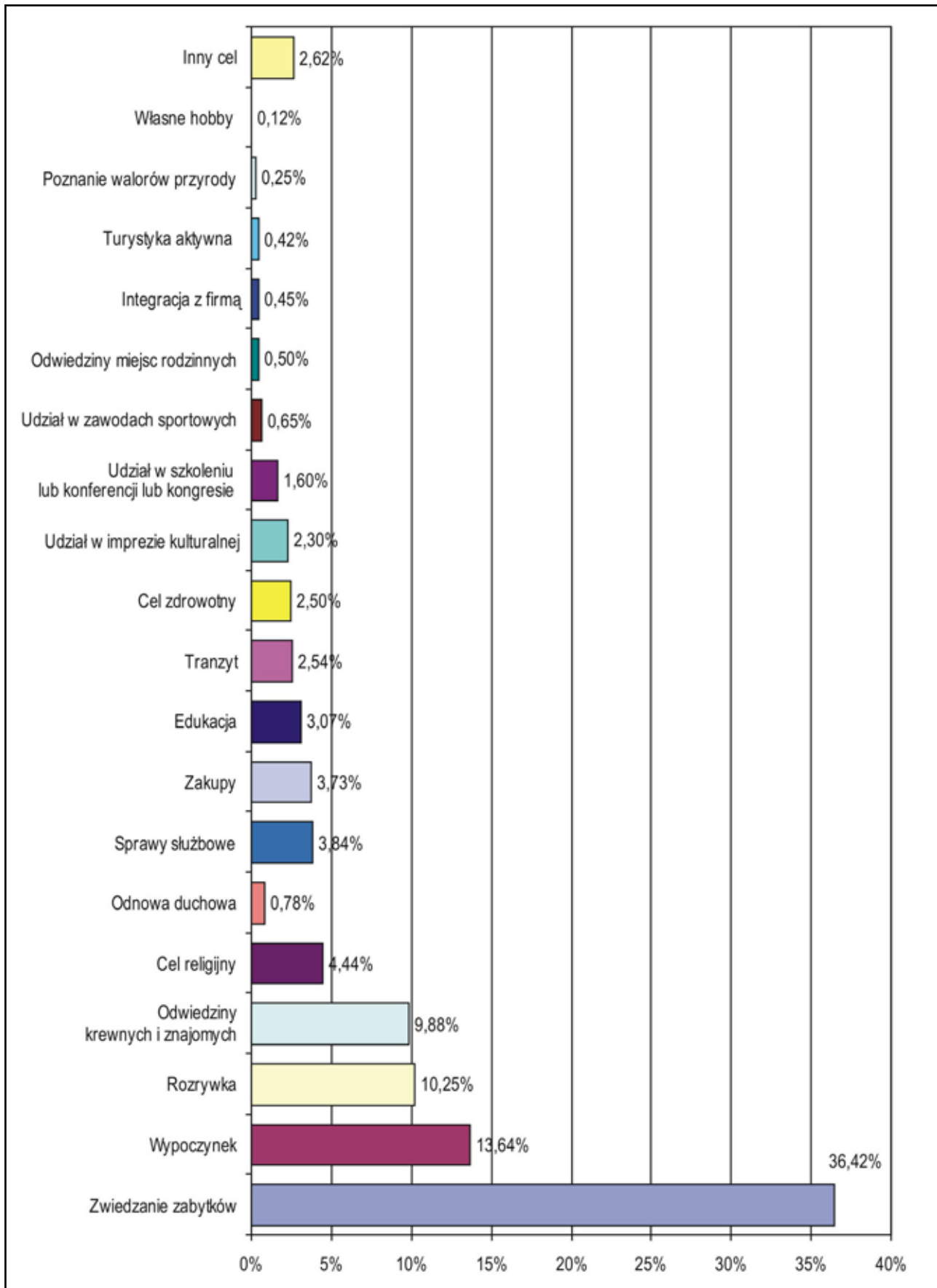
Kategoria celu	Wzrost %	Bez zmian %	Spadek %
Udział w szkoleniu,			0,62
Udział w kongresie	1,44		
Udział w zawodach sportowych			0,32
Odwiedziny miejsc rodzinnych			1,0
Integracja z firmą		+0,07	
Turystyka aktywna			1,04
Poznanie walorów przyrody			7,89

Źródło: Opracowanie własne

Respondenci krajowi najczęściej wybierali w następującej kolejności cele swojego przyjazdu: „zwiedzanie zabytków” – 29%, „wypoczynek” – ponad 11%, „odwiedziny krewnych i znajomych” – ponad 11%, „rozrywka” – 9%, „zakupy” – prawie 7%, „religijny” i „odnowa duchowa” – prawie 7%.

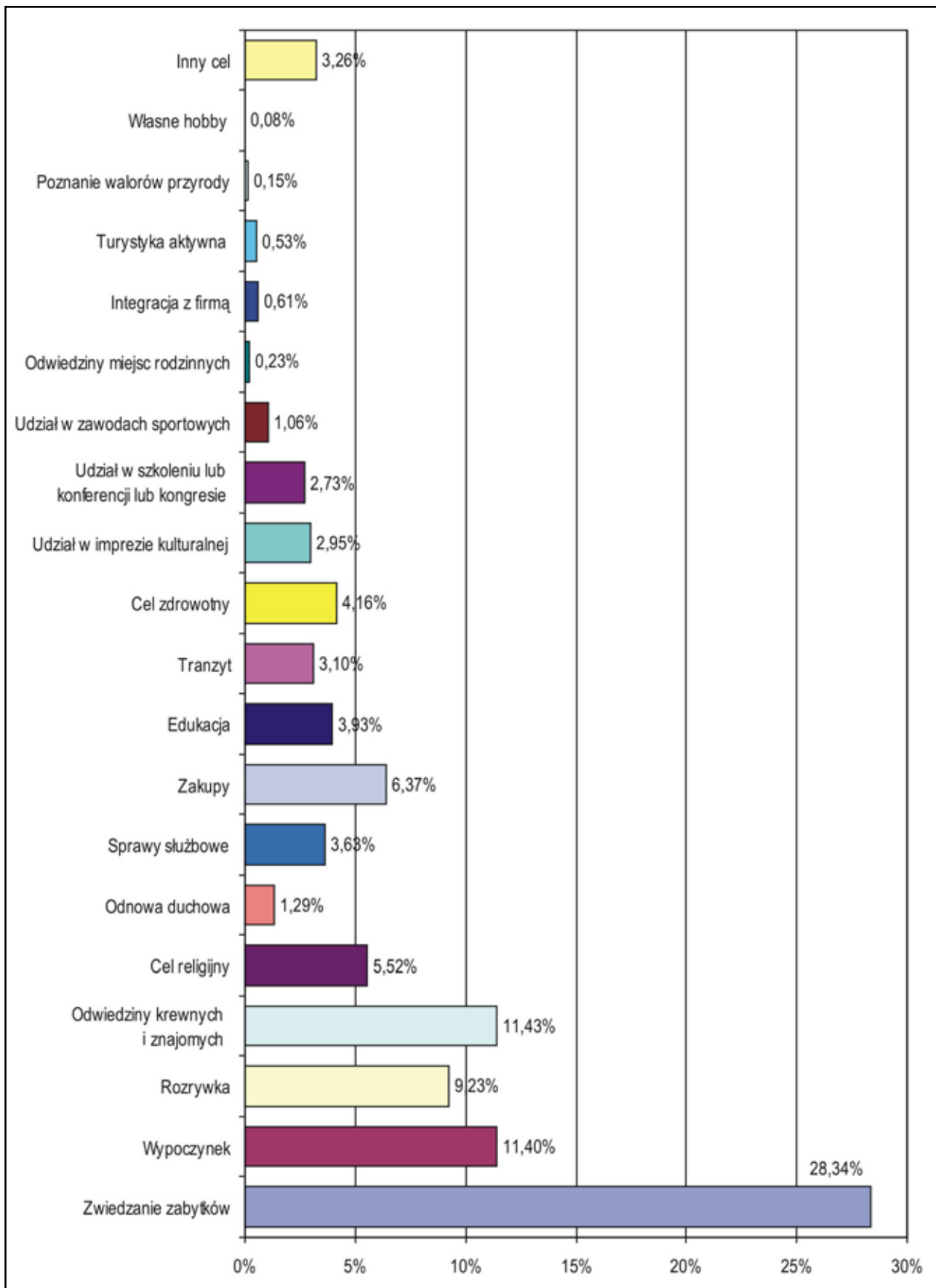
Respondenci zagraniczni najczęściej wybierali w następującej kolejności cele swojego przyjazdu: „zwiedzanie zabytków” – prawie 47%, „wypoczynek” – 15%, „rozrywka” – 12%, „odwiedziny krewnych i znajomych” – prawie 8%, sprawy służbowe – prawie 4%, „religijny” i „odnowa duchowa” – ponad 3%.

Tradycyjnie jak co roku, należy zaznaczyć, że ranking ten wykonany został na odpowiedziach wielokrotnego wyboru i stanowi jedynie tło dla celu deklarowanego w następnym pytaniu, w którym to można było wybrać tylko jeden „główny” cel przyjazdu.

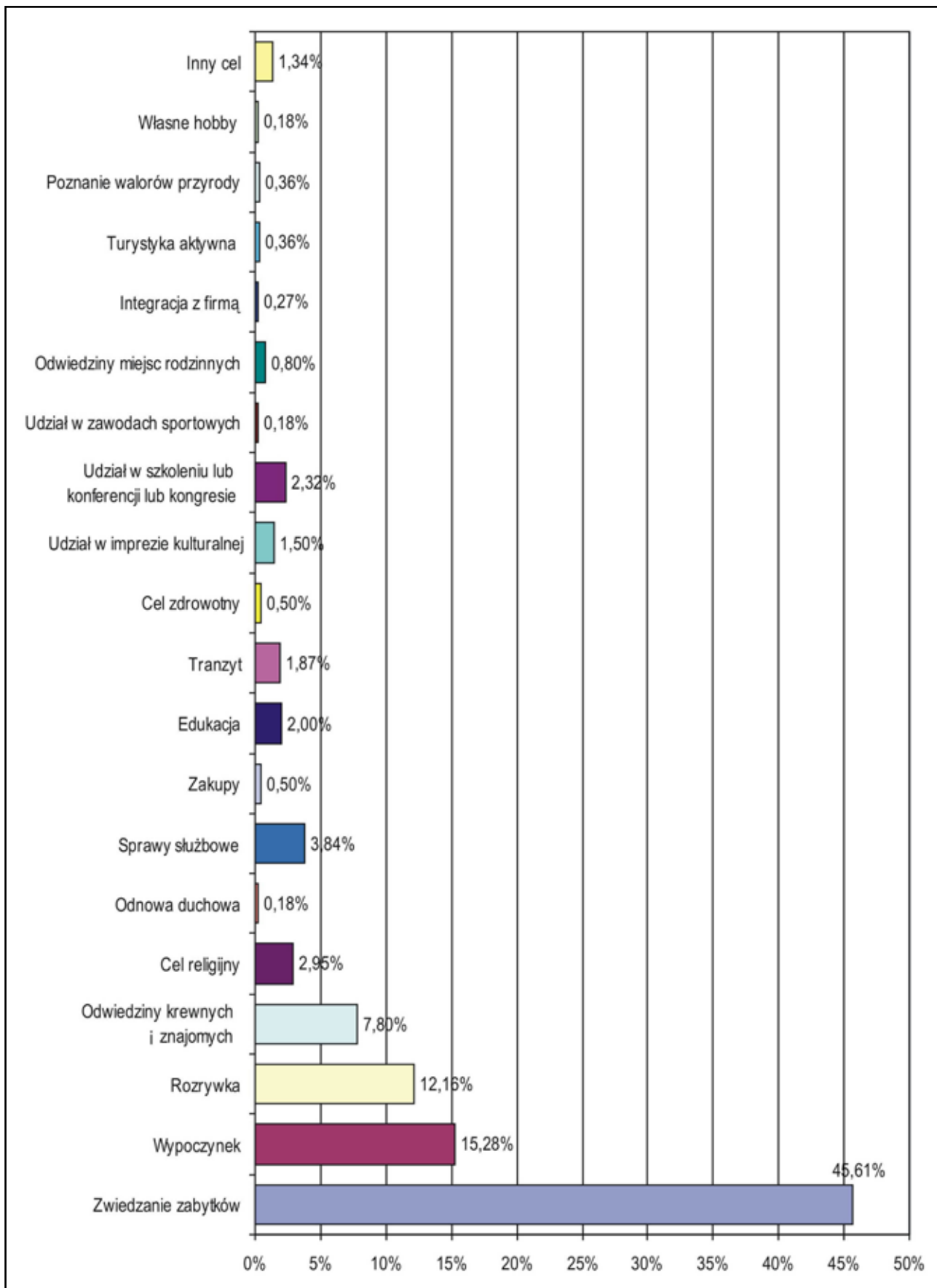
Rys. 64. Struktura celów przyjazdu odwiedzających ogółem do Krakowa w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 65. Struktura celów przyjazdu odwiedzających krajowych do Krakowa w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

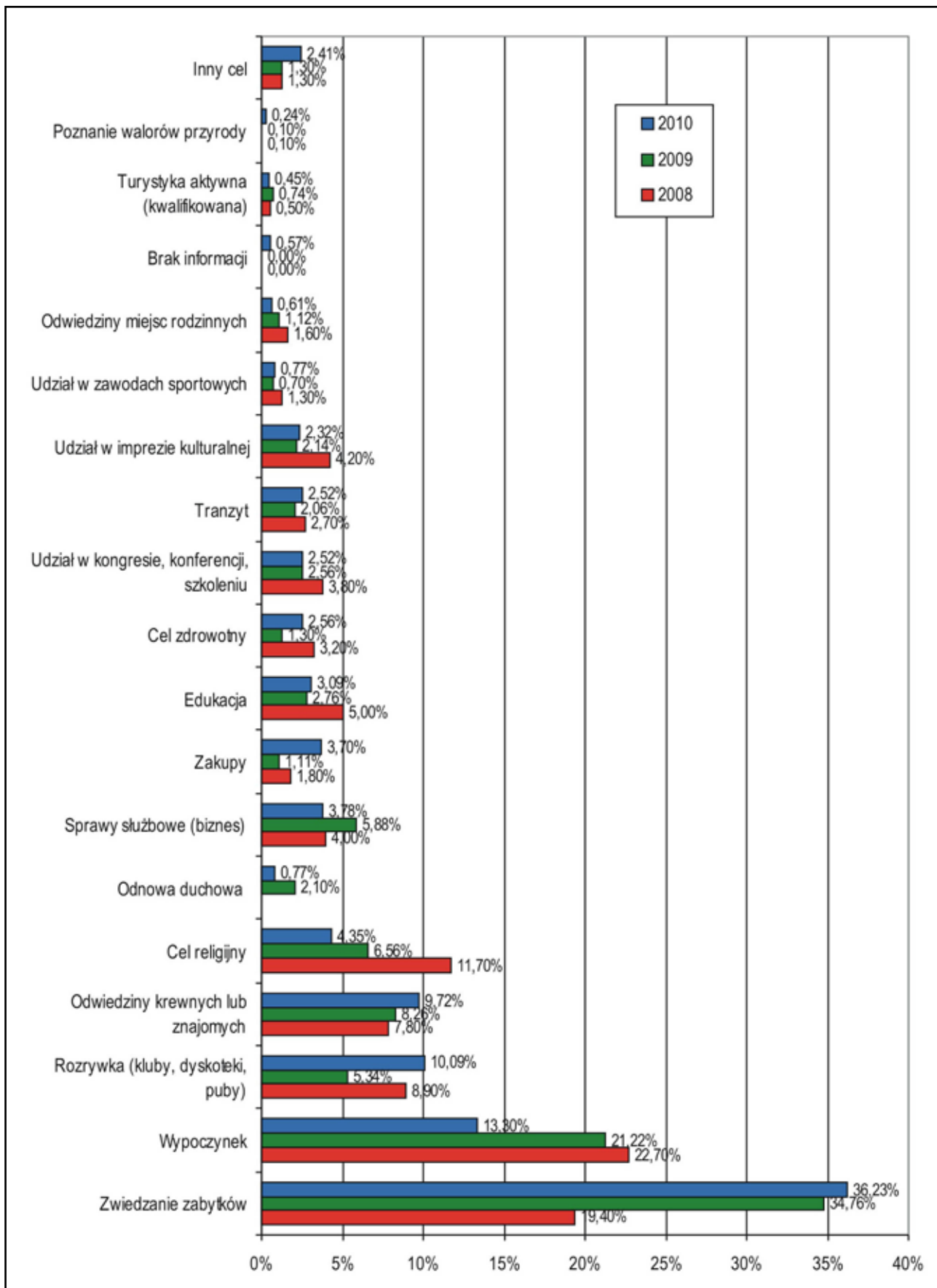

Rys. 66. Struktura celów przyjazdu odwiedzających zagranicznych ogółem do Krakowa w 2010 roku
Źródło: Opracowanie własne

Tab. 37. Główny cel przyjazdu ogółem odwiedzających w Krakowie w latach 2003–2006 i 2008, 2009, 2010 (w %)

Główny cel przyjazdu	2003	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Zwiedzanie zabytków	59,0	30,4	34,9	35,1	19,4	34,76	36,23
Wypoczynek	18,3	23,2	15,6	26,3	22,7	21,22	13,30
Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	3,8	6,1	4,0	3,9	8,9	5,34	10,09
Odwiedziny krewnych lub znajomych	7,1	10,1	9,7	6,6	7,8	8,26	9,72
Odwiedziny znajomych						3,11	5,00
Odwiedziny krewnych						5,15	4,72
Cel religijny	0,6	4,7	9,7	6,1	11,7	6,56	4,35
Odnowa duchowa						2,10	0,77
Sprawy służbowe (biznes)	3,4	7,9	6,5	7,6	4,0	5,88	3,78
Zakupy	0,5	0,5	1,8	1,1	1,8	1,11	3,70
Edukacja	2,4	2,4	2,6	1,4	5,0	2,76	3,09
Cel zdrowotny	0,1	0,2	0,7	0,4	3,2	1,3	2,56
Udział w kongresie, konferencji, szkoleniu	0,8	3,1	2,7	2,4	3,8	2,56	2,52
Udział w konferencji					2,2		1,0
Udział w szkoleniu					1,3		1,0
Udział w kongresie					0		0,52
Tranzyt	0	3,2	2,6	1,8	2,7	2,06	2,52
Udział w imprezie kulturalnej	1,4	1,3	1,4	2,4	4,2	2,14	2,32
Udział w zawodach sportowych	0	0,2	0,7	0,9	1,3	0,7	0,77
Odwiedziny miejsc rodzinnych	0,7	1,2	1,1	1,0	1,6	1,12	0,61
Brak informacji	0	0	1,2	0,0	0	0	0,57
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	0,8	1,2	0,5	0,7	0,5	0,74	0,45
Poznanie walorów przyrody	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,24
Inny cel	1,1	4,2	4,2	2,2	1,3	1,3	2,41
Razem	100,3	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 67. Cel główny przyjazdu do Krakowa ogółem w 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 38. Główny cel przyjazdu odwiedzających krajowych do Krakowa w latach 2003–2006 i 2008, 2009, 2010

Główny cel przyjazdu	2003	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Zwiedzanie zabytków	67,7%	23,0%	24,8%	25,3%	17,7%	31,7%	28,68%
Wypoczynek	14,1%	18,4%	12,5%	13,3%	11,9%	14,0%	11,47%
Odwiedziny krewnych lub znajomych	5,6%	12,3%	11,4%	6,9%	11,1%	9,46%	11,24%
Odwiedziny krewnych						5,25%	6,15%
Odwiedziny znajomych						4,21%	5,09%
Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	3,4%	6,3%	4,0%	4,1%	5,1%	4,58%	8,45%
Cel religijny	0,8%	6,1%	15,5%	10,6%	14,8%	9,5%	5,58%
Odnowa duchowa						1,6%	1,28%
Zakupy	0,9%	0,7%	2,8%	2,9%	3,4%	2,14%	6,42%
Cel zdrowotny	0,1%	0,5%	1,1%	1,2%	5,9%	1,76%	4,15%
Edukacja	0,5%	3,2%	3,3%	1,8%	5,8%	2,92%	4,00%
Sprawy służbowe (biznes)	3,1%	11,7%	7,0%	13,3%	4,4%	7,0%	3,62%
Tranzyt	0,0%	0,0%	3,3%	3,1%	4,4%	2,16%	3,09%
Udział w imprezie kulturalnej	0,5%	1,8%	1,6%	5,2%	6,2%	3,06%	2,94%
Udział w kongresie, konferencji, szkoleniu	0,6%	3,8%	3,5%	5,1%	4,1%	3,42%	2,71%
Udział w kongresie					0,1%	0,12%	0,75%
Udział w konferencji					1,7%	1,52%	0,0%
Udział w szkoleniu					2,3%	1,9%	1,96%
Udział w zawodach sportowych	0,0%	0,2%	0,8%	1,6%	1,4%	0,8%	1,06%
Wyjazd integracyjny							0,60%
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	0,5%	0,4%	0,3%	0,5%	0,5%	0,44%	0,53%
Odwiedziny miejsc rodzinnych	0,2%	0,4%	0,5%	0,6%	1,1%	1,56%	0,40%
Poznanie walorów przyrody	0,1%	0,1%	0,1%	0,3%	0,0%	0,14%	0,15%
Hobby							0,08%
Inny cel	1,8%	0,0%	5,4%	4,2%	2,2%	3,64%	3,55%
Brak informacji	0,1%	11,1%	2,1%	0,0%	0,0%	0,12%	0,0%
Razem	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne

Powyższa tabela ukazuje konkretne decyzje respondentów krajowych, którzy musieli dokonać pojedynczego wyboru, odpowiadając na pytanie dlaczego przyjechali do Krakowa. Na pierwszym miejscu (z wynikiem prawie 29%) uplasowało się „zwiedzanie zabytków”, na drugim (prawie 12% udziałów) „wypoczynek”. Na trzecim miejscu wynikiem ponad 11% znalazły się „odwiedziny krewnych lub znajomych”. Na czwartym miejscu znalazła się „rozrywka” z wynikiem ponad 8%. Na piątym miejscu pojawiły się „cel religijny i odnawa duchowa”²⁰. z wynikiem łącznym prawie 7%. Szóste miejsce w rankingu zajęły zakupy z wynikiem ponad 6%. Tych sześć powyższych kategorii aglomeruje ponad 73% udziałów spośród celów głównych, którymi kierowali się turyści krajowi przyjeżdżając do Krakowa.

W badaniach 2010 roku na temat wyboru głównego celu przyjazdu do Krakowa odnotowano dla Polaków zmiany w stosunku do wyborów w roku 2009.

²⁰ W badaniu ruchu turystycznego w Krakowie w 2009 roku po raz pierwszy wydzielono z kategorii „cel religijny” oddzielną kategorię „odnawa duchowa”. Działanie takie pozwoli w przyszłości na bliższą identyfikację tej grupy celów przyjazdu w kolejnych latach.

Tab. 39. Zmiany wyboru celu głównego przyjazdu do Krakowa Polaków w stosunku do wyborów w roku 2009

Kategoria celu	Wzrost %	Bez zmian %	Spadek %
Zwiedzanie zabytków			3,02
Wypoczynek			2,53
Rozrywka	3,87		
Odwiedziny krewnych i znajomych	1,78		
Odwiedziny znajomych	0,9		
Odwiedziny krewnych	0,88		
Cel religijny			3,92
Odnowa duchowa			0,32
Sprawy służbowe			3,38
Zakupy	4,28		
Edukacja	1,08		
Tranzyt	0,93		
Cel zdrowotny	2,39		
Udział w imprezie kulturalnej		-0,12	
Udział w szkoleniu lub konferencji lub kongresie			0,71
Udział w szkoleniu,		+0,06	
Udział w kongresie	0,63		
Udział w zawodach sportowych	0,26		
Odwiedziny miejsc rodzinnych			1,16
Turystyka aktywna		+0,09	
Poznanie walorów przyrody		+0,01	

Źródło: Opracowanie własne

Cele główne przyjazdów obcokrajowców do Krakowa zawierają się również w sześciu pozycjach rankingowych uwidocznionych w kolejnej tabeli. Podstawowym celem przyjazdu obcokrajowców do Krakowa w 2010 roku było zwiedzanie zabytków z wynikiem ponad 45% wskazań. Na drugim miejscu znalazł się wypoczynek z ponad 15% wskazań. Na trzecim miejscu uplasowała się rozrywka osiągając wynik ponad 12% wskazań. Odwiedziny krewnych i znajomych znalazły się na czwartym miejscu osiągając prawie 8% wskazań. Na piątym miejscu znalazły się sprawy służbowe – 4%, a na szóstym kategoria łączna „cel religijny i odnowa duchowa” z wynikiem ponad 3% wskazań.

Tab. 40. Główny cel przyjazdu odwiedzających zagranicznych do Krakowa w latach 2003–2006 i 2008–2009

Główny cel przyjazdu	2003	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Zwiedzanie zabytków	50,20%	37,69%	48,00%	40,10%	21,10%	35%	45,45%
Wypoczynek	22,40%	28,14%	19,70%	32,90%	33,50%	27,20%	15,18%
Rozrywka (kluby, dyskoteki, puby)	4,20%	5,97%	4,00%	3,70%	12,60%	6%	12,14%
Odwiedziny krewnych lub znajomych	8,50%	7,73%	7,30%	6,40%	4,60%	7%	7,85%
Odwiedziny krewnych						2,0%	3,30%
Odwiedziny znajomych						5,0%	4,55%
Sprawy służbowe (biznes)	3,60%	4,14%	5,80%	4,60%	3,60%	4,20%	3,84%

Główny cel przyjazdu	2003	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Cel religijny	0,30%	3,19%	2,10%	3,90%	8,70%	5,10%	2,95%
Odnowa duchowa						0,5%	0,18%
Udział w kongresie, konferencji, szkoleniu	1,00%	2,71%	1,80%	1,10%	3,40%	4,40%	2,32%
Udział w kongresie					0,50%	0,80%	2,14%
Udział w konferencji					2,60%	3,10%	0%
Udział w szkoleniu					0,30%	0,50%	0,18%
Edukacja	4,30%	1,49%	1,60%	1,20%	4,30%	3,10%	2,05%
Tranzyt	0,00%	1,76%	1,80%	1,20%	1,00%	0,80%	1,88%
Udział w imprezie kulturalnej	2,20%	0,81%	1,10%	1,00%	2,30%	1,80%	1,52%
Odwiedziny miejsc rodzinnych	1,20%	1,90%	1,90%	1,20%	2,00%	1,50%	0,89%
Cel zdrowotny	0,00%	0,00%	0,10%	0,10%	0,50%	0,40%	0,54%
Zakupy	0,10%	0,34%	0,40%	0,20%	0,30%	0,25%	0,54%
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	1,00%	2,03%	0,70%	0,70%	0,50%	0,80%	0,36%
Poznanie walorów przyrody	0,40%	0,07%	0,10%	0,10%	0,00%	0,20%	0,36%
Udział w zawodach sportowych	0,00%	0,20%	0,50%	0,50%	1,20%	0,60%	0,18%
Inny cel	0,60%	1,83%	2,20%	1,10%	0,40%	1,15%	1,32%
Brak informacji	0,00%	0,00%	0,90%	0,00%	0,00%	0,0%	0,45%
Razem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne

W badaniach 2010 roku na temat wyboru głównego celu przyjazdu do Krakowa odnotowano dla obcokrajowców zmiany w stosunku do wyborów w roku 2009.

Tab. 41. Zmiany wyboru celu głównego przyjazdu do Krakowa obcokrajowców w stosunku do wyborów w roku 2009

Kategoria celu	Wzrost %	Bez zmian %	Spadek %
Zwiedzanie zabytków	10,45		
Wypoczynek			12,02
Rozrywka	6,14		
Odwiedziny krewnych i znajomych	0,85		
Odwiedziny znajomych			0,45
Odwiedziny krewnych	1,3		
Cel religijny			2,15
Odnowa duchowa			0,32
Sprawy służbowe			0,36
Zakupy	0,29		
Edukacja			1,05
Tranzyt	1,08		
Cel zdrowotny		+0,14	
Udział w imprezie kulturalnej			0,28
Udział w szkoleniu lub konferencji lub kongresie			2,08
Udział w szkoleniu,			0,32

Kategoria celu	Wzrost %	Bez zmian %	Spadek %
Udział w kongresie	1,34		
Udział w zawodach sportowych			0,42
Odwiedziny miejsc rodzinnych			0,61
Turystyka aktywna			0,44
Poznanie walorów przyrody	0,16		

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 42. Struktura procentowa głównych celów przyjazdów obcokrajowców do Krakowa w 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku według krajów (dla krajów z listy najliczniejszych przyjazdów)

Cele przyjazdu	Niemcy						USA					
	2004	2005	2006	2008	2009	2010	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Zwiedzanie zabytków	44,58	57,14	52,77	23,2	44,5	41,93	20,13	26,09	32	10,3	19,2	44,77
Wypoczynek	24,10	19,39	28,28	42,0	22,5	17,00	31,82	16,30	30,5	39,7	27,6	11,99
Odwiedziny krewnych i znajomych	5,62	3,06	3,5	0,7	3,5	10,48	16,23	31,52	14	27,6	22,3	26,85
Sprawy służbowe	5,22	3,40	4,37	0	4,3	8,06	3,90	2,17	4	1,7	3	1,49
Edukacja	0,40	2,04	2,33	9,4	3,6	4,03	1,30	4,35	1,5	5,2	3,1	4,47
Rozrywka	7,23	5,10	0	2,2	4,9	3,22	7,79	2,17	0,5	0	2,5	0
Udział w szkoleniu, konferencji lub kongresie	2,81	1,36	1,17	1,4	1,7	3,22	4,55	1,09	1	0	2,2	1,49
Udział w imprezie kulturalnej	0,80	1,02	0,58	2,9	1,7	3,22	0,65	1,09	1,5	1,7	2,1	0
Zakupy	1,20	0,34	0	0,4	0,7	3,22	1,95	2,17	0,5	0	1,5	0
Inny cel	1,61	2,72	0,87	5,8	2,8	1,61	1,95	5,43	1	0	2,8	0
Poznanie walorów przyrody	0	0	0	0	0	1,61	0	0	0	0	0	0
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	1,61	0,34	0	0	1,0	0,8	0,65	1,09	0,5	0	1	0
Tranzyt	1,20	1,02	0,29	2,2	1,2	0,8	1,30	0	5	1,7	2,7	2,98
Cel zdrowotny	0	0	0	1,4	1,0	0,8	0	0	0	0	0	1,49
Udział w zawodach sportowych	0	0	0	3,6	2,0	0	0	0	0	0	0	0
Cel religijny	1,20	1,36	5,83	3,6	3,0	0	3,90	0,00	4	6,9	5	0
Odwiedziny miejsc rodzinnych	2,41	1,02	0	1,4	1,6	0	3,90	6,52	4	5,2	5	2,98
Brak informacji	0,00	0,68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Integracja z firmą						0						1,49
Razem	99,99	99,99	99,99	100,2	100	100	100,02	99,99	100	100	100	100

Cele przyjazdu	Wielka Brytania					Francja						
	2004	2005	2006	2008	2009	2010	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Zwiedzanie zabytków	32,62	40,39	28,49	11,2	14,4	36,36	41,18	51,26	44,79	20	26,5	45,86
Wypoczynek	5,88	2,35	12,29	45,1	41	31,63	4,81	5,04	1,84	1,3	3,5	3,67
Odwiedziny krewnych i znajomych	38,50	29,41	44,13	34,4	36,5	17,82	33,16	15,97	34,97	46,3	39	16,61
Sprawy służbowe	6,42	9,80	4,75	3,6	4,1	6,90	3,74	6,72	7,36	8,8	7,0	6,41
Edukacja	2,67	4,31	3,07	0	0	2,54	2,14	6,72	1,84	11,3	8,5	2,75
Rozrywka	1,07	0,39	0	0	0	1,45	1,07	0,00	0	0	0	2,75
Udział w szkoleniu, konferencji lub kongresie	0,53	1,57	1,4	0,4	0,5	1,1	0	0	0	0	0	2,75
Udział w imprezie kulturalnej	0	0,78	0,28	1,8	1,0	0,36	0	0	0	0	0	0,9

Cele przyjazdu	Wielka Brytania						Francja					
	2004	2005	2006	2008	2009	2010	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Zakupy	0,00	1,18	0,56	0,4	0,5	0,36	0,53	4,20	1,23	0	1,0	0,9
Inny cel	1,07	0,39	0,28	0,4	0,5	0,36	1,60	0,00	0	0	0	0
Poznanie walorów przyrody	1,07	0,39	0,84	0,4	0	0,36	3,74	2,52	3,07	0	2,5	0
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	3,74	5,10	0,84	0	0	0,36	2,14	1,68	0	0	2	0
Tranzyt	0	0	0	0	0	0,36	0	0	1,23	0	0,5	4,58
Cel zdrowotny	0	0	0	0	0	0,04	0	0,84	0	0	0	0
Udział w zawodach sportowych	0,53	1,96	1,68	0,9	0,5	0	1,07	0	0	8,8	6,5	1,83
Cel religijny	4,28	0,78	0,56	0,9	0,5	0	4,28	1,68	3,07	3,8	3	2,75
Odwiedziny miejsc rodzinnych	1,60	1,18	0,84	0,4	0,5	0	0,53	2,52	0,61	0	0	6,41
Brak informacji	0	0	0	0	0	0	0	0,84	0	0	0	0
Integracja z firmą						0						1,83
Razem	99,98	99,98	100,01	99,9	100	100	99,99	99,99	100,01	100,3	100	100

Cele przyjazdu	Włochy					
	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Zwiedzanie zabytków	40,48	55,56	35,86	12,4	36,0	52,39
Wypoczynek	8,93	4,04	3,45	1	4,5	6,66
Odwiedziny krewnych i znajomych	24,40	11,11	32,41	21,6	22,0	12,39
Sprawy służbowe	2,38	3,03	2,76	1	2,3	4,71
Edukacja	1,79	4,04	2,76	0	1,5	3,81
Rozrywka	2,38	0	0,69	0	1,5	1,9
Udział w szkoleniu, konferencji lub kongresie	0,60	0,00	0	0	0	0
Udział w imprezie kulturalnej	0	0	0,69	0	0	0
Zakupy	1,19	0	0	2,1	1,6	0,95
Inny cel	1,19	0	0	1	1,0	0
Poznanie walorów przyrody	4,17	1,01	1,38	0	2,1	0,95
Turystyka aktywna (kwalifikowana)	0,60	2,02	0,69	0	0,5	0,95
Tranzyt	0	0	0	0	0	0
Cel zdrowotny	0,00	2,02	0	0	0	0
Udział w zawodach sportowych	5,95	12,12	19,31	59,8	24,0	12,39
Cel religijny	4,17	4,04	0	1	3,0	1,9
Odwiedziny miejsc rodzinnych	1,79	1,01	0	0	0,0	0
Brak informacji	0	0	0	0	0	0
Integracja z firmą						0
Razem	100,02	100	100	99,9	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43 wysortowana jest malejąco dla rynku przyjazdów z Wielkiej Brytanii w 2010 roku jako ponownie największego tegorocznego udziałowca. Dla turystów z Wielkiej Brytanii na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem ponad 35%, na drugim „rozrywka” z wynikiem prawie 32%, na trzecim „wypoczynek” z wynikiem prawie 16%. Na

czwartym pojawiły się „odwiedziny krewnych i znajomych” z wynikiem prawie 7%. Inne cele dla turystów brytyjskich nie osiągnęły progu istotności statystycznej. Dla turystów z Niemiec na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem prawie 42%, na drugim z wynikiem 17%, „wypoczynek”. Inne cele dla turystów niemieckich nie osiągnęły progu istotności statystycznej. Dla turystów z Włoch na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem ponad 52%, na drugim ex aequo „wypoczynek” i „cel religijny” z wynikiem ponad 12%. Inne cele dla turystów włoskich nie osiągnęły progu istotności statystycznej. Dla turystów z Francji na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem prawie 46%, na drugim „wypoczynek” z wynikiem prawie 17%, na trzecim „odwiedziny krewnych i znajomych ex aequo z „odwiedziny miejsc rodzinnych” z wynikiem ponad 6%. Inne cele dla turystów francuskich nie osiągnęły progu istotności statystycznej. Dla turystów z USA na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem prawie 45%, na drugim „odwiedziny krewnych i znajomych” z wynikiem prawie 27%, na trzecim „wypoczynek” z wynikiem prawie 12%. Inne cele dla turystów amerykańskich nie osiągnęły progu istotności statystycznej.

Tab. 43. Struktura ogółem wykorzystanych środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Struktura środków transportu	2003	2004	2005	2006	2008	2009	2010
Samolotem ²¹	10,0%	16,2%	21,4%	38,4%	31,19%	27,40%	32,0%
Samolot rejsowy	0%	0%	0%	0%	12,3%	11,90%	11,6%
Samolot tanich linii	0%	0%	0%	0%	18,8%	15,00%	20,0%
Samolot czarterowy						0,50%	0,4%
Samochodem	43,5%	34,2%	26,2%	26,5%	28,5%	33,70%	29,5%
Pociągiem	21,0%	20,2%	16,9%	13,1%	16,67%	17,20%	17,1%
Autokarem turystycznym	20,5%	22,5%	25,9%	17,1%	11,58%	9,70%	9,6%
Autobusem (A+B) ²²	3,5%	5,9%	7,9%	3,2%	10,45%	10,60%	10,5%
Autobusem linii regularnej (A)	3,5%	5,9%	7,9%	3,2%	4,72%	5,30%	4,9%
Bussem (B)	0%	0%	0%	0%	5,73%	5,30%	5,6%
Innym	1,5%	1,0%	1,3%	1,8%	0,64%	0,40%	0,6%
Brak informacji	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,97%	1,00%	0,8%

Źródło: Opracowanie własne

21 W raporcie z 2006 roku napisano, że wyraźnie rysuje się tendencja wzrostowa przylotów turystów zagranicznych do Krakowa z 19% w 2003 roku przez 30,34% w 2004 roku w 2005 roku 47,83 % do 56% w 2006 roku. Aby uściślić i zdywersyfikować obserwację tego środka transportu w ankiecie z 2008 roku wprowadzono dodatkowe dwie kategorie pierwsza „samolot rejsowy” i druga „samolot tanich linii lotniczych”. Podobnie w 2009 roku dodano kategorię „samolot czarterowy”. Dla ciągłości obrazu i porównywalności z obserwacjami z lat poprzednich obserwacje z kategorii „samolot rejsowy”, „samolot tanich linii lotniczych” i „samolot czarterowy” zaglomerowano w zbiorczą kategorię „samolotem”. Nakładka ta powinna być stosowana przez jeszcze minimum jedno kolejne badanie, aby umożliwić identyfikację respondenta i obserwację zjawiska związanego z przyjazdami tym środkiem transportu.

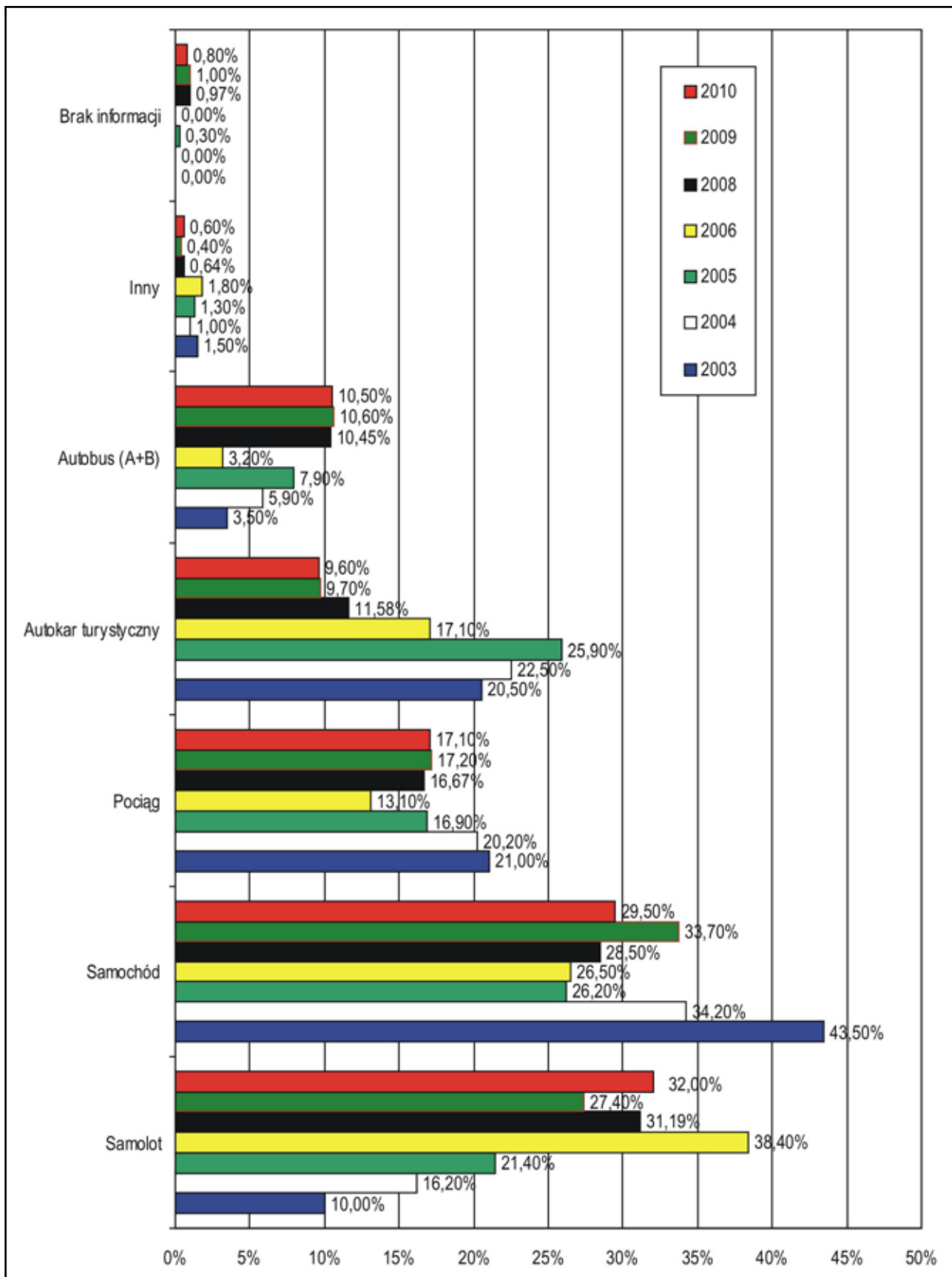
22 W raporcie z 2006 roku zauważono, że nastąpił wyraźny spadek przyjazdów turystów krajowych do Krakowa autobusem z ponad 13% w 2005 na 7% w 2006 roku. Aby uściślić i zdywersyfikować obserwację tego środka transportu również w tegorocznej ankiecie zastosowano wprowadzone w 2008 roku dodatkowe dwie kategorie pierwsza „autobus linii regularnej” i druga „bus”. Tak jak w roku ubiegłym dla ciągłości obrazu i porównywalności z obserwacjami z lat poprzednich obserwacje z kategorii „autobus linii regularnej”, „bus”, zaglomerowano w zbiorczą kategorię „autobusem”. Nakładka ta powinna być stosowana przez jeszcze minimum jedno kolejne badanie.

Ogólnie najpopularniejszym środkiem transportu wykorzystywanym przez turystów jest samolot, następnie samochód osobowy, pociąg i komunikacja autokarowa. Obserwując przyjazdy turystów krajowych i zagranicznych ranking ten zmienia się diametralnie co obrazuje tab. 44. Kolorem żółtym zaznaczono dominujące środki transportu dla obydwóch kategorii turystów.

Tab. 44. Struktura wykorzystanych przez Polaków i obcokrajowców środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2005, 2006, 2008, 2009 roku

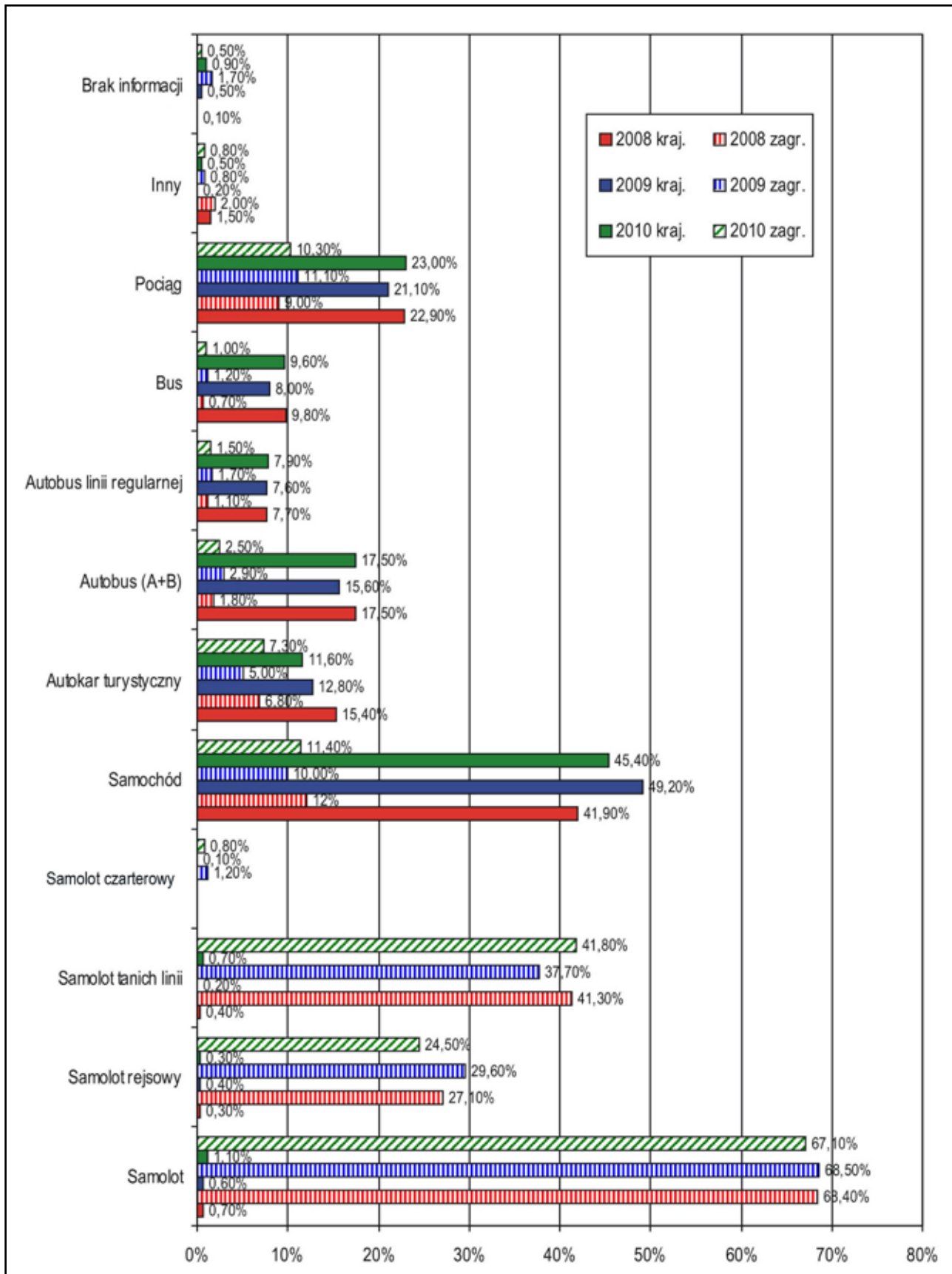
Struktura procentowa środków transportu	2005			2006			2008			2009			2010		
	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.	Ogółem	Kraj.	Zagr.
Samolot	21,4	1,1	47,8	38,4	3,2	56,1	31,19	0,7	68,4	27,40	0,60	68,5	32,0	1,1	67,1
Samolot rejsowy	0	0	0	0	0	0	12,35	0,3	27,1	11,90	0,40	29,60	11,6	0,3	24,5
Samolot tanich linii	0	0	0	0	0	0	18,84	0,4	41,3	15,00	0,20	37,70	20,0	0,7	41,8
Samolot czarterowy										0,50	0	1,20	0,4	0,1	0,8
Samochód	26,2	34,0	16,1	26,5	48,5	15,4	28,5	41,9	12	33,70	49,20	10,00	29,5	45,4	11,4
Autokar turystyczny	25,9	26,7	24,7	17,1	17,3	16,9	11,58	15,4	6,8	17,20	12,80	5,00	17,1	11,6	7,3
Autobus (A+B)	7,9	13,1	1,2	3,2	7,1	1,3	10,45	17,5	1,8	9,70	15,60	2,90	9,6	17,5	2,5
Autobusem linii regularnej	7,9	13,1	1,2	3,2	7,1	1,3	4,72	7,7	1,1	10,60	7,60	1,70	10,5	7,9	1,5
Bus	0	0	0	0	0	0	5,73	9,8	0,7	5,30	8,00	1,20	4,9	9,6	1,0
Pociąg	16,9	23,0	9,0	13,1	21,0	9,1	16,67	22,9	9,0	5,30	21,10	11,10	5,6	23,0	10,3
Inny	1,3	1,6	1,0	1,8	2,9	0,1	0,64	1,5	2,0	0,40	0,20	0,80	0,6	0,5	0,8
Brak informacji	0,3	0,4	0,2	0	0	1,2	1,0	0,1	0	1,00%	0,50	1,70	0,8	0,9	0,5
RAZEM	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne

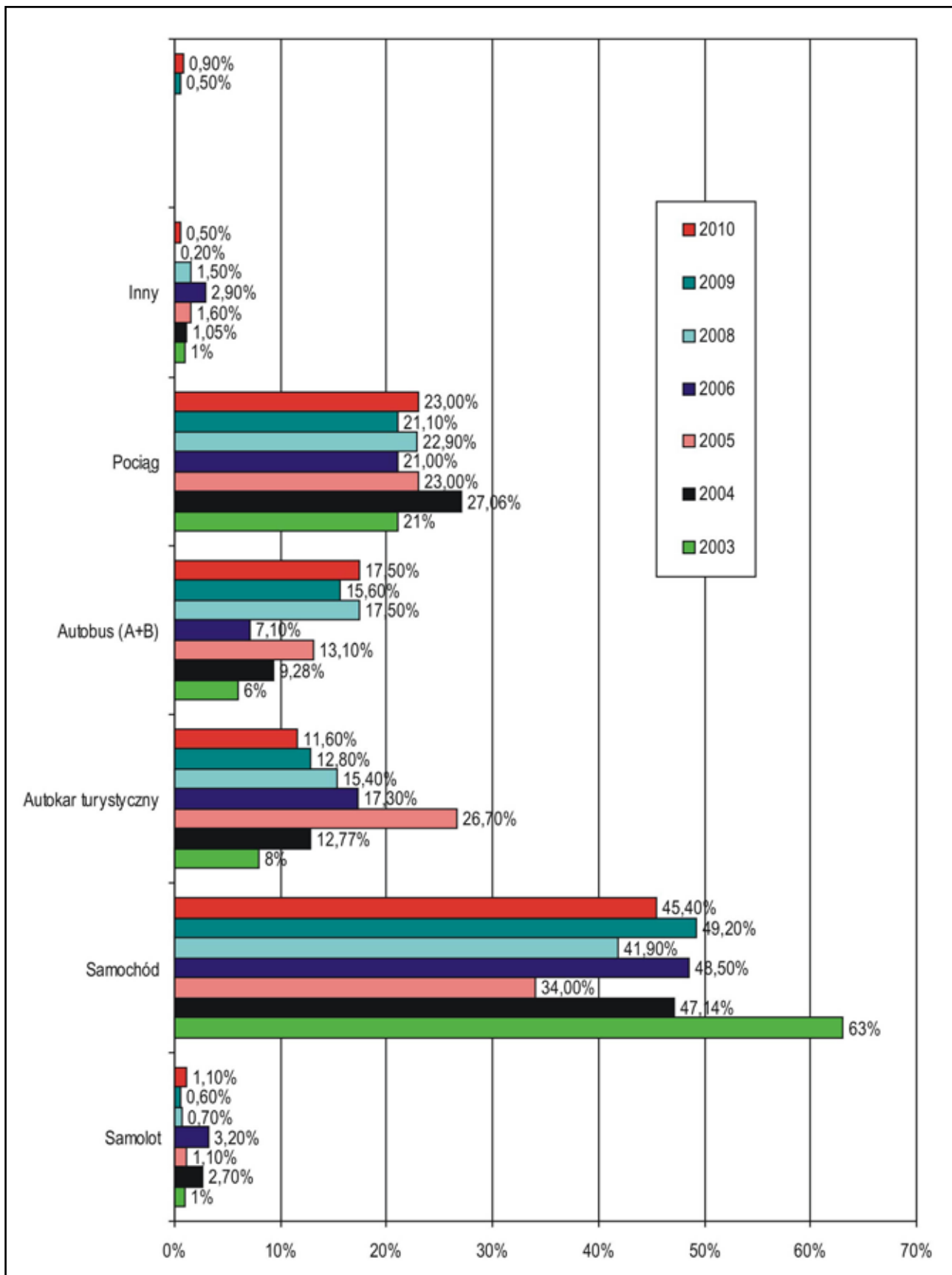
Rys. 68. Struktura wykorzystanych OGÓŁEM środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010

Źródło: Opracowanie własne

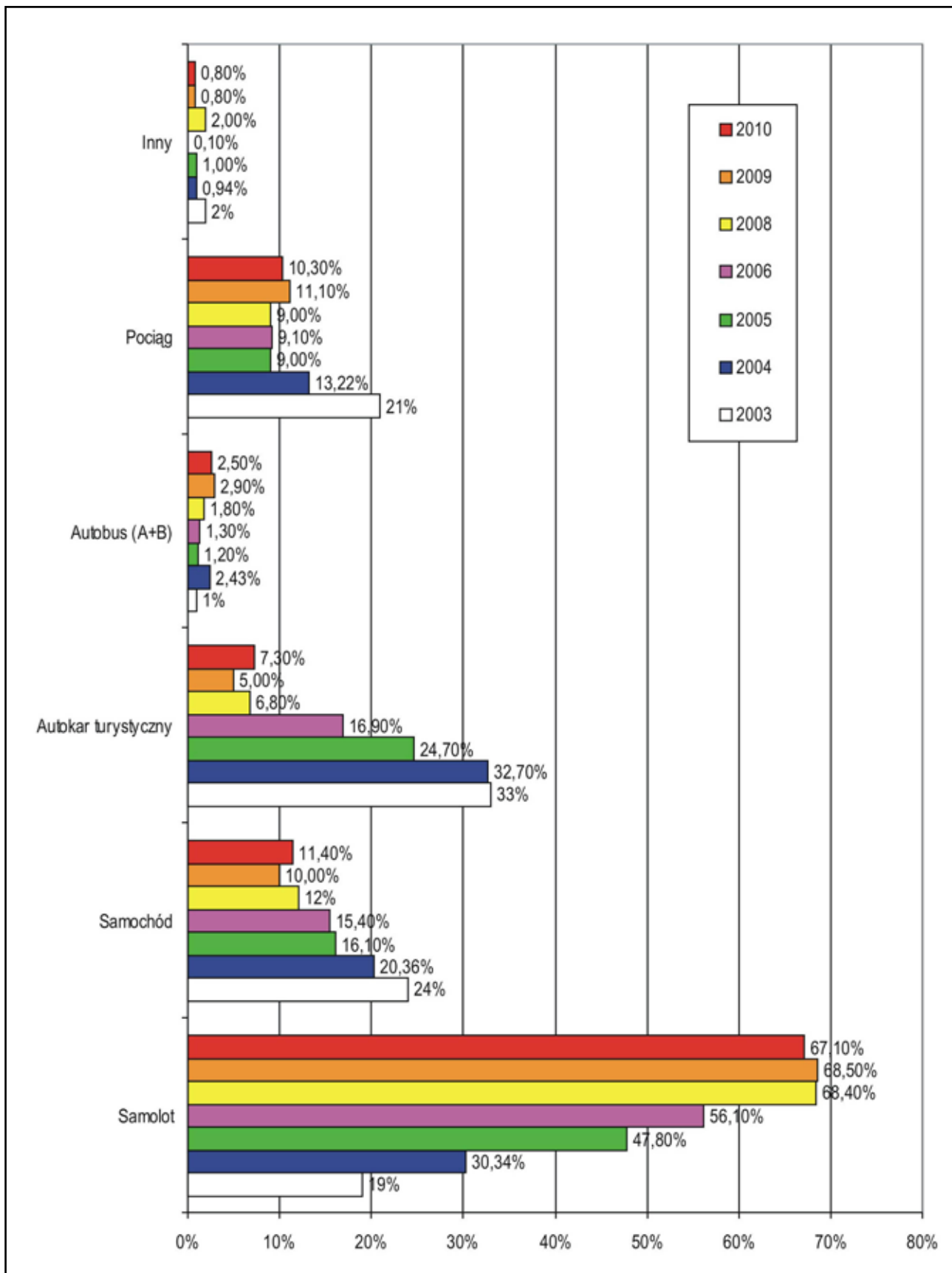
Rys. 69. Środki transportu wykorzystane w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2008, 2009, 2010 roku (struktura procentowa udziałów podróży turystów krajowych i zagranicznych)

Źródło: Opracowanie własne

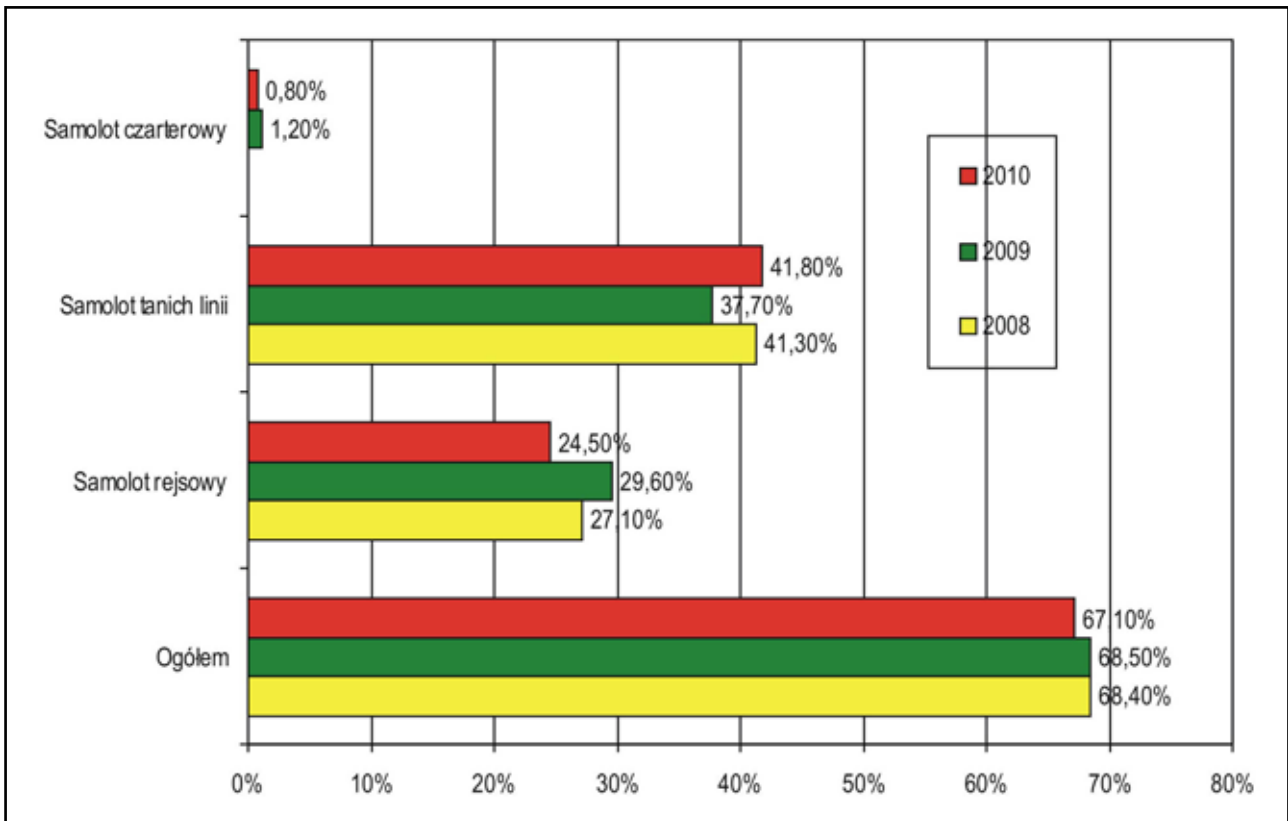
Rys. 70. Struktura wykorzystanych środków transportu przez odwiedzających krajowych w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 71. Struktura wykorzystanych środków transportu przez odwiedzających zagranicznych w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 72. Struktura wykorzystanych środków transportu lotniczego przez odwiedzających zagranicznych w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2008, 2009, 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VI. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie

Turyści przyjeżdżający do Krakowa w 2010 r., analogicznie jak w latach poprzednich (zob. tab. 45), na miejsce noclegu wybierali najczęściej hotele (ponad 29%), szczególnie trzygwiazdkowe (ponad 40% – zob. rys. 73). Z tych ostatnich w większym zakresie korzystali jednak goście zagraniczni (prawie 43%), którzy równocześnie częściej niż Polacy nabywali usługi obiektów wyższych kategorii (czterogwiazdkowych – ponad 31%, pięciogwiazdkowych – prawie 5%). Z kolei turyści krajowi bardziej preferowali hotele dwugwiazdkowe – ponad 22% (cudzoziemcy tylko około 3%). W relacji do roku ubiegłego zauważa się niewielki spadek popularności obiektów trzygwiazdkowych (o 1,11 p.p.), przy czym był on spowodowany dużym zmniejszeniem się roli tej kategorii hoteli wśród Polaków (o 11,18 p.p.), gdyż w grupie obcokrajowców ich znaczenie wzrosło (o 2,15 p.p.). Cudzoziemcy natomiast rzadziej korzystali w 2010 r. z obiektów czterogwiazdkowych (o 1,27 p.p. mniej) i dwugwiazdkowych (o 0,32 p.p.). Warty podkreślenia jest jednocześnie spadek udziału turystów nieokreślających kategorii hoteli (ogółem o 4,02 p.p., krajowych o 4,94 p.p., a zagranicznych o 3,14 p.p.) oraz duży przyrost wśród Polaków odsetka korzystających z obiektów dwugwiazdkowych (o 8,26 p.p.) i czterogwiazdkowych (o 6,88 p.p.).

Niewiele mniejszym zainteresowaniem niż hotele cieszyły się wśród odwiedzających Kraków w 2010 r. tzw. inne obiekty (ponad 23%), w tym zwłaszcza hostele (18%). Relatywnie dużo osób korzystało ponadto z noclegów u rodziny i znajomych (prawie 13%). Na uwagę zasługują jeszcze kwatery prywatne/apartamenty oraz schroniska młodzieżowe, usługi których zakupiło odpowiednio ponad 6% i ponad 3% przybywających do Krakowa w 2010 r.

Na tle lat poprzednich rysuje się tendencja wzrostowa w zakresie korzystania przez turystów przyjeżdżających do Krakowa z hosteli (przyrost o 14,95 p.p. od 2005 r.). Wzrasta też znaczenie rodziny i znajomych (przyrost o 2,93 p.p. od 2008 r.). Spada natomiast udział nocujących w pensjonatach (o 4,82 p.p. od 2003 r.), domach wycieczkowych (o 2,22 p.p. od 2008 r.), motelach (o 1,41 p.p. od 2008 r.) i Domach Pielgrzyma (o 0,77 p.p. od 2008 r.).

W 2010 r. hotele i hostele były wybierane najczęściej tak przez turystów krajowych, jak i zagranicznych (zob. rys. 74). Polacy stosunkowo często nocowali ponadto u rodziny i znajomych (ponad 19%, szczególnie u rodziny – ponad 10%) oraz w kwaterach prywatnych/apartamentach (ponad 6%). Należy przy tym podkreślić, że w ujęciu historycznym spada wśród gości krajowych rola hoteli (o ponad połowę od 2006 r.), moteli (o prawie 9/10 od 2008 r.), kempingów/pól namiotowych (o prawie 9/10 od 2005 r.), pensjonatów (o 3/4 od 2008 r.), domów wycieczkowych (o prawie połowę od 2008 r.). Sukcesywnie wzrasta natomiast zainteresowanie hostelami (ponad czterokrotnie od 2005 r.) oraz noclegami u rodziny i znajomych (o prawie 1/4 od 2008 r.).

Odwiedzający zagraniczni wykazywali podobne preferencje – oprócz hoteli i hosteli (odpowiednio ponad 49 i prawie 25%), relatywnie często korzystali z kwater prywatnych/apartamentów (prawie

7%) oraz gościnności rodziny/znajomych (prawie 6%, przy czym bardziej byli to znajomi – prawie 4%). Trzeba jednocześnie zauważyć, że wśród cudzoziemców trend malejący odnosi się także do pensjonatów (o ponad 12 razy mniej niż w 2008 r.) i domów wycieczkowych (o prawie 2/3 mniej niż w 2008 r.), a ponadto Domów Pielgrzyma (o ponad 3/4 mniej niż w 2008 r.). Wzrost odnosi się natomiast do znaczenia kwater prywatnych (prawie dwa razy więcej niż w 2008 r.) oraz noclegów u rodziny i znajomych (prawie dwa razy więcej niż w 2007 r.).

Tab. 45. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w latach 2003–2010 (w %)

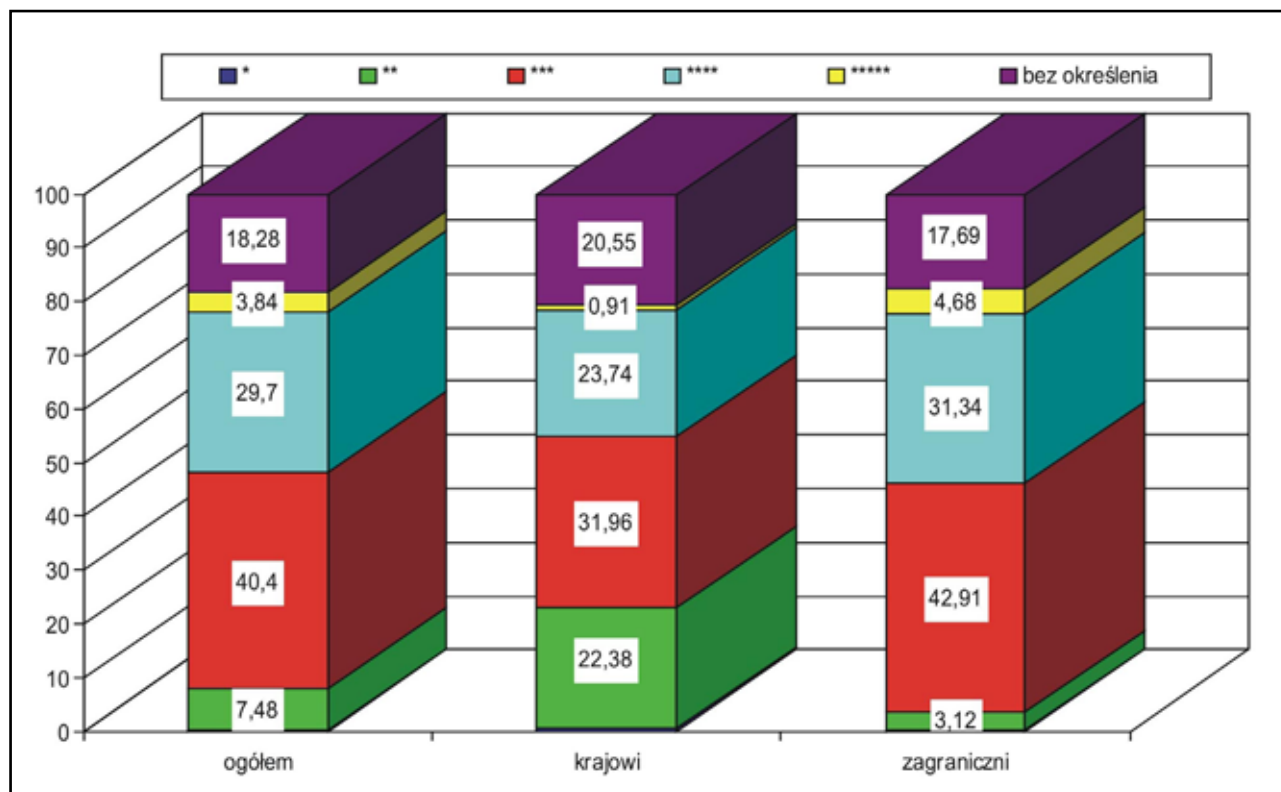
Rodzaj bazy	Ogółem							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hotel	31,15	51,96	45,22	53,87	22	32,91	26,37	29,31
Motel	3,04	1,57	0,83	0,98		1,80	1,44	0,39
Pensjonat	5,21	3,52	3,27	1,73	12	1,77	1,11	0,39
Dom wycieczkowy	9,06	3,46	4,32	2,14		4,09	2,81	1,87
Schronisko młodzieżowe	14,24	7,01	5,86	6,05	6	1,92	3,40	3,11
Kemping/pole namiotowe	3,82	1,37	2,59	2,11		0,94	0,42	0,41
Zakład uzdrowski	b.d.	0,10	0	0,03		1,34	1,44	1,33
Ośrodek wczasowy	b.d.	0,10	0	0,22		0,12	0,26	0,21
Kwatera prywatna/ apartament	10,00	1,74	0,89	1,42	18	5,79	3,92	6,42
Znajomi lub rodzina	18,15	14,91	11,77	7,02	23	10,03	12,22	12,96
w tym:								
- u rodziny							6,18	6,60
- u znajomych							6,04	6,36
Własny dom /mieszkanie	0,38	0,20	0,59	0,94		1,01	0,82	0,92
Inny obiekt				8,91		18,30	22,29	23,47
w tym:								
- Hostel	4,95	5,09	3,05	6,42	9	12,41	15,65	18,00
- Dom Pielgrzyma				0,47		2,84	2,65	2,07
Brak odpowiedzi ²³	b.d.	8,96	21,61	14,58	10	19,98	23,50	19,21

Rodzaj bazy	Krajowi							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hotel	25,2	30,54	25,20	26,68	16	14,66	13,79	12,22
Motel	3,0	2,15	0,98	0,92		1,99	1,30	0,22
Pensjonat	5,5	4,83	3,76	2,12	12	2,60	1,41	0,67
Dom wycieczkowy	10,0	3,02	4,57	3,22		4,92	3,52	2,57
Schronisko młodzieżowe	15,9	9,06	7,02	12,42	7	2,49	3,73	3,79
Kemping/pole namiotowe	3,9	0,47	2,40	1,10		0,77	0,49	0,22
Zakład uzdrowski	b.d.	0,20	0	0,09		2,10	2,38	2,23
Ośrodek wczasowy	b.d.	0,20	0	0,46		0,17	0,38	0,06
Kwatera prywatna/ apartament	11,3	2,95	1,03	1,75	19	7,69	3,89	6,25
Znajomi lub rodzina	19,6	24,09	16,77	10,49	25	14,44	16,82	19,20
w tym:								
- u rodziny							8,71	10,49
- u znajomych							8,11	8,71
Własny dom /mieszkanie	0,4	0,40	0,60	2,12		1,16	1,24	0,78

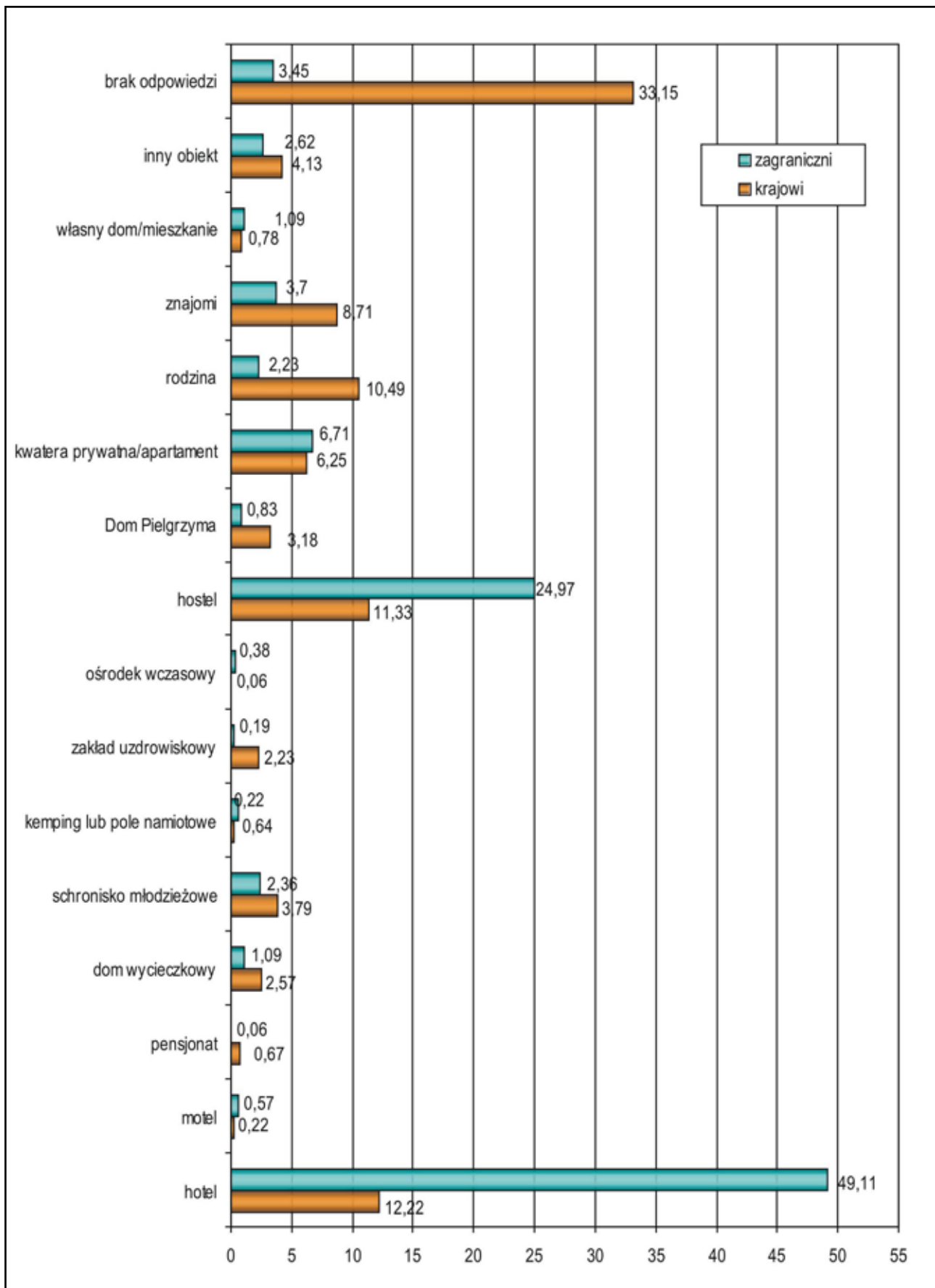
²³ W tym: jednodniowi odwiedzający, nieokreślający rodzaju miejsca noclegu oraz w ogóle nieudzielający odpowiedzi na pytanie odnośnie zakwaterowania.

Inny obiekt w tym:				7,45		13,66	17,25	18,64
- Hostel	5,2	6,51	2,72	4,69	10	7,13	9,09	11,33
- Dom Pielgrzyma				0,64		3,10	3,35	3,18
Brak odpowiedzi ⁷	b.d.	15,58	34,95	31,18	11	33,35	33,80	33,15
Rodzaj bazy	Zagraniczni							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hotel	70,2	73,60	71,36	68,02	76	55,34	45,58	49,11
Motel	3,3	1,03	0,64	1,01		1,56	1,65	0,57
Pensjonat	3,3	2,26	2,63	1,53	14	0,75	0,66	0,06
Dom wycieczkowy	2,9	3,83	3,98	1,58		3,06	1,74	1,09
Schronisko młodzieżowe	3,3	4,72	4,34	2,73	2	1,22	2,89	2,36
Kemping/pole namiotowe	3,3	2,26	2,84	2,63		1,15	0,33	0,64
Zakład uzdrowiskowy	b.d.	0	0	0		0,41	0,00	0,19
Ośrodek wczasowy	b.d.	0	0	0,10		0,07	0,08	0,38
Kwarta prywatna/ apartament	1,5	0,48	0,71	1,24	4	3,47	3,96	6,71
Znajomi lub rodzina	8,6	5,81	5,26	5,22	3	4,62	5,20	5,93
w tym:								
- u rodziny							2,31	2,23
- u znajomych							2,89	3,70
Własny dom /mieszkanie	0,3	0	0,57	0,34		0,82	0,17	1,09
Inny obiekt w tym:				9,66		23,99	29,98	28,42
- Hostel	3,3	3,76	3,48	7,32		18,90	25,68	24,97
- Dom Pielgrzyma				0,38		2,51	1,57	0,83
Brak odpowiedzi ⁷	b.d.	2,25	4,19	5,94	1	3,54	7,76	3,45

Zródło: Opracowanie własne

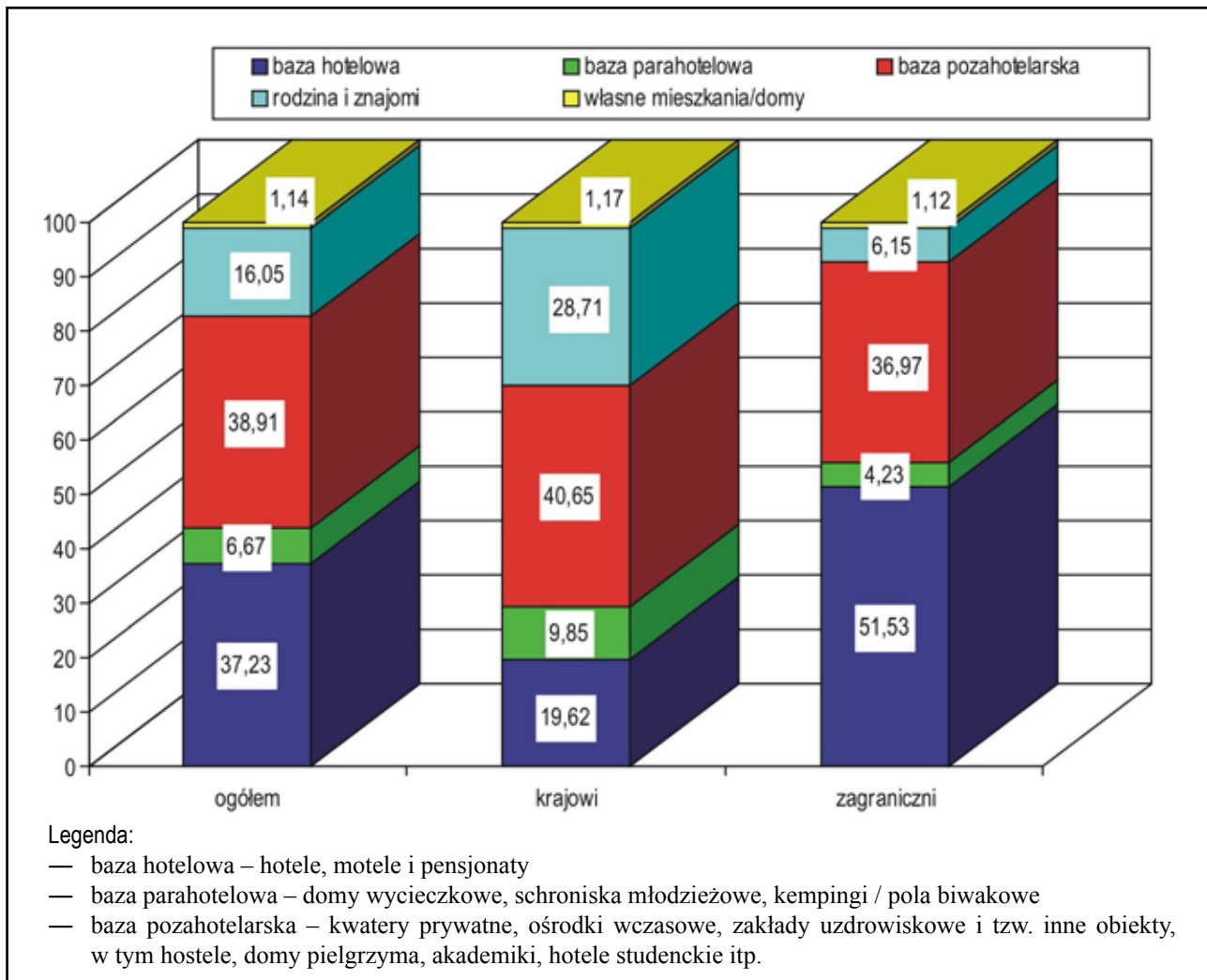

Rys. 73. Struktura turystów nocujących w Krakowie w 2010 roku w hotelach według kategorii (w%)
Zródło: Opracowanie własne

Rys. 74. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w 2010 roku
Źródło: Opracowanie własne

Uzyskane podczas badań ruchu turystycznego w Krakowie w 2010 r. wyniki pozwalają stwierdzić, że najliczniejsza grupa odwiedzających miasto nabywa usługi bazy pozahotelarskiej i hotelowej (w sumie ponad 3/4) – zob. rys. 75. Rozkład procentowy jest jednak odmienny, jeśli chodzi o preferencje turystów krajowych i zagranicznych. Ci pierwsi korzystają głównie z infrastruktury pozahotelarskiej (ponad 40%) oraz gościnności rodziny i znajomych (prawie 30%). Z kolei cudzoziemcy preferują bardziej, oprócz bazy pozahotelarskiej (niemal 37%), infrastrukturę hotelową (ponad 51%). Mniejsze jest natomiast wśród nich zainteresowanie zakwaterowaniem u rodziny i znajomych (tylko ok. 6%) i bazą parahotelową (tylko ok. 4%, podczas gdy Polaków – prawie 10%).

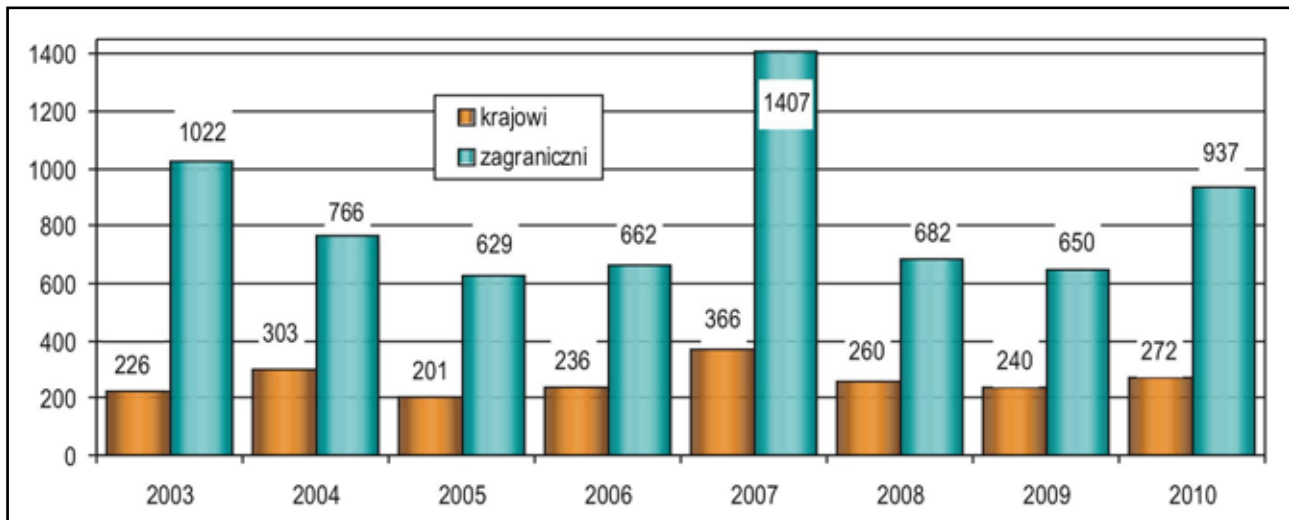

Rys. 75. Struktura turystów nocujących w Krakowie w 2010 roku wg miejsca zakwaterowania
 Źródło: Opracowanie własne.

W relacji do roku ubiegłego zaznaczył się minimalny spadek roli bazy hotelowej (o 0,57 p.p.) i parahotelowej (o 2 p.p.). Był on widoczny w obu grupach turystów – wśród krajowych odpowiednio o 5,30 p.p. i o 4,83 p.p., wśród zagranicznych – o 0,39 p.p. i o 1,14 p.p.. W grupie Polaków zaobserwowano ponadto spadek udziału noclegów we własnych domach/mieszkaniach (o 0,71 p.p.).

Rozdział VII. Kwoty wydatkowane podczas pobytu turystycznego w Krakowie

Kwota średniego wydatku na osobę ponoszonego przez odwiedzających Kraków w 2010 r. uległa zwiększeniu w relacji do roku poprzedniego, a nawet do 2008 – zob. rys. 76. Wzrost odnosił się tak do sum ponoszonych przez gości krajowych (o 13,33% w stosunku do 2009 r. i o 4,62% – do 2008 r.), jak i zagranicznych (odpowiednio o 49,69% i o 42,67%), przy czym, jak łatwo zauważyć, w tym drugim przypadku przyrost był wyższy.

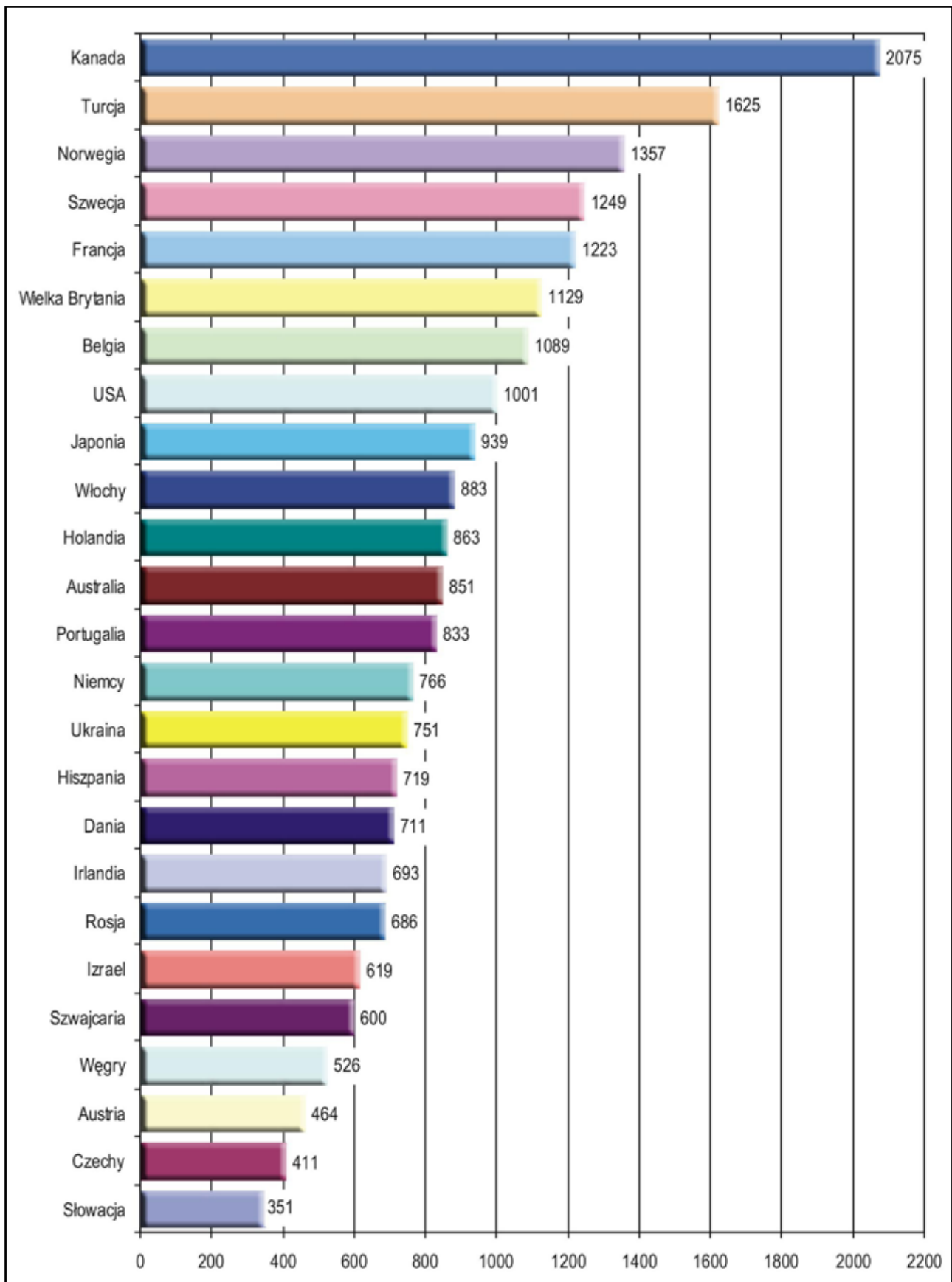

Rys. 76. Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu gości odwiedzających Kraków w latach 2003–2010 (w zł na osobę)²⁴

Źródło: Opracowanie własne

Jeśli chodzi o wydatki cudzoziemców, to najwyższymi charakteryzowali się obywatele Kanady (ponad 2 tys. zł na osobę), Turcji (ponad 1,6 tys. zł na osobę), Norwegii (ponad 1,3 tys. zł na osobę), Szwecji i Francji (ponad 1,2 tys. zł na osobę), Wielkiej Brytanii (ponad 1,1 tys. zł na osobę), Belgii (prawie 1,1 tys. zł na osobę) oraz USA (ok. 1,0 tys. zł na osobę) – zob. rys. 77. Wszystkie wymienione państwa, oprócz Stanów Zjednoczonych, przysunęły się jednocześnie w 2010 r. wyżej w hierarchii ze względu na wysokość kwot przeznaczanych na pobyt w Krakowie. Było to spowodowane dużymi przyrostami wydatków w relacji do roku ubiegłego. I tak sumy ponoszone przez Kanadyjczyków wzrosły o 167,74%, Szwedów – o 117,60%, Norwegów – o 82,64%, Brytyjczyków – o 66,03%, Francuzów – o 64,16%, Belgów – o 50,83%, a Amerykanów – o 31,88%. Niemniej jednak i tak najbardziej zwiększyły się wydatki gości z Węgier (o 190,61%) i Ukrainy (o 186,64%).

²⁴ W roku 2007 z kosztami transportu.

Rys. 77. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez cudzoziemców podczas pobytu w Krakowie w 2010 roku według wybranych państw

Źródło: Opracowanie własne

Należy podkreślić, że w 2010 r. w przypadku żadnego kraju nie zaobserwowano spadku wysokości wydatkowanych w Krakowie kwot (zob. tab. 46). Na uwagę zasługują, oprócz wyżej wymienionych, wydatki ponoszone w mieście przez obywateli Izraela (przyrost o 95,27%), Holandii (o 76,84%), Słowacji (o 50,64%) i Danii (o 45,10%). Najmniejsze wzrosty odnosiły się do odwiedzających z tych państw, które już w latach poprzednich charakteryzowały się relatywnie wysokimi kwotami, tj. Japonii (o 6,95%) i Hiszpanii (o 9,44%).

Tab. 46. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w latach 2003–2010 według wybranych państw (w zł)

Kraj pochodzenia	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Polska	226	303	201	236	366 ²⁵	260	240	272
Austria	603	575	418	509	b.d.	640	360	464
Belgia	950	686	1383	595	b.d.	663	722	1089
Czechy	378	428	290	445	b.d.	396	382	411
Dania	1400	725	909	695	b.d.	814	490	711
Francja	1090	636	470	611	b.d.	694	745	1223
Hiszpania	1712	460	639	657	b.d.	759	657	719
Holandia	1084	995	562	564	b.d.	936	488	863
Irlandia	1897	701	545	1019	b.d.	737	593	693
Izrael	544	248	800	590	b.d.	1038	317	619
Japonia	1113	1332	246	879	b.d.	908	878	939
Kanada	1180	594	416	1143	b.d.	855	775	2075
Niemcy	853	694	402	682	b.d.	599	635	766
Norwegia	1037	811	385	721	b.d.	475	743	1357
Rosja	b.d.	385	297	412	b.d.	740	602	686
Słowacja	323	230	185	280	b.d.	289	233	351
Szwajcaria	736	550	632	323	b.d.	1040	513	600
Szwecja	b.d.	699	721	545	b.d.	600	574	1249
Ukraina	942	119	415	208	b.d.	439	262	751
USA	1640	1748	1089	849	b.d.	1058	759	1001
Węgry	619	403	352	467	b.d.	533	181	526
Wielka Brytania	946	1302	1002	753	b.d.	641	680	1129
Włochy	1052	658	460	825	b.d.	596	749	883

Zródło: Opracowanie własne

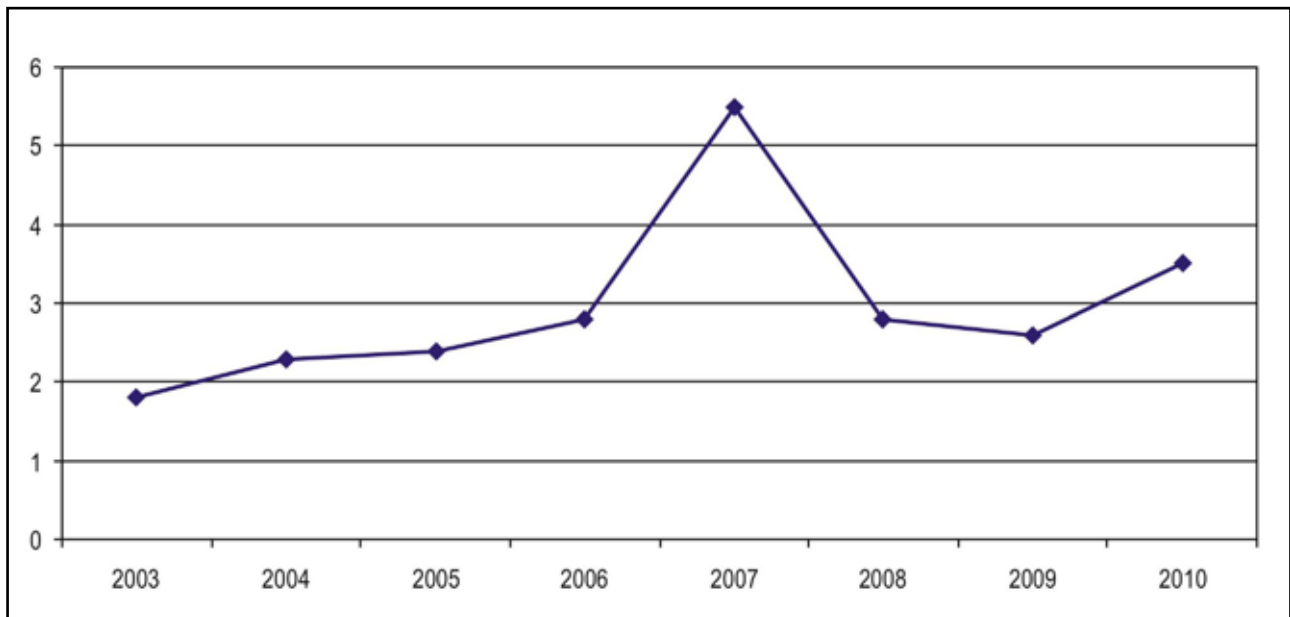
Rozmiary ruchu turystycznego w Krakowie oraz wysokość wydatków odwiedzających pozwalają szacować, że wpływy miasta z turystyki wynosiły w 2010 r. około 3,5 mld zł. Jest to o 34,62% więcej niż w roku ubiegłym i o 25% więcej niż w roku 2008. W sumie, nie licząc roku 2007, kwota ta była najwyższą z dotychczasowych w okresie prowadzonych badań – zob. tab. 47 i rys. 10.

²⁵ Wraz z kosztami transportu.

Tab. 47. Szacunkowe wpływy Krakowa z turystyki w latach 2003–2010

Rok	Kwota
2003	1 800 000 000
2004	2 300 000 000
2005	2 400 000 000
2006	2 800 000 000
2007 ¹⁰	5 500 000 000
2008	2 800 000 000
2009	2 600 000 000
2010	3 500 000 000

Zródło: Opracowanie własne

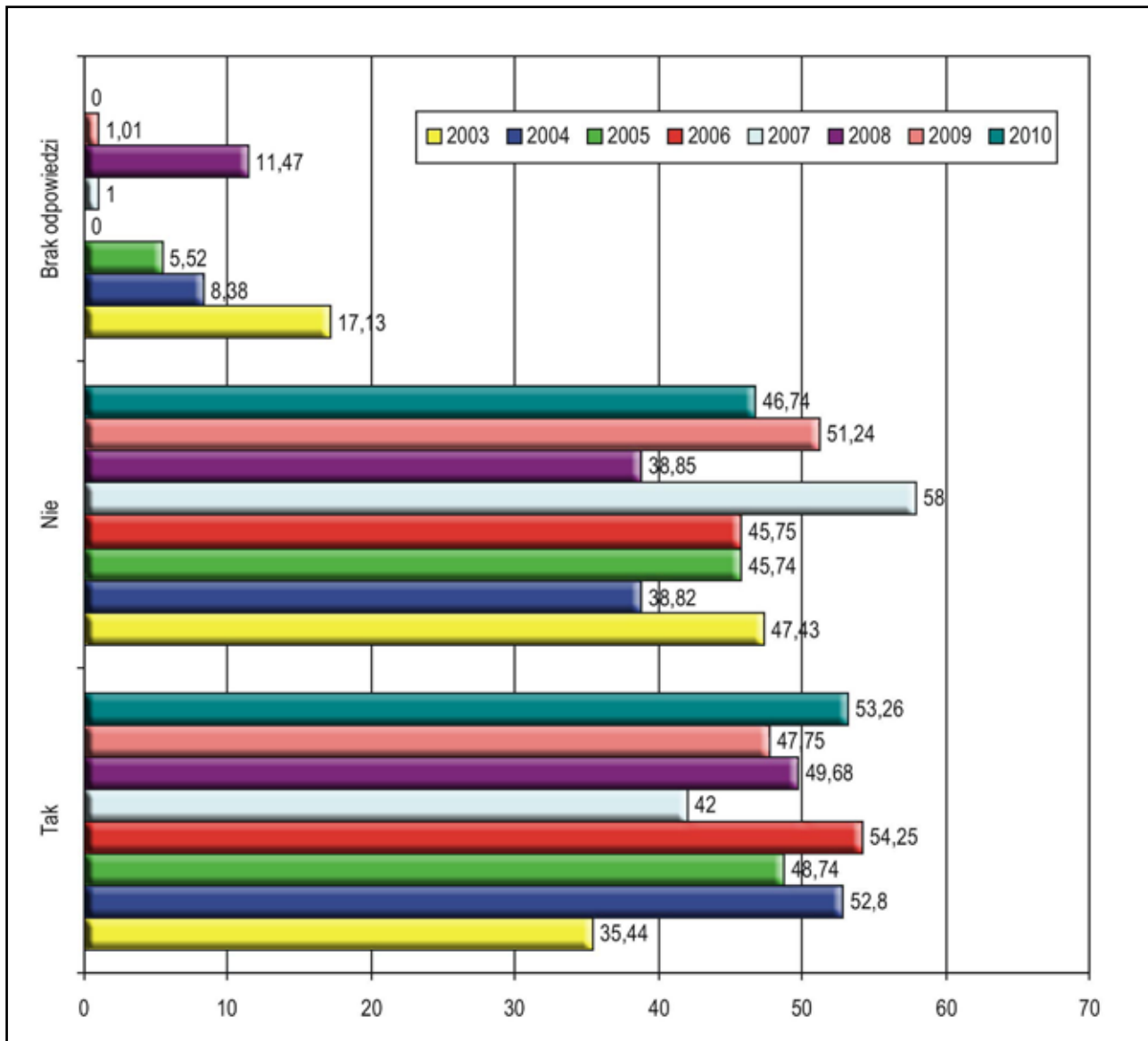

Rys. 78. Szacunkowe wpływy Krakowa z turystyki w latach 2003–2010 (w mld. zł)

Zródło: Opracowanie własne

Rozdział VIII. Ewentualne możliwości zwiększenia wydatków przez odwiedzających Kraków

Ponad połowa odwiedzających Kraków w 2010 r. deklarowała, że byłaby skłonna zwiększyć swoje wydatki. Odnotowano jednocześnie przyrost odsetka gości wskazujących tę odpowiedź – o 5,51 p.p. w relacji do roku ubiegłego i o 3,58 p.p. w stosunku do roku 2008 (zob. rys. 79).

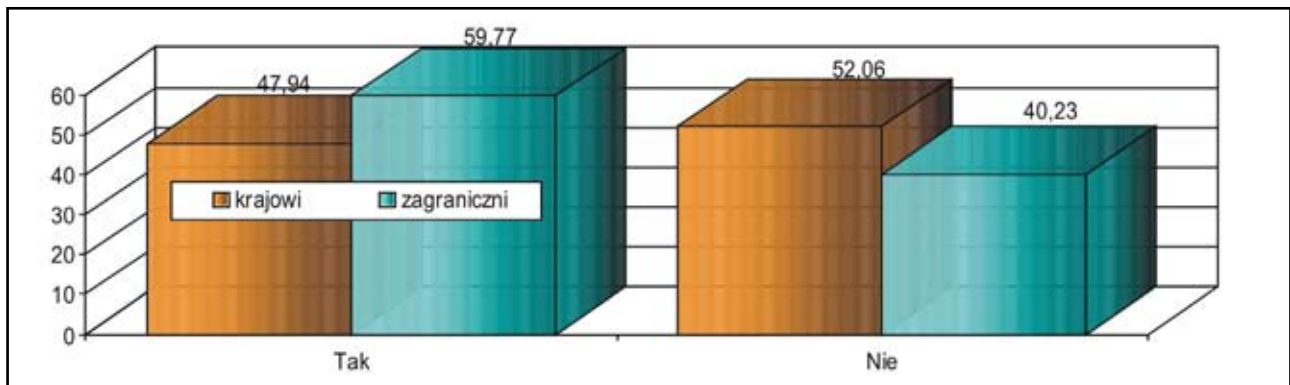

Rys. 79. Deklaracje odwiedzających Kraków w latach 2003-2010 o możliwości wydatkowania większych sum pieniężnych (w%)

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek skłonnych wydać więcej był odmienny, jeśli chodzi o gości z Polski i z zagranicy. Ci pierwsi mianowicie częściej wskazywali na nie (ponad 52%), natomiast cudzoziemcy – na tak (prawie 60%) – zob. rys. 80. Trzeba przy tym zauważyć, że w obu grupach odwiedzających miał miejsce przy-

rost odsetka deklarujących możliwość zwiększenia wydatków (odpowiednio o 3,62 p.p. i o 5,70 p.p.) – zob. tab. 48.

Rys. 80. Deklaracje odwiedzających Kraków w 2010 roku o możliwości wydatkowania większych sum pieniężnych

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 48. Deklaracje odwiedzających Kraków w latach 2003–2010 o możliwości wydatkowania większych sum pieniężnych

Rodzaj deklaracji	Ogółem							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Tak	35,44	52,80	48,74	54,25	42	49,68	47,75	53,26
Nie	47,43	38,82	45,74	45,75	58	38,85	51,24	46,74
Brak odpowiedzi	17,13	8,38	5,52	0,00	1	11,47	1,01	0,00
Krajowi								
Tak	34	46,24	48,61	45,72	40	40,15	42,24	47,94
Nie	54	45,03	44,97	54,28	59	47,90	57,11	52,06
Brak odpowiedzi	12	8,72	6,42	0,00	1	11,95	0,65	0,00
Zagraniczni								
Tak	45	59,44	48,90	58,69	54	61,39	56,15	59,77
Nie	4	32,63	46,77	41,31	46	27,74	42,28	40,23
Brak odpowiedzi	51	7,93	4,33	0,00	0	10,88	1,57	0,00

Źródło: Opracowanie własne

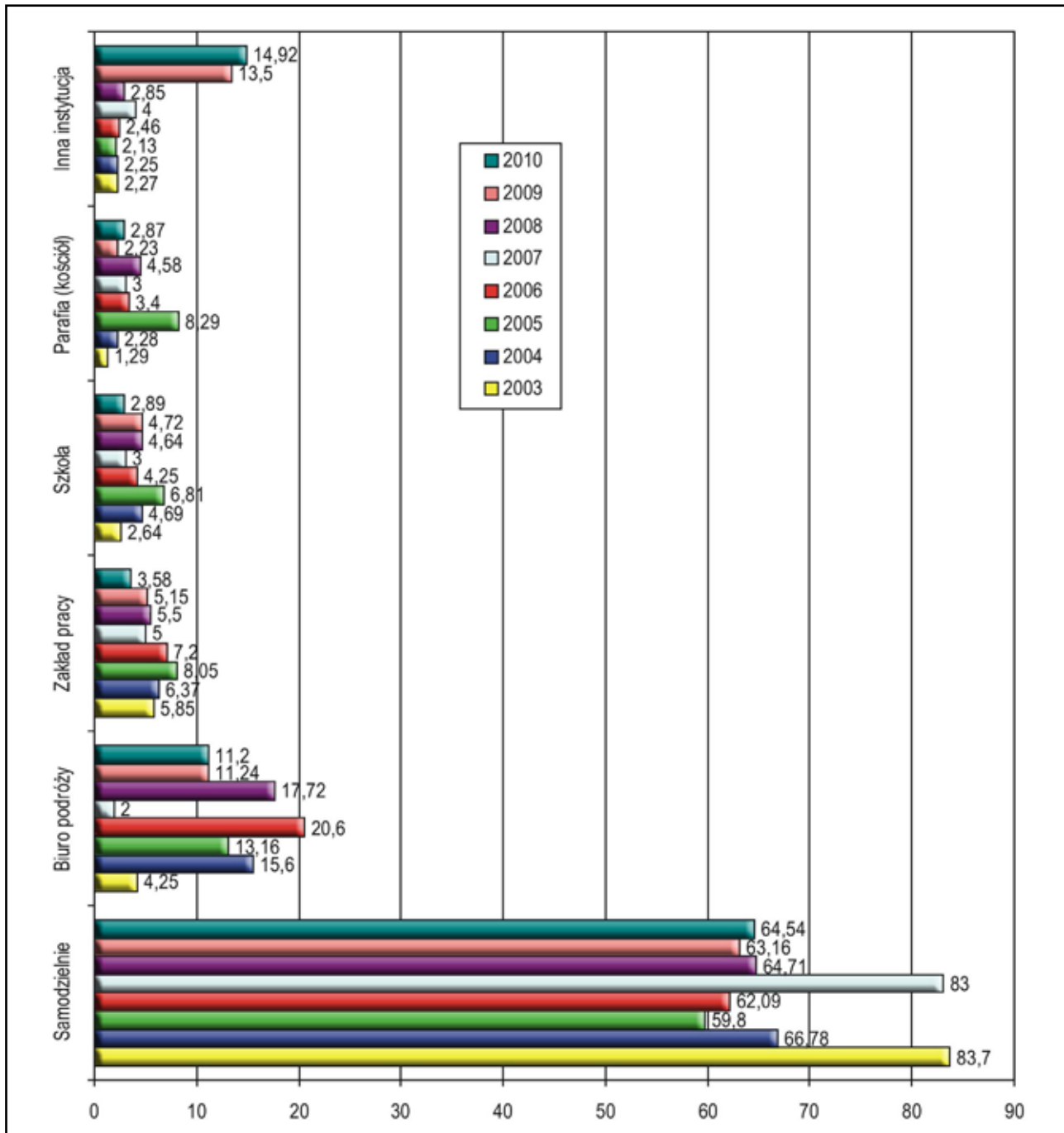
Wśród sugerowanych celów dodatkowych wydatków znalazły się m.in.:

- konsumpcja (jedzenie, gastronomia, restauracje),
- rozrywka (np. imprezy, koncerty, wydarzenia muzyczne, dyskoteki, puby, kluby),
- zwiedzanie (m.in. atrakcji turystycznych, muzeów, wystaw),
- zakupy (głównie pamiątek, upominków, prezentów, książek),
- ogólnie pobyt (w tym noclegi, życie),
- wycieczki.

Zakładając, że każdy deklarujący możliwość zwiększenia wydatków, powiększyłby je tylko o 1/10, to w skali całego 2010 r. Kraków mógłby zyskać dodatkowo około 200 mln zł.

Rozdział IX. Organizator przyjazdu do Krakowa

Odwiedzający Kraków w 2010 r. w zdecydowanej większości przypadków, analogicznie jak w latach ubiegłych, zorganizowali sobie przyjazd samodzielnie (ponad 64%) – zob. rys.81. Relatywnie często wskazywana była ponadto inna instytucja (prawie 15%), jak rodzina (ponad 7%), znajomi (ponad 6%) oraz klub sportowy, harcerstwo czy dom kultury. Z biurem podróży przyjechało natomiast do miasta tylko około 11% gości.

Rys. 81. Organizator podróży do Krakowa w latach 2003–2010

Źródło: Opracowanie własne

W stosunku do roku ubiegłego zaobserwowano przyrost odsetka odwiedzających przygotowujących sobie wizytę samodzielnie (o 1,38 p.p.), przez inną instytucję (o 1,42 p.p.) i przez parafię/kościół (o 0,64 p.p.) – zob. tab. 49. Spadek odnosił się natomiast do znaczenia zakładów pracy (o 1,57 p.p.) i szkoły (o 1,83 p.p.). Tylko udział przybywających z biurem podróży utrzymał się na zbliżonym poziomie.

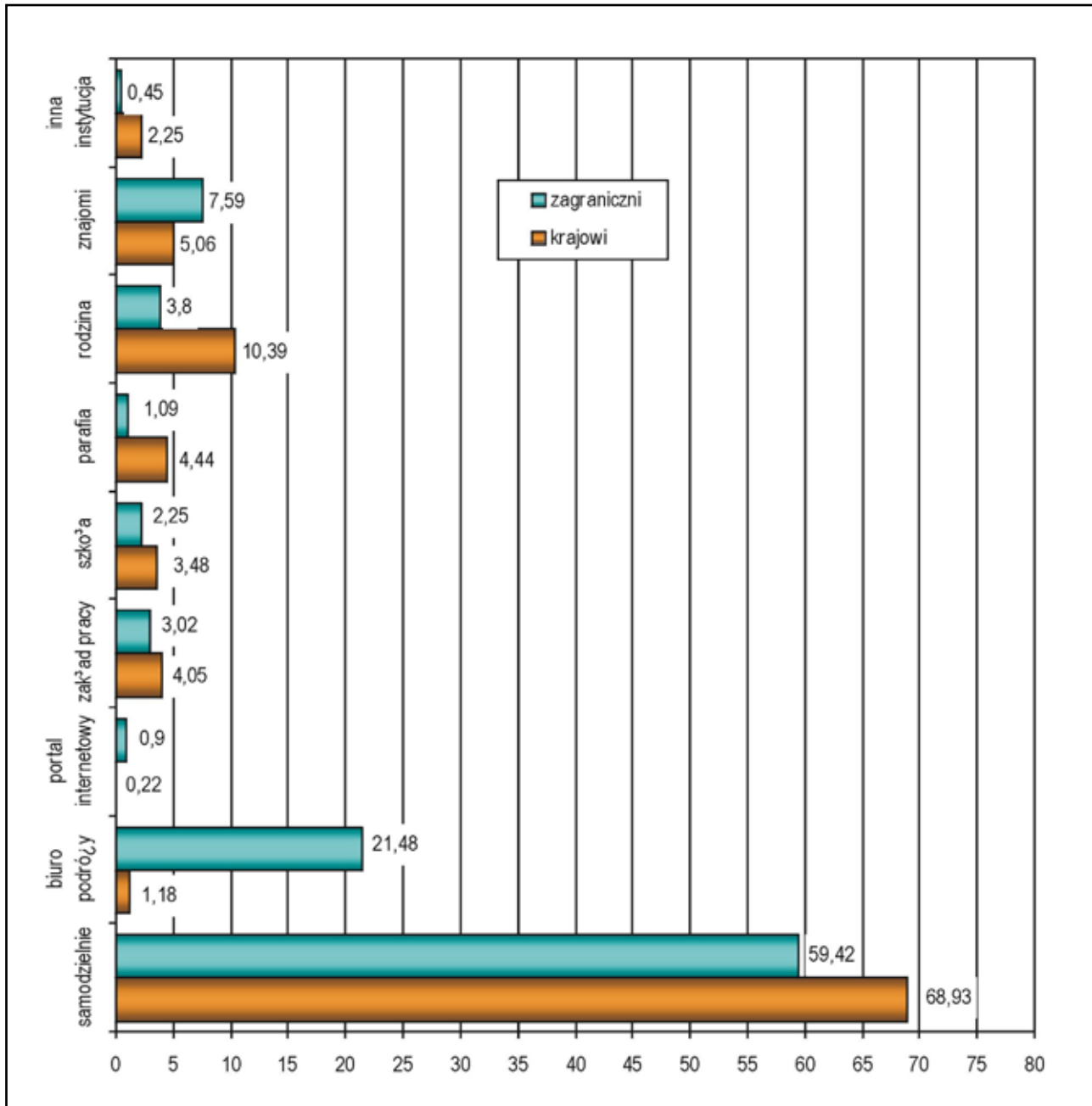
Tab. 49. Organizator podróży do Krakowa w latach 2003–2010

Organizator	Ogółem							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Samodzielnie	83,70	66,78	59,80	62,09	83	64,71	63,16	64,54
Biuro podróży, w tym internetowe	4,25	15,60	13,16	20,60	2	17,72	11,24 0,49	11,20 0,54
Zakład pracy	5,85	6,37	8,05	7,20	5	5,50	5,15	3,58
Szkoła	2,64	4,69	6,81	4,25	3	4,64	4,72	2,89
Parafia (kościół)	1,29	2,28	8,29	3,40	3	4,58	2,23	2,87
Inna instytucja, w tym:	2,27	2,25	2,13	2,46	4	2,85	13,50	14,92
- rodzina							5,93	7,28
- znajomi							5,11	6,24
	Krajowi							
Samodzielnie	88,7	77,58	62,55	68,19	82	76,50	71,65	68,93
Biuro podróży, w tym internetowe	0,4	2,21	1,42	1,83	1	4,86	1,90 0,06	1,40 0,22
Zakład pracy	6,4	9,13	9,69	13,93	5	5,36	5,05	4,05
Szkoła	1,4	3,49	9,15	7,70	3	4,52	5,59	3,48
Parafia (kościół)	1,3	3,42	13,72	5,87	3	6,03	2,66	4,44
Inna instytucja, w tym:	1,8	2,28	1,74	2,48	4	2,73	13,15	17,70
- rodzina							6,74	10,39
- znajomi							3,53	5,06
	Zagraniczni							
Samodzielnie	50,6	56,02	56,22	58,95	89	50,41	50,25	59,42
Biuro podróży, w tym internetowe	29,7	28,66	28,50	30,17	7	33,61	25,45 1,64	22,38 0,90
Zakład pracy	2,2	3,69	5,90	3,86	0	5,67	4,22	3,02
Szkoła	10,8	6,02	3,77	2,56	0	4,64	4,46	2,25
Parafia (kościół)	1,4	1,16	1,21	2,09	0	2,66	1,57	1,09
Inna instytucja, w tym:	5,4	2,26	2,63	2,37	4	3,01	14,05	11,84
- rodzina							4,71	3,80
- znajomi							7,52	7,59

Zródło: Opracowanie własne

We własnym zakresie wizytę w Krakowie w 2010 r. przygotowywali sobie tak goście krajowi (prawie 69%), jak i zagraniczni (ponad 59%). Ci ostatni jednak relatywnie często korzystali jeszcze

z usług biur podróży (ponad 21%) i pomocy znajomych (ponad 7%). Z kolei Polakom stosunkowo często podróż zorganizowała rodzina (ponad 10%) – zob. rys. 82.

Rys. 82. Organizator podróży do Krakowa w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

W porównaniu z latami ubiegłymi z roku na rok zmniejsza się odsetek gości krajowych przyjeżdżających samodzielnie (o 13,07 p.p. od 2007 r.), z biurem podróży (o 3,46 p.p. od 2008 r.) i zakładem pracy (o 1,31 p.p. od 2008 r.). Wzrasta natomiast rola innych instytucji (o 14,97 p.p. od 2008 r.), w tym rodziny (o 3,65 p.p. od 2009 r.) i znajomych (o 1,53 p.p. od 2009 r.). Obcokrajowcy z kolei coraz rzadziej przybywają z biurem podróży (o 11,23 p.p. od 2008 r.), zakładem pracy (o 2,65 p.p. od 2008 r.), szkołą (o 2,39 p.p. od 2008 r.) i parafią/kościółem (o 1,57 p.p. od 2008 r.). W 2010 r. wzrósł natomiast udział samodzielnie przygotowywanych przez nich wizyt (o 9,17 p.p.).

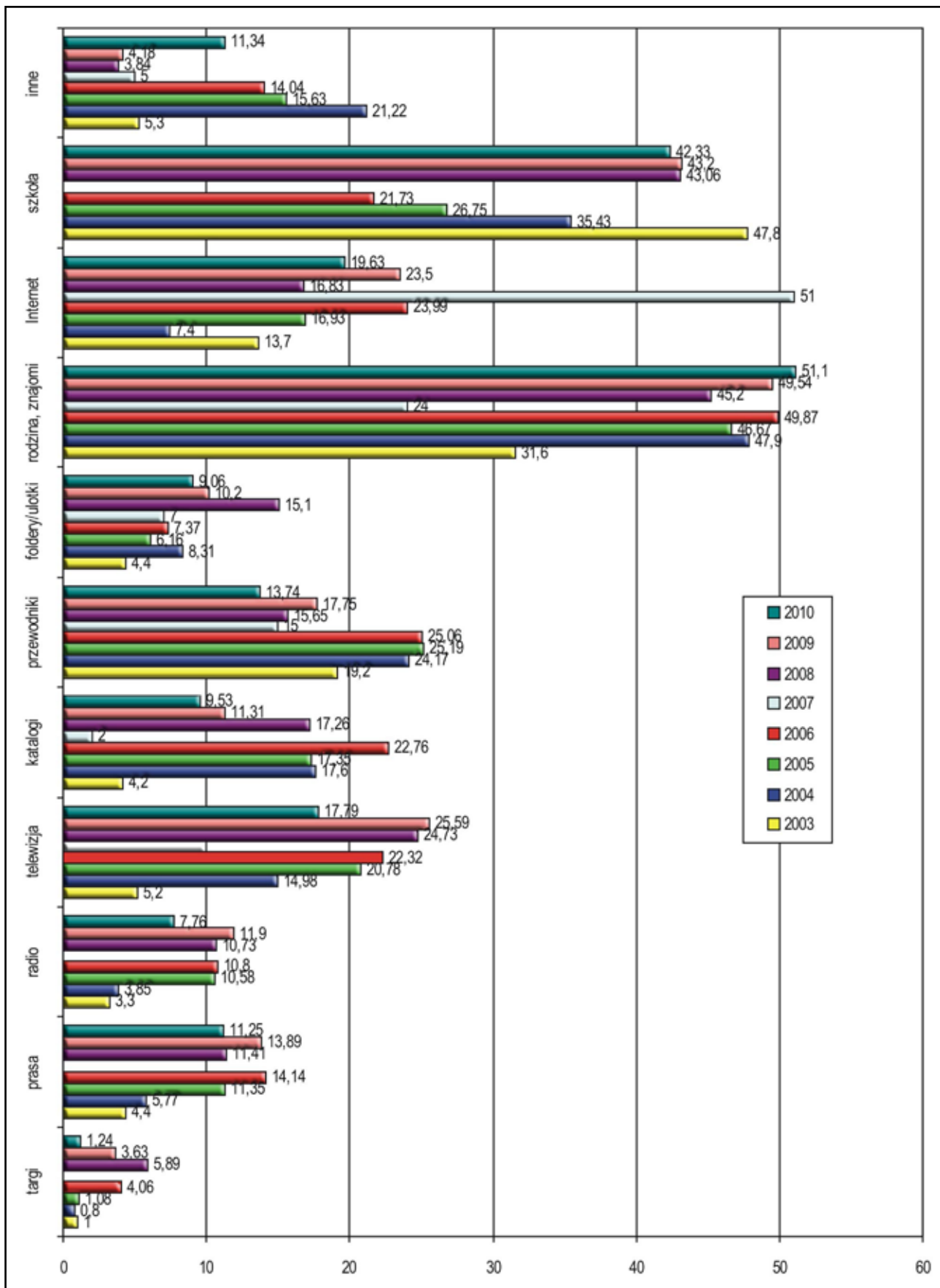
Rozdział X. Wykorzystywane przez odwiedzających Kraków źródło informacji o mieście

Przy zdobywaniu informacji o Krakowie odwiedzający miasto w 2010 r., analogicznie w latach ubiegłych, korzystali przede wszystkim z porad rodziny i znajomych (ponad 51%) oraz szkoły (ponad 42%) – zob. rys. 83. Stosunkowo duży udział posiadały też media, czyli internet (prawie 20%), telewizja (prawie 18%) i prasa (ponad 11%), jak również przewodniki (prawie 14%) i foldery/ulotki (ponad 9%). Liczna grupa odwiedzających wskazała ponadto na tzw. inne źródła informacji (ponad 11%), a wśród nich m.in.: wcześniejszy pobyt, polską narodowość, krakowskie korzenie, książki, NFZ.

Należy zauważyć, że w roku 2010 wszystkie kanały informacji o Krakowie, za wyjątkiem rodziny i znajomych oraz tzw. innych źródeł, straciły na znaczeniu. Najbardziej spadek dotyczył telewizji (aż o 7,80 p.p.) oraz radia (o 4,14 p.p.) i przewodników (o 4,01 p.p.). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tab. 50. Na jej podstawie można ponadto wnioskować, że z roku na rok sukcesywnie zmniejsza się rola katalogów biur podróży (o 7,73 p.p. od 2008 r.), folderów/ulotek (o 6,04 p.p. od 2008 r.) i targów turystycznych (o 4,65 p.p. od 2008 r.), a zyskują popularność opinie rodziny i znajomych (przyrost o 5,90 p.p. od 2008 r.).

Preferencje w zakresie wykorzystania poszczególnych źródeł wiedzy o Krakowie były nieco odmienne, jeśli chodzi o gości krajowych i zagranicznych – zob. rys. 16. Wprawdzie i jedni i drudzy wskazywali w 2010 r. przede wszystkim rodzinę i znajomych (odpowiednio ponad 49% i prawie 53%), ale kolejne priorytety były już inne. Mianowicie Polacy częściej deklarowali, że o Krakowie dowiedzieli się ze szkoły (ponad 54%, a cudzoziemcy tylko niewiele ponad 29%), tzw. innych źródeł (ponad 15%, a cudzoziemcy tylko niecałe 7%), folderów ulotek (ponad 10%, a cudzoziemcy niecałe 8%) oraz radia (ponad 8%, a cudzoziemcy niecałe 7%). Odwiedzający zagraniczni z kolei w większym zakresie korzystali z internetu (prawie 30%, a Polacy tylko niecałe 11%), przewodników (ponad 19%, a Polacy niecałe 9%), telewizji (ponad 19%, a Polacy niecałe 17%) i katalogów biur podróży (prawie 16%, a Polacy tylko około 4%).

W relacji do roku ubiegłego wśród gości krajowych na znaczeniu straciły przede wszystkim media, czyli telewizja (o 9,59 p.p.), internet (o 7,52 p.p.), radio (o 5,96 p.p.) i prasa (o 4,27 p.p.), a także przewodniki (o 4,65 p.p.). Więcej natomiast Polaków odpowiadało, że czerpało informacje z tzw. innych źródeł (o 11,56 p.p.) oraz ze szkoły (o 3,13 p.p.). W grupie cudzoziemców z kolei od 2008 r. obserwuje się powolną tendencję spadkową w zakresie wykorzystania katalogów biur podróży (w sumie o 15,98 p.p.), telewizji (o 12,99 p.p.), targów turystycznych (o 9,90 p.p.) i folderów/ulotek (o 9,28 p.p.). Bardziej ufają natomiast obcokrajowcy rodzinie i znajomym – przyrost od 2008 r. o 10,04 p.p.

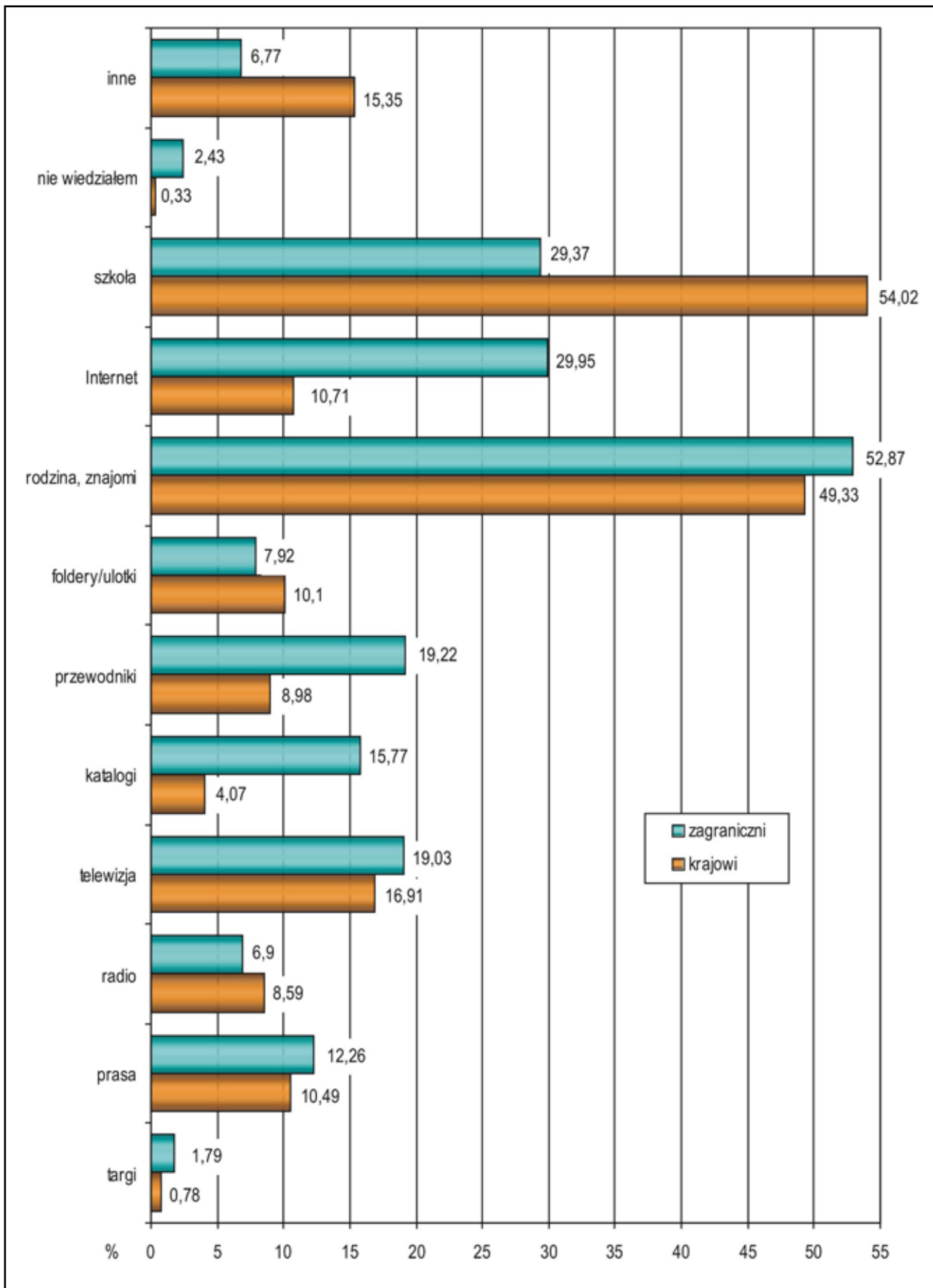

Rys 83. Źródła informacji o Krakowie wykorzystywane przez odwiedzających w latach 2003–2010
Źródło: Opracowanie własne

Tab. 50. Wykorzystywane przez odwiedzających Kraków w latach 2003–2010 źródło informacji o mieście (w %)

Źródło informacji	Ogółem							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Targi turystyczne	1,0	0,80	1,08	4,06		5,89	3,63	1,24
Prasa	4,4	5,77	11,35	14,14		11,41	13,89	11,25
Radio	3,3	3,85	10,58	10,80		10,73	11,90	7,76
Telewizja	5,2	14,98	20,78	22,32		24,73	25,59	17,79
Katalogi biur podróży	4,2	17,60	17,35	22,76	2	17,26	11,31	9,53
Przewodniki	19,2	24,17	25,19	25,06	15	15,65	17,75	13,74
Foldery/ulotki	4,4	8,31	6,16	7,37	7	15,10	10,20	9,06
Rodzina, znajomi	31,6	47,90	46,67	49,87	24	45,20	49,54	51,10
Strony internetowe	13,7	7,40	16,93	23,99	51	16,83	23,50	19,63
Polskie placówki dyplomatyczne	0,2	1,61	0,37	0,72		1,52		
Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej	0,6	0,90	0,58	0,63		2,10		
Szkoła	47,8	35,43	26,75	21,73		43,06	43,20	42,33
Brak wcześniejszej informacji	0,1	0,97	0,46	0,28	25	0,76	1,14	1,30
Inne źródło informacji	5,3	21,22	15,63	14,04	5	3,84	4,18	11,34
	Krajowi							
Targi turystyczne	0,7	0,40	0,16	1,01		1,16	1,24	0,78
Prasa	4,5	5,70	11,70	15,92		9,96	14,76	10,49
Radio	3,7	3,49	10,94	15,82		12,11	14,55	8,59
Telewizja	4,8	17,99	19,76	19,41		18,81	26,50	16,91
Katalogi biur podróży	2,0	3,96	5,28	3,50	2	5,48	3,41	4,07
Przewodniki	17,2	18,52	19,05	7,82	14	8,90	13,63	8,98
Foldery/ulotki	4,0	4,77	3,48	2,76	7	13,38	10,06	10,10
Rodzina, znajomi	28,3	48,26	50,84	56,12	25	47,12	52,08	49,33
Strony internetowe	11,8	4,63	8,44	8,37	48	8,30	18,23	10,71
Polskie placówki dyplomatyczne	0,2	0,07	0,27	0,09		0,44		
Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej	0,4	0,07	0,33	0,00		0,72		
Szkoła	51,2	49,40	34,51	33,85		53,15	50,89	54,02
Brak wcześniejszej informacji	0	0,20	0,16	0,09	27	0,22	0,05	0,33
Inne źródło informacji	5,2	31,61	21,34	23,37	5	3,04	3,79	15,35
	Zagraniczni							
Targi turystyczne	3,0	1,03	2,27	5,65		11,69	7,27	1,79
Prasa	4,0	5,75	10,87	13,21		13,19	12,55	12,26
Radio	1,0	4,17	10,09	8,19		9,04	7,84	6,90
Telewizja	6,0	11,97	22,10	23,84		32,02	24,19	19,03
Katalogi biur podróży	19,0	31,60	33,12	32,79	4	31,75	23,37	15,77
Przewodniki	32,0	30,03	33,19	34,04	29	23,93	24,03	19,22
Foldery/ulotki	7,0	11,83	9,67	9,77	7	17,20	10,40	7,92
Rodzina, znajomi	53,0	47,74	41,22	46,63	14	42,83	45,66	52,87
Strony internetowe	26,0	10,19	28,00	32,12	78	27,33	31,54	29,95
Polskie placówki dyplomatyczne	0	3,08	0,50	1,05		2,86		
Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej	2,0	1,71	0,92	0,96		3,81		
Szkoła	25,0	21,41	16,63	15,41		30,66	31,46	29,37
Brak wcześniejszej informacji	1,0	1,64	0,85	0,38	7	1,43	2,81	2,43
Inne źródło informacji	6,0	10,67	8,17	9,19	6	4,83	4,79	6,77

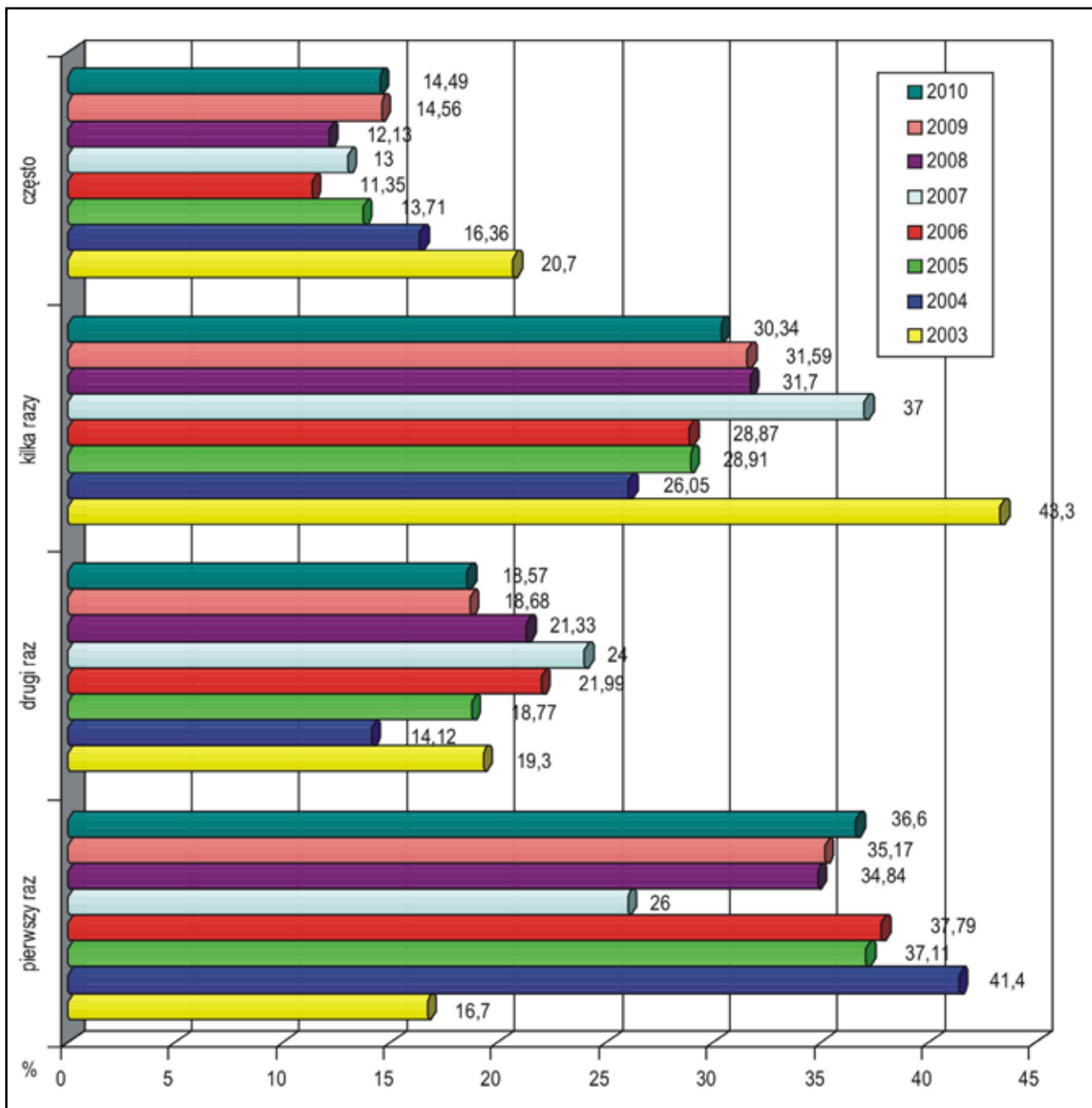
Źródło: Opracowanie własne

Rys. 83. Wykorzystywane przez odwiedzających Kraków w 2010 roku źródło informacji o mieście (w%)
Źródło: Opracowanie własne

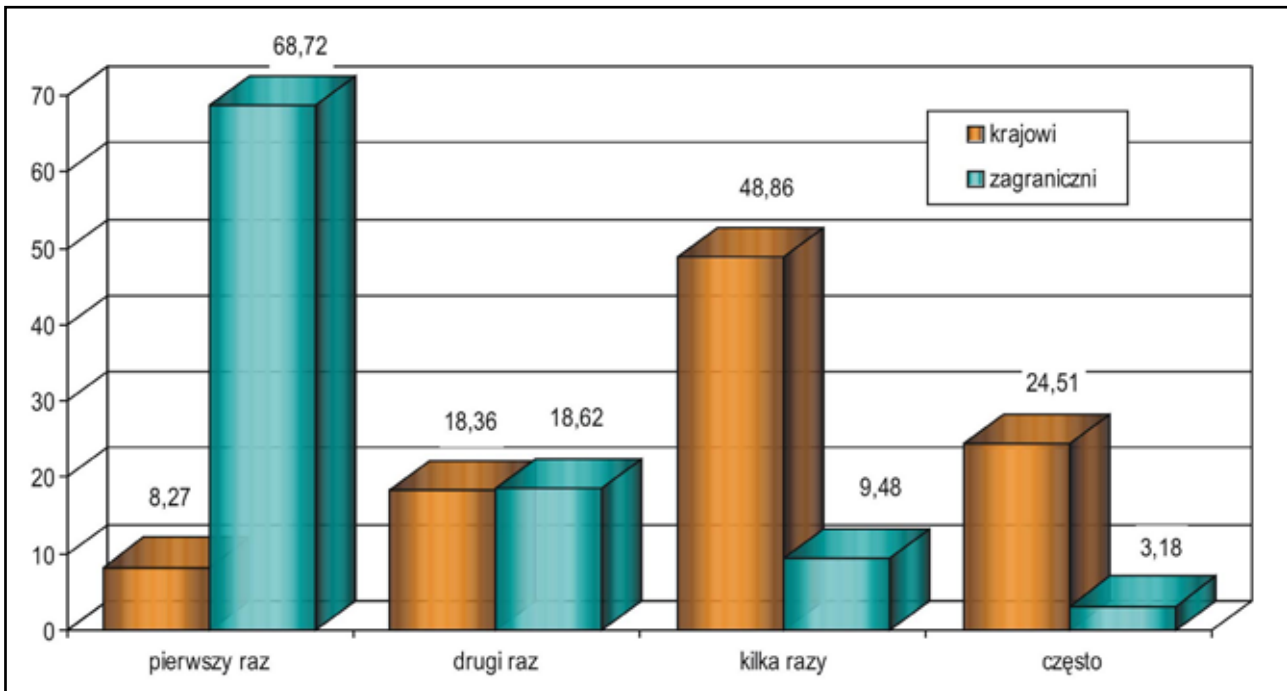
Rozdział XI. Częstotliwość wizyt w Krakowie osób odwiedzających

Najliczniejsza grupa odwiedzających Kraków przyjechała do miasta w 2010 r. po raz pierwszy (prawie 37%), aczkolwiek niewiele mniej było takich, którzy odwiedzili dawną stolicę Polski już kilka razy (ponad 30%). Niestety w ujęciu historycznym od 2007 r. powoli, ale stopniowo i sukcesywnie, wzrasta odsetek gości przybywających do Krakowa po raz pierwszy (w sumie o 10,60 p.p.), a maleje podróżujących drugi raz i kolejny (odpowiednio o 5,43 p.p. i o 6,66 p.p.) – zob. rys. 84.

Rys. 84. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w latach 2003–2010
Źródło: Opracowanie własne

Trzeba jednak podkreślić, że nowymi klientami-turystami dla miasta w 2010 r. byli przede wszystkim goście zagraniczni (prawie 69%), gdyż Polacy najliczniej widzieli już Kraków kilka razy (prawie 49 %) i przyjeżdżają tu często (prawie 1/4) – zob. rys. 85.

Rys. 85. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne

Należy zauważyć, że w grupie Polaków sukcesywnie od 2007 r. coraz mniej jest odwiedzających Kraków po raz pierwszy (w sumie o 12,73 p.p.), a coraz więcej przyjeżdżających często (o 10,51 p.p.) – zob. tab. 51.

Tab. 51. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w latach 2003–2010

Częstość	Ogółem							
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Pierwszy raz	16,7	41,40	37,11	37,79	26	34,84	35,17	36,60
Drugi raz	19,3	14,12	18,77	21,99	24	21,33	18,68	18,57
Kilka razy	43,3	26,05	28,91	28,87	37	31,70	31,59	30,34
Często	20,7	16,36	13,71	11,35	13	12,13	14,56	14,49
	Krajowi							
Pierwszy raz	9,0	13,36	15,41	6,05	21	14,36	13,96	8,27
Drugi raz	20,0	15,44	19,32	14,57	24	17,15	17,03	18,36
Kilka razy	48,0	39,73	42,19	51,79	40	48,83	46,76	48,86
Często	13,0	28,86	21,34	27,59	14	19,66	22,25	24,51
	Zagraniczni							
Pierwszy raz	67,0	69,56	65,46	53,88	65	60,14	67,50	68,72
Drugi raz	15,0	12,93	18,05	25,76	22	26,48	21,19	18,62
Kilka razy	12,0	12,24	11,58	17,25	10	10,55	8,46	9,48
Często	5,0	3,76	3,77	3,11	3	2,83	2,85	3,18

Źródło: Opracowanie własne

Wśród cudzoziemców z kolei od 2008 r. spada udział przybywających po raz drugi (w sumie o 7,86 p.p.), a niestety wzrasta podróżujących do miasta po raz pierwszy (o 8,58 p.p.).

Wnioski:

1. Po okresie załamania wielkości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2008–2009, rok 2010 zapisał się przyrostem liczby odwiedzających. Wzrost dotyczył jednak tylko i wyłącznie przyjeżdżających do miasta Polaków, ponieważ liczba cudzoziemców utrzymała się na poziomie z roku poprzedniego.
2. W zakresie liczby turystów (gości nocujących) i ich udziału w ogólnej liczbie odwiedzających Kraków w 2010 r. również odnotowano przyrost. Odnosił się on tak do Polaków, jak i do cudzoziemców, przy czym w tej pierwszej grupie okazał się nieznacznie większy.
3. Analiza danych kwartalnych dowodzi, że w 2010 r., analogicznie jak w dwóch poprzednich latach, więcej gości przyjechało do Krakowa w II kwartale.
4. Turyści przyjeżdżający do Krakowa w 2010 r. na miejsce noclegu wybierali najczęściej hotele, szczególnie trzygwiazdkowe. Na tle lat poprzednich rysuje się tendencja wzrostowa w zakresie korzystania z hosteli. Wzrasta też rola rodziny i znajomych.
5. Najliczniejsza grupa odwiedzających miasto nabywa usługi bazy pozahotelarskiej i hotelowej, aczkolwiek tracą one na znaczeniu, tak wśród turystów krajowych, jak i zagranicznych.
6. Kwota średniego wydatku na osobę ponoszonego przez odwiedzających Kraków w 2010 r. uległa zwiększeniu w relacji do roku poprzedniego, a nawet do 2008. Wzrost odnosił się tak do sum ponoszonych przez gości krajowych, jak i zagranicznych.
7. Można szacować, że wpływy miasta z turystyki wynosiły w 2010 r. około 3,5 mld zł. Kwota ta była najwyższą z dotychczasowych w okresie prowadzonych badań (nie licząc roku 2007).
8. Ponad połowa odwiedzających Kraków w 2010 r. deklarowała, że byłaby skłonna zwiększyć swoje wydatki. Odnotowano jednocześnie przyrost odsetka gości wskazujących tę odpowiedź.
9. Odwiedzający Kraków w 2010 r. w zdecydowanej większości przypadków, analogicznie jak w latach ubiegłych, zorganizowali sobie przyjazd samodzielnie. Relatywnie często wskazywana była ponadto inna instytucja, jak rodzina, znajomi oraz klub sportowy, harcerstwo czy dom kultury. Z usług biur podróży korzystali przede wszystkim cudzoziemcy.
10. Przy zdobywaniu informacji o Krakowie odwiedzający miasto w 2010 r. korzystali przede wszystkim z porad rodziny i znajomych oraz szkoły. Stosunkowo duży udział posiadały też media, czyli internet, telewizja i prasa, jak również przewodniki i foldery/ulotki. Liczna grupa odwiedzających wskazała ponadto na tzw. inne źródła informacji, a wśród nich m.in.: wcześniejszy pobyt, polską narodowość, krakowskie korzenie, książki, NFZ.
11. W relacji do roku ubiegłego wśród gości krajowych na znaczeniu straciły przede wszystkim media, czyli telewizja, internet, radio i prasa, a także przewodniki. W grupie cudzoziemców z kolei od 2008 r. obserwuje się powolną tendencję spadkową w zakresie wykorzystania katalogów biur podróży, telewizji, targów turystycznych i folderów/ulotek. Bardziej ufają natomiast obcokrajowcy rodzinie i znajomym.

12. Najlicniejsza grupa odwiedzających Kraków przyjechała do miasta w 2010 r. roku po raz pierwszy, aczkolwiek niewiele mniej było takich, którzy odwiedzili dawną stolicę Polski już kilka razy. Niestety w ujęciu historycznym od 2007 r. powoli, ale stopniowo i sukcesywnie, wzrasta odsetek gości przybywających do Krakowa po raz pierwszy, a maleje podróżujących drugi raz i kolejny. Nowymi klientami-turystami dla miasta są przede wszystkim goście zagraniczni, gdyż Polacy najliczniej widzieli już Kraków kilka razy i przyjeżdżają tu często.

Rozdział XII. Usługi turystyczne Krakowa w opinii odwiedzających miasto

Odwiedzający Kraków w 2010 roku, jak we wszystkich poprzednich badaniach prowadzonych przez MOT, oceniali pobyt i usługi w mieście, korzystając z pięciostopniowej skali (bardzo dobrze, dobrze, przeciętnie, źle, bardzo źle). Niezmiennie, najchętniej i najlepiej oceniany jest walor Krakowa określany w badaniach jako: atmosfera miasta. Ten unikatowy walor Krakowa bardzo dobrze lub dobrze oceniło 92% gości zagranicznych oraz 93% krajowych i ten pozytywny obraz praktycznie nie ulega zmianie od 2003 roku. Na uwagę zasługuje jednak niekorzystna w porównaniu z 2008 i 2009 rokiem zmiana proporcji ocen dobrych do bardzo dobrych. Podobne relacje odnotowano tylko w 2006 roku. W następnych badaniach należy zwrócić uwagę na to, czy ta tendencja się utrzyma, co mogłoby świadczyć o stabilizacji oferty miasta, czy jest to tylko jednostkowa zmiana.

Ocena gościnności mieszkańców Krakowa, która w dotychczasowych badaniach zawsze była bardzo wysoka, a w 2009 roku osiągnęła najwyższy poziom. Pomimo kilkuprocentowego spadku w porównaniu z 2009 rokiem w 2010 roku jest w dalszym ciągu wysoka, ale i w tej ocenie wyraźnie zmieniły się proporcje ocen dobrych do bardzo dobrych. Ciągłe utrzymuje się lepsza ocena gościnności i życzliwości mieszkańców Krakowa przez odwiedzających zagranicznych niż krajowych, ale różnica w tych ocenach znacznie się zmniejszyła. Goście przyjeżdżający do miasta w dalszym ciągu bardzo wysoko oceniają specyficzną ofertę Krakowa, na którą składają się atrakcje, świadczone usługi, gościnność i życzliwość mieszkańców, łącznie tworzące charakterystyczną atmosferę tego miejsca.

Bardzo ważną pozycję w tym pozytywnym obrazie miasta zajmuje szeroko rozumiana rozrywka. Można przyjąć, że jest to szczególna sfera usług w Krakowie, z której korzystają i dobrze ją oceniają generalnie wszyscy odwiedzający miasto goście, tak zagraniczni jak i krajowi. Należy zwrócić uwagę, że w 2010 roku z oferowanej w mieście rozrywki równie chętnie korzystali goście zagraniczni jak i krajowi, podobnie oceniając poziom oferowanych usług. Kolejnym atutem turystycznym Krakowa są lokale gastronomiczne chętnie odwiedzane i bardzo dobrze oceniane przez turystów zagranicznych i krajowych (bardzo dobrze lub dobrze ocenia łącznie 83% gości zagranicznych i 85,9% gości krajowych) i ta ocena niezmiennie jest bardzo wysoka, ale i tu proporcje ocen dobrych do bardzo dobrych uległy zmianie w obu badanych grupach. Istotna zmiana nastąpiła jednak we frekwencji w lokalach gastronomicznych wśród gości krajowych (równe wielkości udzielających odpowiedzi w obu grupach). Po raz pierwszy również goście krajowi wyżej ocenili usługi gastronomiczne niż zagraniczni. To pozytywna informacja, zważywszy na preferowane sposoby spędzania wolnego czasu, w których obok spacerów po mieście dominują pobyty w lokalach gastronomicznych. Utrzymywanie dobrego poziomu usług jest dla Krakowa bardzo istotne.

Imprezy i wydarzenia kulturalne w Krakowie w 2010 roku, stanowiące coraz ważniejszy element oferty turystycznej miasta, ponownie były dobrze lub bardzo dobrze oceniane przez gości zagranicznych (łącznie 51%), a wśród gości krajowych zauważyć można kilku- i kilkunastoprocentowy wzrost tych ocen (łącznie 60% ocen w stosunku do 44% w 2009 roku). Wydaje się, że wyznaczone kierunki

promocji miasta związane z podnoszeniem jakości imprez kulturalnych zostały przez odwiedzających Kraków pozytywnie ocenione.

W ocenie informacji turystycznej i oznakowania turystycznego utrzymała się w 2010 roku tendencja z ostatnich dwóch lat do niewielkiego wzrostu zadowolenia, co możemy zauważyć zarówno wśród gości zagranicznych jak i krajowych. O ile ocena oznakowania turystycznego wzrosła minimalnie, to odsetek ocen bardzo dobrych i dobrych wzrósł wśród gości zagranicznych o 5%, a wśród krajowych o ponad 12%.

Dostępność komunikacyjna Krakowa w ocenie gości zagranicznych systematycznie ulega poprawie, co odzwierciedliło się również w badaniach w 2010 roku. Wzrósł wśród tej grupy badanych odsetek ocen bardzo dobrych o 4% i dobrych o 6,5%. Zważywszy na rodzaj transportu i kierunki z jakich docierają do miasta goście zagraniczni, ocena ta wydaje się uzasadniona. Połączenie kolejowe z Warszawą autostradą A4 oraz dostępność lotniska w Balicach, jak można przyjąć, nie budzi większych zastrzeżeń. Odmienną opinię o dostępności miasta wyrazili goście krajowi, dla których warunki dotarcia pogorszyły się, co można zauważyć w 9% spadku ocen bardzo dobrych przy wzroście ocen przeciętnych (9%) i negatywnych (2%) w stosunku do 2009 roku. W porównaniu z opinią o dostępności komunikacyjnej, zmianom na lepsze uległa ocena transportu lokalnego, szczególnie wśród gości krajowych, gdzie poziom ocen bardzo dobrych i dobrych sięga łącznie 51% i jest pierwszy raz na poziomie ocen gości zagranicznych (52%), których opinie były zawsze bardziej pozytywne niż wśród gości krajowych.

Baza noclegowa w Krakowie niezmiennie jest ważnym elementem w ocenie oferty turystycznej miasta i nie budzi zastrzeżeń gości. Turyści zagraniczni w 2010 roku oceniali usługi noclegowe dobrze (52%), bardzo dobrze (28%), przeciętnie (11%). Również w ocenie tych usług wyraźnie wzrosła ilość ocen dobrych kosztem bardzo dobrych. Podobnie jak w latach poprzednich – wyłączając rok 2006 – turyści krajowi oceniali bazę noclegową gorzej niż turyści zagraniczni, chociaż różnice w ocenie znacznie się zmniejszyły. Wyjaśniając różnice w ocenie bazy noclegowej przez turystów zagranicznych i krajowych można podtrzymać stanowisko, że turyści zagraniczni korzystają częściej z obiektów hotelowych wyższej kategorii niż turyści krajowi, a więc mają do czynienia z wyższym standardem usług noclegowych.

Wśród odwiedzających Kraków goście krajowych kolejny rok z rzędu możemy odnotować wzrost pozytywnej oceny usług przewodnickich, a liczba ocen bardzo dobrych i dobrych wzrosła równo o 4%. Jednak goście zagraniczni w 2010 roku, przy utrzymującym się poziomie zadowolenia (50% ocen bardzo dobrych i dobrych), częściej oceniali usługi jako dobre kosztem ocen bardzo dobrych. Można zauważyć ponadto, że goście krajowi coraz częściej korzystają z profesjonalnych usług przewodnickich.

Czystość w Krakowie, budząca zazwyczaj najwięcej zastrzeżeń, w 2010 r. nie uległa znaczącej poprawie. Jednak goście zagraniczni i krajowi generalnie akceptują poziom czystości miasta, co uwidoczniło się w znacznym wzroście ocen dobrych i poprawnych zarówno wśród gości zagranicznych jak i krajowych. Zmniejszeniu uległa natomiast liczba osób w pełni zadowolonych z czystości miasta, ale także spadł odsetek ocen negatywnych i to w obu badanych grupach.

Toalety publiczne są podobnie oceniane przez gości z obu badanych grup jako przeciętne i dobre. W usługach tych w 2010 roku nie odnotowano praktycznie żadnych różnic w porównaniu z badaniami z 2009 roku. Przy dominującej przeciętnej ocenie toalet publicznych odsetek ocen negatywnych jest zdecydowanie najwyższy.

Podobnie jak w poprzednich latach wysoko oceniona została jakość obsługi (oceny dobre i bardzo dobre wystawiło 64% odwiedzających zagranicznych i 56% krajowych), jednak w obu badanych grupach zdecydowanie spadła ilość ocen bardzo dobrych i o kilka procent ocen przeciętnych na rzecz ocen dobrych.

Niezmiennie wysoko przez gości zagranicznych oceniana jest sieć punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności przy użyciu karty płatniczej oraz dostęp do bankomatów. W grupie gości krajowych w 2010 roku wyraźnie wzrosła liczba ocen bardzo dobrych i dobrych, co może oznaczać, że usługi płatności bezgotówkowych odgrywają coraz większą rolę także na rynku krajowym.

Również pozytywnie, na porównywalnym z rokiem 2009 poziomie, goście zagraniczni ocenili w 2010 roku dostęp do Internetu. Natomiast goście krajowi częściej przyznali ocenę bardzo dobrą i dobrą tej usłudze. Oznacza to, że zainteresowani dostępem do Internetu raczej nie mają problemów z jego uzyskaniem.

Kraków w 2010 r., podobnie jak w latach poprzednich, był odbierany jako miasto bezpieczne, a ocena bezpieczeństwa w opinii odwiedzających nawet zdecydowanie wzrosła zarówno w grupie gości zagranicznych jak i krajowych. Odnotowano również spadek ocen negatywnych w stosunku do lat ubiegłych.

Ocena wybranych elementów oferty turystycznej miasta w 2010 r. nie uległa zasadniczym zmianom.

Tab. 52. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych w latach 2003–2006 i 2008–2010 (w %)

Oferta	Ocena					
	Rok	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	2010	28,7	35,3	8,3	1,0	0,2
	2009	18,1	36,8	17,3	1,3	0,1
	2008	35,08	31,48	5,44	0,82	0,14
	2006	20,6	51,7	27,0	0,0	0,4
	2005	20,7	31,0	8,6	3,8	0,1
	2004	21,5	31,6	8,5	0,7	0,1
	2003	18,0	43,0	11,0	3,0	0,0
Gościnność	2010	37,0	44,6	7,6	0,8	0,1
	2009	45	35	6,9	0,6	0,2
	2008	43,44	37,19	5,64	0,61	0,00
	2006	26,0	60,0	11,3	0,4	0,0
	2005	40,3	51,1	3,2	0,8	0,2
	2004	43,9	42,8	5,6	0,6	0,4
	2003	27,0	48,0	12,0	3,0	0,0

Oferta	Ocena	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
	Rok					
Jakość obsługi turystycznej	2010	14,5	50,0	11,2	1,6	0,2
	2009	23,5	39,7	18,5	1,6	0,1
	2008	20,46	39,90	10,33	5,51	0,07
	2006	6,5	65,0	24,0	0,6	0,0
	2005	15,2	55,9	11,7	2,0	0,2
	2004	21,6	42,1	12,5	1,8	0,5
	2003	14,0	50,0	17,0	3,0	0,0
Toalety publiczne	2010	8,4	35,1	26,4	7,2	2,2
	2009	9,4	31,9	27,7	8,9	4
	2008	6,12	22,30	23,39	19,51	8,50
	2006	3,4	31,6	47,0	16,0	1,6
	2005	4,2	30,2	24,0	12,6	4,7
	2004	3,5	13,9	26,5	13,5	6,1
	2003	2,0	21,0	22,00	17,0	8,0
Imprezy kulturalne	2010	20,9	30,1	12,3	0,5	0,1
	2009	23,2	27,3	9	0,3	0,2
	2008	26,24	31,68	6,22	1,46	0,03
	2006	25,0	55,3	19,0	0,4	0,0
	2005	15,2	27,4	14,0	2,1	0,2
	2004	12,6	21,5	12,4	0,8	0,1
	2003	11,0	27,0	13,0	2,0	0,0
Bezpieczeństwo	2010	20,9	52,1	16,3	1,8	0,2
	2009	22,8	42,9	22,7	2	0,9
	2008	13,53	46,84	19,92	6,87	2,38
	2006	0,7	47,5	39,0	11,3	1,3
	2005	10,9	55,0	16,9	4,8	0,6
	2004	10,9	40,7	20,1	6,1	1,1
	2003	6,0	36,0	28,0	7,0	1,0
Czystość na ulicach	2010	18,1	49,4	20,9	4,6	0,9
	2009	20,1	35,8	23,8	7,9	4
	2008	7,95	26,51	21,75	20,12	14,41
	2006	0,9	26,5	41,2	26,6	4,6
	2005	11,1	44,1	21,3	12,4	1,0
	2004	14,1	34,8	24,4	10,1	2,9
	2003	9,0	31,0	28,0	17,0	7,0
Dostępność bankomatów	2010	21,3	46,2	10,9	0,9	0,2
	2009	26,9	38,7	13,6	0,8	0,3
	2008	23,18	45,07	13,12	1,90	0,14
	2006	2,7	31,9	61,0	4,0	0,3
	2005	14,7	30,8	16,4	7,5	0,9
	2004	16,3	27,3	21,9	1,1	0,5
	2003	8,0	41,0	20,0	3,0	0,0

Oferta	Ocena					
	Rok	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Gastronomia	2010	34,3	48,6	9,1	0,6	0,1
	2009	47,8	34,5	8,3	0,7	0,1
	2008	39,77	43,44	5,57	1,84	0,0
	2006	20,2	67,4	11,5	0,6	0,0
	2005	47,6	42,0	4,0	0,4	0,0
	2004	45,0	40,5	3,9	0,7	0,6
	2003	31,0	46,0	12,0	3,0	0,0
Baza noclegowa	2010	28,3	52,2	10,8	1,0	0,0
	2009	38,1	43,6	8,2	0,6	0,1
	2008	29,30	43,85	13,94	1,29	0,20
	2006	8,6	60,4	28,7	2,0	0,0
	2005	31,5	46,6	7,6	2,1	0,1
	2004	26,9	48,8	7,2	1,5	0,6
	2003	19,0	38,0	19,0	3,0	0,0
Informacja turystyczna	2010	16,3	49,9	14,0	2,6	0,3
	2009	15,6	45,33	15,22	5,1	0,2
	2008	15,23	44,53	13,87	5,64	0,14
	2006	4,0	37,4	57,4	0,9	0,0
	2005	10,7	43,8	15,1	5,3	0,3
	2004	13,0	32,4	18,4	3,7	0,7
	2003	7,0	37,0	24,0	3,0	2,0
Życzliwość mieszkańców	2010	37,0	47,8	5,9	0,8	0,1
	2009	42,9	37,	7,9	1	0,2
	2008	48,06	36,51	5,37	0,82	0,0
	2006	29,7	61,4	8,0	0,6	0,0
	2005	34,1	45,3	4,5	1,8	0,3
	2004	36,3	40,0	7,2	1,9	0,7
	2003	28,0	44,0	13,0	5,0	2,0
Oznakowanie turystyczne	2010	14,9	49,1	16,9	3,8	0,6
	2009	20,1	42,1	15,4	2,3	0,2
	2008	18,69	38,55	17,40	2,65	0,20
	2006	5,4	36,6	54,7	2,2	0,8
	2005	17,3	46,6	15,1	3,4	1,1
	2004	13,6	41,1	15,4	3,9	1,2
	2003	6,0	34,0	26,0	6,0	3,0
Atmosfera miejscowości	2010	53,4	38,7	4,2	0,2	0,1
	2009	67,5	27	2,2	0,3	0,1
	2008	66,83	29,03	1,22	0,27	0,0
	2006	55,1	41,0	3,6	0,0	0,0
	2005	68,2	25,8	1,9	0,1	0,1
	2004	64,3	24,3	1,2	0,2	0,1
	2003	56,0	28,0	6,0	1,0	0,0

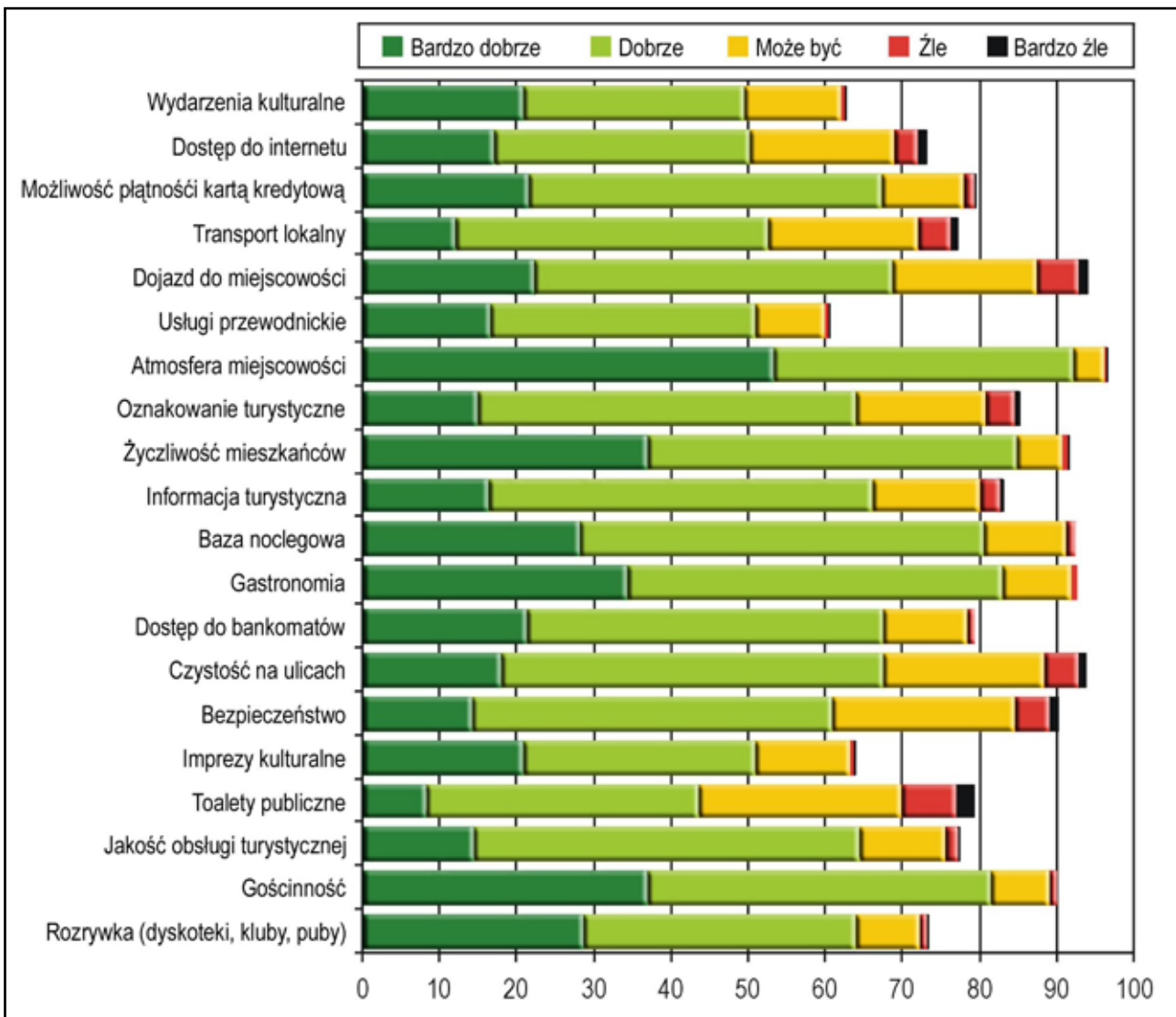
Oferta	Ocena	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
	Rok					
Usługi przewodnickie	2010	16,5	34,4	9,1	0,5	0,2
	2009	24,6	29,6	11,9	0,4	0,3
	2008	18,63	33,65	13,39	0,95	0,07
	2006	2,2	34,2	60,3	3,0	0,0
	2005	12,4	37,2	10,1	0,7	0,0
	2004	10,8	30,4	14,2	0,5	0,2
	2003	9,0	26,0	14,0	2,0	1,0
Dojazd do miejscowości	2010	22,2	46,5	18,7	5,4	1,3
	2009	18,3	40	21,9	4,3	1
	2008	14,96	35,76	15,70	15,70	3,20
	2006	2,4	33,0	50,4	12,5	1,5
	2005	8,1	46,7	15,6	12,3	1,1
	2004	8,0	35,6	19,8	7,2	1,2
	2003	8,0	33,0	15,0	5,0	6,0
Transport lokalny	2010	12,2	40,3	19,6	4,1	1,1
	2009	14,5	33,7	22,7	5,2	2
	2008	6,39	26,65	20,53	11,69	6,87
	2006	1,3	19,3	56,7	20,8	1,6
	2005	5,8	27,7	19,9	9,8	0,8
	2004	4,3	14,9	22,2	5,3	1,4
	2003	7,0	20,0	18,0	6,0	5,0
Możliwość płatności kartą kredytową	2010	21,5	45,8	10,7	1,3	0,3
	2009	26,5	34,8	10,9	1,1	0,1
	2008	23,25	37,93	14,21	1,50	0,20
	2006	2,7	17,7	74,7	4,6	0,0
	2005	7,9	25,1	17,2	4,7	2,8
	2004	bd	bd	bd	bd	bd
	2003	bd	bd	bd	bd	bd
Dostępność do internetu	2010	17,0	33,2	18,8	3,0	1,3
	2009	23,9	34,5	13,4	1,7	0,7
	2008	22,64	34,06	13,26	1,77	0,34
	2006	4,4	16,7	70,5	8,1	0,0
	2005	8,5	28,1	14,4	4,2	0,8
	2004	bd	bd	bd	bd	bd
	2003	bd	bd	bd	bd	bd

Zródło: Opracowanie własne

Tab. 53. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych w roku 2010 (w %)

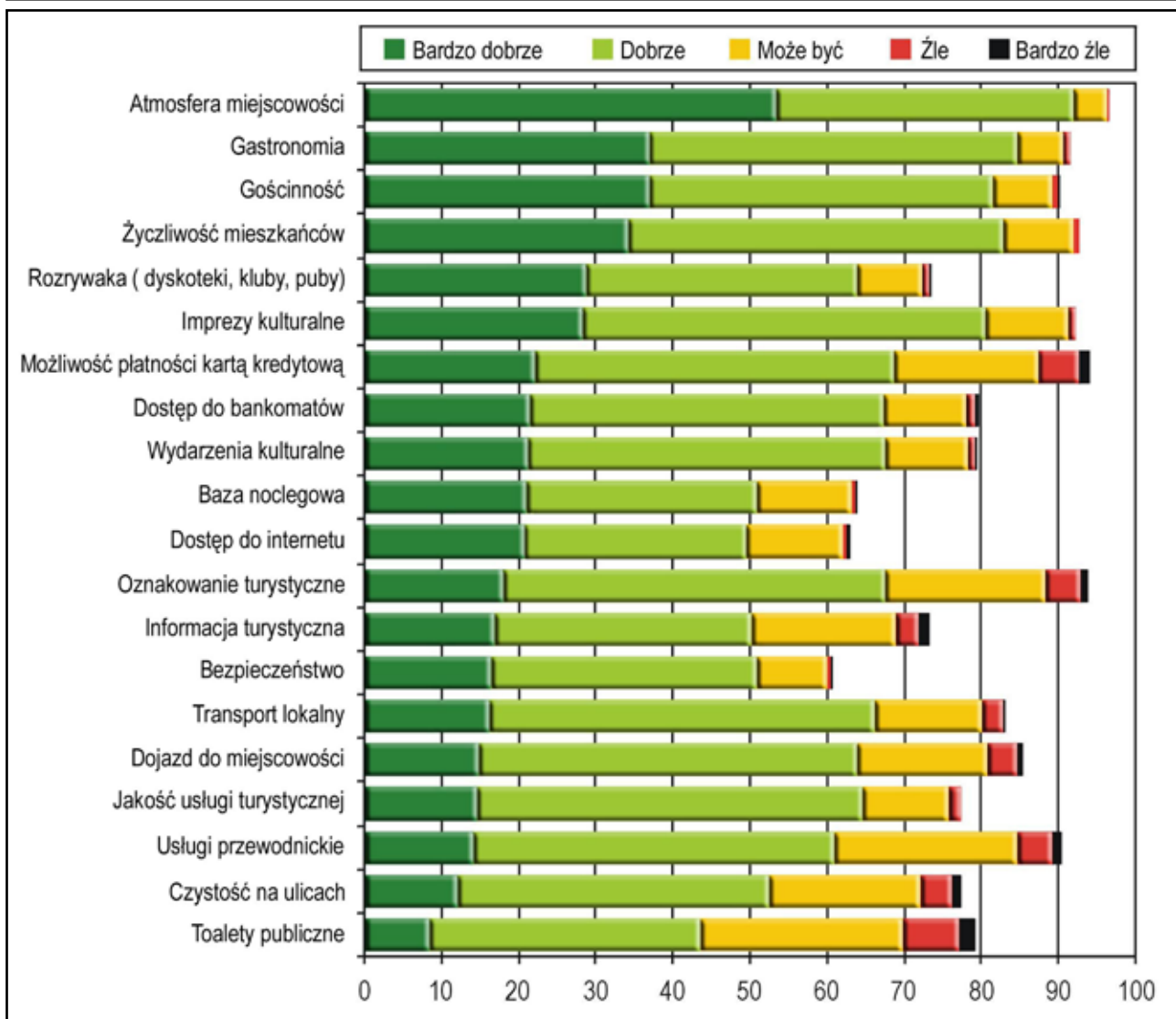
Ocena	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	28,7	35,3	8,3	1,0	0,2
Gościnność	37,0	44,6	7,6	0,8	0,1
Jakość obsługi turystycznej	14,5	50,0	11,2	1,6	0,2
Toalety publiczne	8,4	35,1	26,4	7,2	2,2
Imprezy kulturalne	20,9	30,1	12,3	0,5	0,1
Bezpieczeństwo	14,2	46,7	23,7	4,6	1,1

Ocena	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Czystość na ulicach	18,1	49,4	20,9	4,6	0,9
Dostęp do bankomatów	21,3	46,2	10,9	0,9	0,2
Gastronomia	34,3	48,6	9,1	0,6	0,1
Baza noclegowa	28,3	52,2	10,8	1,0	0,0
Informacja turystyczna	16,3	49,9	14,0	2,6	0,3
Życzliwość mieszkańców	37,0	47,8	5,9	0,8	0,1
Oznakowanie turystyczne	14,9	49,1	16,9	3,8	0,6
Atmosfera miejscowości	53,4	38,7	4,2	0,2	0,1
Usługi przewodnickie	16,5	34,4	9,1	0,5	0,2
Dojazd do miejscowości	22,2	46,5	18,7	5,4	1,3
Transport lokalny	12,2	40,3	19,6	4,1	1,1
Możliwość płatności kartą kredytową	21,5	45,8	10,7	1,3	0,3
Dostęp do internetu	17,0	33,2	18,8	3,0	1,3
Wydarzenia kulturalne	20,8	28,8	12,4	0,6	0,3

Rys. 86. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych roku 2010

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 87. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych w roku 2010 (ranking w%)

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 54. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających Kraków gości krajowych w latach 2003–2006 i 2008–2010 (w %)

Oferta	Ocena Rok	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	2010	27,8	30,6	12,3	0,7	0,2
	2009	34,8	45	14,9	0,9	0,2
	2008	29,98	21,57	3,32	0,66	0,06
	2006	26,5	41,	31,3	0,0	0,5
	2005	27,7	26,3	10,9	2,1	1,5
	2004	26,4	31,1	6,5	0,7	0,3
	2003	20,0	38,0	3,0	1,0	0,0

Oferta	Ocena Rok	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Gościnność	2010	33,6	47,3	8,5	0,8	0,1
	2009	42,8	29,4	7,6	0,4	0,1
	2008	37,39	31,75	4,42	0,83	0,06
	2006	30,8	57,3	10,8	0,5	0,0
	2005	33,9	53,8	5,1	2,3	1,0
	2004	29,4	52,1	8,9	0,9	0,3
	2003	22,0	63,0	3,0	1,0	0,0
Jakość obsługi turystycznej	2010	10,9	45,9	15,7	1,1	0,2
	2009	18,4	29,4	19	0,9	0,1
	2008	14,99	31,19	7,13	3,48	0,11
	2006	8,4	66,4	24,0	0,5	0,0
	2005	9,3	55,3	10,4	1,5	1,2
	2004	11,0	41,7	16,8	2,5	0,7
	2003	15,0	55,0	9,0	1,0	1,0
Toalety publiczne	2010	4,7	26,6	34,9	12,0	3,4
	2009	8,2	26,2	31,4	10,4	2,9
	2008	5,25	20,96	27,82	15,82	9,24
	2006	6,	36,6	40,6	13,6	2,0
	2005	3,5	33,0	26,6	14,4	3,9
	2004	4,1	16,0	31,3	14,8	5,6
	2003	2,0	15,0	29,0	12,0	5,0
Imprezy kulturalne	2010	26,8	33,4	12,7	0,5	0,2
	2009	23,3	20,07	8,7	0,3	0,1
	2008	24,70	20,14	2,71	0,67	0,17
	2006	25,2	51,3	22,5	0,5	0,0
	2005	18,5	31,9	13,4	1,7	0,6
	2004	14,3	29,8	12,2	2,0	0,3
	2003	9,0	22,0	5,0	1,0	0,0
Bezpieczeństwo	2010	14,2	46,7	23,7	4,6	1,1
	2009	22,2	37,4	20,2	3,2	1,7
	2008	13,55	42,81	17,20	5,75	2,99
	2006	2,0	40,6	44,8	11,0	1,0
	2005	6,6	44,3	26,0	11,3	1,2
	2004	6,7	27,3	32,1	15,2	2,7
	2003	14,0	46,0	21,0	5,0	1,0
Czystość na ulicach	2010	7,1	40,6	33,9	8,5	3,2
	2009	17,5	32,3	21,8	8,5	5,6
	2008	8,46	28,98	20,91	14,27	12,78
	2006	1,7	27,0	43,1	24,5	3,1
	2005	6,5	47,2	19,9	15,3	1,8
	2004	7,4	24,5	41,4	13,1	2,1
	2003	16,0	45,0	24,0	5,0	2,0
Dostępność bankomatów	2010	23,7	41,2	13,2	0,7	0,2
	2009	21,8	35,1	11,6	1	0,1
	2008	21,02	39,38	12,11	0,94	0,44
	2006	3,5	36,0	56,2	2,8	0,9
	2005	10,7	44,5	11,8	4,5	1,2
	2004	15,4	46,3	11,6	2,4	0,5
	2003	14,0	50,0	12,0	2,0	1,0

Oferta	Ocena Rok	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Gastronomia	2010	37,3	48,6	8,0	0,4	0,2
	2009	40,9	38,6	7,1	0,2	0,1
	2008	31,69	50,17	4,81	0,72	0,11
	2006	21,9	61,8	13,6	2,2	0,0
	2005	33,0	45,2	9,2	1,5	0,9
	2004	28,1	55,8	5,8	0,8	0,1
	2003	33,0	48,0	6,0	1,0	0,0
Baza noclegowa	2010	20,4	42,9	13,5	0,7	0,2
	2009	28,3	27,1	19	0,9	0,1
	2008	15,93	28,65	11,45	1,16	0,06
	2006	11,1	55,3	30,3	2,7	0,0
	2005	21,1	38,2	9,1	2,7	0,6
	2004	16,9	45,6	13,3	1,9	0,7
	2003	8,0	26,0	11,0	2,0	0,0
Informacja turystyczna	2010	15,7	44,1	17,5	0,9	0,2
	2009	11,7	36,54	9,68	4,13	0,1
	2008	10,79	31,69	8,63	3,43	0,06
	2006	4,3	41,0	54,3	1,3	0,0
	2005	6,5	44,0	16,1	3,6	1,0
	2004	7,0	26,8	22,6	4,2	0,7
	2003	4,0	51,0	14,0	3,0	1,0
Życzliwość mieszkańców	2010	30,5	53,6	9,0	0,7	0,2
	2009	42,2	32,4	9,4	0,8	0,2
	2008	39,49	33,85	5,48	1,33	0,11
	2006	27,3	63,1	7,2	1,9	0,0
	2005	27,0	46,9	8,2	5,0	0,6
	2004	22,2	43,0	17,1	1,8	0,9
	2003	22,0	61,0	8,0	1,0	0,0
Oznakowanie turystyczne	2010	17,5	45,0	16,4	1,7	0,4
	2009	17,6	39,4	17,1	1,2	0,2
	2008	13,99	35,95	12,28	1,55	0,22
	2006	4,8	42,5	50,9	1,0	0,2
	2005	17,7	47,5	14,9	3,5	1,1
	2004	14,8	40,0	14,5	5,1	0,9
	2003	21,0	52,0	18,0	2,0	2,0
Atmosfera miejscowości	2010	53,9	39,5	4,9	0,1	0,1
	2009	71,4	20,9	3,1	0,2	0,0
	2008	64,16	28,65	1,77	0,11	0,06
	2006	52,5	40,6	6,3	0,0	0,0
	2005	72,2	21,0	1,9	0,5	0,6
	2004	65,5	25,2	2,3	0,5	0,1
	2003	73,0	18,0	1,0	0,0	0,0
Usługi przewodnickie	2010	16,5	34,4	9,1	0,5	0,2
	2009	15,1	20,03	12,2	0,6	0,1
	2008	11,06	16,26	6,69	0,77	0,22
	2006	3,0	33,7	61,6	1,3	0,0
	2005	5,8	32,1	14,8	0,8	0,7
	2004	3,9	22,3	12,3	0,8	0,2
	2003	3,0	14,0	4,0	0,0	0,0

Oferta	Ocena Rok	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Dojazd do miejscowości	2010	11,1	40,3	29,6	9,1	3,5
	2009	20	38,9	20,9	7,1	4,1
	2008	12,50	32,36	21,07	13,77	5,92
	2006	3,5	34,3	44,3	15,0	2,3
	2005	11,6	53,7	12,7	10,2	1,2
	2004	12,0	41,9	21,2	12,6	1,0
	2003	14,0	57,0	9,0	2,0	1,0
Transport lokalny	2010	13,3	37,5	20,8	4,5	1,5
	2009	9,1	26,8	21	5,4	1,5
	2008	7,74	25,94	12,06	7,74	5,37
	2006	0,9	24,8	53,0	17,1	3,6
	2005	7,7	38,1	14,3	8,2	1,8
	2004	5,7	27,0	22,1	6,9	1,3
	2003	3,0	20,0	15,0	3,0	1,0
Możliwość płatności kartą kredytową	2010	25,3	38,9	11,2	0,6	0,2
	2009	18,9	27,9	11,3	0,3	0,1
	2008	19,41	28,32	9,24	0,50	0,06
	2006	3,6	24,3	67,0	4,6	0,0
	2005	6,3	25,9	17,7	5,9	1,4
	2004	bd	bd	bd	bd	bd
	2003	bd	bd	bd	bd	bd
Dostęp do Internetu	2010	18,0	32,4	15,9	1,8	0,5
	2009	14,8	24,2	12,2	0,9	0,1
	2008	13,55	21,29	8,85	1,99	0,44
	2006	5,6	22,3	63,8	7,8	0,0
	2005	8,1	28,0	19,6	3,4	1,0
	2004	bd	bd	bd	bd	bd
	2003	bd	bd	bd	bd	bd

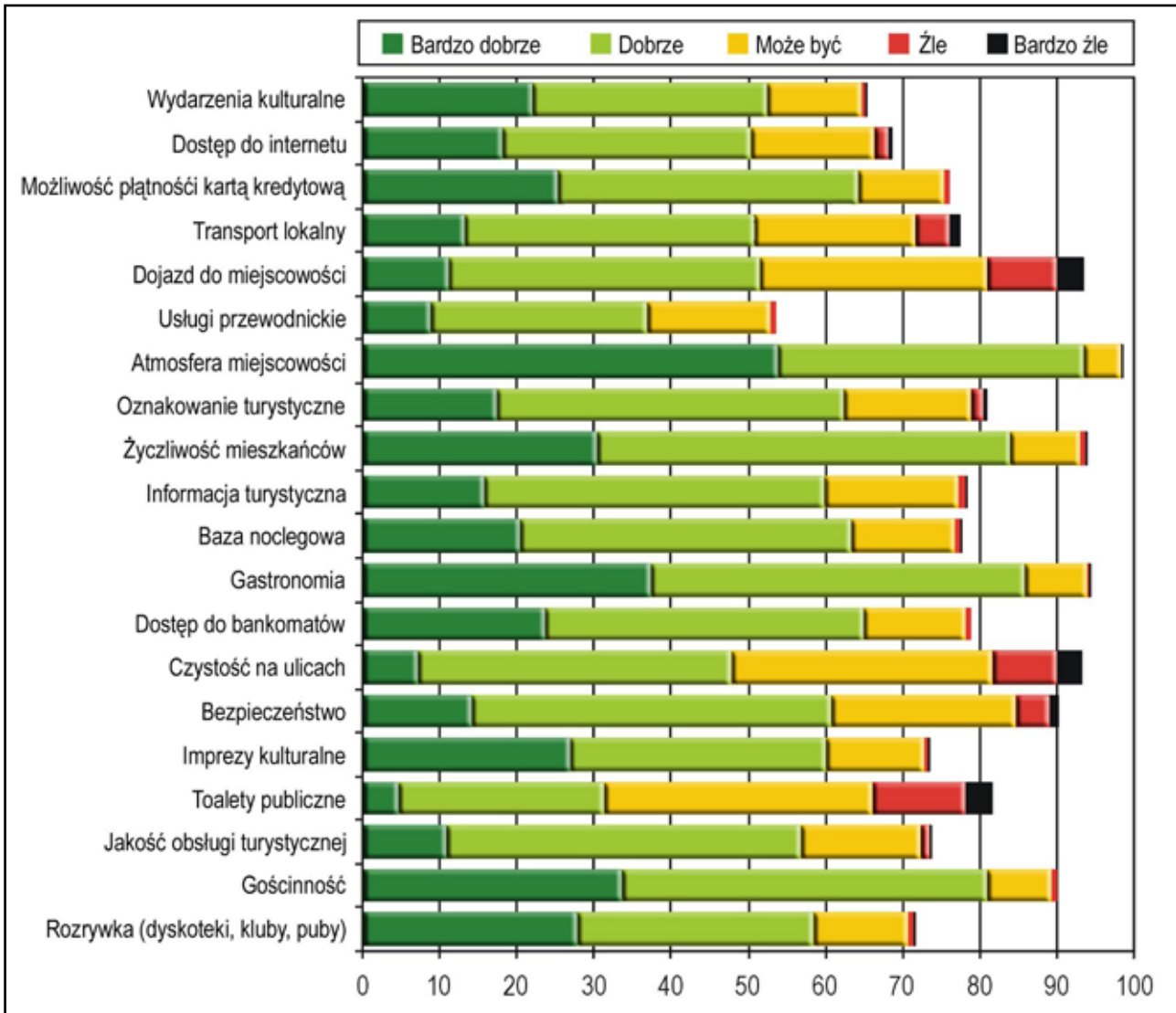
Zródło: Opracowanie własne

Tab. 55. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości krajowych w roku 2010 (w %)

Ocena	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	27,8	30,6	12,3	0,7	0,2
Gościnność	33,6	47,3	8,5	0,6	0,1
Jakość obsługi turystycznej	10,9	45,9	15,7	1,1	0,2
Toalety publiczne	4,7	26,6	34,9	12,0	3,4
Imprezy kulturalne	26,8	33,4	12,7	0,5	0,2
Bezpieczeństwo	14,2	46,7	23,7	4,6	1,1
Czystość na ulicach	7,1	40,6	33,9	8,5	3,2
Dostęp do bankomatów	23,7	41,2	13,2	0,7	0,2
Gastronomia	37,3	48,6	8,0	0,4	0,2
Baza noclegowa	20,4	42,9	13,5	0,7	0,2
Informacja turystyczna	15,7	44,1	17,5	0,9	0,2
Życzliwość mieszkańców	30,5	53,6	9,0	0,7	0,2
Oznakowanie turystyczne	17,5	45,0	16,4	1,7	0,4
Atmosfera miejscowości	53,9	39,5	4,9	0,1	0,1
Usługi przewodnickie	8,9	27,9	16,1	0,7	0,1

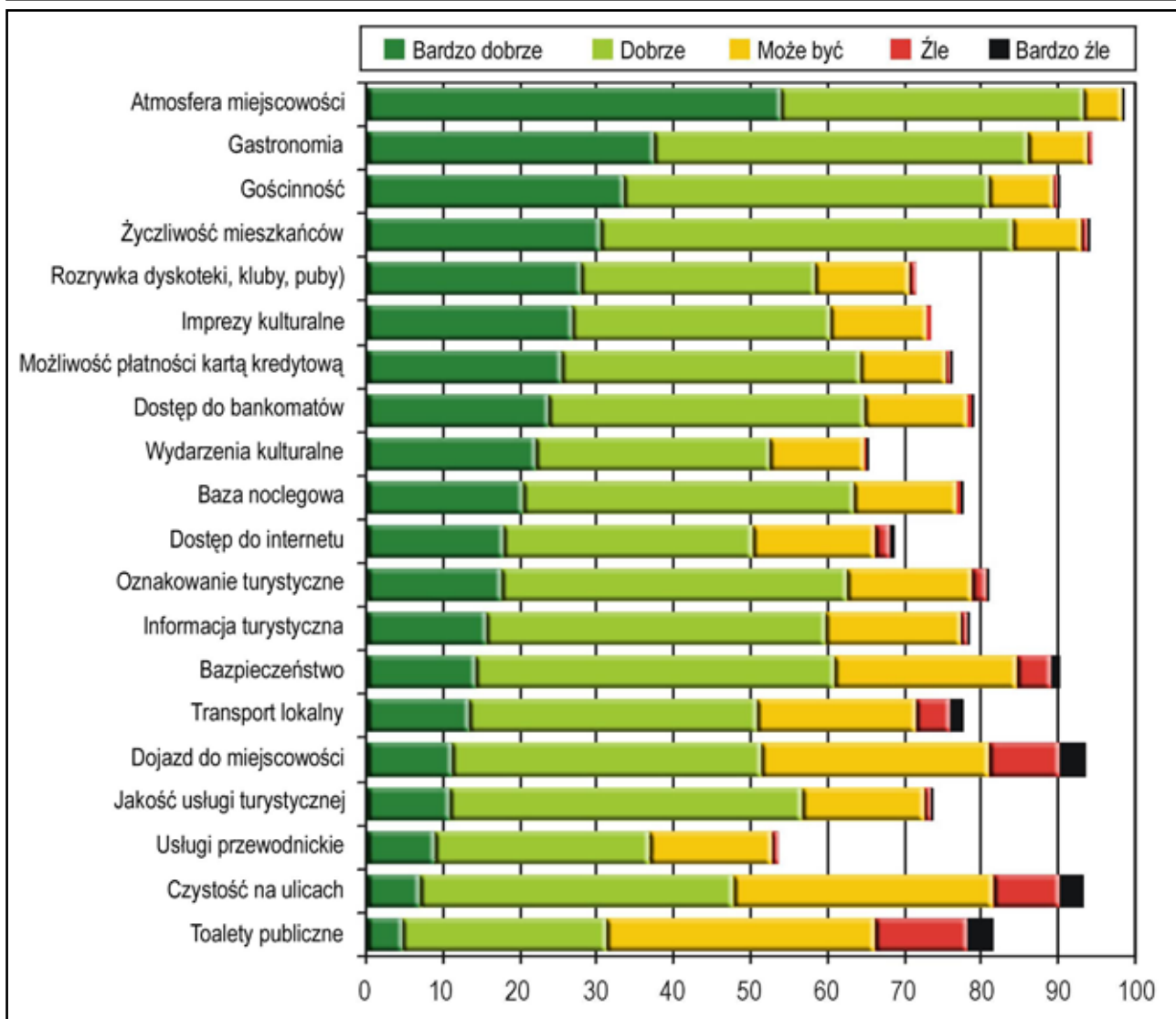
Ocena	Bardzo dobrze	Dobrze	Może być	Źle	Bardzo źle
Dojazd do miejscowości	11,1	40,3	29,6	9,1	3,5
Transport lokalny	13,3	37,5	20,8	4,5	1,5
Możliwość płatności kartą kredytową	25,3	38,9	11,2	0,6	0,2
Dostęp do Internetu	18,0	32,4	15,9	1,8	0,5
Wydarzenia kulturalne	22,1	30,4	12,2	0,5	0,2

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 88. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości krajowych w roku 2010

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 89. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości krakowskich w roku 2010 (ranking)

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział XIII. Ocena wysokości cen w stosunku do jakości usług

Odwiedzający Kraków w 2010 roku wyrażali swoją opinię na temat wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług, korzystając z trzystopniowej skali ocen: ceny niskie, odpowiednie, wysokie, z pozostawioną możliwością niewyrażania opinii.

Niezmiennie goście zagraniczni i krajowi najchętniej wyrażali swoją opinię dotyczącą stosunku cen do jakości świadczonych usług gastronomicznych i noclegowych. Bez względu na deklarowany cel przyjazdu, te podstawowe w turystyce usługi podlegają bacznej obserwacji gości, zarówno z nich korzystających jak i tych, którzy z nich rezygnują, a wskaźnik braku opinii w zakresie cen i usług gastronomicznych i noclegowych kształtuje się w kolejnych badaniach na bardzo niskim poziomie.

Dla 67% gości zagranicznych w 2010 roku ceny usług noclegowych były odpowiednie w stosunku do ich jakości. W tej grupie badanych odnotowano jednak prawie 4% wzrost opinii, że ceny świadczonych usług są za wysokie oraz 7% spadek opinii wskazujących, że ceny usług są niskie. Wskazań cen jako niskich było tylko 14% w stosunku do 22% w 2009 roku. W opinii gości krajowych na temat cen usług noclegowych wszystkie oceny uległy pogorszeniu w 2010 roku. Najwyraźniej wzrósł poziom opinii, że ceny są za wysokie w stosunku do świadczeń (wzrost z 27% w 2009 r. do 43% w 2010 r.). Natomiast nieznacznie zmniejszyła się liczba wskazań określających ceny za noclegi jako odpowiednie i niskie.

Na temat wysokości cen w stosunku do jakości usług gastronomicznych opinia gości zagranicznych jest bardzo dobra. Prawie 64% badanych uważa, że ceny te są odpowiednie, a 25% określa je jako niskie (w 2009 r. 29% badanych wskazało na niskie ceny). Pozostałe wskazania utrzymały się na podobnym poziomie jak w 2009 roku. Goście krajowi, podobnie jak goście zagraniczni, w 64% uznali ceny za odpowiednie (przy 58% w 2009 r. i 42% w 2008 r.). Po raz pierwszy mniejszy był odsetek gości krajowych w stosunku do zagranicznych, którzy nie wyrazili opinii. Pozostałe wskaźniki są porównywalne z 2009 rokiem i możemy odnotować pewną stabilizację oceny.

Zdaniem gości zagranicznych jak i krajowych usługi rozrywkowe (dyskoteki, puby, kluby) mają odpowiednią cenę w stosunku do ich jakości. Liczba wskazań ceny odpowiedniej była w obu badanych grupach na tym samym poziomie (46%). Z tej formy usług w 2010 roku korzystali tak samo często goście krajowi jak i zagraniczni, a w 2009 roku prawie 20% mniej gości krajowych niż zagranicznych wyrażało swoją opinię o cenach usług rozrywkowych. Odnotować możemy również ponowny wzrost opinii gości krajowych, że ceny są za wysokie (18%) – ocena ta wzrosła o 7% i była porównywalna do 2008 roku. Goście zagraniczni niezmiennie tylko w nielicznych przypadkach określają ceny tych usług za wysokie, ale zmniejszyła się ilość opinii, że ceny te można uznać za niskie (o 13% w stosunku do 2009 r.).

Niewielkim zmianą uległa w 2010 roku opinia gości krajowych i zagranicznych na temat cen w stosunku do jakości oferty krakowskich muzeów. W obu badanych grupach ceny uznawane są za odpowiednie. Nawet goście krajowi ceny w muzeach rzadko uznają za wysokie, a znaczny odsetek gości zagranicznych uznaje w dalszym ciągu te ceny jako niskie.

Kino i teatr, imprezy masowe oraz baza sportowo-rekreacyjna nie stanowią preferowanej formy spędzania czasu i są najrzadziej oceniane zarówno przez gości zagranicznych jak i krajowych. Jeżeli goście wyrażają opinię, to zgodnie wskazują, że ceny są odpowiednie i jedynie większy odsetek gości krajowych niż zagranicznych wskazuje ceny tych usług w stosunku do jakości świadczeń jako wysokie.

Transport lokalny, stosunkowo często oceniany, nie budzi zastrzeżeń gości w obu badanych grupach. Przez gości zagranicznych ceny transportu lokalnego są uznawane za odpowiednie (46%) i niskie (22%), a przez gości krajowych za odpowiednie (54%) i wysokie (19). Wartości te są zbliżone do wyników badań z poprzednich lat.

Opinia gości zagranicznych i krajowi na temat cen za usługi przewodnickie w stosunku do ich jakości nie ulega zmianie od 2005 roku i ceny te są akceptowane i określane jako odpowiednie.

Analizując opinie na temat cen poszczególnych usług w stosunku do poziomu świadczeń, po raz kolejny można przyjąć, że większość cen jest uważanych za odpowiednie w stosunku do jakości, a opinia ulega niewielkim zmianom.

Tab. 56. Ocena wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług dokonana przez odwiedzających Kraków w latach 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 (w %)

Ocena		Transport lokalny	Teatr, kino	Przewodnik	Noclegi	Muzea	Imprezy	Gastro-nomia	Kluby, dyskoteki, puby	Baza sportowo-rekreacyjna
2010										
Brak oceny	Zagr.	26,9	65,7	46,2	9,1	30,6	50,6	5,7	32,4	63,1
	Kraj.	22,0	46,9	51,6	20,2	28,5	40,6	4,7	32,3	49,7
Ceny niskie	Zagr.	22,2	8,6	8,6	14,1	23,7	11,7	24,9	16,9	8,7
	Kraj.	4,5	3,4	1,5	1,3	5,4	4,1	3,3	2,9	3,1
Ceny odpowiednie	Zagr.	46,8	23,7	39,5	66,9	42,9	34,8	63,6	46,9	26,2
	Kraj.	54,0	35,2	33,8	35,4	49,3	42,1	63,4	46,1	36,2
Ceny wysokie	Zagr.	4,1	2,0	5,6	9,9	2,8	2,9	5,8	3,8	2,0
	Kraj.	19,5	14,6	13,2	43,0	16,8	13,3	28,5	18,7	11,0
2009										
Brak oceny	Zagr.	27,7	66,5	38,6	9,30	27,3	48,9	4,5	35,5	58,1
	Kraj.	41,6	56,2	57,9	30,40	35,0	57,2	9,1	50,0	63,2
Ceny niskie	Zagr.	25,7	8,8	8,9	21,60	21,3	11,8	29,5	29,8	8,7
	Kraj.	6,7	3,3	1,8	3,70	7,1	5,7	2,8	4,7	2,6
Ceny odpowiednie	Zagr.	41,8	22,8	43,1	63,00	47,5	35,6	59,5	40,3	31,5
	Kraj.	36,5	28,9	27,3	39,30	47,8	29,2	58,2	33,9	27,0
Ceny wysokie	Zagr.	4,9	2,0	9,4	6,1	3,7	3,7	6,60	3,6	1,8
	Kraj.	15,3	11,6	13,0	26,6	10,1	8,0	29,90	11,5	7,2
2008										
Brak oceny	Zagr.	30,73	68,66	38,95	10,20	22,09	43,24	3,47	32,77	60,37
	Kraj.	39,05	56,80	65,32	34,35	37,33	61,06	8,68	48,45	69,14
Ceny niskie	Zagr.	9,52	2,58	14,34	18,49	15,30	12,44	28,14	19,31	8,09
	Kraj.	2,60	1,66	1,33	0,39	3,98	1,44	1,55	3,82	1,71
Ceny odpowiednie	Zagr.	44,12	23,18	40,45	63,97	46,84	38,75	52,89	36,85	24,47
	Kraj.	40,98	30,37	20,85	33,35	42,31	25,94	42,37	29,65	18,31
Ceny wysokie	Zagr.	15,36	5,51	6,12	7,21	15,57	5,57	15,43	11,01	7,00
	Kraj.	17,37	11,17	12,44	31,69	16,37	11,56	47,29	17,98	10,79

2006										
Brak oceny	Zagr.	33,43	78,3	37,83	8,76	40,84	61,71	2,78	57,21	68,89
	Kraj.	27,41	49,77	59,8	24,93	36,98	45,72	2,94	41,67	50,78
Ceny niskie	Zagr.	25,82	5,89	9,78	12,98	18,31	10,52	28,33	20,45	13,4
	Kraj.	3,59	2,39	2,76	3,96	3,68	3,4	2,58	5,89	4,42
Ceny odpowiednie	Zagr.	36,07	14,65	47,43	68,38	37,88	23,92	62,91	20,07	15,48
	Kraj.	41,21	35,42	19,78	36,15	46,64	35,14	58,6	39,01	29,25
Ceny wysokie	Zagr.	4,59	1,07	4,87	9,78	2,87	3,76	5,89	2,18	2,13
	Kraj.	27,78	12,42	17,66	34,96	12,7	15,73	35,88	13,43	15,55
2005										
Brak oceny	Zagr.	47,12	84,58	48,26	7,96	35,54	70,58	4,12	55,15	86,14
	Kraj.	36,09	52,80	58,90	32,12	40,39	52,86	8,76	48,56	63,26
Ceny niskie	Zagr.	19,40	5,33	11,51	12,79	21,32	10,09	26,37	14,36	4,19
	Kraj.	1,74	1,09	0,65	1,69	3,21	3,54	0,93	1,80	1,36
Ceny odpowiednie	Zagr.	27,72	9,45	36,32	66,81	39,16	18,12	60,91	27,86	8,96
	Kraj.	38,49	33,86	30,10	26,29	44,53	37,89	51,77	32,23	25,04
Ceny wysokie	Zagr.	5,76	0,64	3,91	12,44	3,98	1,21	8,60	2,63	0,71
	Kraj.	23,68	12,25	10,34	39,90	11,87	5,72	38,54	17,42	10,34

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział XIV. Odwiedzane przez respondentów miejsca poza Krakowem

Podobnie jak w latach poprzednich w pierwszej trójce miejscowości, do których najczęściej wyjeżdżali z Krakowa odwiedzający krajowi i zagraniczni była Wieliczka, Oświęcim i Zakopane (tab. 56). Te pierwsze pozycje w rankingu nie zmieniają się od wielu lat. Wadowice, które były w poprzednich latach na czwartej pozycji, przesunęły się w rankingu na szóste miejsce, natomiast wzrosło znaczenie Tatr i Pienin. Wymienione tu pasma górskie od kilku lat systematycznie pną się w górę w niniejszym rankingu atrakcyjności turystycznej.

Tab. 57. Miejsca poza Krakowem odwiedzane przez respondentów – rozkład procentowy w stosunku do udzielonych odpowiedzi i ranking za lata 2009, 2010²⁷

Miejsca	Odwiedzający krajowi – udział %		Odwiedzający zagraniczni – udział %		Pozycja w rankingu	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Wieliczka	34,7	33,9	45,9	51,1	1	1
Oświęcim	17,0	12,6	40,3	43,5	2	2
Zakopane	21,3	26,6	24,9	21,7	3	3
Tatry	5,7	10,3	11,7	10,3	5	4
Pieniny (splyw Dunajcem, Czorsztyn, Niedzica)	6,5	4,8	9,9	9,2	6	5
Wadowice	12,1	10,2	7,7	4,5	4	6
Warszawa	1,1	1,3	8,8	11,0	8	7
Ojcowski Park Narodowy (Ojców, Pieskowa Skała)	7,4	12,1	3,5	2,6	7	8
Częstochowa	3,4	5,5	4,2	4,6	11	9
Kalwaria Zebrzydowska	5,8	7,4	4,1	3,1%	9	10
Podhale (Nowy Targ, Poronin, Łopuszna, Ludźmierz)	4,8	5,7	4,0	2,2	10	11
Niepołomice	3,4	3,3	2,7	2,5	13	12
Wrocław	2,9	1,1	4,2	3,5	12	13
Bochnia	1,3	3,0	1,6	1,0	1	14
Czechy	0,0	1,9	2,6	1,4	17	15
Katowice	0,8	1,4	2,8	1,3	14	16
Słowacja	–*	2,5	–	0,5	–	17
Trójmiasto (Gdańsk, Gdynia, Sopot)	0,2	0,3	2,2	1,5	19	18
Kryspinów	1,3	2,0	1,4	0,0	16	19
Tarnów	–	0,5	–	1,1	–	20

* obszar nie występował bądź osiągnął w 2009 r. pozycję w rankingu poniżej 20 miejsca

Źródło: Opracowanie własne

Na kolejnych pozycjach lekki wzrost w rankingu odnotowano w stosunku do Częstochowy i Czech. Do pierwszej dwudziestki miejscowości zawitała w bieżącym roku Słowacja i Tarnów.

Należy zauważyć, że podobnie jak w latach poprzednich, wystąpiły różnice w odpowiedziach udzielonych przez odwiedzających krajowych i zagranicznych. Wśród gości krajowych o kilka procent wzrosło, w stosunku do roku ubiegłego, zainteresowanie Zakopanem, Tatrami i Ojcowskim Par-

²⁷ Respondent mógł wskazać maksymalnie 3 miejsca.

kiem Narodowym – spadło natomiast Wieliczką i Oświęcimiem. Odwiedzający zagraniczni wykazali w bieżącym roku większe zainteresowanie Wieliczką i Warszawą, mniejsze Wadowicami. Goście z zagranicy generalnie znacznie częściej niż Polacy podążali do Wieliczki, Oświęcimia, w Pieniny i na Słyn Dunajcem oraz do Warszawy. Z kolei Polacy znacznie częściej udawali się do Wadowic, Ojcowskiego Parku Narodowego, Kalwarii Zebrzydowskiej, czy na Podhale.

Rozdział XV. Atrakcje w Krakowie wskazywane przez respondentów

Lista tegorocznych wskazań respondentów dotyczących atrakcji turystycznych Krakowa uległa niekiedy sporym zmianom w porównaniu z rokiem poprzednim (tab. 57).

Tab. 58. Atrakcje turystyczne w Krakowie wskazywane przez odwiedzających krajowych i zagranicznych wraz z rankingiem odpowiedzi (lata 2009, 2010)

Atrakcje w Krakowie	Odwiedzający krajowi – udział %		Odwiedzający zagraniczni – udział %		Pozycja w rankingu	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Rynek Główny (Stare Miasto, Droga Królewska)	66,1	72,7	65,4	62,9	1	1
Wawel (Komnaty, Katedra, Dzwon Zygmunta, smok)	58,2	41,6	57,6	53,6	2	2
Dzielnica Kazimierz (synagogi, kawiarnie, koncerty itd.)	24,8	24,7	39,0	31,4	3	3
Bazylika Mariacka (w tym ołtarz Wita Stwosza)	12,6	9,1	13,7	13,9	4	4
Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach	7,6	13,9	5,6	4,0	7	5
Sukiennice	11,0	7,4	12,1	6,5	5	6
Galeria Krakowska (centrum handlowe)	6,1	8,0	0,8	1,7	9	7
Nowa Huta (pl. Centralny, szlak socrealizmu i in.)	7,6	3,7	6,8	6,1	6	8
Fabryka Schindlera	–*	0,4	–	5,9	–	9
Bulwary Wiślane	4,2	3,5	1,9	2,2	12	10
Planty	1,9	4,1	0,5	1,2	18	11
Opactwo Ojców Benedyktynów w Tyńcu	3,6	3,5	3,1	1,6	11	12
Czyżyny (parki, muzea, sklepy, wydarzenia itp.)	–	3,0	–	1,4	–	13
Las Wolski (Zoo)	2,9	3,8	1,1	0,3	13	14
Barbakan (w tym Brama Floriańska)	6,8	1,8	5,6	2,2	8	15
Park Wodny	2,5	2,7	0,7	0,9	16	16
Kopiec Kościuszki	2,4	2,2	1,1	0,9	15	17
Muzeum Czartoryskich	2,7	0,8	4,8	2,4	10	18
Rejsy po Wiśle	2,4	1,5	0,9	1,4	16	19
Galeria Bonarka	–	1,6	–	0,1	–	20

* Obszar nie występował bądź osiągnął w 2009 r. pozycję w rankingu poniżej 20 miejsca

Źródło: Opracowanie własne

Podobnie i niezmiennie od lat wśród czterech głównych atrakcji turystycznych Krakowa respondenci najczęściej wskazywali Rynek Główny, Wawel, Kazimierz oraz Bazylikę Mariacką. Na kolejnych miejscach nastąpiły przesunięcia. I tak w związku z przebudowami obiektów i ekspozycji muzealnych nieznacznie spadło zainteresowanie Sukiennicami, a bardzo niskie wskaźniki atrakcyjności w 2010 r. dotyczyły Muzeum Książąt Czartoryskich (nieobecność w mieście „Damy z gronostajem” Leonarda da Vinci). Spadło również nieco zainteresowanie Nową Hutą (zwłaszcza w segmencie odwiedzających krajowych), rejsami po Wiśle (co mogło być spowodowane powodziami) oraz bardzo stracił na znaczeniu Barbakan wraz z Bramą Floriańską.

W 2010 r. odnotowano lekki wzrost zainteresowania Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Ła-

giewnikach oraz Plantami w Krakowie. To pierwsze (co potwierdzają również wskazania dotyczące Wawelu) zapewne związane było z katastrofą smoleńską oraz pogrzebami znanych Polaków w mieście, w tym Prezydenta RP wraz z małżonką w Katedrze na Wawelu.

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na nowe atrakcje, które pojawiły się w tym roku w rankingu pierwszej dwudziestki. Zwłaszcza godna uwagi jest wysoka pozycja (9) Fabryki Schindlera (zmiana zagospodarowania przestrzennego), Czyżyny (głównie chodzi o obszar parkowy i handlowo-usługowy) oraz nową w rankingu – galerię handlową Bonarka, ulokowaną w południowej części miasta. Poniżej pierwszej dwudziestki w 2010 r. znalazło się Muzeum Narodowe, Podgórze, Teatr im. J. Słowackiego i Collegium Maius.

W przypadku kilku atrakcji turystycznych Krakowa widoczne są dysproporcje w odpowiedziach pomiędzy odwiedzającymi krajowymi i zagranicznymi. Zauważalne są wyższe wskaźniki odpowiedzi odwiedzających zagranicznych w porównaniu z Polakami w przypadku następujących atrakcji: Muzeum Czartoryskich, Nowej Huty (blisko dwukrotna różnica), Wawel, Kazimierz czy Bazylika Mariacka. Z kolei zdecydowanie wyższe wskaźniki odpowiedzi odwiedzających krajowych dotyczyły, podobnie jak w latach poprzednich, Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, Galerii Krakowskiej oraz Opactwa Ojców Benedyktynów w Tyńcu.

Porównując te wyniki do uzyskanych w roku poprzednim należy zauważyć, że wzmocniło się zainteresowanie terenami zielonymi, spacerowymi oraz obiektami sakralnymi.

W bieżącym roku, podobnie jak w latach poprzednich, respondenci wskazali kilkaset atrakcji turystycznych Krakowa.

Rozdział XVI. Potencjalne produkty turystyczne Krakowa

Odpowiedzi udzielone przez odwiedzających krajowych i zagranicznych dotyczące potencjalnych produktów turystycznych Krakowa podzielono na trzy kategorie. W pierwszej grupie znalazły się typy obiektów, z którymi respondenci wiązali przyszły program pobytu w mieście (tab. 58).

Tab. 59. Zainteresowanie produktami turystycznymi Krakowa podczas następnego pobytu, według typów obiektów (dane z 2009 i 2010 r.)

Rodzaj obiektu	Odwiedzający krajowi – udział %		Odwiedzający zagraniczni – udział %		Suma		Ranking	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Puby, knajpki	51,3	57,7	48,7	42,3	100,0	100,0	1	1
Teatry	81,1	85,7	18,9	14,3	100,0%	100,0	2	2
Muzea	34,4	43,2	65,6	56,8	100,0	100,0%	3	3
Restauracje	48,1	34,8	51,9	65,2	100,0	100,0	5	4
Kluby	40,7	59,1	59,3	40,9	100,0	100,0	4	5
Dyskoteki	46,2	57,9	53,8	42,1	100,0	100,0	6	6
Kina	100,0	93,8	0,0	6,2	100,0	100,0	8	7
Obiekty sakralne	–*	46,2	–	53,8	100,0	100,0	–	8

* Obszar nie występował bądź osiągnął w 2009 r. pozycję w rankingu poniżej 8 miejsca

Źródło: Opracowanie własne

W tabeli widoczna jest dominacja obiektów kulturalnych, związanych z rozrywką, gastronomią i Sacrum, przy czym widoczne są tu różnice w rozkładach odwiedzających krajowych i zagranicznych. Segment Polaków częściej wskazywał teatry, kina, a goście z zagranicy – muzea, restauracje i obiekty sakralne miasta.

Grupując odpowiedzi respondentów z punktu widzenia deklarowanych przez nich czynności podczas kolejnego pobytu w mieście, należy zauważyć, że obie grupy odwiedzających najczęściej wymieniały „zwiedzanie”. Zarówno goście krajowi jak i zagraniczni w dalszej kolejności wskazywali: „bawienie się, imprezowanie, rozrywkę”, „odpoczynek, relaks”, „zakupy”, „uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych” oraz „spotkania towarzyskie, odwiedziny rodziny, znajomych”.

Trzecia grupa wyodrębnionych odpowiedzi związana była ze wskazaniem konkretnych miejsc, które w przyszłości znalazłyby się w kręgu zainteresowań turystycznych. I tak oba segmenty równie często wskazały Wieliczkę wraz z kopalnią soli, Wawel oraz Rynek Główny w Krakowie.

Rozdział XVII. Rekomendacja Krakowa znajomym

Podobnie jak w latach ubiegłych ogólna ocena pobytu w Krakowie dokonana zarówno przez odwiedzających krajowych, jak i zagranicznych, była wysoka (tab. 60).

Tab. 60. Zestawienie odpowiedzi odwiedzających krajowych i zagranicznych dotyczących deklaracji rekomendowania Krakowa według badań w latach 2003–2010

Deklaracja	2003		2004		2005		2006		2007	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Tak	99%	91%	95%	95%	98%	95%	91%	92%	99%	99%
Nie	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nie wiem	1%	8%	5%	5%	2%	5%	8%	8%	0%	0%
Brak odpowiedzi	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Deklaracja	2008		2009		2010	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Tak	91%	86%	95%	90%	93%	90%
Nie	1%	0%	0%	0%	0%	1%
Nie wiem	8%	14%	2%	8%	7%	9%
Brak odpowiedzi	0%	0%	3%	2%	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne (za rok 2007 dane IPSOS)

Badania ruchu turystycznego w Krakowie w 2010 r. wskazują na ustabilizowanie się ogólnej oceny miasta jako destynacji turystycznej. Zauważalny jest jedynie lekki wzrost niepewności w segmencie odwiedzających krajowych.

Jak co roku negatywne wskazania dotyczące rekomendacji Krakowa osiągnęły poziom nie wyższy niż 1%.

Rozdział XVIII. Deklaracja ponownych odwiedzin Krakowa

Tegoroczny rozkład deklaracji respondentów dotyczących ponownego przyjazdu do miasta przedstawia tab. 60.

Tab. 61. Zestawienie deklaracji ponownych odwiedzin Krakowa w latach 2003–2010 z podziałem na odwiedzających krajowych i zagranicznych

Deklaracja	2003		2004		2005		2006		2007	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Na pewno tak	80%	34%	72%	40%	72%	39%	71%	55%	60%	63%
Raczej tak	19%	49%	25%	44%	26%	52%	27%	35%	31%	23%
Nie wiem	–*	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Raczej nie	1%	16%	2%	15%	1%	9%	1%	8%	8%	13%
Na pewno nie	0%	1%	1%	1%	0%	0%	0%	2%	0%	0%
Brak odpowiedzi	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%

Deklaracja	2008		2009		2010	
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.
Na pewno tak	59%	23%	60%	23%	51%	29%
Raczej tak	30%	42%	31%	42%	41%	36%
Nie wiem	10%	30%	7%	25%	8%	31%
Raczej nie	1%	4%	0%	6%	0%	4%
Na pewno nie	0%	1%	0%	2%	0%	0%
Brak odpowiedzi	0%	0%	2%	2%	0%	0%

* Brak wskazania w ankiecie

Źródło: Opracowanie własne (za rok 2007 dane IPSOS)

Podobnie jak w latach poprzednich wskaźnik deklaracji ponownych przyjazdów do Krakowa w segmencie odwiedzających krajowych osiągnął poziom powyżej 90% i niezmiennie w przypadku odwiedzających zagranicznych wynosi 65%. Pewne różnice wystąpiły w grupie odpowiedzi niepewnych i negatywnych. W przypadku odwiedzających zagranicznych widoczny jest lekki wzrost niepewności w stosunku do deklaracji negatywnych.

Biorąc pod uwagę osoby z polskimi korzeniami, należy zauważyć, że łącznie deklaracje „na pewno tak” i „raczej tak” złożyło ponad 70% respondentów zagranicznych, co stanowiło nieco mniej niż w roku ubiegłym (tab. 62). Z kolei, dla porównania, wśród osób nielegitymujących się polskim pochodzeniem, deklarowały swój ponowny przyjazd do miasta na podobnym poziomie – powyżej 60%. W obu segmentach wzrósł nieco wskaźnik niepewności co do ponownego przyjazdu.

Tab. 62. Zamiar ponownego przyjazdu do Krakowa ze strony odwiedzających zagranicznych, z uwzględnieniem podziału na osoby z polskimi korzeniami (badania z roku 2009, 2010 w%)

Deklaracja przyjazdu	Na pewno tak		Raczej tak		Nie wiem		Raczej nie		Na pewno nie		Brak odpowiedzi		Ogółem	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Polskie pochodzenie rodziny														
Tak	32,3	43,1	45,6	28,8	19,0	25,5	1,8	1,5	1,3	0,4	0,0	0,7	100	100
Nie	21,4	25,6	42,1	36,5	25,8	32,2	6,8	5,0	4,0	0,2	0,0	0,5	100	100

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział XIX. Główne wnioski końcowe

Po okresie załamania wielkości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2008–2009, rok 2010 zapisał się przyrostem liczby odwiedzających miasto na poziomie 11,64%. Gości było nawet o 1,12% więcej niż w rekordowym, jak dotychczas, roku 2007. Trzeba jednak zauważyć, że wzrost dotyczył tylko i wyłącznie przyjeżdżających do miasta Polaków (o 16,35%).

ROK 2010

Zmiany w ruchu turystycznym

1. Rok 2010 jest rokiem rekordowym w minionej dekadzie, jeżeli chodzi o wielkość ruchu turystycznego ogółem oraz liczbę turystów krajowych.
2. W przypadku liczby turystów z zagranicy osiągnięto poziom z 2006 roku, poprzedzający rekordowy rok 2007.
3. W 2010 roku indeksy wzrostu w porównaniu z rokiem poprzednim kształtowały się na prawie analogicznym poziomie i wynosiły ok. 13%

Segmenty ruchu turystycznego

W zakresie liczby turystów (gości nocujących) w Krakowie w 2010 r. również odnotowano przyrost – o 3,42%. Odnosił się on tak do Polaków, jak i do cudzoziemców, przy czym w tej pierwszej grupie okazał się nieznacznie większy (o 3,85%, a obcokrajowców – o 2,56%). Niemniej jednak w żadnym segmencie – ani turystów krajowych, ani zagranicznych – nie osiągnięto rekordowych wielkości z 2007 r. Polaków było mniej o 6,68%, a cudzoziemców – aż o 18,70%. W sumie liczba turystów przybywających do Krakowa była w 2010 r. mniejsza od wielkości zaobserwowanych w 2007 r. o 11,03%. Należy jednak podkreślić, że spadkowa tendencja w rozmiarach ruchu turystycznego została w 2010 r. przełamana – po raz pierwszy od dwóch lat miało miejsce jego zwiększenie.

Sezonowość

1. Analiza danych kwartalnych dowodzi, że w 2010 r., analogicznie jak w dwóch poprzednich latach, więcej gości przyjechało do Krakowa w II kwartale (o 16,52%), przy czym okres ten dominował pod względem krajowego ruchu turystycznego (o 27,33%), gdyż odwiedzających zagranicznych więcej było w III kwartale (o 9,52%). Liczba turystów też była większa w II kwartale (o 4,83%). Dotyczyło to Polaków (o 13,76%), ponieważ kwartał III znów przeważał nad II w wielkości ruchu zagranicznego (o 10,74%).
2. W porównaniu do roku poprzedniego rozmiary turystyki w Krakowie w obu badanych kwartałach 2010 r. uległy wzrostowi, przy czym większą dynamiką zapisał się kwartał II (ogółem odwiedzających więcej o 13,08%, krajowych o 15,82% i zagranicznych o 5%) niż III (wzrost ogółem o 1,77%, krajowych o 1,26%, a zagranicznych o 2,99%).

II kwartale odnotowano jednak minimalny spadek w liczbie turystów, tj. gości nocujących w Krakowie (o 1,34%). Wynikało to ze wzrostu liczby jednodniowych odwiedzających. Zmniejszenie dotyczyło na dodatek tylko Polaków (o 4,62%), gdyż grupa cudzoziemców zwiększyła nawet swoje rozmiary (o 6,14%). Z kolei, ogólna liczba turystów w III kwartale wzrosła (o 2,92%), co wynikało ze zwiększenia się liczby turystów zagranicznych (o 9,84%). Liczba Polaków nocujących wtedy w Krakowie zmniejszyła się natomiast nieznacznie (o 0,91%), co oznacza, że wzrosła wówczas liczba jednodniowych odwiedzających z Polski.

3. W ujęciu rocznym odsetek turystów, czyli gości nocujących w Krakowie w 2010 r. wynosił prawie 81%. Nastąpił zatem jego wzrost w relacji do roku poprzedniego o 4,29 p. p.
4. W stosunku do roku ubiegłego miał miejsce nieznaczny spadek udziału jednodniowych odwiedzających w grupie gości krajowych (o 0,33 p. p.) oraz istotny wśród odwiedzających z zagranicy (o 4,06 p. p.).

ROK 2009

Zmiany w ruchu turystycznym

1. W roku 2009 nastąpił spadek ogólnej liczby korzystających z obiektów turystycznych o 3,3%, przy czym jest on szczególnie widoczny w segmencie turystów zagranicznych (spadek o 6,5%), natomiast w segmencie turystów krajowych ruch turystyczny kształtuje się na poziomie z roku ubiegłego.
2. W porównaniu do roku 2008 wskaźniki te są korzystne. Wtedy miał miejsce (w porównaniu do roku 2007) spadek we wszystkich segmentach ruchu turystycznego – w przypadku turystyki zagranicznej aż o 16%, a w przypadku turystyki krajowej spadek był niewielki i wynosił tylko 1,7%. Ruch turystyczny ogółem w roku 2008 zmalał w stosunku do roku ubiegłego o 10%. Porównanie tych wskaźników z danymi za rok 2009 co oznacza, że w roku 2009 roku nastąpiło zahamowanie spadku liczby korzystających z noclegów.
3. W latach 2008–2009 ma miejsce wyraźne załamanie ruchu turystycznego zwłaszcza w segmencie turystyki zagranicznej, a także zahamowanie wzrostu krajowego ruchu turystycznego.

Segmenty ruchu turystycznego

1. Wielkość zagranicznego ruchu turystycznego w m. Krakowie przekracza wielkość krajowego ruchu turystycznego, za wyjątkiem okresu zimowego (listopad – luty). Największe różnice na korzyść turystów zagranicznych mają miejsce w miesiącach lipiec – wrzesień, z kumulacją w sierpniu. W czerwcu obserwuje się wprawdzie nadwyżkę turystów zagranicznych, ale wyraźnie mniejszą niż w sąsiednich miesiącach: maju i lipcu.
2. W 2009 roku przewaga zagranicznego ruchu turystycznego nad krajowym znacznie zmalała, praktycznie do poziomu jaki obserwowano w 2003 roku.
3. W miesiącach zimowych (listopad – luty), w ostatnich latach następuje stopniowe wyrównanie się krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego. W latach 2003–2004 w miesiącach zimowych

miała miejsce lekka przewaga ruchu krajowego nad zagranicznym, natomiast w latach 2005–2009 przewaga ta praktycznie nie występuje.

Sezonowość

1. Ruch turystyczny cechuje się dużą sezonowością – w szczycie sezonu (lipiec-sierpień) wielkość ruchu przekracza przeciętny poziom o 40–50%, natomiast w innych okresach może spaść do 30–50% poniżej przeciętnego poziomu.
2. Nieco większe są wskaźniki sezonowości dla turystów zagranicznych – minimalne na poziomie 30% i maksymalne na poziomie 140–150%, natomiast mniejsze wskaźniki sezonowości obserwuje się dla turystów krajowych – odpowiednio od 60% do 130%.
3. W 2009 roku szczyt sezonowości ruchu turystycznego obserwuje się w miesiącach lipiec – sierpień, oraz drugi (nieco mniejszy) w maju. W poprzednich dwóch latach przypadał on na miesiące sierpień-wrzesień i był wyraźnie większy od majowego

ROK 2008

1. W latach 2001–2007 w m. Krakowie notowano systematyczny wzrost liczby korzystających z noclegów. Stosunkowo niewielki przyrost miał miejsce w latach 2001–2003, natomiast bardzo wyraźny (zwłaszcza w segmencie turystów zagranicznych) w latach 2004–2007. W roku 2008 nastąpiło wyraźne (15%) załamanie zagranicznego ruchu turystycznego –, a także (mniej już znaczące) krajowego ruchu turystycznego (5%). Zmniejszenie ogólnej liczby turystów w 2008 roku w stosunku do 2007 roku szacuje się na 10%.
2. Udziały liczby turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów ogółem w latach 2001–2002 były prawie jednakowe. Począwszy od 2003 roku aż do roku 2005 miała miejsce coraz to większa przewaga turystów zagranicznych – w roku 2005 sięgała ona 20%. Od roku 2006 przewaga turystów zagranicznych nad krajowym stopniowo zmniejsza się i obecnie kształtuje się na poziomie 10%.
3. Analiza ruchomych indeksów dynamiki wskazuje, że w latach 2003–2005 większą dynamiką cechowała się liczba turystów zagranicznych aniżeli krajowych. Po roku 2005 sytuacja się odwróciła i obserwuje się większą dynamikę w zakresie ruchu krajowego. W ostatnich trzech latach indeksy dla turystów krajowych były o 3–7% wyższe od indeksów dla turystów zagranicznych.
4. Ruch turystyczny cechuje się dużą sezonowością miesięczną – w szczycie sezonu wielkość ruchu przekracza przeciętny poziom o 40–50%, natomiast w innych miesiącach spada do 30–50% poniżej przeciętnego poziomu. Nieco większe są wskaźniki sezonowości dla turystów zagranicznych – minimalne na poziomie 30% i maksymalne na poziomie 140–150%, natomiast mniejsze dla turystów krajowych – odpowiednio od 60% do 130%.
5. W 2008 roku szczyt sezonowości ruchu turystycznego obserwuje się w miesiącach sierpień – wrzesień, oraz drugi (nieco mniejszy) w maju. W latach 2006-2007 szczyt przypadał na sierpień i był wyraźnie większy od majowego. Sezonowość w 2008 roku (zwłaszcza w segmencie tury-

stów zagranicznych) uległa niewielkiemu spłaszczeniu w porównaniu z poprzednimi latami, co można uznać za objaw korzystny.

6. W ujęciu kwartalnym również daje się zauważyć wysoką sezonowość polegającą na większym natężeniu ruchu turystycznego w drugich i trzecich kwartałach oraz niższym natężeniu ruchu w pierwszych i czwartych kwartałach. Dla turystów ogółem w sezonie wiosenno-letnim ruch turystyczny jest o 25–40% większy od przeciętnego, liczonego w skali roku, natomiast w sezonie jesienno-zimowym odpowiednio mniejszy.
7. Sezonowość kwartalna (podobnie jak miesięczna) jest bardziej widoczna dla turystów z zagranicy (szczyt w III kwartale – o 60% powyżej średniorocznego poziomu), aniżeli dla turystów krajowych (szczyt w II kwartale, o 25% powyżej poziomu średniorocznego).

ROK 2006

1. Niewątpliwie nowym zjawiskiem jest, na razie nieznaczny, sygnał ożywienia w Krakowie krajowego ruchu turystycznego. Indeks dynamiki w tym segmencie rynku turystycznego (9%) – jest wyższy od wielkości tego wskaźnika z poprzednich dwóch lat.
2. Za wyjątkiem okresu zimowego (listopad – luty) – w pozostałych miesiącach wielkość zagranicznego ruchu turystycznego w m. Krakowie przekracza wielkość krajowego ruchu turystycznego. największe różnice na korzyść turystów zagranicznych mają miejsce w miesiącach lipiec – wrzesień z kumulacją w sierpniu. w czerwcu obserwuje się wprowadzenie nadwyżkę turystów zagranicznych, ale wyraźnie mniejszą niż w sąsiednich miesiącach – maju i lipcu.
3. W miesiącach zimowych (XI-II) w ostatnich dwóch latach następuje stopniowe wyrównanie się krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego. w latach 2003–2004 w miesiącach zimowych miała miejsce lekka przewaga ruchu krajowego nad zagranicznym, natomiast w latach 2005–2006 przewaga ta praktycznie zaniknęła.
4. Zjawisko sezonowości ma charakter trwały – w analizowanym okresie praktycznie nie ma żadnych tendencji ani do spadku ani do wzrostu sezonowości. należy tu zastanowić się jak zwiększyć atrakcyjność turystyczną Krakowa w miesiącach zimowych, w których niewątpliwie istnieją spore rezerwy w dostępnej bazie turystycznej, a z drugiej strony walory turystyczne Krakowa (zabytki historyczne, ośrodek kultury, rozrywka) nie mają charakteru typowo sezonowego.
5. Analiza wskaźników udziałów wykazuje, że średnio biorąc w ostatnich 6 latach w Krakowie w drugich i trzecich kwartałach wyraźnie przeważał ruch turystów z zagranicy, natomiast w pierwszych i czwartych kwartałach do Krakowa więcej przyjeżdżało turystów krajowych. bardziej szczegółowa analiza wykazuje jednak, że taka sytuacja miała miejsce tylko w latach 2001–2003 począwszy od drugiego kwartału 2004 roku zawsze przeważali turyści z zagranicy. nawet w pierwszych i czwartych kwartałach w latach 2005–2006 miała miejsce przewaga zagranicznego ruchu turystycznego nad krajowym, za sprawą dużej nadwyżki turystów zagranicznych w miesiącu marcu oraz październiku, która z nawiązką zrekompensowała niewielką nadwyżkę ruchu krajowego nad zagranicznym w miesiącach XI–II.

6. Wielkość zagranicznego ruchu turystycznego wzrosła tylko o niecałe 5%, ale należy uznać to za niezły wynik biorąc pod uwagę niezwykle wysokie przyrosty w poprzednich dwóch latach na poziomie 32% i 24%.
7. Wskaźniki sezonowości potwierdzają wnioski wynikające z analizy danych miesięcznych. daje się zauważyć wysoką sezonowość polegającą na większym ruchu turystycznym w drugich i trzecich kwartałach każdego roku oraz odpowiednio niższym natężeniem ruchu w pierwszych i czwartych kwartałach. dla turystów ogółem w sezonie wiosenno-letnim ruch turystyczny jest o 26-40% większy od przeciętnego, natomiast w sezonie jesienno-zimowym odpowiednio mniejszy. Sezonowość kwartalna (podobnie jak miesięczna) jest bardziej widoczna dla turystów z zagranicy aniżeli dla turystów krajowych.

Sylwetka turysty

1. Analiza kierunków przyjazdów przeprowadzona wśród obcokrajowców odwiedzających Kraków w 2010 roku wskazuje, że najwięcej gości przyjechało ponownie z Wielkiej Brytanii (ponad 26%). Wskazuje to na bardzo stabilną tendencję przyjazdów z tego kierunku.
2. Po trzech kolejnych latach wyraźnie widać, że rynek przyjazdów z Wielkiej Brytanii okazał się być niewrażliwy lub mniej wrażliwy na problemy światowego kryzysu gospodarczego. W dalszym ciągu wiążemy ten efekt z dużą nową diasporą polską w Wielkiej Brytanii. Osobistą, mieszkających tam Polaków, promocją naszego kraju wśród swoich brytyjskich znajomych i przyjaciół. Swoją rolę w sukcesie tego rynku mają niewątpliwie również niskobudżetowi (tani) przewoźnicy lotniczy (LCC) operujący na tym kierunku.
3. Wzrosły nieznacznie (w stosunku do roku 2009) udziały przyjazdów z Francji.
4. Odnotowano stabilizację przyjazdów z Niemiec w stosunku do wyniku z lat 2008, 2009, jest to jednak wynik udziałów tego rynku zbliżony do odczytu z 2003 roku.
5. Zauważono również stabilizację udziałów przyjazdów ze Stanów Zjednoczonych do notowanego w ostatnich czterech latach poziomu w przedziale (5-6%). Tak więc rewelacyjne prasowe prognozy na temat przyjazdów Amerykanów do Polski (a tym samym do Krakowa) okazały się nieprawdziwe.
6. Odwiedzający z pierwszych w rankingu 7 krajów stanowią ponad 70 % wszystkich gości z zagranicy przebywających w Krakowie
7. Głównym udziałowcem rynku podróży polonijnych w 2010 roku okazała się w Polonia z Wielkiej Brytanii, chociaż Stany Zjednoczone Ameryki (łącznie z Kanadą) dalszym ciągu pozostają na stabilnym, prawie 20% udziale. Główni udziałowcy z rynku europejskiego (kolejno: Niemcy Wielka Brytania, Francja i tworzą bardzo mocną ponad 40% grupę udziałowców. W pierwszej szóstce z wynikiem 4,51% na 6 miejscu uplasował się Izrael. Na uwagę i głębszą analizę) zasługuje regularny spadek przyjazdów polonijnych z tego kierunku. Zanotowano kolejny wzrost w stosunku do 2009 roku przyjazdów polonijnych z Ukrainy, która wymieniła się w rankingu pozycją z Izraelem i Kanadą. Łącznie podróże polonijne mieszkańców tych sześciu państw stanowią ponad 73% całości przyjazdów polonijnych [a z Kanadą (7 pozycja) 76%].

8. Spośród badanych w Krakowie turystów krajowych, zdecydowanie przeważały osoby z województwa małopolskiego, mazowieckiego, śląskiego i podkarpackiego. Stanowiły one prawie 55% (co jest 3% spadkiem w stosunku do roku poprzedniego) udziałów w kategorii Polaków odwiedzających miasto. W 2010 roku województwo wielkopolskie osiągnęło w rankingu przyjazdów wraz z województwem dolnośląskim ex aequo, piąte miejsce. Prezentowany coroczny rozkład przestrzenny odwiedzających krajowych nie jest zaskoczeniem. Kraków posiada silne powiązania historyczne i komunikacyjne z Górnym Śląskiem oraz terenami historycznej Małopolski (obecne województwa: małopolskie, podkarpackie i część województw: lubelskiego, świętokrzyskiego oraz śląskiego). Przyjazdy z województwa mazowieckiego (w tym głównie z Warszawy) są determinowane związkami kulturalno – gospodarczo – społecznymi. Godnym uwagi jest kolejny istotny notowany od dwóch lat wzrost udziałów przyjazdów turystów z województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego. Najrzadziej do Krakowa przyjeżdżają goście z województw o najsłabszych więziach gospodarczo – komunikacyjnych i najdalej położonych od miasta.
9. Z prowadzonych badań w 2010 roku i uzyskanych w ten sposób danych wynika, że do Krakowa podróżują w dalszym ciągu głównie mieszkańcy dużych miast. Porównanie wyników z badaniami 2009 roku wskazuje, że zjawisko to w turystyce tak krajowej jak i zagranicznej wykazuje tendencję wzrostową. Aktywność polskich mieszkańców wsi w dalszym ciągu utrzymuje się na poziomie 13%. Aktywność zagranicznych turystów mieszkających na wsi z poziomu prawie 4% spadła do poziomu 3%. Udziały odwiedzających zagranicznych z małych miast wynoszą w dalszym ciągu prawie 20% i jest to porównywalne z latami poprzednimi. Podobnie, jak w 2009 roku, dla odwiedzających krajowych z małych miast, wynik w 2009 roku oscyluje w okolicy 45%.
10. W kolejnym 2010 roku, w trakcie badań zaobserwowano (za lata 2008, 2009, 2010) tendencję spadku przyjazdu do Krakowa kobiet tak z Polski jak i z zagranicy. Mimo to w przyjazdach krajowych w tym roku, tak jak i w latach 2005, 2006, 2008, 2009 przeważają o ponad 5% kobiety. Odwrotną proporcję zauważa się w przyjazdach zagranicznych.
11. Uderzającym a zarazem godnym uwagi jest utrzymywanie się struktury wiekowej w tych samych przedziałach w ciągu czterech ostatnich lat 2006, 2008, 2009, 2010. Największy udział w strumieniu ruchu turystycznego docierającego do Krakowa mają osoby młode w wieku 18–31 lat (odwiedzający krajowi ponad 42% a odwiedzający zagraniczni ponad 45%). Kolejno po nich następują osoby w przedziale wiekowym 32–45 lat. Pozostałe grupy wiekowe utrzymują się również w tych samych przedziałach co w latach poprzednich.
12. Z analizy danych z lat 2004–2010 wynika, że rośnie ilość turystów zagranicznych z wykształceniem wyższym osiągając poziom udziałów powyżej 50%. W dalszym ciągu nieznacznie, ale systematycznie zmniejsza się udział w przyjazdach do Krakowa turystów zagranicznych z wykształceniem średnim. Wśród turystów krajowych obserwuje się wyraźne zmniejszenie przyjazdów turystów z wykształceniem wyższym na korzyść osób z wykształceniem średnim. Zjawisko to może mieć związek z „światowym kryzysem gospodarczym i politycznym”, przejawiając się czasową zmianą celów i kierunków wyjazdów turystycznych.

13. Tak jak i w latach poprzednich, osoby aktywne zawodowo stanowiły w 2010 roku ponad połowę (60%) ankietowanych zagranicznych turystów. Udział turystów krajowych w stosunku do 2009 roku nieznacznie się zmniejszył. Odnotowano również stagnację na zeszłorocznym poziomie przyjazdów z kraju, osób będących na rencie lub emeryturze. Zaobserwowano podobną tendencję w przyjazdach emerytów i rencistów z zagranicy. Zauważalny jest również dalszy wzrost przyjazdów studentów, z kraju o prawie 2%, i wyraźny spadek przyjazdów studentów z zagranicy (o prawie 6% do poziomu prawie 18%). Osoby zajmujące się domem pozostają na prawie niezmiennym poziomie 4-6% udziału.
14. Tradycyjnie zdecydowana większość odwiedzających Kraków określała swój status materialny jako dobry lub średni. Pytanie o status materialny dotyczy subiektywnej oceny własnej zamożności dokonanej przez respondenta. Wyniki z 2010 roku potwierdzają obserwacje z lat poprzednich, że podróżują osoby zamożne. Widać jednak wyraźną tendencję wzrostową w grupie osób o średniej sytuacji materialnej tak Polaków jak i obcokrajowców. Grupa turystów krajowych o subiektywnym odczuciu bardzo dobrego i dobrego statusu materialnego uzyskała w 2010 roku ponad 65% udziału, co stanowi spadek o 7% w stosunku do roku 2009. Wynik ten dla turystów zagranicznych w 2010 roku osiągnął 77% udziału, co w stosunku do 2009 jest również spadkiem, o 5%. W obu przypadkach zwiększa się kompensacyjnie udział w przyjazdach do Krakowa grupy osób o średnim statusie materialnym. Grupa o złym i bardzo złym statusie materialnym powróciła do wyniku z 2008, co oznacza, że mieści się w przedziale 1–2,5% udziałów. Jest to wyraźnym dowodem na potwierdzenie tezy, że osoby biedne, turystycznie nie podróżują.
15. Ponownie jak w 2009 roku prawie 90% strumienia krajowego ruchu turystycznego w 2010 roku trafiło bezpośrednio do Krakowa. Oznacza to, że miasto jako „destynacja” turystyczna posiada wielką siłę grawitacyjną. Od 2003 roku odsetek docierających do miasta bezpośrednio z miejsca zamieszkania oscyluje w granicach 90%, co potwierdza tezę, że Kraków jest dla turystów krajowych miejscem docelowym podróży. W dobie „światowego kryzysu gospodarczego i politycznego” status „miejscowości docelowej” i to na tak wysokim poziomie jest doskonałym prognostykiem dla branży turystycznej. Oznacza to, że do Krakowa przyjeżdża się celowo i docelowo a nie „zalicza” się go „przy okazji” w podróży tranzytowej lub okružnej.
16. Prawie 70% wskaźnik przyjazdów turystów zagranicznych docierających do Krakowa bezpośrednio z miejsca zamieszkania, w dalszym ciągu jest bardzo dobrym prognostykiem dla tego segmentu strumienia ruchu turystycznego. W stosunku do 2009 roku odnotowano spadek tego wskaźnika jedynie o 0,1%.
17. W kategorii „tranzytu” istotną informacją jest również to, że z turystów zagranicznych dla których Kraków był jedną z kolejnych stacji w ich podróży, ponad 54% respondentów, przed przyjazdem do Krakowa, przebywało wcześniej w miastach sześciu krajów Unii Europejskiej, z których największym udziałowcem w tej kategorii są kolejno: Niemcy, Czechy, Wielka Brytania, Austria, Francja i Włochy. Należy zwrócić uwagę szczególnie na Czechy, z prawie 16% udziałem w 2008 roku spadły przyjazdy turystyczne z tego kierunku tranzytowego w 2009 roku do poziomu 6,4%, by ponownie w 2010 roku osiągnąć 15% udziałów. Takie wahania przyjazdów via Cze-

chy do Krakowa, oznaczać mogą poprawę sytuacji tanich linii lotniczych operujących z lotniska w Pradze.. Odczyt ten należy dalej weryfikować w kolejnych latach. Podobnie obserwować należy w dalszym ciągu przyjazdy via Austria i Irlandia.

Z odczytu wykonanego w 2010 roku wydaje się, że Austria powróciła na swoje poprzednie miejsce w rankingu jako stacja przesiadkowa ruchu turystycznego (podróżniczego) gdy Irlandia dalej pozostaje na pozycji z 2009 roku spadając w rankingu na dopiero 13 miejsce. Również Francja jako kraj tranzytowy do Krakowa spadła w stosunku do roku 2009 o 3% dając się zdyktansować Austrii

Cele przyjazdów

1. W 2010 roku Kraków był w dalszy ciągu miejscem docelowym podróży dla odwiedzających krajowych, podróżujących tak w gronie rodzinnym (udział ponad 40% – wzrost prawie o 2% w stosunku do roku 2009), jak i w towarzystwie przyjaciół (udział prawie 30%- co oznacza wzrost w stosunku do roku 2009 o 6%), samotnie (udział 15% – spadek w stosunku do roku 2009 o 2%), w grupie zorganizowanej (spadek o 2% do poziomu 12% udziałów). Kategoria podróży w towarzystwie znajomych (udział ledwie 0,3%) wymaga dalszej obserwacji zjawiska.
2. W zagranicznym ruchu turystycznym utrzymująca się od lat równowaga pomiędzy osobami podróżującymi w grupie zorganizowanej i osobami preferującymi wyjazdy typowo rodzinne w 2010 roku ponownie jak w roku poprzednim została wyraźnie naruszona na korzyść podróży rodzinnych. Zdaje się to potwierdzać zeszłoroczną tezę, że tendencja wzrostu udziałów podróży rodzinnych może mieć związek z efektem „rygla”, jako kompensacyjna forma corocznej podróży/wycieczki wakacyjno-urlopowej. Jest to niekorzystny prognostyk dla organizatorów turystyki grupowej.
3. Wyraźnie widać w 2010 roku zmiany w strukturze czasu pobytów w Krakowie.

W badaniach z 2010 roku odnotowano następujące zmiany w strukturze czasu pobytu Polaków w Krakowie w stosunku do wyników z roku 2009:

- nastąpił wzrost o prawie 1% pobytów tranzytowych (do 3 godzin),
- odnotowano prawie identyczny odczyt udziałów w kategorii pobytów jednodniowych bez noclegów,
- wzrost w kategorii „1 noc” o prawie 3% ,
- wzrost w kategorii „2–3 noce” o 2%,
- spadek w kategorii „4–7 nocy” o prawie 4%
- spadek w kategorii „>7 nocy” o 1,4%.

W strukturze czasu pobytów obcokrajowców odnotowano następujące zmiany w stosunku do roku poprzedniego:

- spadek o ponad 1% pobytów tranzytowych (do 3 godzin),
- spadek o 1,5% w kategorii pobytów jednodniowych bez noclegów,
- wzrost w kategorii „1 noc” o 4,5%,
- wzrost w kategorii „2–3 noce” o 4,6%,

- spadek w kategorii „4–7 nocy” o 3,6%,
- spadek w kategorii „>7 nocy” o 1,4%.

4. Wielokrotny wybór celu przyjazdu do Krakowa. Respondenci krajowi najczęściej wybierali w następującej kolejności cele swojego przyjazdu: „zwiedzanie zabytków” – 29%, „wypoczynek” – ponad 11%, „odwiedziny krewnych i znajomych” – ponad 11%, „rozrywka” – 9%, „zakupy” – prawie 7%, „religijny” i „odnowa duchowa” – prawie 7%.

Respondenci zagraniczni najczęściej wybierali w następującej kolejności cele swojego przyjazdu: „zwiedzanie zabytków” – prawie 47%, „wypoczynek” – 15%, „rozrywka” – 12%, „odwiedziny krewnych i znajomych” – prawie 8%, sprawy służbowe – prawie 4%, „religijny” i „odnowa duchowa” – ponad 3%.

Tradycyjnie jak co roku, należy zaznaczyć, że ranking ten wykonany został na odpowiedziach wielokrotnego wyboru i stanowi jedynie tło dla celu deklarowanego następnym pytaniem, w którym to można było wybrać tylko jeden „główny” cel przyjazdu.

5. Główny cel przyjazdu Polaków do Krakowa ukazuje tabela nr 38 na stronie 77 gdzie uwidoczniono konkretne decyzje respondentów, którzy musieli dokonać pojedynczego wyboru, odpowiadając na pytanie dlaczego przyjechali do Krakowa. Na pierwszym miejscu (z wynikiem prawie 29%) uplasowało się „zwiedzanie zabytków”, na drugim (prawie 12% udziałów) „wypoczynek”. Na trzecim miejscu wynikiem ponad 11% znalazły się „odwiedziny krewnych lub znajomych”. Na czwartym miejscu znalazła się „rozrywka” z wynikiem ponad 8%. Na piątym miejscu pojawiły się „cel religijny i odnowa duchowa” . z wynikiem łącznym prawie 7%, Szóste miejsce w rankingu zajęły zakupy z wynikiem ponad 6%. Tych sześć powyższych kategorii aglomeruje ponad 73% udziałów spośród celów głównych, którymi kierowali się turyści krajowi przyjeżdżając do Krakowa.
6. Cele główne przyjazdów obcokrajowców do Krakowa zawierają się również w sześciu pozycjach rankingowych uwidocznionych w tab. 40. Pierwszym, podstawowym celem przyjazdu obcokrajowców do Krakowa w 2010 roku było zwiedzanie zabytków z wynikiem ponad 45% wskazań. Na drugim miejscu znalazł się wypoczynek z ponad 15% wskazań. Na trzecim miejscu uplasowała się rozrywka osiągając wynik ponad 12% wskazań. Odwiedziny krewnych i znajomych znalazły się na czwartym miejscu osiągając prawie 8% wskazań. Na piątym miejscu znalazły się sprawy służbowe – 4%, a na szóstym kategoria łączna „cel religijny i odnowa duchowa” z wynikiem ponad 3% wskazań.
7. Dla turystów z Wielkiej Brytanii na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem ponad 35%, na drugim „rozrywka” z wynikiem prawie 32%, na trzecim „wypoczynek” z wynikiem prawie 16%. Na czwartym pojawiły się „odwiedziny krewnych i znajomych” z wynikiem prawie 7%. Inne cele dla turystów brytyjskich nie osiągnęły progu istotności statystycznej.

Dla turystów z Niemiec na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem prawie 42%, na drugim z wynikiem 17%, „wypoczynek”. Inne cele dla turystów niemieckich nie osiągnęły progu istotności statystycznej.

Dla turystów z Włoch na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem ponad 52%, na drugim ex aequo „wypoczynek” i „cel religijny” z wynikiem ponad 12%. Inne cele dla turystów włoskich nie osiągnęły progu istotności statystycznej.

Dla turystów z Francji na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem prawie 46%, na drugim „wypoczynek” z wynikiem prawie 17%, na trzecim „odwiedziny krewnych i znajomych ex aequo z „odwiedziny miejsc rodzinnych” z wynikiem ponad 6%. Inne cele dla turystów francuskich nie osiągnęły progu istotności statystycznej.

Dla turystów z USA na pierwszym miejscu jako cel główny uplasowało się „zwiedzanie zabytków” z wynikiem prawie 45%, na drugim „odwiedziny krewnych i znajomych” z wynikiem prawie 27%, na trzecim „wypoczynek” z wynikiem prawie 12%. Inne cele dla turystów amerykańskich nie osiągnęły progu istotności statystycznej.

Organizacja pobytu

1. Ogólnie najpopularniejszym środkiem transportu wykorzystywanym przez turystów jest samolot, następnie samochód osobowy, komunikacja autokarowa i pociąg. Obserwując przyjazdy turystów krajowych dominuje samochód osobowy (ponad 45%), pociąg (23%) i komunikacja autobusowa. Obserwując turystów zagranicznych można zauważyć, że głównym środkiem transportu jest samolot (ponad 67%) w tym ponad 41% udziału mają tani przewoźnicy lotniczy, kolejno samochód osobowy (ponad 11%), pociąg i autokar.
2. Turyści przyjeżdżający do Krakowa w 2010 r. na miejsce noclegu wybierali najczęściej hotele, szczególnie trzygwiazdkowe. Na tle lat poprzednich rysuje się tendencja wzrostowa w zakresie korzystania z hosteli. Wzrasta też rola rodziny i znajomych.
3. Turyści przyjeżdżający do Krakowa w 2010 r. na miejsce noclegu wybierali najczęściej hotele, szczególnie trzygwiazdkowe. Na tle lat poprzednich rysuje się tendencja wzrostowa w zakresie korzystania z hosteli. Wzrasta też rola rodziny i znajomych.
4. Najliczniejsza grupa odwiedzających miasto nabywa usługi bazy pozahotelarskiej i hotelowej, aczkolwiek tracą one na znaczeniu, tak wśród turystów krajowych, jak i zagranicznych.
5. Kwota średniego wydatku na osobę ponoszonego przez odwiedzających Kraków w 2010 r. uległa zwiększeniu w relacji do roku poprzedniego, a nawet do 2008. Wzrost odnosił się tak do sum ponoszonych przez gości krajowych, jak i zagranicznych.
6. Można szacować, że wpływy miasta z turystyki wynosiły w 2010 r. około 3,5 mld zł. Kwota ta była najwyższą z dotychczasowych w okresie prowadzonych badań (nie licząc roku 2007).
7. Ponad połowa odwiedzających Kraków w 2010 r. deklarowała, że byłaby skłonna zwiększyć swoje wydatki. Odnotowano jednocześnie przyrost odsetka gości wskazujących tę odpowiedź.
8. Odwiedzający Kraków w 2010 r. w zdecydowanej większości przypadków, analogicznie jak w latach ubiegłych, zorganizowali sobie przyjazd samodzielnie. Relatywnie często wskazywana była ponadto inna instytucja, jak rodzina, znajomi oraz klub sportowy, harcerstwo czy dom kultury. Z usług biur podróży korzystali przede wszystkim cudzoziemcy.
9. Przy zdobywaniu informacji o Krakowie odwiedzający miasto w 2010 r. korzystali przede wszystkim

kim z porad rodziny i znajomych oraz szkoły. Stosunkowo duży udział posiadały też media, czyli Internet, telewizja i prasa, jak również przewodniki i foldery/ulotki. Liczna grupa odwiedzających wskazała ponadto na tzw. inne źródła informacji, a wśród nich m.in.: wcześniejszy pobyt, polską narodowość, krakowskie korzenie, książki, NFZ.

10. W relacji do roku ubiegłego wśród gości krajowych na znaczeniu straciły przede wszystkim media, czyli telewizja, Internet, radio i prasa, a także przewodniki. W grupie cudzoziemców z kolei od 2008 r. obserwuje się powolną tendencję spadkową w zakresie wykorzystania katalogów biur podróży, telewizji, targów turystycznych i folderów/ulotek. Bardziej ufają natomiast obcokrajowcy rodzinie i znajomym.
11. Najlicniejsza grupa odwiedzających Kraków przyjechała do miasta w 2010 r. roku po raz pierwszy, aczkolwiek niewiele mniej było takich, którzy odwiedzili dawną stolicę Polski już kilka razy. Niestety w ujęciu historycznym od 2007 r. powoli, ale stopniowo i sukcesywnie wzrasta odsetek gości przybywających do Krakowa po raz pierwszy, a maleje podróżujących drugi raz i kolejny. Nowymi klientami-turystami dla miasta są przede wszystkim goście zagraniczni, gdyż Polacy najliczniej widzieli już Kraków kilka razy i przyjeżdżają tu często.

Oferta i atrakcje turystyczne

1. Niezmiennie, najchętniej i najlepiej oceniany jest walor Krakowa określany w badaniach jako: atmosfera miasta. Ten unikatowy walor Krakowa bardzo dobrze lub dobrze oceniło 92% gości zagranicznych i 93% krajowych i ten pozytywny obraz praktycznie nie ulega zmianie od 2003 roku.
2. Na uwagę zasługuje jednak niekorzystna w porównaniu z 2008 i 2009 rokiem zmiana proporcji ocen dobrych do bardzo dobrych. Podobny relacje odnotowano tylko w 2006 roku.
3. W następnych badaniach należy zwrócić uwagę na to czy ta tendencja się utrzyma, co mogłoby świadczyć o stabilizacji oferty miasta, czy jest to tylko jednostkowa zmiana.
4. Ocena gościnności mieszkańców Krakowa, która w dotychczasowych badaniach zawsze była bardzo wysoka, a w 2009 r. osiągnęła najwyższy poziom, pomimo kilkuprocentowego spadku w porównaniu z 2009 roku jest w 2010 roku w dalszym ciągu wysoka, ale i w tej ocenie wyraźnie zmieniły się proporcje ocen dobrych do bardzo dobrych. Ciągłe utrzymuje się lepsza ocena gościnności i życzliwości mieszkańców Krakowa przez odwiedzający zagranicznych niż krajowych, ale różnica w tych ocenach znacznie się zmniejszyła.
5. Goście przyjeżdżający do miasta w dalszym ciągu bardzo wysoko oceniają specyficzną ofertę Krakowa, na którą składają się atrakcje, świadczone usługi, gościnność i życzliwość mieszkańców, łącznie tworzące charakterystyczną atmosferę tego miejsca.
6. Bardzo ważną pozycję miejsce w tym pozytywnym obrazie miasta zajmuje szeroko rozumiana rozrywka. Można przyjąć, że jest to szczególna sfera usług w Krakowie, z której korzystają i dobrze ją oceniają generalnie wszyscy odwiedzający miasto goście, tak zagraniczni jak i krajowi. Należy zwrócić uwagę, że w 2010 roku z oferowanej w mieście rozrywki równie chętnie korzystali goście zagraniczni jak i krajowi, podobnie oceniając poziom oferowanych usług.

7. Kolejnym atutem turystycznym Krakowa są lokale gastronomiczne chętnie odwiedzane i bardzo dobrze oceniane przez turystów zagranicznych i krajowych (bardzo dobrze lub dobrze ocenia łącznie 83% gości zagranicznych i 85,9% gości krajowych) i ta ocena niezmiennie jest bardzo wysoka, ale i tu proporcje ocen dobrych do bardzo dobrych uległy zmianie w obu badanych grupach. Istotna zmiana nastąpiła jednak we frekwencji w lokalach gastronomicznych wśród gości krajowych (równe wielkości udzielających odpowiedzi w obu grupach). Po raz pierwszy również goście krajowi wyżej ocenili usługi gastronomiczne niż zagraniczni. To pozytywna informacja zważywszy na preferowane sposoby spędzania wolnego czasu, w których obok spacerów po mieście dominują pobyty w lokalach gastronomicznych. Utrzymywanie dobrego poziomu usług jest dla Krakowa bardzo istotne.
8. Imprezy i wydarzenia kulturalne w Krakowie w 2010 roku stanowiące coraz ważniejszy element oferty turystycznej miasta ponownie były dobrze lub bardzo dobrze oceniane przez gości zagranicznych (łącznie 51%), a wśród gości krajowych zauważyć można kilku i kilkunastu procentowy wzrost tych ocen (łącznie 60% tych ocen w stosunku do 44% w 2009 roku). Wydaje się, że wyznaczone kierunki promocji miasta związane z podnoszeniem jakości imprez kulturalnych zostały przez odwiedzających Kraków pozytywnie ocenione.
9. W ocenie informacji turystycznej i oznakowania turystycznego utrzymała się w 2010 roku tendencja z ostatnich dwóch lat do niewielkiego wzrostu zadowolenia, co możemy zauważyć zarówno wśród gości zagranicznych jak i krajowych. O ile ocena oznakowania turystycznego wzrosła minimalnie, to odsetek ocen bardzo dobrych i dobrych wzrósł wśród gości zagranicznych o 5%, a wśród krajowych o ponad 12%.
10. Dostępność komunikacyjna Krakowa w ocenie gości zagranicznych systematycznie ulega poprawie, co odzwierciedliło się również w badaniach w 2010 roku. Wzrósł, wśród tej grupy badanych, odsetek ocen bardzo dobrych o 4% i dobrych o 6,5%. Zważywszy na rodzaj transportu i kierunki z jakich docierają do miasta goście zagraniczni ocena ta wydaje się uzasadniona. Połączenie kolejowe z Warszawą, autostrada A4 oraz dostępność lotniska w Balicach, jak można przyjąć nie budzi większych zastrzeżeń. Odmienną opinię o dostępności miasta wyrazili goście krajowi, dla których warunki dotarcia pogorszyły się, co można zauważyć w 9% spadku ocen bardzo dobrych przy wzroście ocen przeciętnych (9%) i negatywnych (2%) w stosunku do 2009 roku.
11. W porównaniu z opinią o dostępności komunikacyjnej zmianom na lepsze uległa ocena transportu lokalnego, szczególnie wśród gości krajowych, gdzie poziom ocen bardzo dobrych i dobrych sięga łącznie 51% i jest pierwszy raz na poziomie ocen gości zagranicznych (52%), których opinie były zawsze bardziej pozytywne niż wśród gości krajowych.
12. Baza noclegowa w Krakowie niezmiennie jest ważnym elementem w ocenie oferty turystycznej miasta i nie budzi zastrzeżeń gości. Turyści zagraniczni w 2010 roku oceniali usługi noclegowe dobrze (52%), bardzo dobrze (28%), przeciętnie (11%) i również w ocenie tych usług wyraźnie wzrosła ilość ocen dobrych kosztem bardzo dobrych. Podobnie jak w latach poprzednich – wyłączając rok 2006 - turyści krajowi oceniali bazę noclegową gorzej niż turyści zagraniczni, chociaż różnice w ocenie znacznie się zmniejszyły. Wyjaśniając różnice w ocenie bazy noclegowej przez

- turystów zagranicznych i krajowych, można podtrzymać stanowisko, że turyści zagraniczni korzystają częściej z obiektów hotelowych wyższej kategorii niż turyści krajowi, a więc mają do czynienia z wyższym standardem usług noclegowych.
13. Wśród odwiedzających Kraków gości krajowych kolejny rok z rzędu możemy odnotować wzrost pozytywnej oceny usług przewodnickich, a liczba ocen bardzo dobrych i dobrych wzrosła równo o 4% . Jednak goście zagraniczni w 2010 roku, przy utrzymującym się poziomie zadowolenia (50% ocen bardzo dobrych i dobrych), częściej oceniali usługi jako dobre kosztem ocen bardzo dobrych. Można zauważyć ponadto, że goście krajowi coraz częściej korzystają z profesjonalnych usług przewodnickich.
 14. Czystość w Krakowie, budząca zazwyczaj najwięcej zastrzeżeń, w 2010 r. nie uległa znaczącej poprawie. Jednak gości zagraniczni i krajowi generalnie akceptują poziom czystości miasta, co uwidoczniło się w znacznym wzroście ocen dobrych i poprawnych zarówno wśród gości zagranicznych jak i krajowych. Zmniejszeniu uległa natomiast liczba osób w pełni zadowolonych z czystości miasta, ale także spadł odsetek ocen negatywnych i to w obu badanych grupach.
 15. Toalety publiczne są podobnie oceniane przez gości z obu badanych grup jako przeciętne i dobre. W usługach tych w 2010 roku nie odnotowano praktycznie żadnych różnic w porównaniu z badaniami z 2009 roku. Przy dominującej przeciętnej ocenie toalet publicznych odsetek ocen negatywnych jest zdecydowanie najwyższy.
 16. Podobnie jak w poprzednich latach wysoko oceniona została jakość obsługi (oceny dobre i bardzo dobre wystawiło 64% odwiedzających zagranicznych i 56% krajowych), jednak w obu badanych grupach zdecydowanie spadła ilość ocen bardzo dobrych i o kilka procent ocen przeciętnych na rzecz ocen dobrych.
 17. Niezmiennie wysoko przez gości zagranicznych oceniana jest sieć punktów handlowo-usługowych akceptujących płatności przy użyciu karty płatniczej oraz dostęp do bankomatów. W grupie gości krajowych w 2010 roku wyraźnie wzrosła liczba ocen bardzo dobrych i dobrych, co może oznaczać, że usługi płatności bezgotówkowych odgrywają coraz większą rolę także na rynku krajowym.
 18. Również pozytywnie, na porównywalnym z rokiem 2009 poziomie, goście zagraniczni ocenili w 2010 roku dostęp do internetu. Natomiast goście krajowi częściej przyznali ocenę bardzo dobrą i dobrą tej usłudze. Oznacza to, że zainteresowani dostępem do Internetu raczej nie mają problemów z jego uzyskaniem.
 19. Kraków w 2010 r., podobnie jak w latach poprzednich, był odbierany jako miasto bezpieczne, a ocena bezpieczeństwa w opinii odwiedzających nawet zdecydowanie wzrosła zarówno w grupie gości zagranicznych jak i krajowych. Odnotowano również spadek ocen negatywnych w stosunku do lat ubiegłych.
 20. Odwiedzający Kraków w 2010 roku wyrażali swoją opinię na temat wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług, korzystając z trzystopniowej skali ocen: ceny niskie, odpowiednie, wysokie z pozostawioną możliwością niewyrażania opinii. Niezmiennie goście zagraniczni i krajowi najchętniej wyrażali swoją opinię dotyczącą stosunku cen do jakości świadczonych

usług gastronomicznych i noclegowych. Bez względu na deklarowany cel przyjazdu te podstawowe w turystyce usługi podlegają bacznej obserwacji gości zarówno z nich korzystających jak i tych, którzy z nich rezygnują, a wskaźnik braku opinii w zakresie cen i usług gastronomicznych i noclegowych kształtuje się w kolejnych badaniach na bardzo niskim poziomie.

21. Dla 67% gości zagranicznych w 2010 r. ceny usług noclegowych były odpowiednie w stosunku do ich jakości. W tej grupie badanych odnotowano jednak prawie 4% wzrost opinii, że ceny świadczonych usług są za wysokie oraz 7% spadek opinii wskazujących, że ceny usług są niskie. Wskazań cen jako niskich było tylko 14% w stosunku do 22% w 2009 roku. W opinii gości krajowych na temat cen usług noclegowych wszystkie oceny uległy pogorszeniu w 2010 roku. Najwyraźniej wzrósł poziom opinii, że ceny są za wysokie w stosunku do świadczeń (wzrost z 27% w 2009 r. do 43% w 2010 r.). Natomiast nieznacznie zmniejszyła się liczba wskazań określających ceny za noclegi jako odpowiednie i niskie.
22. Na temat wysokości cen w stosunku do jakości usług gastronomicznych opinia gości zagranicznych jest bardzo dobra. Prawie 64% badanych uważa, że ceny te są odpowiednie, a 25% określa je jako niskie (w 2009 r. 29% badanych wskazało na niskie ceny). Pozostałe wskazania utrzymały się na podobnym poziomie jak w 2009 roku. Goście krajowi (podobnie jak goście zagraniczni) w 64% uznali ceny za odpowiednie (przy 58% w 2009 r. i 42% w 2008 r.). Po raz pierwszy mniejszy był odsetek gości krajowych w stosunku do zagranicznych, którzy nie wyrazili opinii. Pozostałe wskaźniki są porównywalne z 2009 rokiem i możemy odnotować pewną stabilizację oceny.
23. Zdaniem gości zagranicznych jak i krajowych usługi rozrywkowe (dyskoteki, puby, kluby) mają odpowiednią cenę w stosunku do ich jakości. Liczba wskazań ceny odpowiedniej była w obu badanych grupach na tym samym poziomie (46%). Z tej formy usług w 2010 roku korzystali tak samo często goście krajowi jak i zagraniczni, a w 2009 roku prawie 20% mniej gości krajowych niż zagranicznych wyrażało swoją opinię o cenach usług rozrywkowych. Odnotować możemy również ponowny wzrost opinii gości krajowych, że ceny są za wysokie (18%) i ocena ta wzrosła o 7% i była porównywalna do 2008 roku. Goście zagraniczni niezmiennie tylko w nielicznych przypadkach określają ceny tych usług za wysokie, ale zmniejszyła się ilość opinii, że ceny te można uznać za niskie (o 13% w stosunku do 2009 r.).
24. Niewielkim zmianą uległa w 2010 roku opinia gości krajowych i zagranicznych na temat cen w stosunku do jakości oferty krakowskich muzeów. W obu badanych grupach ceny uznawane są za odpowiednie. Nawet goście krajowi ceny w muzeach rzadko uznają za ceny wysokie, a znaczny odsetek gości zagranicznych uznaje w dalszym ciągu te ceny jako niskie.
25. Kino i teatr, imprezy masowe oraz baza sportowo rekreacyjna nie stanowią preferowanej formy spędzania czasu i są najrzadziej oceniane zarówno przez gości zagranicznych jak i krajowych. Jeżeli goście wyrażają opinię, to zgodnie wskazują, że ceny są odpowiednie i jedynie większy odsetek gości krajowych niż zagranicznych wskazuje ceny tych usług w stosunku do jakości świadczeń jako wysokie.
26. Transport lokalny, stosunkowo często oceniany, nie budzi zastrzeżeń gości w obu badanych grupach. Przez gości zagranicznych ceny transportu lokalnego są uznawane za odpowiednie (46%)

- i niskie (22%), a przez gości krajowych za odpowiednie (54%) i wysokie (19), a te wartości są zbliżone do wyników badań z poprzednich lat.
27. Opinia gości zagranicznych i krajowi na temat cen za usługi przewodnickie w stosunku do ich jakości nie ulega zmianie od 2005 roku i ceny te są akceptowane i określane jako odpowiednie.
 28. Analizując opinie na temat cen poszczególnych usług w stosunku do poziomu świadczeń, po raz kolejny można przyjąć, że większość cen jest uważanych za odpowiednie w stosunku do jakości, a opinia ulega niewielkim zmianom.
 29. Podobnie jak w latach poprzednich, w pierwszej trójce miejscowości, do których najczęściej wyjeżdżali z Krakowa przebywający w nim turyści tak krajowi i zagraniczni była Wieliczka, Oświęcim i Zakopane. Te pierwsze pozycje w rankingu nie zmieniają się od wielu lat. Wadowice, które były w poprzednich latach na czwartej pozycji przesunęły się w rankingu na szóste miejsce, natomiast wzrosło znaczenie Tatr i Pienin. Wymienione tu pasma górskie od kilku lat systematycznie pną się w górę w niniejszym rankingu atrakcyjności turystycznej. Na kolejnych pozycjach lekki wzrost w rankingu odnotowano w stosunku do Częstochowy i Czech. Do pierwszej dwudziestki miejscowości zawitała w bieżącym roku Słowacja i Tarnów.
 30. Należy zauważyć, że podobnie jak w latach poprzednich, wystąpiły różnice w odpowiedziach udzielonych przez odwiedzających krajowych i zagranicznych. Wśród gości krajowych o kilka procent wzrosło, w stosunku do roku ubiegłego, zainteresowanie Zakopanem, Tatrami i Ojcowskim Parkiem Narodowym. Spadło natomiast – Wieliczką i Oświęcimiem. Odwiedzający zagraniczni wykazali w bieżącym roku większe zainteresowanie Wieliczką i Warszawą, mniejsze Wadowicami. Goście z zagranicy generalnie znacznie częściej niż Polacy podążali do Wieliczki, Oświęcimia, w Pieniny i na Spływ Dunajcem oraz do Warszawy. Z kolei Polacy znacznie częściej udawali się do Wadowic, Ojcowskiego Parku Narodowego, Kalwarii Zebrzydowskiej, czy na Podhale.
 31. Lista tegorocznych wskazań respondentów dotyczących atrakcji turystycznych Krakowa uległa niekiedy sporym zmianom w porównaniu z rokiem poprzednim. Podobnie i niezmiennie od lat wśród czterech głównych atrakcji turystycznych Krakowa respondenci najczęściej wskazywali Rynek Główny, Wawel, Kazimierz oraz Bazylikę Mariacką. Na kolejnych miejscach nastąpiły przesunięcia. I tak w związku z przebudowami obiektów i ekspozycji muzealnych nieznacznie spadło zainteresowanie Sukiennicami, a bardzo niskie wskaźniki atrakcyjności w 2010 r. dotyczyły Muzeum Książąt Czartoryskich (nieobecność w mieście „Damy z gronostajem” Leonarda da Vinci). Nieco również spadło zainteresowanie Nową Hutą (zwłaszcza w segmencie odwiedzających krajowych), rejsami po Wiśle (co mogło być spowodowane powodziami) oraz bardzo stracił na znaczeniu Barbakan wraz z Bramą Floriańską.
 32. W 2010 r. odnotowano lekki wzrost zainteresowania Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach oraz Plantami krakowskimi. To pierwsze (co potwierdzają również wskazania dot. Wawelu) zapewne związane było z katastrofą smoleńską oraz pogrzebami znanych Polaków w mieście, w tym Prezydenta RP wraz z małżonką w Katedrze wawelskiej
 33. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na nowe atrakcje, które pojawiły się w tym roku w rankin-

gu pierwszej dwudziestki. Zwłaszcza godna uwagi jest wysoka – 9 – pozycja Fabryki Schindlera (zmiana zagospodarowania przestrzeni), Czyżyny (głównie chodzi o obszar parkowy i handlowo-usługowy) oraz nową w rankingu – galerię handlową Bonarka, ułożoną w południowej części miasta. Poniżej pierwszej dwudziestki w 2010 r. znalazło się Muzeum Narodowe, Podgórze, Teatr im. J. Słowackiego i Collegium Maius.

34. W przypadku kilku atrakcji turystycznych Krakowa widoczne są dysproporcje w odpowiedziach pomiędzy odwiedzającymi krajowymi i zagranicznymi. Zauważalne są wyższe wskaźniki odpowiedzi odwiedzających zagranicznych w porównaniu z Polakami w przypadku następujących atrakcji: Muzeum Czartoryskich, Nowej Huty (blisko dwukrotna różnica), Wawel, Kazimierz czy Bazylika Mariacka. Z kolei zdecydowanie wyższe wskaźniki odpowiedzi odwiedzających krajowych dotyczyły, podobnie jak w latach poprzednich, Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, Galerii Krakowskiej oraz Opactwa Ojców Benedyktynów w Tyńcu.
35. Wzmocniło się w porównaniu z 2009 rokiem i latami poprzednimi zainteresowanie terenami zielonymi, spacerowymi oraz obiektami sakralnymi.
36. Grupując odpowiedzi respondentów z punktu widzenia deklarowanych przez nich czynności podczas kolejnego pobytu w mieście, należy zauważyć, że obie grupy odwiedzających najczęściej wymieniały „zwiedzanie”. Zarówno goście krajowi, jak i zagraniczni w dalszej kolejności wskazywali: „bawienie się, imprezowanie, rozrywkę”, „odpoczynek, relaks”, „zakupy”, „uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych” oraz „spotkania towarzyskie, odwiedzin rodziny, znajomych.
37. Trzecia grupa wyodrębnionych odpowiedzi związana była ze wskazaniem konkretnych miejsc, które w przyszłości znalazłyby się w kręgu zainteresowań turystycznych. I tak oba segmenty równie często wskazały Wieliczkę wraz z kopalnią soli, Wawel oraz Rynek Główny w Krakowie.
38. Badania wskazują na ustabilizowanie się ogólnej oceny miasta jako destynacji turystycznej. Zauważalny jest jedynie lekki wzrost niepewności w segmencie odwiedzających krajowych. Jak co roku negatywne wskazania dotyczące rekomendacji Krakowa osiągnęły poziom nie wyższy niż 1%.
39. Podobnie jak w latach poprzednich wskaźnik deklaracji ponownych przyjazdów do Krakowa w segmencie odwiedzających krajowych osiągnął poziom powyżej 90% i niezmiennie w przypadku odwiedzających zagranicznych wynosi 65%. Pewne różnice wystąpiły w grupie odpowiedzi niepewnych i negatywnych. W przypadku odwiedzających zagranicznych widoczny jest lekki wzrost niepewności w stosunku do deklaracji negatywnych.
40. Biorąc pod uwagę osoby z polskimi korzeniami, należy zauważyć, że łącznie deklaracje „na pewno tak” i „raczej tak” złożyło ponad 70% respondentów zagranicznych, co stanowiło nieco mniej niż w roku ubiegłym (tab. 60). Z kolei – dla porównania – wśród osób nielegitymujących się polskim pochodzeniem, deklarowały swój ponowny przyjazd do miasta na podobnym poziomie, powyżej 60%. W obu segmentach wzrósł nieco wskaźnik niepewności co do ponownego przyjazdu.

Aneks 1. Turystyka biznesowa

Analiza została przeprowadzona w oparciu o 234 ankiety – 6,93% ankietowanych wskazało na co najmniej jeden z celów biznesowych przy przyjeździe do Krakowa

Tab. 63. Struktura gości biznesowych odwiedzających Kraków w 2010 roku ze względu na geograficzne miejsce noclegu (w %)

	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Nocujący w Krakowie (turyści)	87	100	73	82	77	93	61	97	71	97	77
Nienocujący w Krakowie (jednodniowi odwiedzający)	13	0	27	18	23	7	39	3	29	3	23

Zródło: Opracowanie własne

Tab. 64. Szacunkowa liczba gości biznesowych odwiedzających Kraków w 2010 roku ze względu na miejsce noclegu

	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Nocujący w Krakowie (turyści)	64.200	35.800	90.900	6.600	33.500	13.600	118.900	77.500	307.500	133.500	441.000
Nienocujący w Krakowie (jednodniowi odwiedzający)	9.400	0	32.900	1.400	10.000	1.000	75.200	2.100	127.500	4.500	132.000
Razem odwiedzający	73.600	35.800	123.800	8.000	43.500	14.600	194.100	79.600	435.000	138.000	573.000

Zródło: Opracowanie własne

Tab. 65. Wykorzystane przez gości biznesowych w 2010 roku źródło informacji o Krakowie (w %)²⁸

Źródło informacji	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Targi turystyczne	0,00	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,77	0,00	0,43
Prasa ("Visitor")	18,18	3,57	7,69	0,00	7,69	8,33	8,70	1,47	8,46	2,88	5,98
Radio (3 program polskiego radia)	13,64	0,00	5,13	0,00	7,69	0,00	7,25	2,94	6,92	1,92	4,70
Telewizja (kraków tvp)	18,18	10,71	7,69	0,00	23,08	0,00	10,14	2,94	10,77	4,81	8,12
Katalogi biur podróży	0,00	0,00	2,56	0,00	0,00	16,67	4,35	2,94	3,08	3,85	3,42
Przewodniki	0,00	25,00	2,56	0,00	23,08	33,33	13,04	10,29	10,00	16,35	12,82
Foldery/ulotki	13,64	14,29	15,38	0,00	23,08	16,67	8,70	2,94	13,08	7,69	10,68
Rodzina, znajomi	22,73	14,29	53,85	33,33	23,08	33,33	44,93	17,65	41,54	21,15	32,48
Strony internetowe (portal miejski, cs.wikipedia.org, www.citymates.nl)	13,64	64,29	10,26	66,67	7,69	50,00	14,49	29,41	12,31	39,42	24,36

²⁸ Ankietowani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź, stąd udziały nie sumują się do 100%.

Cd. tab. 65. Wykorzystane przez gości biznesowych w 2010 roku źródło informacji o Krakowie (w%)

Źródło informacji	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Szkoła	81,82	28,57	51,28	33,33	23,08	8,33	55,07	11,76	53,85	16,35	37,18
Brak wcześniejszej informacji	0,00	10,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,00	0,00	17,31	7,69
Inne źródło informacji (m.in. z pracy, firmy, od organizatorów, „jestem Polką/Polakiem”, „zawsze wiedziałem”)	13,64	3,57	5,13	0,00	38,46	0,00	5,80	17,65	10,77	11,54	11,11

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 66. Częstotliwość wizyt gości biznesowych w 2010 roku (w %)

Częstotliwość	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Pierwszy raz	0,00	67,86	0,00	66,67	15,38	83,34	5,80	48,53	3,84	56,73	27,35
Drugi raz	9,09	21,43	15,39	0,00	38,46	8,33	4,35	26,47	10,77	22,12	15,81
Kilka razy	72,73	7,14	64,10	33,33	23,08	8,33	39,13	17,65	50,00	15,39	34,61
Często	18,18	0,00	17,95	0,00	23,08	0,00	49,27	4,41	33,85	2,88	20,09
Brak informacji	0,00	3,57	2,56	0,00	0,00	0,00	1,45	2,94	1,54	2,88	2,14

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 67. Organizator podróży do Krakowa gości biznesowych w 2010 roku (w %)

Organizator	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Samodzielnie	40,90	25,00	41,03	50,00	7,69	33,33	63,77	48,53	49,23	42,31	46,15
Rodzina	0,00	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00	1,45	0,00	1,54	0,00	0,85
Znajomi	4,55	0,00	0,00	16,66	0,00	16,67	0,00	0,00	0,77	2,88	1,71
Biuro podróży	0,00	10,71	0,00	0,00	7,69	25,00	0,00	4,41	0,77	7,69	3,85
Internetowe biuro podróży	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zakład pracy	50,00	57,15	56,41	16,67	76,93	8,33	34,78	47,06	46,15	42,31	44,44
Uczelnia	0,00	7,14	0,00	16,67	7,69	0,00	0,00	0,00	0,77	2,88	1,71
Parafia/kościół	4,55	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	0,77	1,93	1,29
Inna instytucja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 68. Środek transportu wykorzystany przez gości biznesowych podczas przyjazdu do Krakowa w 2010 roku (w %)

Rodzaj środka transportu	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Samolot rejsowy	4,55	67,86	0,00	16,67	0,00	25,00	2,90	60,29	1,54	56,73	26,07
Samolot tanich linii	0,00	10,71	0,00	33,33	0,00	25,00	1,45	16,18	0,77	16,35	7,69
Samolot czarterowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,47	0,00	0,96	0,43
Samochód	18,18	10,71	33,33	50,00	15,38	0,00	68,11	8,82	46,92	9,62	30,34
Pociąg	63,63	7,15	38,46	0,00	0,00	25,00	11,59	11,77	25,39	12,50	19,66
Autokar turystyczny	9,09	0,00	0,00	0,00	61,54	0,00	2,90	0,00	7,69	0,00	4,27
Autobus linii regularnej	0,00	0,00	10,26	0,00	0,00	0,00	5,80	0,00	6,15	0,00	3,42
Bus	4,55	0,00	17,95	0,00	23,08	25,00	7,25	0,00	11,54	2,88	7,69
Inny	0,00	3,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,47	0,00	0,96	0,43

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 69. Długość pobytu gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)

Długość pobytu	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Do 3 godzin	4,54	0,00	0,00	0,00	7,69	8,33	11,59	2,94	7,69	2,88	5,56
1 dzień bez noclegu	18,18	0,00	28,21	16,67	23,08	0,00	33,33	0,00	30,00	0,96	17,09
1 noc	31,82	10,71	30,78	16,67	0,00	8,33	31,88	29,42	29,23	22,12	26,50
2 noce	13,64	7,14	12,82	16,67	46,15	25,00	5,80	29,42	12,31	22,12	16,67
3 noce	13,64	17,86	2,56	0,00	23,08	0,00	2,90	7,35	6,92	7,69	7,26
4 noce	4,54	32,15	7,69	0,00	0,00	16,67	4,35	10,29	4,61	15,39	9,40
5 nocy	0,00	7,14	2,56	16,66	0,00	25,00	1,45	5,88	1,54	8,66	4,70
6 nocy	4,54	10,71	5,13	16,66	0,00	0,00	2,90	5,88	2,31	6,73	4,27
7 nocy	4,55	14,29	2,56	0,00	0,00	16,67	2,90	0,00	1,54	5,77	3,42
8-14 nocy	4,55	0,00	5,13	0,00	0,00	0,00	1,45	4,41	2,31	2,88	2,56
15-21 nocy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,47	0,00	0,96	0,43
Więcej niż 21 nocy	0,00	0,00	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,96	0,43
Brak informacji	0,00	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00	1,45	2,94	1,54	2,88	1,71

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 70. Baza noclegowa wykorzystana przez gości biznesowych podczas pobytu w Krakowie w 2010 roku (w %)

Rodzaj bazy	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Hotel	40,91	85,71	38,47	0,00	53,85	41,67	30,43	77,94	36,92	72,11	52,56
Pensjonat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,47	0,00	0,96	0,43
Schronisko	0,00	0,00	5,13	0,00	7,69	16,67	1,45	0,00	3,08	1,92	2,56
Dom wycieczkowy	0,00	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00	1,45	0,00	1,54	0,00	0,85
Kwarta prywatna /apartament	22,72	0,00	5,13	16,67	0,00	0,00	4,35	0,00	5,38	0,96	3,42
Rodzina	4,55	0,00	5,13	0,00	0,00	0,00	4,35	0,00	3,84	0,00	2,14
Znajomi	4,55	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00	2,90	0,00	4,62	0,00	2,56
Własny dom/mieszkanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,47	0,00	0,96	0,43
Hostel	0,00	0,00	0,00	49,99	0,00	33,33	1,45	7,35	0,77	9,61	4,70
Dom Pielgrzyma	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,45	0,00	0,77	0,00	0,43
Inny obiekt (m.in. domy studenckie)	9,09	14,29	2,56	16,67	7,69	0,00	5,79	8,83	4,62	9,61	6,84
Brak odpowiedzi ²⁹	18,18	0,00	33,33	16,67	30,77	8,33	46,38	2,94	38,46	3,87	23,08

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 71. Struktura turystów biznesowych nocujących w Krakowie w 2010 roku w hotelach wg kategorii (w %)

Kategoria hotelu	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
*	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,76	0,00	2,08	0,00	0,81
***	0,00	14,29	46,67	0,00	0,00	40,00	23,81	20,75	25,00	20,00	21,95
****	100,00	35,71	40,00	0,00	100,00	0,00	66,67	49,06	66,67	44,00	52,85
*****	0,00	3,57	0,00	0,00	0,00	0,00	4,76	9,44	2,08	8,00	5,69
Bez określania	0,00	46,43	13,33	0,00	0,00	60,00	0,00	20,75	4,17	28,00	18,70

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 72. Ocena wybranych elementów pobytu gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)

Elementy pobytu	👎%	😞%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
Atmosfera miejscowości	0,00	0,43	5,55	47,01	37,18	9,83
Baza noclegowa	0,43	1,71	11,96	50,00	16,67	19,23
Bezpieczeństwo	1,28	2,99	17,52	44,45	12,39	21,37
Czystość na ulicach	4,27	7,26	29,49	33,76	10,26	14,96
Dojazd do Krakowa	2,14	11,11	27,35	37,18	10,25	11,97
Dostępność bankomatów	0,85	1,71	11,11	49,57	13,68	23,08
Dostępność do Internetu	1,71	3,42	16,66	34,19	16,24	27,78
Gastronomia	0,43	0,43	6,41	55,98	25,64	11,11
Gościnność	0,00	0,43	9,83	44,02	23,50	22,22
Imprezy kulturalne masowe	0,00	0,43	11,96	24,36	17,52	45,73

²⁹ W tym: jednodniowi odwiedzający, nieokreślający rodzaju miejsca noclegu oraz w ogóle nieudzielający odpowiedzi na pytanie odnośnie zakwaterowania.

Cd. tab. 72. Ocena wybranych elementów pobytu gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)

Elementy pobytu	👎%	☹️%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
Wydarzenia kulturalne	0,00	0,86	13,25	22,22	12,39	51,28
Informacja turystyczna	0,43	1,71	13,25	35,04	6,41	43,16
Jakość obsługi turystycznej	0,85	2,14	14,96	38,03	8,12	35,90
Możliwość płatności kartą kredytową	0,86	2,56	9,83	41,45	17,52	27,78
Oznakowanie turystyczne	0,43	1,71	20,08	35,90	8,97	32,91
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	0,00	0,85	9,83	32,48	14,96	41,88
Toalety publiczne	1,71	9,40	29,49	16,67	2,99	39,74
Transport lokalny	1,28	5,98	18,81	27,78	7,69	38,46
Usługi przewodnickie	0,00	0,43	12,82	18,37	3,85	64,53
Życzliwość mieszkańców	0,00	0,43	10,68	51,28	19,23	18,38

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 73. Ocena wybranych elementów pobytu krajowych gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)

Elementy pobytu	👎%	☹️%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
Atmosfera miejscowości	0,00	0,00	7,69	46,92	40,77	4,62
Baza noclegowa	0,77	1,54	13,85	43,84	13,08	26,92
Bezpieczeństwo	2,31	5,39	26,15	40,00	6,15	20,00
Czystość na ulicach	6,92	8,46	36,92	30,00	4,62	13,08
Dojazd do Krakowa	3,85	13,85	33,84	29,23	6,92	12,31
Dostępność bankomatów	0,77	0,77	10,77	51,53	13,85	22,31
Dostępność do Internetu	0,77	2,31	11,54	36,15	13,85	35,38
Gastronomia	0,77	0,00	5,39	60,00	25,38	8,46
Gościnność	0,00	0,00	10,77	48,46	19,23	21,54
Imprezy kulturalne masowe	0,00	0,00	13,08	30,00	22,31	34,61
Wydarzenia kulturalne	0,00	0,00	14,62	26,92	14,62	43,84
Informacja turystyczna	0,00	0,77	16,92	34,61	5,39	42,31
Jakość obsługi turystycznej	0,00	0,00	19,23	35,39	8,46	36,92
Możliwość płatności kartą kredytową	0,77	0,77	10,00	40,77	17,69	30,00
Oznakowanie turystyczne	0,77	0,77	16,92	36,16	8,46	36,92
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	0,00	0,00	9,23	35,39	15,38	40,00
Toalety publiczne	2,31	10,00	34,61	14,62	2,31	36,15
Transport lokalny	2,31	6,92	17,69	26,92	5,39	40,77
Usługi przewodnickie	0,00	0,00	12,31	19,23	3,85	64,61
Życzliwość mieszkańców	0,00	0,77	11,54	56,92	16,92	13,85

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 74. Ocena wybranych elementów pobytu zagranicznych gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)

Elementy pobytu	👎%	☹️%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
Atmosfera miejscowości	0,00	0,96	2,88	47,12	32,69	16,35
Baza noclegowa	0,00	1,92	9,62	57,69	21,15	9,62
Bezpieczeństwo	0,00	0,00	6,73	50,00	20,19	23,08
Czystość na ulicach	0,96	5,77	20,19	38,46	17,31	17,31
Dojazd do Krakowa	0,00	7,69	19,23	47,12	14,42	11,54
Dostępność bankomatów	0,96	2,88	11,54	47,12	13,46	24,04

Cd. tab. 74. Ocena wybranych elementów pobytu zagranicznych gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)

Elementy pobytu	👎%	☹️%	😊%	😄%	👍%	Brak informacji
Dostępność do internetu	2,88	4,81	23,08	31,73	19,23	18,27
Gastronomia	0,00	0,96	7,69	50,96	25,96	14,43
Gościnność	0,00	0,96	8,65	38,46	28,85	23,08
Imprezy kulturalne masowe	0,00	0,96	10,58	17,31	11,54	59,61
Wydarzenia kulturalne	0,00	1,92	11,54	16,34	9,62	60,58
Informacja turystyczna	0,96	2,89	8,65	35,58	7,69	44,23
Jakość obsługi turystycznej	1,92	4,81	9,62	41,35	7,69	34,61
Możliwość płatności kartą kredytową	0,96	4,81	9,61	42,31	17,31	25,00
Oznakowanie turystyczne	0,00	2,88	24,04	35,58	9,62	27,88
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby)	0,00	1,92	10,58	28,85	14,42	44,23
Toalety publiczne	0,96	8,65	23,08	19,23	3,85	44,23
Transport lokalny	0,00	4,81	20,19	28,84	10,58	35,58
Usługi przewodnickie	0,00	0,96	13,46	17,31	3,85	64,42
Życzliwość mieszkańców	0,00	0,00	9,62	44,23	22,11	24,04

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 75. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez gości biznesowych podczas pobytu w Krakowie w 2010 roku (w zł)

	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Wydatek średni	343	707	352	1300	251	690	341	809	309	825	539

Źródło: Opracowanie własne

Tab. 76. Deklaracje gości biznesowych odwiedzających Kraków w 2010 roku o możliwości wydatkowania większych sum pieniężnych (w %)

Rodzaj deklaracji	Udział w konferencji, kongresie		Udział w szkoleniu		Firmowy wyjazd integracyjny		Sprawy służbowe (biznes)		Cele biznesowe ogółem		
	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Kraj.	Zagr.	Ogółem
Tak ³⁰	45,45	53,57	51,28	50,00	69,23	50,00	68,12	54,41	61,54	52,88	57,69
Nie	54,55	46,43	48,72	50,00	30,77	50,00	31,88	45,59	38,46	47,12	42,31

Źródło: Opracowanie własne

30 Cele dodatkowych wydatków: zwiedzanie, kultura, edukacja, gastronomia, rozrywka, przedłużenie pobytu, lepsze warunki pobytu, pamiątki, prezenty i inne zakupy.

Aneks 2. Charakterystyka najważniejszych zagranicznych rynków turystycznych w Krakowie w roku 2010

Wielka Brytania

Źródło informacji o Krakowie	%
Targi	1,20
Prasa	0,43
Radio	4,19
TV	17,35
Katalogi	12,29
Przewodniki	19,28
Foldery	10,12
Znajomi	61,67
Internet	32,53
Polskie pl.dyplomatyczne	0,00
Polskie oś.inf. tur.	0,00
Szkoła	21,45
Brak wcześniejszej inform.	1,67
Inne źródła	7,71

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	66,27
Drugi raz	21,93
Kilka razy	6,27
Często	4,34
Brak informacji	1,20

Kategoria hotelu	%
*	0,00
**	2,41
***	17,59
****	9,64
*****	1,20
Brak informacji	69,16

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	66,02
Rodzina	0,24
Znajomi	12,77
Biura podróży	0,00
Int. biura podróży	1,69
Zakład pracy	12,05
Szkoła	0,72
Parafia	0,24
Inna instytucja	5,30

Towarzystwo w podróży	%
Przyjaciele	54,46
Rodzina	24,10
Grupa zorganizowana	6,99
Nikt	13,25
Znajomi	0,96
Brak informacji	0,24

Cel przyjazdu	%
Zwiedzanie zabytków	67,71
Wypoczynek	59,52
Rozrywka	49,16
Krewni	4,34
Znajomi	11,57
Zakupy	20,96
Walory przyrody	13,25
Impreza kulturalna	3,61
Cel religijny	1,20
Odnowa duchowa	0,96
Edukacja	4,10
Tranzyt	4,34
Miejsca rodzinne	0,72
Szkolenie	0,48
Kongres, konfer.	0,48
Biznes	3,86
Cel zdrowotny	0,24
Turyst. aktywna	3,86
Sport	0,72
Integracja z firmą	1,20
Inny cel	3,13

Deklaracja wyższych wydatków	%
Tak	64,58
Nie	35,42
Brak informacji	0,00

Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa	%
Na pewno tak	36,39
Raczej tak	39,76
Nie wiem	20,96
Raczej nie	1,93
Nie	0,00
Brak informacji	0,48

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	2,89
1 dzień bez noclegu	2,17
1 noc	6,75
2 noce	0,24
3 noce	12,05
4 noce	20,24
5 nocy	20,00
6 nocy	15,90
7 nocy	9,64
8 do 14 nocy	7,95
15 do 20 nocy	0,24
Więcej niż 20 nocy	0,00
Brak informacji	0,00

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu, w zł)	1128
---	-------------

Miejsce noclegu	%
Hotel	39,76
Motel	0,00
Pensjonat	0,00
Dom wycieczkowy	0,24
Schronisko	5,06
Kemping /pole namiotowe	0,24
Kwatera prywatna /apartament	0,48
Rodzina	0,24
Znajomi	1,93
Wasny dom /mieszkanie	3,61
Hostel	43,37
Dom pielgrzyma	0,00
Inny obiekt	2,17
Brak informacji	2,89

Wykorzystywany środek transportu	%
Samol. rejs	10,12
TLL	77,35
Czarter	0,24
Samochód	1,20
Pociąg	2,89
Autokar tur.	0,72
Autobus linii regularnej	6,27
BUS	0,48
Inny	0,00
Brak informacji	0,00

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	89,64
Nie	0,24
Nie wiem	8,92
Brak informacji	1,20

Ocena wybranych aspektów pobytu	👎%	😞%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
1. Atmosfera	3,86	0,00	0,00	2,89	34,70	58,55
2. Baza noclegowa	5,54	0,00	0,24	10,36	50,84	33,01
3. Bezpieczeństwo	7,95	0,24	1,93	16,39	51,33	22,17
4. Czystość	6,99	0,24	4,34	19,52	49,64	19,28
5. Dojazd	6,27	0,72	3,37	16,39	46,99	26,27
6. Dostępność bankomatów	21,45	0,24	1,20	9,16	44,10	23,86
7. Dostępność internetu	26,27	1,20	2,41	15,66	36,87	17,59
8. Gastronomia	6,99	0,48	0,24	9,16	44,58	38,55
9. Gościnność	9,40	0,48	0,00	8,43	44,10	37,59
10. Imprezy kulturalne masowe	33,73	0,24	0,48	10,60	32,53	22,41
11. Wydarzenia kulturalne	34,70	0,24	0,72	11,08	30,12	23,13
12. Jakość obsługi	19,28	0,24	2,89	15,42	44,34	17,83
13. Rozrywka	23,13	0,00	2,41	12,29	46,75	15,42
14. Płatności kartą kredytową	19,76	0,24	2,65	12,05	42,65	22,65
15. Oznakowanie	14,94	0,48	6,02	17,11	46,51	14,94
16. Dyskoteki, kluby	20,72	0,00	0,72	6,27	36,39	35,90
17. Toalety	21,20	2,89	8,43	22,41	35,90	9,16
18. Transport lokalny	21,45	1,93	5,54	17,83	41,20	12,05
19. Usługi przewodnickie	43,37	0,24	0,48	9,40	29,40	17,11
20. Życzliwość mieszkańców	6,75	0,24	1,45	5,54	46,75	39,28

Noclegi w Krakowie	%
Tak (turyści)	94,46
Nie (odwiedzający jednodniowi)	5,06
Brak informacji	0,48
Razem	100,00

Niemcy

Źródło informacji o Krakowie	%
Targi	2,25
Prasa	13,43
Radio	7,30
TV	16,29
Katalogi	16,29
Przewodniki	0,98
Foldery	9,55
Znajomi	43,20
Internet	22,47
Polskie pl.dyplomatyczne	0,00
Polskie ośr. inf. tur.	0,00
Szkoła	3,76
Brak wcześniejszej informacji	5,06
Inne źródła	0,98

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	56,18
Drugi raz	26,97
Kilka razy	11,80
Często	3,93
Brak informacji	1,12

Kategoria hotelu	%
*	0,00
**	0,00
***	20,79
****	20,22
*****	2,25
Brak informacji	56,74

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	56,18
Rodzina	5,62
Znajomi	21,91
Biura podróży	0,56
Int. biura podróży	5,62
Zakład pracy	3,93
Szkoła	0,56
Parafia	0,00
Inna instytucja	3,93

Towarzystwo w podróży	%
Przyjaciele	25,84
Rodzina	31,46
Grupa zorganizowana	27,53
Nikt	13,48
Znajomi	0,56
Brak informacji	1,12

Cel przyjazdu	%
Zwiedzanie zabytków	61,80
Wypoczynek	34,83
Rozrywka	19,66
Krewni	4,49
Znajomi	4,49
Zakupy	5,62
Walory przyrody	16,85
Impreza kulturalna	6,74
Cel religijny	20,79
Odnowa duchowa	5,62
Edukacja	2,81
Tranzyt	2,25
Miejsca rodzinne	0,56
Szkolenie	0,56
Kongres, konfer.	0,56
Biznes	3,93
Cel zdrowotny	0,56
Turyst. aktywna	1,69
Sport	0,00
Integracja z firmą	0,00
Inny cel	3,37

Deklaracja wyższych wydatków	%
Tak	51,69
Nie	48,31
Brak informacji	0,00

Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa	%
Na pewno tak	28,09
Raczej tak	29,78
Nie wiem	37,64
Raczej nie	3,37
Nie	0,00
Brak informacji	1,12

Długość pobytu	%
Do 3 godzn	0,56
1 dzień bez noclegu	5,06
1 noc	6,74
2 noce	19,66
3 noce	14,04
4 noce	8,43
5 nocy	15,17
6 nocy	16,85
7 nocy	6,74
8 do 14 nocy	3,93
15 do 20 nocy	0,00
Więcej niż 20 nocy	0,00
Brak informacji	20,22

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu, w zł)	766
--	-----

Miejsce noclegu	%
Hotel	49,44
Motel	3,93
Pensjonat	0,00
Dom wycieczkowy	0,00
Schronisko	7,87
Kemping /pole namiotowe	0,56
Kwatera prywatna /apartament	2,81
Rodzina	0,56
Znajomi	3,37
Wasny dom /mieszkanie	1,69
Hostel	21,35
Dom pielgrzyma	0,00
Inny obiekt	2,81
Brak informacji	6,18

Wykorzystywany środek transportu	%
Samol. rejs	26,97
TLL	25,84
Czarter	1,69
Samochód	15,73
Pociąg	18,54
Autokar tur.	1,69
Autobus linii regularnej	7,87
BUS	0,56
Inny	1,12
Brak informacji	0,00

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	84,83
Nie	1,12
Nie wiem	12,92
Brak informacji	1,12

Ocena wybranych aspektów pobytu	☹️%	😞%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
1. Atmosfera	5,62	0,00	0,56	6,74	43,26	43,82
2. Baza noclegowa	11,80	0,00	1,12	10,11	58,99	17,98
3. Bezpieczeństwo	13,48	0,00	1,12	16,85	55,62	12,92
4. Czystość	8,99	1,12	5,06	24,16	48,31	12,36
5. Dojazd	5,62	2,81	7,87	20,22	46,07	17,42
6. Dostępność bankomatów	21,91	0,00	0,56	11,24	49,44	16,85
7. Dostępność internetu	31,46	0,56	2,81	19,10	32,58	13,48
8. Gastronomia	14,04	0,00	0,56	5,62	46,63	33,15
9. Gościnność	16,85	0,00	2,25	6,18	42,70	32,02
10. Imprezy kulturalne masowe	43,82	0,00	1,12	15,17	25,84	14,04
11. Wydarzenia kulturalne	42,70	0,00	1,12	13,48	28,09	14,61
12. Jakość obsługi	24,16	0,00	3,93	14,04	47,19	10,67
13. Rozrywka	29,21	0,00	2,81	14,61	42,70	10,67
14. Płatności kartą kredytową	27,53	0,00	0,56	8,43	48,31	15,17
15. Oznakowanie	26,97	0,56	1,69	16,85	42,70	11,24
16. Dyskoteki, kluby	36,52	0,56	2,25	6,74	30,90	23,03
17. Toalety	25,28	3,93	6,18	26,40	33,15	5,06
18. Transport lokalny	25,28	1,12	5,06	20,22	38,20	10,11
19. Usługi przewodnickie	46,07	0,56	0,56	10,11	33,15	9,55
20. Życzliwość mieszkańców	13,48	0,56	0,00	5,62	47,19	33,15

Noclegi w Krakowie	%
Tak (turyści)	93,26
Nie (dowiedzający jednodniowi)	5,62
Brak informacji	1,12
Razem	100,00

Włochy

Źródło informacji o Krakowie	%
Targi	1,39
Prasa	10,42
Radio	6,25
TV	23,61
Katalogi	17,36
Przewodniki	2,47
Foldery	4,61
Znajomi	40,28
Internet	29,61
Polskie pl.dyplomatyczne	0,00
Polskie oś.inf. tur.	0,00
Szkoła	1,06
Brak wcześniejszej inform.	1,39
Inne źródła	9,72

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	79,86
Drugi raz	6,94
Kilka razy	9,72
Często	2,08
Brak informacji	1,39

Kategoria hotelu	%
*	0,00
**	1,39
***	32,64
****	15,28
*****	2,78
Brak informacji	47,92

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	55,56
Rodzina	0,69
Znajomi	27,78
Biura podróży	4,17
Int. biura podróży	2,08
Zakład pracy	4,86
Szkoła	0,00
Parafia	1,39
Inna instytucja	0,69

Towarzystwo w podróży	%
Przyjaciele	28,47
Rodzina	30,56
Grupa zorganizowana	29,86
Nikt	10,42
Znajomi	0,69
Brak informacji	0,00

Cel przyjazdu	%
Zwiedzanie zabytków	76,39
Wypoczynek	43,06
Rozrywka	24,31
Krewni	5,56
Znajomi	5,56
Zakupy	6,94
Walory przyrody	20,83
Impreza kulturalna	8,33
Cel religijny	25,69
Odnowa duchowa	6,94
Edukacja	3,47
Tranzyt	2,78
Miejsca rodzinne	0,69
Szkolenie	0,69
Kongres, konfer.	0,69
Biznes	4,86
Cel zdrowotny	0,69
Turyst. aktywna	2,08
Sport	0,00
Integracja z firma	0,00

Deklaracja wyższych wydatków	%
Tak	52,78
Nie	47,22
Brak informacji	0,00

Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa	%
Na pewno tak	27,78
Raczej tak	38,89
Nie wiem	28,47
Raczej nie	3,47
Nie	0,00
Brak informacji	1,39

Długość pobytu	%
Do 3 godz	0,69
1 dzień bez noclegu	2,78
1 noc	8,33
2 noce	10,42
3 noce	18,75
4 noce	11,81
5 nocy	13,19
6 nocy	11,81
7 nocy	13,19
8 do 14nocy	6,25
15 do 20 nocy	1,39
Więcej niż 20 nocy	0,00
Brak informacji	13,89

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu, w zł)	883
--	-----

Miejsce noclegu	%
Hotel	61,11
Motel	0,69
Pensjonat	0,00
Dom wycieczkowy	0,00
Schronisko	7,64
Kemping /pole namiotowe	0,00
Kwatera prywatna /apartament	0,00
Rodzina	0,00
Znajomi	1,39
Wasny dom /mieszkanie	2,08
Hostel	16,67
Dom pielgrzyma	5,56
Inny obiekt	0,69
Brak informacji	4,17

Wykorzystywany środek transportu	%
Samol. rejs	29,86
TLL	34,72
Czarter	0,69
Samochód	6,25
Pociąg	7,64
Autokar tur.	1,39
Autobus linii regularnej	6,94
BUS	0,00
Inny	3,47
Brak informacji	0,00

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	92,36
Nie	0,69
Nie wiem	2,78
Brak informacji	4,17

Ocena wybranych aspektów pobytu	👎%	😞%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
1. Atmosfera	2,08	0,00	0,00	0,00	20,14	34,72
2. Baza noclegowa	9,03	0,00	0,00	6,25	25,69	15,97
3. Bezpieczeństwo	4,17	0,00	0,69	13,89	28,47	9,72
4. Czystość	2,08	1,39	2,78	14,58	25,00	11,11
5. Dojazd	2,78	0,69	3,47	13,19	24,31	12,50
6. Dostępność bankomatów	11,81	0,00	0,00	7,64	24,31	13,19
7. Dostępność internetu	10,42	0,00	0,69	9,72	26,39	9,72
8. Gastronomia	3,47	0,00	0,69	5,56	25,00	22,22
9. Gościnność	4,17	0,00	0,00	3,47	25,69	23,61
10. Imprezy kulturalne masowe	16,67	0,00	0,00	3,47	20,83	15,97
11. Wydarzenia kulturalne	16,67	0,69	0,00	3,47	20,14	15,97
12. Jakość obsługi	6,25	0,69	2,78	4,17	32,64	10,42
13. Rozrywka	11,11	0,69	1,39	6,25	26,39	11,11
14. Płatności kartą kredytową	9,03	0,00	0,00	6,25	22,92	18,75
15. Oznakowanie	4,17	0,00	2,08	9,03	31,25	10,42
16. Dyskoteki, kluby	16,67	0,00	0,00	5,56	21,53	13,19
17. Toalety	13,19	0,69	3,47	14,58	20,14	4,86
18. Transport lokalny	11,11	0,69	2,08	9,72	22,22	11,11
19. Usługi przewodnickie	20,83	0,00	0,69	4,86	18,75	11,81
20. Życzliwość mieszkańców	2,78	0,00	0,00	4,17	27,08	22,92

Noclegi w Krakowie	%
Tak (turyści)	95,83
Nie (dowiedzający jednodniowi)	3,47
Brak informacji	0,69
Razem	100,00

Francja

Źródło informacji o Krakowie	%
Targi	3,03
Prasa	21,97
Radio	9,09
TV	24,24
Katalogi	16,67
Przewodniki	31,06
Foldery	6,06
Znajomi	53,78
Internet	29,55
Polskie pl.dyplomatyczne	0,00
Polskie oś.inf. tur.	0,00
Szkoła	29,55
Brak wcześniejszej inform.	0,33
Inne źródła	2,27

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	68,18
Drugi raz	17,42
Kilka razy	7,58
Często	4,55
Brak informacji	2,27

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	63,64
Rodzina	0,00
Znajomi	19,70
Biura podróży	1,52
Int. biura podróży	5,30
Zakład pracy	4,55
Szkoła	0,76
Parafia	0,00
Inna inst	4,55

Kategoria hotelu	%
*	0,00
**	1,52
***	21,21
****	22,73
*****	2,27
Brak informacji	52,27

Towarzystwo w podróży	%
Przyjaciele	30,30
Rodzina	33,33
Grupa zorganizowana	21,97
Nikt	14,39
Znajomi	0,00
Brak informacji	0,00

Cel przyjazdu	%
Zwiedzanie zabytków	72,73
Wypoczynek	51,52
Rozrywka	30,30
Krewni	4,55
Znajomi	9,09
Zakupy	15,91
Walory przyrody	23,48
Impreza kulturalna	3,03
Cel religijny	8,33
Odnowa duchowa	1,52
Edukacja	4,55
Tranzyt	6,82
Miejsca rodzinne	6,06
Szkolenie	0,76
Kongres, konfer.	1,52
Biznes	3,79
Cel zdrowotny	0,00
Turyst. aktywna	2,27
Sport	0,00
Integracja z firmą	0,00
Inny cel	3,79

Deklaracja wyższych wydatków	%
Tak	54,55
Nie	45,45
Brak informacji	0,00

Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa	%
Na pewno tak	22,73
Raczej tak	28,79
Nie wiem	41,67
Raczej nie	4,55
Nie	0,00
Brak informacji	1,52

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	2,27
1 dzień bez noclegu	1,52
1 noc	9,85
2 noce	9,09
3 noce	15,91
4 noce	15,91
5 nocy	17,42
6 nocy	9,85
7 nocy	14,39
8 do 14nocy	0,76
15 do 20 nocy	0,76
Więcej niż 20 nocy	0,00
Brak informacji	14,39

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu) w zł	1223
---	------

Miejsce noclegu	%
Hotel	53,79
Motel	3,79
Pensjonat	3,03
Dom wycieczkowy	0,00
Schronisko	8,33
Kemping /pole namiotowe	0,76
Kwarta prywatna /apartament	1,52
Rodzina	0,00
Znajomi	2,27
Wasny dom /mieszkanie	5,30
Hostel	12,88
Dom pielgrzyma	1,52
Inny obiekt	4,55
Brak informacji	2,27

Wykorzystywany środek transportu	%
Samol. rejs	35,00
TLL	36,00
Czarter	0,00
Samochód	13,00
Pociąg	5,00
Autokar tur.	0,00
Autobus linii regularnej	10,00
BUS	0,00
Inny	0,00
Brak informacji	0,00

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	88,64
Nie	0,00
Nie wiem	10,61
Brak informacji	0,76

Noclegi w Krakowie	%
Tak (turyści)	96,21
Nie (odwiedzający jednodniowi)	3,79
Brak informacji	0,00
Razem	100,00

Ocena wybranych aspektów pobytu	👎%	😞%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
1. Atmosfera	2,27	0,00	0,00	0,00	21,97	37,88
2. Baza noclegowa	9,85	0,00	0,00	6,82	28,03	17,42
3. Bezpieczeństwo	4,55	0,00	0,76	15,15	31,06	10,61
4. Czystość	2,27	1,52	3,03	15,91	27,27	12,12
5. Dojazd	3,03	0,76	3,79	14,39	26,52	13,64
6. Dostępność bankomatów	12,88	0,00	0,00	8,33	26,52	14,39
7. Dostępność internetu	11,36	0,00	0,76	10,61	28,79	10,61
8. Gastronomia	3,79	0,00	0,76	6,06	27,27	24,24
9. Gościnność	4,55	0,00	0,00	3,79	28,03	25,76
10. Imprezy kulturalne masowe	18,18	0,00	0,00	3,79	22,73	17,42
11. Wydarzenia kulturalne	18,18	0,76	0,00	3,79	21,97	17,42
12. Jakość obsługi	6,82	0,76	3,03	4,55	35,61	11,36
13. Rozrywka	12,12	0,76	1,52	6,82	28,79	12,12
14. Płatności kartą kredytową	9,85	0,00	0,00	6,82	25,00	20,45
15. Oznakowanie	4,55	0,00	2,27	9,85	34,09	11,36
16. Dyskoteki, kluby	18,18	0,00	0,00	6,06	23,48	14,39
17. Toalety	14,39	0,76	3,79	15,91	21,97	5,30
18. Transport lokalny	12,12	0,76	2,27	10,61	24,24	12,12
19. Usługi przewodnickie	22,73	0,00	0,76	5,30	20,45	12,88
20. Życzliwość mieszkańców	3,03	0,00	0,00	4,55	29,55	25,00

Hiszpania

Źródło informacji o Krakowie	%
Targi	4,00
Prasa	
Radio	11,00
TV	21,00
Katalogi	26,00
Przewodniki	21,00
Foldery	7,00
Znajomi	4,00
Internet	37,00
Polskie pl.dyplomatyczne	0,00
Polskie oś.inf. tur.	0,00
Szkoła	22,00
Brak wcześniejszej inform.	4,00
Inne źródła	2,00

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	87,00
Drugi raz	5,00
Kilka razy	3,00
Często	0,00
Brak informacji	5,00

Kategoria hotelu	%
*	0,00
**	0,00
***	24,00
****	16,00
*****	2,00
Brak informacji	58,00

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	49,00
Rodzina	2,00
Znajomi	34,00
Biura podróży	1,00
Int. biura podróży	4,00
Zakład pracy	7,00
Szkoła	1,00
Parafia	1,00
Inna instytucja	1,00

Towarzystwo w podróży	%
Przyjaciele	35,00
Rodzina	19,00
Grupa zorganizowana	35,00
Nikt	10,00
Znajomi	1,00
Brak informacji	0,00

Cel przyjazdu	%
Zwiedzanie zabytków	77,00
Wypoczynek	47,00
Rozrywka	37,00
Krewni	1,00
Znajomi	7,00
Zakupy	12,00
Walory przyrody	30,00
Impreza kulturalna	7,00
Cel religijny	14,00
Odnowa duchowa	1,00
Edukacja	10,00
Tranzyt	2,00
Miejsca rodzinne	4,00
Szkolenie	0,00
Kongres, konfer.	2,00
Biznes	4,00
Cel zdrowotny	0,00
Turyst. aktywna	6,00
Sport	1,00
Integracja z firmą	0,00
Inny cel	6,00

Deklaracja wyższych wydatków	%
Tak	59,00
Nie	41,00
Brak informacji	0,00

Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa	%
Na pewno tak	15,00
Raczej tak	40,00
Nie wiem	39,00
Raczej nie	5,00
Nie	0,00
Brak informacji	1,00

Długość pobytu	%
Do 3 godzn	1,00
1 dzień bez noclegu	1,00
1 noc	15,00
2 noce	8,00
3 noce	13,00
4 noce	8,00
5 nocy	19,00
6 nocy	10,00
7 nocy	12,00
8 do 14nocy	8,00
15 do 20 nocy	0,00
Więcej niż 20 nocy	2,00
Brak informacji	19,00

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu) w zł	719
---	-----

Miejsce noclegu	%
Hotel	50,00
Motel	3,00
Pensjonat	0,00
Dom wycieczkowy	0,00
Schronisko	5,00
Kemping /pole namiotowe	3,00
Kwatera prywatna /apartament	3,00
Rodzina	0,00
Znajomi	0,00
Wasny dom /mieszkanie	6,00
Hostel	23,00
Dom pielgrzyma	0,00
Inny obiekt	5,00
Brak informacji	2,00

Wykorzystywany środek transportu	%
Samol. rejs	59,76
TLL	15,85
Czarter	3,66
Samochód	1,22
Pociąg	9,76
Autokar tur.	2,44
Autobus linii regularnej	4,88
BUS	1,22
Inny	0,00
Brak informacji	0,00

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	84,00
Nie	1,00
Nie wiem	14,00
Brak informacji	1,00

Noclegi w Krakowie	%
Tak (turyści)	98,00
Nie (dowiedzający jednodniowi)	2,00
Brak informacji	0,00
Razem	100,00

Ocena wybranych aspektów pobytu	 %	 %	 %	 %	 %	Brak informacji
1. Atmosfera	3,00	0,00	0,00	0,00	29,00	50,00
2. Baza noclegowa	13,00	0,00	0,00	9,00	37,00	23,00
3. Bezpieczeństwo	6,00	0,00	1,00	20,00	41,00	14,00
4. Czystość	3,00	2,00	4,00	21,00	36,00	16,00
5. Dojazd	4,00	1,00	5,00	19,00	35,00	18,00
6. Dostępność bankomatów	17,00	0,00	0,00	11,00	35,00	19,00
7. Dostępność internetu	15,00	0,00	1,00	14,00	38,00	14,00
8. Gastronomia	5,00	0,00	1,00	8,00	36,00	32,00
9. Gościnność	6,00	0,00	0,00	5,00	37,00	34,00
10. Imprezy kulturalne masowe	24,00	0,00	0,00	5,00	30,00	23,00
11. Wydarzenia kulturalne	24,00	1,00	0,00	5,00	29,00	23,00
12. Jakość obsługi	9,00	1,00	4,00	6,00	47,00	15,00
13. Rozrywka	16,00	1,00	2,00	9,00	38,00	16,00
14. Płatności kartą kredytową	13,00	0,00	0,00	9,00	33,00	27,00
15. Oznakowanie	6,00	0,00	3,00	13,00	45,00	15,00
16. Dyskoteki, kluby	24,00	0,00	0,00	8,00	31,00	19,00
17. Toalety	19,00	1,00	5,00	21,00	29,00	7,00
18. Transport lokalny	16,00	1,00	3,00	14,00	32,00	16,00
19. Usługi przewodnickie	30,00	0,00	1,00	7,00	27,00	17,00
20. Życzliwość mieszkańców	4,00	0,00	0,00	6,00	39,00	33,00

USA

Źródło informacji o Krakowie	%
Targi	0,00
Prasa	0,54
Radio	0,54
TV	14,63
Katalogi	6,10
Przewodniki	10,98
Foldery	2,44
Znajomi	65,54
Internet	24,39
Polskie pl.dyplomatyczne	0,00
Polskie oś.inf. tur.	0,00
Szkoła	20,73
Brak wcześniejszej inform.	1,22
Inne źródła	15,54

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	51,22
Drugi raz	15,85
Kilka razy	26,83
Często	4,88
Brak informacji	1,22

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	58,54
Rodzina	0,00
Znajomi	24,39
Biura podróży	0,00
Int. biura podróży	0,00
Zakład pracy	7,32
Szkoła	2,44
Parafia	1,22
Inna instytucja	6,10

Kategoria hotelu	%
*	0,00
**	0,00
***	28,05
****	14,63
*****	2,44
Brak informacji	54,88

Towarzystwo w podróży	%
Przyjaciele	17,07
Rodzina	51,22
Grupa zorganizowana	18,29
Nikt	13,41
Znajomi	0,00
Brak informacji	0,00

Cel przyjazdu	%
Zwiedzanie zabytków	71,95
Wypoczynek	47,56
Rozrywka	26,83
Krewni	29,27
Znajomi	21,95
Zakupy	17,07
Walory przyrody	17,07
Impreza kulturalna	2,44
Cel religijny	25,61
Odnowa duchowa	6,10
Edukacja	8,54
Tranzyt	9,76
Miejsca rodzinne	8,54
Szkolenie	0,00
Kongres, konfer.	1,22
Biznes	3,66
Cel zdrowotny	6,10
Turyst. aktywna	2,44
Sport	0,00
Integracja z firmą	1,22
Inny cel	2,44

Deklaracja wyższych wydatków	%
Tak	70,73
Nie	29,27
Brak informacji	0,00

Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa	%
Na pewno tak	28,05
Raczej tak	32,93
Nie wiem	30,49
Raczej nie	8,54
Nie	0,00
Brak informacji	0,00

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	0,00
1 dzień bez noclegu	6,10
1 noc	6,10
2 noce	4,88
3 noce	10,98
4 noce	8,54
5 nocy	9,76
6 nocy	7,32
7 nocy	6,10
8 do 14 nocy	32,93
15 do 20 nocy	1,22
Więcej niż 20 nocy	0,00
Brak informacji	0,00

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu) w zł	1000
---	------

Miejsce noclegu	%
Hotel	54,88
Motel	1,22
Pensjonat	0,00
Dom wycieczkowy	0,00
Schronisko	13,41
Kemping /pole namiotowe	0,00
Kwatera prywatna /apartament	2,44
Rodzina	0,00
Znajomi	6,10
Własny dom /mieszkanie	7,32
Hostel	4,88
Dom pielgrzyma	0,00
Inny obiekt	2,44
Brak informacji	7,32

Wykorzystywany środek transportu	%
Samol. rejs	59,76
TLL	15,85
Czarter	3,66
Samochód	1,22
Pociąg	9,76
Autokar tur.	2,44
Autobus linii regularnej	4,88
BUS	1,22
Inny	0,00
Brak informacji	0,00

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	92,68
Nie	0,00
Nie wiem	7,32
Brak informacji	0,00

Noclegi w Krakowie	%
Tak (turyści)	93,90
Nie (odwiedzający jednodniowi)	6,10
Brak informacji	0,00
Razem	100,00

Ocena wybranych aspektów pobytu	👍%	☹️%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
1. Atmosfera	3,66	0,00	0,00	0,00	35,37	60,98
2. Baza noclegowa	15,85	0,00	0,00	10,98	45,12	28,05
3. Bezpieczeństwo	7,32	0,00	1,22	24,39	50,00	17,07
4. Czystość	3,66	2,44	4,88	25,61	43,90	19,51
5. Dojazd	4,88	1,22	6,10	23,17	42,68	21,95
6. Dostępność bankomatów	20,73	0,00	0,00	13,41	42,68	23,17
7. Dostępność internetu	18,29	0,00	1,22	17,07	46,34	17,07
8. Gastronomia	6,10	0,00	1,22	9,76	43,90	39,02
9. Gościnność	7,32	0,00	0,00	6,10	45,12	41,46
10. Imprezy kulturalne masowe	29,27	0,00	0,00	6,10	36,59	28,05
11. Wydarzenia kulturalne	29,27	1,22	0,00	6,10	35,37	28,05
12. Jakość obsługi	10,98	1,22	4,88	7,32	57,32	18,29
13. Rozrywka	19,51	1,22	2,44	10,98	46,34	19,51
14. Płatności kartą kredytową	15,85	0,00	0,00	10,98	40,24	32,93
15. Oznakowanie	7,32	0,00	3,66	15,85	54,88	18,29
16. Dyskoteki, kluby	29,27	0,00	0,00	9,76	37,80	23,17
17. Toalety	23,17	1,22	6,10	25,61	35,37	8,54
18. Transport lokalny	19,51	1,22	3,66	17,07	39,02	19,51
19. Usługi przewodnickie	36,59	0,00	1,22	8,54	32,93	20,73
20. Życzliwość mieszkańców	4,88	0,00	0,00	7,32	47,56	40,24

Irlandia

Źródło informacji o Krakowie	%
Targi	4,37
Prasa	16,13
Radio	6,45
TV	25,06
Katalogi	25,06
Przewodniki	16,13
Foldery	12,90
Znajomi	56,45
Internet	35,44
Polskie pl.dyplomatyczne	0,00
Polskie oś.inf. tur.	0,00
Szkoła	30,65
Brak wcześniejszej inform.	3,23
Inne źródła	1,61

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	77,42
Drugi raz	14,52
Kilka razy	0,00
Często	6,45
Brak informacji	1,61

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	59,68
Rodzina	0,00
Znajomi	16,13
Biura podróży	0,00
Int. biura podróży	3,23
Zakład pracy	16,13
Szkoła	1,61
Parafia	0,00
Inna instytucja	3,23

Kategoria hotelu	%
*	0,00
**	3,23
***	16,13
****	8,06
*****	1,61
Brak informacji	70,97

Towarzystwo w podróży	%
Przyjaciele	58,06
Rodzina	25,81
Grupa zorganizowana	4,84
Nikt	6,45
Znajomi	3,23
Brak informacji	1,61

Cel przyjazdu	%
Zwiedzanie zabytków	64,52
Wypoczynek	72,58
Rozrywka	46,77
Krewni	4,84
Znajomi	12,90
Zakupy	17,74
Walory przyrody	24,19
Impreza kulturalna	0,00
Cel religijny	6,45
Odnowa duchowa	0,00
Edukacja	3,23
Tranzyt	3,23
Miejsca rodzinne	1,61
Szkolenie	0,00
Kongres, konfer.	0,00
Biznes	3,23
Cel zdrowotny	1,61
Turyst. aktywna	3,23
Sport	0,00
Integracja z firmą	0,00
Inny cel	9,68

Deklaracja wyższych wydatków	%
Tak	72,58
Nie	27,42
Brak informacji	0,00

Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa	%
Na pewno tak	30,65
Raczej tak	38,71
Nie wiem	27,42
Raczej nie	3,23
Nie	0,00
Brak informacji	0,00

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	0,00
1 dzień bez noclegu	1,61
1 noc	16,13
2 noce	1,61
3 noce	11,29
4 noce	25,81
5 nocy	19,35
6 nocy	11,29
7 nocy	11,29
8 do 14 nocy	1,61
15 do 20 nocy	0,00
Więcej niż 20 nocy	0,00

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu, w zł)	693
--	-----

Miejsce noclegu	%
Hotel	37,10
Motel	0,00
Pensjonat	0,00
Dom wycieczkowy	1,61
Schronisko	9,68
Kemping /pole namiotowe	0,00
Kwatera prywatna /apartament	1,61
Rodzina	0,00
Znajomi	1,61
Wasny dom /mieszkanie	4,84
Hostel	40,32
Dom pielgrzyma	1,61
Inny obiekt	1,61
Brak informacji	0,00

Wykorzystywany środek transportu	%
Samol. rejs	14,52
TLL	64,52
Czarter	0,00
Samochód	4,84
Pociąg	6,45
Autokar tur.	3,23
Autobus linii regularnej	4,84
BUS	0,00
Inny	1,61
Brak informacji	0,00

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	82,26
Nie	1,61
Nie wiem	14,52
Brak informacji	1,61

Noclegi w Krakowie	%
Tak (turyści)	98,39
Nie (dowiedzający jednodniowii)	1,61
Brak informacji	0,00
Razem	100,00

Ocena wybranych aspektów pobytu	 %	 %	 %	 %	 %	Brak informacji
1. Atmosfera	6,12	0,00	0,00	3,23	38,71	53,23
2. Baza noclegowa	10,20	0,00	1,61	8,06	53,23	29,03
3. Bezpieczeństwo	16,33	1,61	0,00	22,58	38,71	24,19
4. Czystość	18,37	0,00	8,06	22,58	37,10	17,74
5. Dojazd	14,29	0,00	3,23	9,68	45,16	30,65
6. Dostępność bankomatów	30,61	0,00	0,00	12,90	37,10	25,81
7. Dostępność internetu	34,69	3,23	0,00	16,13	30,65	22,58
8. Gastronomia	14,29	0,00	0,00	8,06	38,71	41,94
9. Gościnność	18,37	0,00	1,61	4,84	40,32	38,71
10. Imprezy kulturalne masowe	36,73	0,00	0,00	14,52	32,26	24,19
11. Wydarzenia kulturalne	36,73	0,00	0,00	9,68	33,87	27,42
12. Jakość obsługi	20,41	0,00	0,00	14,52	45,16	24,19
13. Rozrywka	32,65	0,00	0,00	6,45	46,77	20,97
14. Płatności kartą kredytową	24,49	0,00	0,00	11,29	38,71	30,65
15. Oznakowanie	28,57	1,61	1,61	14,52	41,94	17,74
16. Dyskoteki, kluby	28,57	0,00	0,00	8,06	38,71	30,65
17. Toalety	28,57	1,61	3,23	25,81	32,26	14,52
18. Transport lokalny	20,41	0,00	4,84	24,19	40,32	14,52
19. Usługi przewodnickie	38,78	0,00	0,00	8,06	37,10	24,19
20. Życzliwość mieszkańców	10,20	0,00	1,61	1,61	33,87	54,84

Rosja

Źródło informacji o Krakowie	%
Targi	0,00
Prasa	2,57
Radio	12,24
TV	26,53
Katalogi	30,61
Przewodniki	12,24
Foldery	0,16
Znajomi	2,57
Internet	16,33
Polskie pl.dyplomatyczne	0,00
Polskie oś.inf. tur.	0,00
Szkoła	46,94
Brak wcześniejszej inform.	0,00
Inne źródła	0,00

Częstotliwość odwiedzin Krakowa	%
Pierwszy raz	69,39
Drugi raz	22,45
Kilka razy	6,12
Często	0,00
Brak informacji	2,04

Kategoria hotelu	%
*	0,00
**	0,00
***	34,69
****	38,78
*****	0,00
Brak informacji	26,53

Organizator przyjazdu	%
We własnym zakresie	34,69
Rodzina	4,08
Znajomi	44,90
Biura podróży	0,00
Int. biura podróży	10,20
Zakład pracy	6,12
Szkoła	0,00
Parafia	0,00
Inna instytucja	0,00

Towarzystwo w podróży	%
Przyjaciele	4,08
Rodzina	44,90
Grupa zorganizowana	38,78
Nikt	10,20
Znajomi	0,00
Brak informacji	2,04

Cel przyjazdu	%
Zwiedzanie zabytków	61,22
Wypoczynek	55,10
Rozrywka	10,20
Krewni	10,20
Znajomi	12,24
Zakupy	12,24
Walory przyrody	18,37
Impreza kulturalna	2,04
Cel religijny	10,20
Odnowa duchowa	2,04
Edukacja	28,57
Tranzyt	8,16
Miejsca rodzinne	16,33
Szkolenie	0,00
Kongres, konfer.	0,00
Biznes	2,04
Cel zdrowotny	0,00
Turyst. aktywna	0,00
Sport	0,00
Integracja z firmą	0,00
Inny cel	6,12

Deklaracja wyższych wydatków	%
Tak	65,31
Nie	34,69
Brak informacji	0,00

Zamiar ponownych odwiedzin Krakowa	%
Na pewno tak	10,20
Raczej tak	22,45
Nie wiem	55,10
Raczej nie	12,24
Nie	0,00
Brak informacji	0,00

Długość pobytu	%
Do 3 godzin	0,00
1 dzień bez noclegu	0,00
1 noc	2,04
2 noce	2,04
3 noce	6,12
4 noce	20,41
5 nocy	8,16
6 nocy	20,41
7 nocy	24,49
8 do 14nocy	8,16
15 do 20 nocy	0,00
Więcej niż 20 nocy	0,00
Brak informacji	14,29

Średni wydatek (bez kosztów dojazdu) w zł	683
---	-----

Miejsce noclegu	%
Hotel	75,51
Motel	0,00
Pensjonat	0,00
Dom wycieczkowy	6,12
Schronisko	0,00
Kemping /pole namiotowe	0,00
Kwatera prywatna /apartament	0,00
Rodzina	0,00
Znajomi	2,04
Własny dom /mieszkanie	6,12
Hostel	6,12
Dom pielgrzyma	0,00
Inny obiekt	2,04
Brak informacji	2,04

Wykorzystywany środek transportu	%
Samol. rejs	38,78
TLL	0,00
Czarter	4,08
Samochód	10,20
Pociąg	8,16
Autokar tur.	0,00
Autobus linii regularnej	36,73
BUS	2,04
Inny	0,00
Brak informacji	0,00

Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Tak	81,63
Nie	2,04
Nie wiem	16,33
Brak informacji	0,00

Noclegi w Krakowie	%
Tak (turyści)	93,88
Nie (odwiedzający jednodniowi)	0,00
Brak informacji	6,12
Razem	100,00

Ocena wybranych aspektów pobytu	👎%	☹️%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
1. Atmosfera	2,04	0,00	0,00	12,24	46,94	38,78
2. Baza noclegowa	2,04	0,00	2,04	6,12	69,39	20,41
3. Bezpieczeństwo	6,12	0,00	0,00	24,49	57,14	12,24
4. Czystość	0,00	0,00	4,08	26,53	53,06	16,33
5. Dojazd	4,08	2,04	2,04	22,45	55,10	14,29
6. Dostępność bankomatów	24,49	0,00	4,08	16,33	40,82	14,29
7. Dostępność internetu	16,33	0,00	4,08	22,45	34,69	22,45
8. Gastronomia	2,04	0,00	0,00	16,33	48,98	32,65
9. Gościnność	14,29	0,00	4,08	8,16	42,86	30,61
10. Imprezy kulturalne masowe	32,65	0,00	0,00	18,37	18,37	30,61
11. Wydarzenia kulturalne	40,82	0,00	0,00	18,37	18,37	22,45
12. Jakość obsługi	18,37	0,00	0,00	22,45	53,06	6,12
13. Rozrywka	20,41	0,00	0,00	20,41	53,06	6,12
14. Płatności kartą kredytową	28,57	0,00	0,00	14,29	44,90	12,24
15. Oznakowanie	18,37	0,00	2,04	8,16	59,18	12,24
16. Dyskoteki, kluby	20,41	0,00	0,00	16,33	38,78	24,49
17. Toalety	16,33	0,00	4,08	22,45	48,98	8,16
18. Transport lokalny	18,37	2,04	4,08	28,57	38,78	8,16
19. Usługi przewodnickie	28,57	0,00	0,00	14,29	46,94	10,20
20. Życzliwość mieszkańców	8,16	0,00	0,00	12,24	53,06	26,53

Miejsce noclegu	%	Wykorzystywany środek transportu	%	Zamiar rekomendacji Krakowa	%
Hotel	47,92	Samol. rejs	6,25	Tak	93,75
Motel	0,00	TLL	4,17	Nie	0,00
Pensjonat	0,00	Czarter	0,00	Nie wiem	6,25
Dom wycieczkowy	14,58	Samochód	18,75	Brak informacji	0,00
Schronisko	4,17	Pociąg	27,08		
Kemping /pole namiotowe	0,00	Autokar tur.	0,00	Noclegi w Krakowie	%
Kwatera prywatna /apartament	0,00	Autobus linii regularnej	37,50	Tak (turyści)	97,92
Rodzina	0,00	BUS	6,25	Nie (odwiedzający jednodniowi)	2,08
Znajomi	4,17	Inny	0,00	Brak informacji	0,00
Własny dom /mieszkanie	6,25	Brak informacji	0,00	Razem	100,00
Hostel	16,67				
Dom pielgrzyma	0,00				
Inny obiekt	4,17				
Brak informacji	2,08				

Ocena wybranych aspektów pobytu	👍%	☹️%	😐%	😊%	👍%	Brak informacji
1. Atmosfera	0,00	2,08	0,00	4,17	33,33	60,42
2. Baza noclegowa	2,08	0,00	0,00	6,25	45,83	45,83
3. Bezpieczeństwo	2,08	0,00	2,08	10,42	54,17	31,25
4. Czystość	6,25	0,00	4,17	14,58	50,00	25,00
5. Dojazd	2,08	0,00	6,25	16,67	47,92	27,08
6. Dostępność bankomatów	25,00	0,00	2,08	8,33	37,50	27,08
7. Dostępność internetu	20,83	0,00	2,08	14,58	27,08	35,42
8. Gastronomia	2,08	0,00	2,08	8,33	39,58	47,92
9. Gościnność	4,17	0,00	0,00	6,25	50,00	39,58
10. Imprezy kulturalne masowe	37,50	0,00	0,00	12,50	20,83	29,17
11. Wydarzenia kulturalne	35,42	2,08	0,00	12,50	22,92	27,08
12. Jakość obsługi	22,92	2,08	0,00	2,08	52,08	20,83
13. Rozrywka	27,08	2,08	0,00	4,17	50,00	16,67
14. Płatności kartą kredytową	33,33	0,00	0,00	10,42	31,25	25,00
15. Oznakowanie	20,83	0,00	0,00	12,50	45,83	20,83
16. Dyskoteki, kluby	35,42	0,00	0,00	8,33	31,25	25,00
17. Toalety	16,67	0,00	0,00	12,50	43,75	27,08
18. Transport lokalny	31,25	0,00	0,00	10,42	39,58	18,75
19. Usługi przewodnickie	35,42	0,00	0,00	6,25	37,50	20,83
20. Życzliwość mieszkańców	10,42	0,00	0,00	0,00	43,75	45,83

Spis tabel

Tab. 1. Wielkość próby w zależności od wielkości populacji generalnej w losowaniu prostym przy różnym poziomie istotności α oraz różnym rzędzie precyzji d	6
Tab. 2. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w miesiącach styczeń–sierpień w latach 2003–2010 (w %)	8
Tab. 3. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w miesiącach wrzesień–grudzień, w latach 2003–2010 (w %)	9
Tab. 4. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2010 (w %)	9
Tab. 5. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2010, według miesięcy ..	10
Tab. 6. Nadwyżka turystów zagranicznych nad turystami krajowymi w Krakowie w latach 2003–2010	13
Tab. 7. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z obiektów turystycznych w Krakowie dla turystów ogółem, krajowych i zagranicznych w latach 2004–2010 (w %)	15
Tab. 8. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z obiektów turystycznych w Krakowie w latach 2003–2010 (w %)	17
Tab. 9. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2003–2010, w podziale na turystów ogółem, krajowych i zagranicznych (w %)	20
Tab. 10. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2010	26
Tab. 11. Udział turystów krajowych i zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz kwartalne wskaźniki sezonowości w latach 2001–2010	27
Tab. 12. Średnie wskaźniki udziału turystów krajowych i turystów zagranicznych w liczbie korzystających z noclegów w Krakowie oraz średnie wskaźniki sezonowości w latach 2001–2010	30
Tab. 13. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010	31
Tab. 14. Udziały turystów krajowych i turystów zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010	31
Tab. 15. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010	31
Tab. 16. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2003–2010	34
Tab. 17. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2003–2010	35
Tab. 18. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w II i III kwartałach lat 2003–2009	36
Tab. 19. Struktura odwiedzających Kraków w latach 2004–2010 ze względu na miejsce noclegu	37

Tab. 20. Struktura przyjazdów cudzoziemców do Krakowa według wybranych państw w latach 2003–2010	38
Tab. 21. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010	43
Tab. 22. Struktura udziału Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2008–2010	44
Tab. 23. Struktura przyjazdów Polaków do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 roku	46
Tab. 24. Struktura procentowa przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	49
Tab. 25. Struktura przyjazdów do Krakowa według płci w latach 2004–2010 (w %)	53
Tab. 26. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wieku w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku (w %)	55
Tab. 27. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wykształcenia w 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku	57
Tab. 28. Struktura przyjazdów do Krakowa według statusu zawodowego w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	58
Tab. 29. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i międzynarodowych według statusu materialnego w 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku	61
Tab. 30. Struktura odwiedzających z kraju według kierunków przyjazdów	62
Tab. 31. Przyjazdy zagraniczne do Krakowa według miejsca, z którego nastąpił przyjazd w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	64
Tab. 32. Przyjazdy do Krakowa według towarzyszących osób w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku (w %)	65
Tab. 33. Struktura czasowa pobytu osób odwiedzających Kraków w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku (w %)	67
Tab. 34.. Struktura wielokrotnego wyborów celów przyjazdu Polaków i obcokrajowców do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 (w %)	69
Tab. 35. Zmiany wielokrotnego wyboru celu przyjazdu do Krakowa Polaków w stosunku do wyborów w roku 2009	70
Tab. 36. Zmiany wielokrotnego wyboru celu przyjazdu do Krakowa obcokrajowców w stosunku do wyborów w roku 2009	70
Tab. 37. Główny cel przyjazdu ogółem odwiedzających w Krakowie w latach 2003-2006 i 2008, 2009, 2010 (w %)	75
Tab. 38. Główny cel przyjazdu odwiedzających krajowych do Krakowa w latach 2003–2006 i 2008, 2009, 2010	77
Tab. 39. Zmiany wyboru celu głównego przyjazdu do Krakowa Polaków w stosunku do wyborów w roku 2009	78
Tab. 40. Główny cel przyjazdu odwiedzających zagranicznych do Krakowa w latach 2003–2006 i 2008–2009	78

Tab. 41. Zmiany wyboru celu głównego przyjazdu do Krakowa obcokrajowców w stosunku do wyborów w roku 2009	79
Tab. 42. Struktura procentowa głównych celów przyjazdów obcokrajowców do Krakowa w 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku według krajów (dla krajów z listy najliczniejszych przyjazdów)	80
Tab. 43. Struktura ogółem wykorzystanych środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku	82
Tab. 44. Struktura wykorzystanych przez Polaków i obcokrajowców środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2005, 2006 i 2008, 2009 roku	83
Tab. 45. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w latach 2003–2010 (w %)	90
Tab. 46. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w latach 2003–2010 według wybranych państw (w zł)	96
Tab. 47. Szacunkowe wpływy Krakowa z turystyki w latach 2003–2010	97
Tab. 48. Deklaracje odwiedzających Kraków w latach 2003–2010 o możliwości wydatkowania większych sum pieniężnych	99
Tab. 49. Organizator podróży do Krakowa w latach 2003–2010	101
Tab. 50. Wykorzystywane przez odwiedzających Kraków w latach 2003–2010 źródło informacji o mieście (w %)	105
Tab. 51. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w latach 2003–2010	108
Tab. 52. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych w latach 2003–2006 i 2008–2010 (w %)	113
Tab. 53. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych w roku 2010 (w %)	116
Tab. 54. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających Kraków gości krajowych w latach 2003–2006 i 2008–2010 (w %)	118
Tab. 55. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości krajowych w roku 2010 (w %)	121
Tab. 56. Ocena wysokości cen w stosunku do jakości świadczonych usług dokonana przez odwiedzających Kraków w latach 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 (w %)	125
Tab. 57. Miejsca poza Krakowem odwiedzane przez respondentów – rozkład procentowy w stosunku do udzielonych odpowiedzi i ranking za lata 2009, 2010	127
Tab. 58. Atrakcje turystyczne w Krakowie wskazywane przez odwiedzających krajowych i zagranicznych wraz z rankingiem odpowiedzi (lata 2009, 2010)	129
Tab. 59. Zainteresowanie produktami turystycznymi Krakowa podczas następnego pobytu, według typów obiektów (dane z 2009 i 2010 r.)	131
Tab. 60. Zestawienie odpowiedzi odwiedzających krajowych i zagranicznych dotyczących deklaracji rekomendowania Krakowa według badań w latach 2003–2010	132

Tab. 61. Zestawienie deklaracji ponownych odwiedzin Krakowa w latach 2003–2010 z podziałem na odwiedzających krajowych i zagranicznych	133
Tab. 62. Zamiar ponownego przyjazdu do Krakowa ze strony odwiedzających zagranicznych, z uwzględnieniem podziału na osoby z polskimi korzeniami (badania z roku 2009, 2010 w%)	133
Tab. 63. Struktura gości biznesowych odwiedzających Kraków w 2010 roku ze względu na geograficzne miejsce noclegu (w %)	150
Tab. 64. Szacunkowa liczba gości biznesowych odwiedzających Kraków w 2010 roku ze względu na miejsce noclegu	150
Tab. 65. Wykorzystane przez gości biznesowych w 2010 roku źródło informacji o Krakowie (w %)	150
Tab. 66. Częstotliwość wizyt gości biznesowych w 2010 roku (w %)	151
Tab. 67. Organizator podróży do Krakowa gości biznesowych w 2010 roku (w %)	151
Tab. 68. Środek transportu wykorzystany przez gości biznesowych podczas przyjazdu do Krakowa w 2010 roku (w %)	152
Tab. 69. Długość pobytu gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)	152
Tab. 70. Baza noclegowa wykorzystana przez gości biznesowych podczas pobytu w Krakowie w 2010 roku (w %)	153
Tab. 71. Struktura turystów biznesowych nocujących w Krakowie w 2010 roku w hotelach według kategorii (w %)	153
Tab. 72. Ocena wybranych elementów pobytu gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)	153
Tab. 73. Ocena wybranych elementów pobytu krajowych gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)	154
Tab. 74. Ocena wybranych elementów pobytu zagranicznych gości biznesowych w Krakowie w 2010 roku (w %)	154
Tab. 75. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez gości biznesowych podczas pobytu w Krakowie w 2010 roku (w zł)	155
Tab. 76. Deklaracje gości biznesowych odwiedzających Kraków w 2010 roku o możliwości wydatkowania większych sum pieniężnych (w %)	155

Spis rysunków

Rys. 1. Liczba turystów ogółem korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2006–2010	10
Rys. 2. Liczba turystów krajowych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2006–2010	11
Rys. 3. Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2006–2010	11
Rys. 4. Różnica między liczbą turystów zagranicznych i krajowych korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2006–2010	12
Rys. 5. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2006	13
Rys. 6. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2007	13
Rys. 7. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2008 r.	14
Rys. 8. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2009 r.	14
Rys. 9. Liczba turystów krajowych i zagranicznych korzystających z noclegów w Krakowie w 2010 r.	14
Rys. 10. Nadwyżka turystów zagranicznych nad krajowymi w Krakowie w latach 2003–2010	15
Rys. 11. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2007–2010 (w %)	16
Rys. 12. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w Krakowie w latach 2007–2010 (w %)	16
Rys. 13. Ruchome indeksy dynamiki liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krakowie w latach 2007–2010 (w %)	17
Rys. 14. Wskaźniki udziału turystów krajowych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2006–2010 (w %)	18
Rys. 15. Wskaźniki udziału turystów zagranicznych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2006–2010 (w %)	19
Rys. 16. Wskaźniki udziału turystów krajowych i zagranicznych wśród korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2008–2010 (w %)	19
Rys. 17. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2006	21
Rys. 18. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2007	22
Rys. 19. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2008	22
Rys. 20. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2009	23

Rys. 21. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów w Krakowie w roku 2010	23
Rys. 22. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów ogółem w Krakowie w latach 2006–2010	24
Rys. 23. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów turystów krajowych w Krakowie w latach 2006–2010	24
Rys. 24. Wskaźniki sezonowości liczby korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krakowie w latach 2006–2010	25
Rys. 25. Liczba korzystających z noclegów turystów ogółem w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2010	26
Rys. 26. Liczba korzystających z noclegów turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w kolejnych kwartałach lat 2001–2010	27
Rys. 27. Udziały procentowe turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010 w ujęciu kwartalnym	29
Rys. 28. Wskaźniki sezonowości ruchu turystycznego w Krakowie w latach 2001–2010 w ujęciu kwartalnym	29
Rys. 29. Liczba korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010	31
Rys. 30. Liczba turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w latach 2001–2010	32
Rys. 31. Wskaźniki udziału liczby turystów krajowych i zagranicznych w ogólnej liczbie korzystających z noclegów w Krakowie w latach 2001–2010 (w %)	32
Rys. 32. Ruchome indeksy dynamiki liczby turystów krajowych i zagranicznych w Krakowie w latach 2001–2010	32
Rys. 33. Szacunkowa liczba gości odwiedzających Kraków w latach 2003–2010	34
Rys. 34. Szacunkowa liczba turystów w Krakowie w latach 2003–2010	35
Rys. 35. Struktura odwiedzających Kraków w latach 2004–2010 ze względu na miejsce noclegu	37
Rys. 36. Odsetek odwiedzających nocujących w Krakowie w 2010 roku (w%)	37
Rys. 37. Struktura przyjazdów cudzoziemców do Krakowa według wybranych państw w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010	40
Rys. 38. Pozostałe wybrane państwa z których zanotowano przyjazdy do Krakowa w latach 2003–2010 r. (udział pomiędzy 1–2%)	41
Rys. 39. Pozostałe wybrane państwa, z których zanotowano przyjazdy do Krakowa w latach 2003–2010 r. (udział poniżej 1%)	42
Rys. 40. Trendy przyjazdów cudzoziemców do Krakowa według wybranych państw w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010	43
Rys. 41. Udział Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010	43
Rys. 42. Trendy Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010	44

Rys. 43. Struktura udziału Polonii w przyjazdach do Krakowa w latach 2008–2010	45
Rys. 44. Struktura przyjazdów Polaków do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w latach 2003–2010	47
Rys. 45. Trendy przyjazdów Polaków do Krakowa z miejsca zamieszkania według województw w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	48
Rys. 46. Struktura przyjazdów Polaków do Krakowa z miejsc zamieszkania według województw w latach 2008–2010	49
Rys. 47. Struktura przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających w 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku	50
Rys. 48. Tendencje w strukturze przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających krajowych w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	51
Rys. 49. Tendencje w strukturze przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających zagranicznych w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	51
Rys. 50. Ogólna struktura przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających w 2008, 2009, 2010 roku	52
Rys. 51. Struktura przyjazdów do Krakowa według miejsc zamieszkania odwiedzających w 2008, 2009, 2010 roku (ogółem)	52
Rys. 52. Struktura przyjazdów do Krakowa według płci w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	53
Rys. 53. Struktura przyjazdów do Krakowa według wieku w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	54
Rys. 54. Tendencje przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych według wieku w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	55
Rys. 55. Tendencje przyjazdów do Krakowa odwiedzających zagranicznych według wieku w 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	56
Rys. 56. Struktura przyjazdów do Krakowa odwiedzających krajowych i zagranicznych według wykształcenia w 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku	57
Rys. 57. Struktura przyjazdów do Krakowa według statusu zawodowego w 2006, 2008, 2009, 2010 roku	59
Rys. 58. Struktura przyjazdów do Krakowa według statusu materialnego w 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku	60
Rys. 59. Przyjazdy krajowe do Krakowa według miejsca z którego nastąpił przyjazd w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	63
Rys. 60. Trendy przyjazdów krajowych i zagranicznych do Krakowa według miejsca z którego nastąpił przyjazd w latach 2003–2010	63
Rys. 61. Struktura osób towarzyszących w 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	66
Rys. 62. Długość pobytu odwiedzających krajowych w Krakowie w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010	68

Rys. 63. Długość pobytu odwiedzających zagranicznych w Krakowie w latach 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009 roku	68
Rys. 64. Struktura celów przyjazdu odwiedzających ogółem do Krakowa w 2010 roku	72
Rys. 65. Struktura celów przyjazdu odwiedzających krajowych do Krakowa w 2010 roku	73
Rys. 66. Struktura celów przyjazdu odwiedzających zagranicznych ogółem do Krakowa w 2010 roku	74
Rys. 67. Cel główny przyjazdu do Krakowa ogółem w 2008, 2009, 2010 roku	76
Rys. 68. Struktura wykorzystanych OGÓŁEM środków transportu w trakcie przyjazdu do Krakowa w latach 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010	84
Rys. 69. Środki transportu wykorzystane w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2008, 2009, 2010 roku (struktura procentowa udziałów podróży turystów krajowych i zagranicznych)	85
Rys. 70. Struktura wykorzystanych środków transportu przez odwiedzających krajowych w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010 roku	86
Rys. 71. Struktura wykorzystanych środków transportu przez odwiedzających zagranicznych w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2003, 2004, 2005, 2006 i 2008, 2009, 2010 roku	87
Rys. 72. Struktura wykorzystanych środków transportu lotniczego przez odwiedzających zagranicznych w trakcie przyjazdu do Krakowa w 2008, 2009, 2010 roku	88
Rys. 73. Struktura turystów nocujących w Krakowie w 2010 roku w hotelach według kategorii (w %)	91
Rys. 74. Baza noclegowa wykorzystywana przez odwiedzających podczas pobytu w Krakowie w 2010 roku	92
Rys. 75. Struktura turystów nocujących w Krakowie w 2010 roku według miejsca zakwaterowania	93
Rys. 76. Średnie kwoty wydatkowane podczas pobytu gości odwiedzających Kraków w latach 2003–2010 (w zł na osobę)	94
Rys. 77. Średnia kwota wydatku turystycznego na osobę ponoszonego przez cudzoziemców podczas pobytu w Krakowie w 2010 roku według wybranych państw	95
Rys. 78. Szacunkowe wpływy Krakowa z turystyki w latach 2003–2010 (w mld. zł)	97
Rys. 79. Deklaracje odwiedzających Kraków w latach 2003–2010 o możliwości wydatkowania większych sum pieniężnych (w%)	98
Rys. 80. Deklaracje odwiedzających Kraków w 2010 roku o możliwości wydatkowania większych sum pieniężnych	99
Rys. 81. Organizator podróży do Krakowa w latach 2003–2010	100
Rys. 82. Organizator podróży do Krakowa w 2010 roku	102

Rys. 83. Źródła informacji o Krakowie wykorzystywane przez odwiedzających w latach 2003–2010	104
Rys. 83. Wykorzystywane przez odwiedzających Kraków w 2010 roku źródło informacji o mieście (w%)	106
Rys. 84. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w latach 2003–2010	107
Rys. 85. Częstotliwość wizyt osób odwiedzających Kraków w 2010 roku	108
Rys. 86. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych w roku 2010 (ranking w%)	117
Rys. 87. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości zagranicznych roku 2010	118
Rys. 88. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości krajowych w roku 2010	122
Rys. 89. Ocena wybranych elementów oferty turystycznej Krakowa przez odwiedzających gości krajowych w roku 2010 (ranking)	123